

ZARZĄDZENIE NR 63/2019
BURMISTRZA SZCZAWNA-ZDROJU

z dnia 30 maja 2019 r.

**w sprawie przedstawienia Radzie Miejskiej w Szczawnie-Zdroju raportu o stanie Uzdrawiskowej Gminy
Miejskiej Szczawno-Zdrój za 2018 rok.**

Na podstawie art. 28aa ust. 1 i 2 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity: Dz. U. z 2019 r. poz. 506) zarządzam, co następuje:

§ 1. Przedstawiam Radzie Miejskiej w Szczawnie-Zdroju Raport o stanie zagospodarowania i rozwoju społeczno-gospodarczym Uzdrawiskowej Gminy Miejskiej Szczawno-Zdrój za 2018 rok, stanowiący załącznik do niniejszego zarządzenia.

§ 2. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podjęcia.

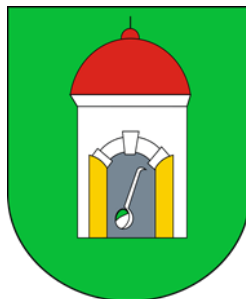
Załącznik do zarządzenia Nr 63/2019
Burmistrza Szczawna-Zdroju
z dnia 30 maja 2019 r.

RAPORT O STANIE
UZDROWISKOWEJ GMINY
MIEJSKIEJ SZCZAWNO-ZDRÓJ

2018

SZCZAWNO-ZDRÓJ, 2019

UZDROWISKOWA GMINA MIEJSKA SZCZAWNO-ZDRÓJ

URZĄD MIEJSKI W SZCZAWNIE-ZDROJU

ul. Kościuszki 17
58-310 Szczawno-Zdrój

tel. (74) 849 39 16
fax. (74) 843 56 13

www.szczawno-zdroj.pl
e-mail: sekretariat@szczawno-zdroj.pl

ZESPÓŁ AUTORSKI

dr Jerzy Tutaj
mgr inż. Karolina Drewnicka
we współpracy z Urzędem Miejskim w Szczawnie-Zdroju

RAPORT O STANIE UZDROWISKOWEJ GMINY MIEJSKIEJ SZCZAWNO-ZDRÓJ

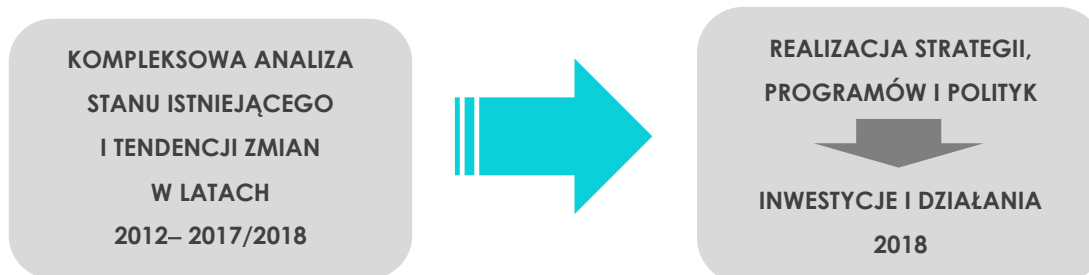
WPROWADZENIE	3
1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY	5
1.1. Położenie administracyjne	5
1.2. Struktura funkcjonalno-przestrzenna	5
2. ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE	7
2.1. Tło geograficzne	7
2.2. Stan środowiska	9
2.3. Bilans	13
2.4. Dokumenty	13
2.5. Inwestycje i działania 2018	13
3. DEMOGRAFIA I MIESZKALNICTWO	17
3.1. Ludność	17
3.2. Mieszkalnictwo i budownictwo	19
3.3. Komunalne zasoby mieszkaniowe	22
3.4. Bilans	24
3.5. Dokumenty	24
3.6. Finansowanie	24
3.7. Inwestycje i działania 2018	25
4. GOSPODARKA I RYNEK PRACY	27
4.1. Rynek pracy	27
4.2. Przedsiębiorczość	29
4.3. Atrakcyjność inwestycyjna	34
4.4. Bilans	35
5. OŚWIATA I WYCHOWANIE	36
5.1. Żłobki	36
5.2. Przedszkola	36
5.3. Szkolnictwo	37
5.4. Finansowanie	40
5.5. Inwestycje i działania 2018	41
6. KULTURA I OCHRONA DZIEDZICTWA NARODOWEGO	43
6.1. Instytucje kultury	43
6.2. Ochrona zabytków	44
6.3. Bilans	44
6.4. Dokumenty	45
6.5. Finansowanie	45
6.6. Inwestycje i działania 2018	46
7. TURYSTYKA, SPORT I REKREACJA	48
7.1. Atrakcyjność turystyczna	48
7.2. Sport i rekreacja	50
7.3. Bilans	51
7.4. Finansowanie	51
7.5. Inwestycje i działania 2018	52
8. OCHRONA ZDROWIA	56
8.1. Infrastruktura ochrony zdrowia	56
8.2. Opieka zdrowotna i personel medyczny	56
8.3. Dokumenty	57
8.4. Finansowanie	57
8.5. Inwestycje i działania 2018	58
9. POMOC SPOŁECZNA I BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	60
9.1. Pomoc społeczna	60
9.2. Świadczenia na rzecz rodziny	62

9.3. Bezpieczeństwo publiczne.....	63
9.4. Bilans.....	63
9.5. Dokumenty.....	64
9.6. Finansowanie.....	64
9.7. Inwestycje i działania 2018.....	65
10. TRANSPORT I KOMUNIKACJA	68
10.1. Transport drogowy.....	68
10.2. Transport kolejowy.....	71
10.3. Transport zbiorowy.....	71
10.4. Transport lotniczy.....	71
10.5. Drogi rowerowe.....	71
10.6. Parkingi.....	71
10.7. Bilans.....	71
10.8. Finansowanie.....	72
10.9. Inwestycje i działania 2018.....	72
11. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	74
11.1. Sieć wodociągowa.....	74
11.2. Sieć kanalizacyjna i oczyszczalnie ścieków.....	75
11.3. Sieć gazowa.....	77
11.4. Sieć energetyczna i oświetlenia.....	79
11.5. Odnawialne źródła energii.....	79
11.6. Gospodarka ciepła.....	80
11.7. Gospodarka odpadami.....	80
11.8. Łączność.....	82
11.9. Bilans.....	83
11.10. Finansowanie.....	84
11.11. Inwestycje i działania 2018.....	84
12. WSPÓŁPRACA WEWNĘTRZNA I ZEWNĘTRZNA	87
12.1. Współpraca wewnętrzna.....	87
12.2. Współpraca zewnętrzna.....	88
12.3. Dokumenty.....	88
12.4. Inwestycje i działania 2018.....	89
13. PLANOWANIE PRZESTRZENNE.....	90
13.1. Planowanie miejscowe.....	90
13.2. Decyzje administracyjne.....	91
13.3. Dokumenty.....	92
13.4. Inwestycje i działania 2018.....	92
14. GOSPODARKA FINANSOWA I WARTOŚĆ MIENIA	93
14.1. Budżet gminy.....	93
14.2. Budżet partycypacyjny.....	104
14.3. Stan mienia komunalnego.....	104
15. SYSTEM ZARZĄDZANIA STRUKTURAMI SAMORZĄDU.....	107
15.1. Organizacja systemu zarządzania gminą.....	107
15.2. Dokumenty strategiczne i programowe.....	108
15.3. Uchwały Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju.....	112
15.4. Promocja gminy.....	116
ŹRÓDŁA INFORMACJI.....	117
INDEKS TABEL.....	118
INDEKS WYKRESÓW.....	120
INDEKS SCHEMATÓW.....	120

WPROWADZENIE

Zarządzanie strategiczne. Kompleksowa wiedza o przestrzeni i gospodarce stanowi fundament optymalnego zarządzania, w tym dystrybucji środków, i pozwala na wsparcie procesów decyzyjno-strategicznym. Monitoring sytuacji społeczno-gospodarczej i istniejącego stanu zagospodarowania przestrzennego gminy, oparty na statystyce, umożliwi bowiem uchwycenie zachodzących zmian, lepszą ocenę szans i zagrożeń oraz zidentyfikowanie przyczyn zjawisk negatywnych, a także sformułowanie niezbędnych działań korygujących. Posiadanie przez samorząd lokalny aktualnej informacji o swoich zasobach, o tym jak przedstawiają się poszczególne obszary funkcjonowania gminy oraz o mieszkańcach i ich pracy, jest obecnie niezbędne również dla potencjalnych inwestorów, rodzimych przedsiębiorców, organizacji pozarządowych i samych mieszkańców, którzy chcąc podejmować racjonalne i efektywne decyzje podpierają się aktualnymi danymi.

Dokument **Raportu o stanie Uzdrowskiej Gminy Miejskiej Szczawno-Zdrój 2018**, opracowany zgodnie z nowelizacją¹ Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym², stanowi raport otwarcia dla cyklu raportów o stanie gminy, które rokrocznie będą przedstawiać podsumowanie działalności burmistrza, a w szczególności realizację polityk, programów i strategii, uchwał rady miejskiej i budżetu obywatelskiego. Przedmiotowy dokument raportu, w postaci zestawienia najważniejszych danych o samorządzie, stanowi swoiste kompendium wiedzy o sytuacji na terenie gminy. Raport zawiera szczegółowe informacje o wielu dziedzinach ważnych dla funkcjonowania jednostki samorządu terytorialnego i w syntetycznym ujęciu wskazuje jej główne uwarunkowania przestrzenne oraz tendencje rozwojowe. Porównanie z latami poprzednimi daje natomiast możliwość analizy zmian społeczno-gospodarczych, które dokonały się na przestrzeni lat, oraz zachodzących tendencji rozwojowych. Prezentacja aktualnej, wewnętrznej i zewnętrznej, sytuacji gminy w poszczególnych dziedzinach funkcjonowania pozwala również wskazać wyzwania, jakie stoją przed jednostką w kolejnych latach. Dokument Raportu będzie więc przydatny przy kształtowaniu polityk rozwoju przestrzennego i społeczno-gospodarczego gminy oraz przy opracowywaniu analiz i studiów dla potrzeb władz samorządowych. Raport będzie stanowić narzędzie zarządzania umożliwiające efektywne planowanie, alokację środków, okresową ocenę i dostosowanie podejmowanych działań zgodnie ze zmieniającymi się warunkami społeczno-gospodarczymi i zdiagnozowanymi potrzebami. Zawarta w nim wielowymiarowa analiza pozwalająca na identyfikację sił, słabości, szans i zagrożeń rozwoju gminy może również zostać wykorzystana w dalszej analizie strategicznej. Natomiast wskazane inwestycje i działania zrealizowane w 2018 roku prezentują działalność burmistrza podejmowaną w zakresie rozwoju miasta oraz realizacji polityk, programów, strategii, uchwał rady miejskiej i budżetu obywatelskiego.

¹ Ustawa z dnia 11 stycznia 2018 r. o zmianie niektórych ustaw w celu zwiększenia udziału obywateli w procesie wybierania, funkcjonowania i kontrolowania niektórych organów publicznych (Dz.U. 2018 poz. 130).

² Tj. Dz. U. z 2019 r. poz. 506.

Zakres tematyczny. Raport o stanie zagospodarowania przestrzennego i rozwoju społeczno-gospodarczym zawiera wielowymiarową analizę społeczną, ekonomiczną, przestrzenną, infrastrukturalną i instytucjonalną oraz szczegółowe informacje o wielu dziedzinach ważnych dla funkcjonowania gminy. Obejmuje między innymi prezentację procesów zachodzących w gospodarce narodowej z uwzględnieniem zjawisk istotnych z punktu widzenia rozwoju: procesów demograficznych, tendencji na rynku pracy i zachowań podmiotów gospodarczych. W 14 blokach tematycznych prezentuje on informacje o stanie zagospodarowania i trendach rozwojowych oraz porównuje je do wielkości powiatowych, regionalnych i krajowych. Informacje zostały podzielone na bloki tematyczne obejmujące takie obszary jak:

- środowisko przyrodnicze
- demografia i mieszkalnictwo
- gospodarka i rynek pracy
- oświata i wychowanie
- kultura i ochrona dziedzictwa narodowego
- turystyka, sport i rekreacja
- ochrona zdrowia
- pomoc społeczna i bezpieczeństwo publiczne
- komunikacja i transport
- infrastruktura techniczna
- współpraca wewnętrzna i zewnętrzna
- planowanie przestrzenne
- gospodarka finansowa i wartość mienia
- system zarządzania strukturami samorządu

Analizowane obszary zawierają ponadto: tendencje zmian, ocenę mocnych i słabych stron, w tym identyfikację podstawowych problemów oraz informację nt. finansowania. Statystyczny obraz gminy zaprezentowany został w oparciu o zestaw wskaźników zarówno w układzie tabelarycznym, jak i w postaci wykresów.

Zakres czasowy. Raport o stanie zagospodarowania przestrzennego i rozwoju społeczno-gospodarczym gminy został opracowany przy wykorzystaniu najbardziej aktualnych danych pochodzących ze statystyki publicznej (GUS, BDL) oraz w oparciu o informacje i materiały uzyskane z wydziałów urzędu, miejskich jednostek organizacyjnych i innych instytucji działających na terenie gminy. Ocena zjawisk i zmian zagospodarowania dokonana została poprzez porównanie stanu z obecnego, tj. głównie roku 2018 lub 2017 przy braku dostępu do aktualniejszych danych, ze stanem z roku 2012. Pozwoliło to na przedstawienie aktualnej informacji o stanie zagospodarowania i rozwoju społeczno-gospodarczym jednostki terytorialnej oraz wskazanie najistotniejszych tendencji zmian zachodzących na jej terenie.

Wykaz użytych skrótów:

BDL	Bank Danych Lokalnych	NFOŚiGW	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
CUW	Centrum Usług Wspólnych	RPO WD	Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego
GUS	Główny Urząd Statystyczny	UE	Unia Europejska
LOT AW	Lokalna Organizacja Turystyczna Aglomeracja Wałbrzyska	WFOŚiGW	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
MPZP	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego	WZWiK	Wałbrzyski Związek Wodociągów i Kanalizacji

1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY

1.1. Położenie administracyjne

Uzdrowska Gmina Miejska Szczawno-Zdrój zlokalizowana jest w zachodniej Polsce, w południowej części województwa dolnośląskiego, w centralnej części powiatu wałbrzyskiego. Od północnego-zachodu graniczy z gminą Stare Bogaczowice, od północy, wschodu i południowego-wschodu z miastem na prawach powiatu – Wałbrzych, a od południowego-zachodu z gminą Boguszów-Gorce. Szczawno-Zdrój położone jest około 5 km na północny-zachód od centrum Wałbrzycha i sąsiaduje bezpośrednio z jego trzema dzielnicami: od północy z Podzamczem, od wschodu z Piaskową Górą i od południa z Białym Kamieniem.

POWIERZCHNIA: 1 474 ha

ODLEGŁOŚCI: 84 km Wrocław

55 km Legnica

52 km Jelenia Góra

20 km Kamienna Góra

10 km Świebodzice

5 km Wałbrzych

POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE:

50°47'58"N 16°15'18"E

SCHEMAT 1. Położenie gminy na tle Polski, województwa dolnośląskiego i powiatu wałbrzyskiego.

Źródło: opracowanie własne.

Szczawno-Zdrój położone jest w pobliżu takich miast jak: Świebodzice (10 km) i Kamienna Góra (20 km), a od stolicy regionu – miasta Wrocław dzieli je odległość 84 km. Miasto posiada dogodne połączenia drogowe z najważniejszymi ośrodkami miejskimi Dolnego Śląska – Wrocławiem przez Wałbrzych, z Jelenią Górą przez Kamienną Górę oraz z Legnicą przez Świebodzice. Zewnętrzne połączenia komunikacyjne miasta zapewnia droga krajowa nr 35 relacji: Wrocław – Golińsk oraz drogi wojewódzkie nr: 376 relacji: Świebodzice – Kamienna Góra i nr 375 relacji: Dobromierz – Sobięcin. Szczawno-Zdrój znajduje się w zasięgu obsługi lotnisk cywilnych zlokalizowanych na terenie województwa dolnośląskiego oraz Republiki Czeskiej. W promieniu około 120 km i maksymalnym czasie dojazdu do 2 h znajdują się dwa porty lotnicze o znaczeniu krajowym i międzynarodowym: Wrocław-Strachowice oraz Airport-Pardubice.

1.2. Struktura funkcjonalno-przestrzenna

Uzdrowska Gmina Miejska Szczawno-Zdrój w swoich granicach administracyjnych obejmuje powierzchnię 1 474 ha. Dominującą powierzchnię na obszarze miasta zajmują grunty leśne (694 ha, 47%) oraz użytki rolne (480 ha, 32,6%). Szczególnie ważną rolę w Szczawnie-Zdrój odgrywają zasoby zieleni miejskiej zajmujące powierzchnię ok. 150 ha, w tym: lasy komunalne (12,2 ha), parki miejskie i zieleńce (122,8 ha) i pozostałe tereny zieleni (15,0 ha). Grunty zabudowane i zurbanizowane stanowią około 14% powierzchni miasta (206 ha), w tym 76 ha to tereny mieszkaniowe. Około 90 ha obejmują tereny komunikacyjne (6,1%). Pod wodami znajduje się 3 ha gruntów, a 1 ha stanowią użytki kopalne.

TABELA 1. Struktura użytkowania gruntów – stan na 31.12. [2018].

Użytki rolne	480 ha
grunty orne	312 ha
sady	10 ha
łąki trwałe	121 ha
pastwiska trwałe	30 ha
grunty rolne zabudowane	2 ha
grunty pod rowami	4 ha
grunty pod stawami	0 ha
nieużytki	1 ha
Grunty leśne	694 ha
lasy	692 ha
grunty zadrzewione i zakrzewione	2 ha
Grunty zabudowane i zurbanizowane	206 ha
tereny mieszkaniowe	76 ha
tereny przemysłowe	2 ha
inne tereny zabudowane	49 ha
zurbanizowane niezabudowane lub w trakcie zabudowy	25 ha
rekreacyjno-wypoczynkowe	54 ha
Tereny komunikacyjne	90 ha
drogi	57 ha
tereny kolejowe	32 ha
grunty przeznaczone pod bud. dróg publ. lub linii kolejowej	1 ha
Użytki kopalne	1 ha
Grunty pod wodami	3 ha
grunty pod wodami powierzchniowo płynącymi	1 ha
grunty pod wodami powierzchniowo stojącymi	2 ha

Źródło: Informacja o stanie mienia komunalnego Gminy Szczawno-Zdrój, marzec 2019.

W strukturze własności terenów na obszarze Uzdrowskiej Gminy Miejskiej Szczawno-Zdrój dominują tereny stanowiące własność Skarbu Państwa (758 ha, 51,42% ogółu powierzchni gminy). Pozostałe tereny stanowią własność komunalną (359 ha, 24,36%) oraz prywatną (357 ha, 24,22%).

TABELA 2. Struktura własności terenów leżących w obrębie gminy Szczawno-Zdrój – stan na 31.12. [2018].

Nazwa	Powierzchnia [ha]	Udział [%]
tereny Skarbu Państwa	758	51,42
tereny komunalne	359	24,36
tereny prywatne	357	24,22
ogółem:	1 474	100,00

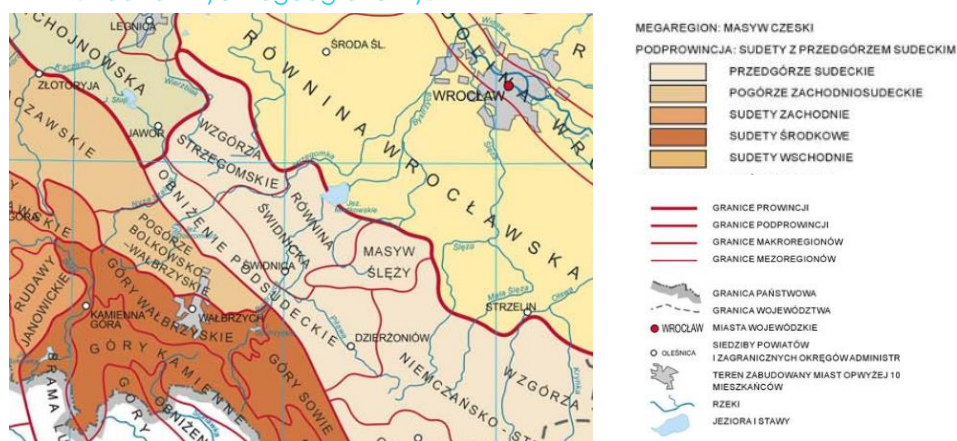
Źródło: Informacja o stanie mienia komunalnego Gminy Szczawno-Zdrój, marzec 2019.

2. ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE

2.1. Tło geograficzne

Położenie geograficzne. Uzdrowska Gmina Miejska Szczawno-Zdrój położona jest w Sudetach środkowych w Kotlinie Wałbrzyskiej. Od południowego-wschodu miasto osłonięte jest Górą Parkową, a duże obszary leśne i wiatry częściowo chronią uzdrowsko przed zanieczyszczeniami pochodzącymi z Białego Kamienia i Konradowa. **Rzeźba terenu** na obszarze miasta jest urozmaicona i wykazuje cechy typowe dla Kotliny Wałbrzyskiej i otaczających ją Gór Wałbrzyskich. Obszar gminy położony jest na wysokości od 400 do 430 m n.p.m., w dolinie potoku Szczawnik, która od wschodu ograniczona jest stokami Wzgórza Gedymina (528 m n.p.m.), natomiast na zachód od doliny występują płaskie, rozległe wzgórza, łączące się ze zboczami góry Chełmiec (850 m n.p.m.) – najwyższego szczytu Gór Wałbrzyskich. Od strony północnej dolina ograniczona jest krawędzią Pogórza Wałbrzyskiego (Borowiec Mały 412 m n.p.m., Skiba 433 m n.p.m.). Pod względem **budowy geologicznej** Góry Wałbrzyskie stanowią wschodnie porfirowych żył kominowych, przecinających skały karbońskie ze złożami węgla kamiennego, które ciągną się od Słupca przez Nową Rudę do Wałbrzycha.

SCHEMAT 2. Podział fizycznogeograficzny.

Źródło: opracowanie na podstawie www.eko.wbu.wroc.pl.

Klimat. Gmina leży na obszarze strefy klimatu podgórskiego dzielnicy sudeckiej, który charakteryzuje się częstą zmiennością pogody oraz znaczną różnicą pomiędzy minimalnymi a maksymalnymi temperaturami. Występuje tu znaczna ilość dni mroźnych (50-60) oraz z przymrozkami (100-120), a pokrywa śnieżna utrzymuje się przez 55-60 dni w roku. Średnia temperatura powietrza wynosi: około 6,6°C w miesiącach wiosennych (marzec-maj), 16,4°C w miesiącach letnich (czerwiec-sierpień), 6,6°C w miesiącach jesiennych (wrzesień-listopad) oraz -0,6°C w miesiącach zimowych (grudzień-luty). Różnice temperatury powietrza w różnych punktach miasta zamykają się w granicach 6°C. Występują tu również niskie układy ciśnienia – średnia roczna wartość ciśnienia dla Szczawna-Zdrój wynosi 934,6 hPa. Duża ilość roślinności powoduje zatrzymywanie wilgoci i wpływa tonizująco na warunki bioklimatyczne. Dolina Szczawnika podczas pogód radiacyjnych gromadzi masy wychłodzonego powietrza spływające bocznymi dolinkami, co prowadzi do powstania zbiorników wychłodzonego powietrza i w efekcie do inwersji termicznej i związanych z nią zjawisk jak: mgły, zamglenia, szron i rosa. Istotną rolę w tej strefie klimatycznej, odgrywają wiejące z dużą szybkością, ciepłe i suche wiatry fenowe. W porze letniej przeważają ochładzające wiatry z północnego-zachodu, a w porze zimowej, ocieplające wiatry południowo-zachodnie. Położenie miasta w dolinie Szczawnika powoduje, że wiatry występujące na tym obszarze są słabo odczuwalne w najniższych miejscach, w tym w centrum uzdrowskim.

Wody powierzchniowe. Obszar gminy należy do Wodnego Regionu Środkowej Odry i leży w dorzeczu Bystrzycy. Część miasta znajduje się w zlewni potoku Szczawnik, zasilanego głównie wodami Konradówka oraz kilkoma małymi ciekami okresowymi. Jest to potok o reżimie górskim, charakteryzujący się gwałtownymi wezbrzeniami w okresie opadów i roztopów. W centrum miasta jest on uregulowany i płynie w całkowicie zakrytym wybetonowanym korycie. **Wody podziemne** na obszarze miasta występują w strefach: utworów karbonu³, utworów gliniastych oraz w dolinach rzek, które stanowią strefy skoncentrowanego spływu wód. Wody dolin rzek i utworów gliniastych tworzą najczęściej źródła warstwowe, rumoszowe, dając początek niewielkim ciekom powierzchniowym. Do szczególnych zasobów wód podziemnych na terenie Szczawno-Zdrój należy zaliczyć **złoża wód leczniczych i mineralnych**, których występowanie związane jest głównie ze strefami dyslokacji tektonicznych (m.in. uskoki Szczawnika). W Szczawno-Zdroju występują wody mineralne określane jako szczawy – alkaliczne i alkaliczno-ziemne, zawierające przede wszystkim sód, potas, wapń, magnez i żelazo. Skład chemiczny wód mineralnych pod względem jakościowym jest stały dla poszczególnych źródeł, zmienia się natomiast stężenie składników w zależności od opadów i poziomu wody gruntowej. Wykazują one niedużą mineralizację, ale posiadają znaczne zróżnicowanie składu, mające wpływ na szerokie właściwości leczniczo-zdrowotne. W Szczawno-Zdroju występują cztery źródła wód mineralnych których używa się do kuracji pitnej są to: "Mieszko"⁴, "Dąbrówka"⁵ i "Młynarz"⁶ oraz „Marta”⁷. Dla złóż wód leczniczych wyznaczony został obszar górniczy (12 ha) i podlegają one szczególnej ochronie, a ujęcia tych wód objęte są strefami ochronnymi.

Gleby. W centrum miasta przeważają gleby dolin rzecznych: gliny, piaski gliniaste i żwiry gliniaste, natomiast w zachodniej i południowej jego części występują łupki, piaskowce, zlepieńce i ich zwietrzliny ze skał osadowych, od glin pylastych i iłów po piaski i żwiry o różnym stopniu zawilgocenia. Na obszarze gminy wyróżnia się dwa rodzaje gleb wietrzelinowych: miejscowe, występujące głównie w górnych partiach na stromych stokach Chełmca (płytkie, zalesione) oraz przemieszane, zalegające w niższych partiach (gleby żyzne, przydatne dla rolnictwa). W niższych partiach łagodnych stoków i na terenach płaskich występują gleby III i IV klasy bonitacyjnej, natomiast na stromych zboczach gleby V i VI klasy.

Szatę roślinną Uzdrowskiej Gminy Miejskiej Szczawno-Zdrój stanowią głównie lasy oraz parki szczawieńskie, znaczne obszary zajmują również zieleńce i ogródki działkowe. Lasy w Szczawno-Zdroju zajmują powierzchnię 692 ha, co stanowi 47% ogólnej powierzchni gminy, i pełnią rolę izolatorów przed hałasem i zanieczyszczeniami⁸. Występują tu trzy rodzaje zbiorowisk leśnych: las mieszany górski (złożony głównie ze świerku i buku oraz w mniejszym stopniu z brzozy, sosny i modrzewia), las górski (świerk pospolity z domieszką buku i rzadziej innych gatunków) oraz bór mieszany górski tworzący monokulturę świerkową. Niezwykle bogatą szatę roślinną miasta tworzą wyjątkowe okazy rzadko spotykanych w Polsce gatunków flory na terenie parków szczawieńskich – Parku Zdrojowego i Parku Szwedzkiego. Występuje tu ponad 130 gatunków i odmian aklimatyzowanych, ponad 170 taksonów, w tym kilkadziesiąt iglastych, a także kilkadziesiąt drzew pomnikowych. Liczny starodrzew rosnący w różnych częściach miasta reprezentowany jest przez 105 okazów drzew będących pomnikami przyrody ożywionej, w tym osobniki gatunków będących rzadkością w skali kraju (cypryśnik błotny, miłorząb dwuklapowy, korkowiec amurski, różaneczniki i azalie japońskie). Zasoby zieleni miejskiej zajmują powierzchnię ok. 150 ha, w tym: lasy komunalne 12,2 ha, parki miejskie i zieleńce 122,8 ha oraz pozostałe tereny zieleni 15,0 ha.

³Wody szczelinowe karbońskich granitów, staropaleozoicznych łupków i proterozoicznych gnejsów.

⁴ Bogata w składniki: kwaśny węglan sodu (NaHCO₃), kwaśny węglan rubidu (RbHCO₃), kwaśny węglan amonu (NH₄HCO₃), kwaśny węglan litu (Li HCO₃), chlorek sodu (NaCl), siarczan sodu (Na₂SO₄), siarczan potasu (K₂SO₄), kwaśny węglan wapnia (Ca(HCO₃)₂), kwaśny węglan strontu (Sr(HCO₃)₂), kwaśny węglan magnezu (Mg(HCO₃)₂), kwaśny węglan żelaza (Fe(HCO₃)₂), ponadto krzemionki i solny kwas węglowy (CO₂).

⁵ Spośród ww. wymienionych jonów nie zawiera kwaśnego węglanu baru i posiada mniejsze stężenie jonów Na o Cl, Fe SO₄ i wolnego CO₂.

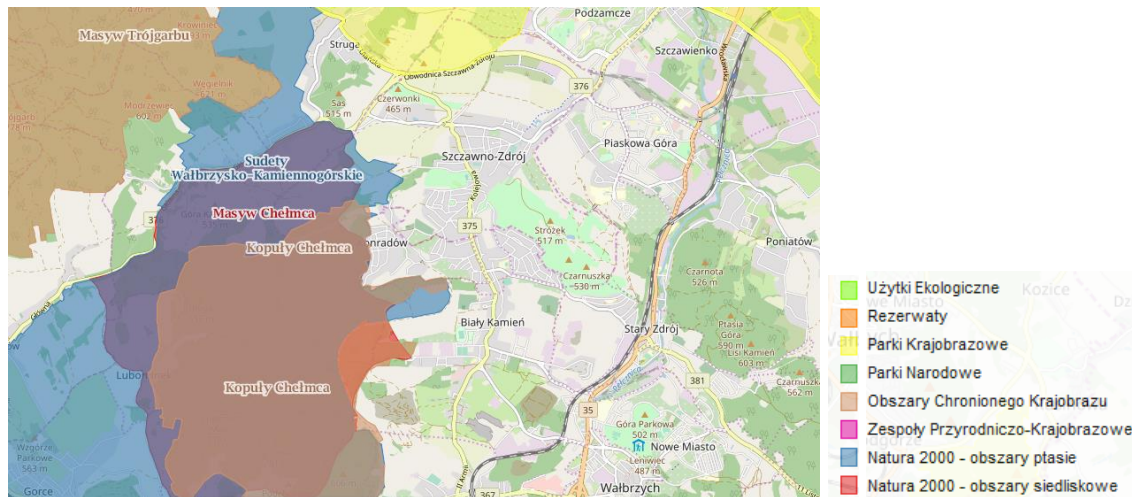
⁶ Zawiera mniejszą zawartość SO₄ niż woda „Dąbrówka”.

⁷ Z mieszaniny wód mineralnych uzdrowiska produkuje się znaną wodę stołową "Anka".

⁸ Miejski zespół leśny zalicza się do lasów glebochronnych i wodochronnych ze względu na swoje położenie. Część lasów na Wzgórzu Chełmiec należy do III strefy uszkodzeń przemysłowych, natomiast pozostałe należą do II strefy uszkodzeń przemysłowych, spowodowanych przez przemysł Wałbrzycha i Świebodzic. Z tego względu stanowią one niepełną osłonę uzdrowską.

Ochrona przyrody. Na terenie gminy wyznaczone zostały obszary ochrony przyrody w postaci: Obszaru Chronionego Krajobrazu Kopyły Chełmca⁹, Otuliny Książańskiego Parku Krajobrazowego oraz „Masyw Chełmca” obszar prawnie chroniony Natura 2000.

SCHEMAT 3. Obszarowe formy ochrony przyrody [2018].

Źródło: Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, www.gdos.gov.pl.

2.2. Stan środowiska

Jakość powietrza kontrolowana jest poprzez pomiary podstawowych zanieczyszczeń powietrza, dla których określone są dopuszczalne lub docelowe poziomy w powietrzu. Stacje i punkty pomiarowe funkcjonujące w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska zlokalizowane są głównie na terenach miejskich. Zgodnie z przeprowadzoną *Oceną poziomów substancji w powietrzu*¹⁰, wykonywaną co roku przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska, Uzdrawiskowa Gmina Miejska Szczawno-Zdrój została zaklasyfikowana do strefy dolnośląskiej (kod PLo204). W 2017 roku, podobnie jak w latach ubiegłych, największym problemem dla całego regionu i gminy są zanieczyszczenia pyłem zawieszonym PM₁₀ (przekroczenia dotyczą zarówno normy średniodobowej jak i średniorocznej) oraz bezno(a)pirenem (silnie rakotwórczym wielopierścieniowym węglowodorem aromatycznym). Powyżej poziomu dopuszczalnego w strefie dolnośląskiej kształtowały się również stężenia ozonu i arsenu. Wymienione powyżej zanieczyszczenia zaliczone zostały do klasy C, dla której wymagane jest prowadzenie określonych działań, mających na celu osiągnięcie odpowiednich poziomów tych substancji w powietrzu. Stężenia pozostałych zanieczyszczeń tj. dwutlenku siarki (SO₂), dwutlenku azotu (NO₂), benzenu (C₆H₆), tlenku węgla (CO) oraz metali: ołowiu (Pb), kadmu (Cd) i niklu (Ni) nie przekraczały wartości dopuszczalnych (klasa A). Nadmienić należy jednak, że w sezonie grzewczym obserwuje się wzrost zanieczyszczenia powietrza (SO₂, NO₂ i pyły). Główną przyczyną występowania przekroczeń w okresie zimowym jest emisja z systemów indywidualnego ogrzewania budynków. Inne przyczyny występowania przekroczeń to m.in. ww. emisja zanieczyszczeń z transportu drogowego oraz niezorganizowana emisja pyłu z dróg i terenów przemysłowych. Podczas oceny poziomów substancji w powietrzu w województwie dolnośląskim w 2017 roku, na obszarze miasta Szczawno-Zdrój stwierdzono przekroczenia: pyłu PM₁₀, bezno(a)pirenu (BaP/średnia roczna) oraz ozonu [O₃/liczba dni (cel długoterminowy), O₃ / AOT₄₀ (cel długoterminowy)]. W zakresie pyłu PM₁₀ przekroczenia dopuszczalnej liczby przekroczeń normy średniodobowej (stężenie > 50 µg/m³ częściej niż 35 dni w roku) zanotowano przez 40 dni. Jako przyczynę przekroczeń poziomu PM₁₀ wskazano przede wszystkim oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków oraz emisji związanej z intensywnym ruchem pojazdów w centrum miasta, w tym tranzytowych.

⁹ Powierzchnia 610 ha powierzchni stanowiąca 16,2% całkowitej powierzchni Obszaru.

¹⁰ Ocena poziomów substancji w powietrzu oraz wyniki klasyfikacji stref województwa dolnośląskiego za 2017 rok, Wojewódzki Inspektorat Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu, kwiecień 2018.

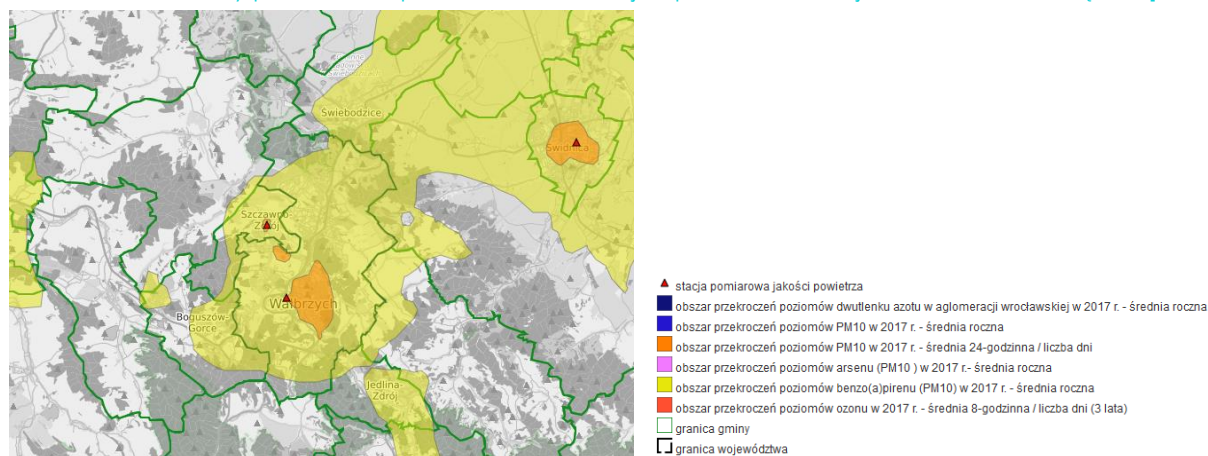
Tabela 3. Klasyfikacja strefy dolnośląskiej wg rodzajów zanieczyszczeń powietrza [2017].

Nazwa strefy	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń											
	SO ₂	NO ₂	CO	Benzen C ₆ H ₆	Ozon O ₃	Pył PM10	Pył PM2.5	Ołów Pb	Arsen As	Kadm Cd	Nikiel Ni	B(a)P
strefa dolnośląska	A	A	A	A	C	C	A	A	C	A	A	C

Poziom stężeń zanieczyszczeń: klasa A – nie przekraczający poziomu dopuszczalnego, klasa C – powyżej poziomu dopuszczalnego

Źródło: Ocena jakości powietrza na terenie województwa dolnośląskiego w 2017 roku, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu, Wrocław 2018.

Schemat 4. Obszary przekroczeń poziomów substancji w powietrzu w województwie dolnośląskim [2017].

Źródło: Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu, <https://www.wroclaw.pios.gov.pl>.

Tabela 4. Wykaz pomiarów w stałych stacjach pomiarowych w województwie dolnośląskim [2017].

Lp.	Strefa	Nazwa stacji	Substancje ¹¹											Typ lokalizacji stacji		
			zanieczyszczenia gazowe							zanieczyszczenia pyłowe					Benzo(a)piren (BaP)	
			SO ₂	NO ₂	CO	O ₃	C ₆ H ₆	Rtęć (Hg)	PM10	PM2.5	Ołów (Pb)	Arsen (As)	Kadm (Cd)			Nikiel (Ni)
11.		Działoszyn	A	A	-	-	-	-	A	-	-	-	-	-	-	pozamiejska przemysłowa
12.		Dzierżoniów – Piłsudskiego	A	A	-	-	-	-	A	-	-	-	-	-	-	miejska
13.		Głogów – Wita Stwosza	-	-	-	-	-	-	M	M	M	M	M	M	M	miejska
14.		Kłodzko – Szkolna	A	A	-	A	-	-	A	-	-	-	-	-	-	miejska
15.		Kudowa-Zdrój – Kościuszki	A	A	A	A	-	-	A	-	-	-	-	-	-	miejska
16.		Nowa Ruda – Srebrna	-	-	-	-	-	-	A, M	M	M	M	M	M	M	miejska
17.		Oława – Żołnierzy AK	A	A	-	-	-	-	M	M	M	M	M	M	M	miejska
18.		Oleśnica – Brzozowa	-	-	-	-	-	-	M	-	-	-	-	-	-	miejska
19.		Polkowice – Kasztanowa	-	-	-	-	-	-	M	M	M	M	M	M	M	miejska
20.		Świdnica – Folwarczna	-	-	-	-	-	-	M	-	-	-	-	-	-	miejska
21.		Szczawno-Zdrój – Kolejowa	-	-	-	-	-	-	M	M	M	M	M	M	M	miejska
22.		Ząbkowice Śląskie – Powstańców Warszawy	A	A	-	-	-	-	A	-	-	-	-	-	-	miejska
23.		Zgorzelec – Bohaterów Getta	A	A	A	-	A	-	M	M	M	M	M	M	M	miejska
24.		Złotoryja – Staszica	-	-	-	-	-	-	M	-	-	-	-	-	-	miejska
25.		Czerniawa	A	A	-	A	-	-	-	-	-	-	-	-	-	pozamiejska
26.		Osieczków ¹²	A	A	-	A	-	A	M	M	M	M	M	M	M	pozamiejska
27.		Śnieżka ¹³	M	M	-	A ⁴	-	-	-	-	-	-	-	-	-	pozamiejska
Pomiary poza system Państwowego Monitoringu Środowiska																
28.	s. dolnośląska	Bogatynia, ul. Francuska	-	-	-	-	-	-	A	-	-	-	-	-	-	miejska przemysłowa

 stacje pozamiejskie (kryterium ochrony roślin) brak przekroczeń
 brak pomiarów przekroczenia wartości kryterialnych (kryterium ochrony zdrowia ludzi)

¹¹ A – pomiar automatyczny (stężenia 1-godzinne), M – pomiar manualny (stężenia 24-godzinne).

Źródło: Ocena jakości powietrza na terenie województwa dolnośląskiego w 2017 roku, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu, Wrocław, kwiecień 2018.

Tabela 5. Wyniki pomiarów powietrza w stacji pomiarowej w Szczawnie-Zdroju przy ul. Kolejowej [2018].

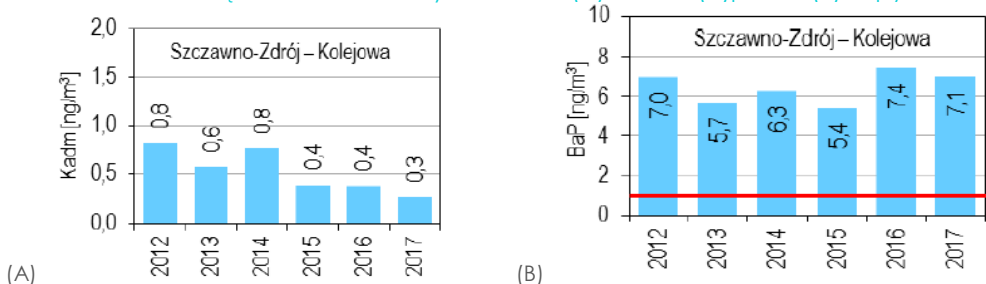
CZAS	PM10	BaP (PM10)	Pb (PM10)	As (PM10)	Cd (PM10)	Ni (PM10)
	Pył zawieszony PM10 [µg/m³]	benzo(a)piren w PM10 ³⁾ [ng/m³]	ołów w PM10 ³⁾ [µg/m³]	arsen w PM10 ³⁾ [ng/m³]	kadm w PM10 ³⁾ [ng/m³]	nikiel w PM10 ³⁾ [ng/m³]
Styczeń	34	9,99	-	-	-	-
Luty	60	25,38	-	-	-	-
Marzec	49	9,54	-	-	-	-
Kwiecień	28	2,93	-	-	-	-
Maj	23	1,54	-	-	-	-
Czerwiec	18	0,62	-	-	-	-
Lipiec	-	-	-	-	-	-
Sierpień	17	1,09	-	-	-	-
Wrzesień	18	0,91	-	-	-	-
Październik	29	4,31	-	-	-	-
Listopad	40	10,90	-	-	-	-
Grudzień	20	5,33	-	-	-	-
wartość średnia	29 (poz. dop.: 40 µg/m³)	6,09 (poz. doc.: 1 ng/m³)	... (poz. dop.: 0,5 µg/m³)	... (poz. doc.: 6 ng/m³)	... (poz. doc.: 5 ng/m³)	... (poz. doc.: 20 ng/m³)
minimum	17	0,62
maksimum	60	25,38

Legenda

- Przekroczenie poziomu dopuszczalnego.
- Przekroczenie poziomu docelowego.
- Przekroczenie poziomu informowania.
- Przekroczenie poziomu alarmowego.

Źródło: Wojewódzki Inspektorat Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu.

Wykres 1. Poziom stężeń średniorocznych kadmu (A) i benzo(a)pirenu (B) w pyłe PM10 [2012-2017].

Źródło: Ocena jakości powietrza na terenie województwa dolnośląskiego w 2017 roku, Wojewódzki Inspektorat Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu, Wrocław, kwiecień 2018.

Klimat akustyczny. Głównym źródłem hałasu na terenie Uzdrowskiej Gminy Miejskiej Szczawno-Zdrój, stanowiącym uciążliwość dla środowiska i ludzi, jest hałas drogowy. W 2015 roku w punkcie pomiarowym przy ul. Mickiewicza – droga wojewódzka nr 376, o nawierzchni asfaltowej w dobrym stanie technicznym, stwierdzony poziom równoważny odpowiadał 68,7 dB przy 1,1% udziale pojazdów ciężkich w ogólnym natężeniu ruchu sięgającym 748 poj./h. Natomiast w punkcie pomiarowym przy ul. Kolejowej – droga wojewódzka nr 375, droga o odnowionej nawierzchni asfaltowej, stwierdzone natężenie ruchu wynosiło 1 191 poj./h, a udział pojazdów ciężkich stanowił 2,0% w ogólnym strumieniu ruchu, co było przyczyną 68,7 dB poziomu dźwięku. Podczas prowadzonych badań na terenie powiatu wałbrzyskiego, wyższy poziom hałasu niż ww. odnotowano jedynie w Wałbrzychu przy ul. Wałbrzyskiej (69,3dB).

Tabela 6. Wyniki pomiaru hałasu [2010, 2015].

Lokalizacja punktów pomiarowych	Natężenie ruchu poj./h ogółem		Natężenie ruchu poj./h ciężarowych		Poziom dźwięku LAeq na granicy terenu chronionego [dB]	
	2010	2015	2010	2015	2010	2015
ul. Mickiewicza	1 135	748	11	8	69,0	68,7
ul. Kolejowa	1184	1191	22	24	66,0	68,7

Źródło: Klimat akustyczny w wybranych punktach województwa dolnośląskiego w 2015 roku, Wojewódzki Inspektorat Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu, marzec 2016.

Dla województwa dolnośląskiego opracowany został *Program Ochrony Środowiska dla województwa dolnośląskiego dla dróg wojewódzkich*¹¹. W dokumencie przeprowadzono m.in. identyfikację obszarów, dla których występują przekroczenia wartości dopuszczalnych hałasu komunikacyjnego. Dla dróg wojewódzkich w obrębie miasta Szczawno-Zdrój. Wyniki Generalnego Pomiaru Hałasu z 2016 roku wskazały, że na odcinku drogi wojewódzkiej nr 375 odnotowany został LAeqD na poziomie 67,0 dB i LAeqN 60,1 dB, natomiast na drodze wojewódzkiej 376 LAeqD na poziomie 68,8 dB i LAeqN 59,7 dB.

SCHEMAT 5. Rozkład izolinii hałasu po zaproponowanych działaniach naprawczych w Programie ochrony środowiska przed hałasem dla Województwa Dolnośląskiego (Projekt) [2018].

droga wojewódzka nr 375

droga wojewódzka nr 376

Źródło: *Program Ochrony Środowiska przed hałasem dla Województwa Dolnośląskiego (Projekt 2018)*.

¹¹ Uchwała nr III/34/18 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 20 grudnia 2018 r. w sprawie zmiany uchwały nr LI/1832/14 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 26 czerwca 2014 r. w sprawie przyjęcia „Programu ochrony środowiska przed hałasem dla województwa dolnośląskiego” (Dz. Urz. Woj. Doln. z 2019 r., poz. 381).

Obecnie realizowana jest inwestycja pn. „Budowa obwodnicy miasta Wałbrzycha w ciągu drogi krajowej nr 35”, której zakończenie i oddanie do użytku zostało zaplanowane do 2020 roku, dzięki której ruch tranzytowy zostanie wyprowadzony ze Szczawna-Zdroju, a w konsekwencji spowoduje ograniczenie zanieczyszczenia powietrza i hałasu wywołane ruchem pojazdów.

2.3. Bilans

	<ul style="list-style-type: none">– atrakcyjne położenie geograficzne– walory środowiska przyrodniczego– zasoby wód mineralnych		<ul style="list-style-type: none">– zanieczyszczenie powietrza w wyniku niskiej emisji– hałas drogowy i związane z nim uciążliwości
---	---	---	--

2.4. Dokumenty

Nazwa dokumentu	Uchwała przyjmująca
Program Ochrony Środowiska dla Gminy Szczawno-Zdrój na lata 2013-2016 z perspektywą na lata 2017-2020	Program opracowany w 2013 r. nie został przyjęty uchwałą Rady Miasta Planowane jest opracowanie nowego dokumentu
Plan Gospodarki Niskoemisyjnej na lata 2014-2020 z perspektywą do 2030 r. dla Uzdrawiskowej Gminy miejskiej Szczawno-Zdrój z uwzględnieniem zapisów części wspólnej planu dla Aglomeracji Wałbrzyskiej	Uchwała nr XXIII/44/16 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 27 czerwca 2016 r.
Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Szczawno-Zdrój na lata 2015-2032	Uchwała nr XLV/7/18 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 5 lutego 2018 r.

2.5. Inwestycje i działania 2018

Zgodnie ze **Strategią Rozwoju Uzdrawiskowej Gminy Miejskiej Szczawno-Zdrój**, przyjętą Uchwałą Nr XXI/30/2000 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 30 czerwca 2000 r., priorytet: intensywne działania na rzecz poprawy stanu środowiska naturalnego oraz utrzymania i wzmocnienia funkcji uzdrawiskowej gminy poprzez wykorzystanie naturalnych walorów i ich ochronę oraz realizację przez różne podmioty usług zdrowotnych, w tym m.in. celów strategicznych: przyspieszenie działań związanych z likwidacją lokalnych kotłowni, zastąpienie paliwa stałego gazem oraz edukacja ekologiczna, zastosowanie proekologicznych technologii, na terenie Uzdrawiskowej Gminy Miejskiej Szczawno-Zdrój zrealizowane zostały następujące inwestycje i działania:

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej. Rada Miejska w Szczawnie Zdroju w dniu 27 czerwca 2016 r. podjęła uchwałę nr XXIII/44/16 w sprawie zmiany Uchwały Nr XIV/75/15 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 26 października 2015 r. w sprawie przyjęcia do realizacji Planu Gospodarki Niskoemisyjnej na lata 2014-2020 z perspektywą do 2030 r. dla Uzdrawiskowej Gminy Miejskiej Szczawno-Zdrój z uwzględnieniem zapisów części wspólnej Planu dla Aglomeracji Wałbrzyskiej. Plan gospodarki niskoemisyjnej (PGN) jest dokumentem strategicznym wyznaczającym główne cele i kierunki działań w zakresie poprawy ochrony powietrza, efektywności energetycznej, ograniczenia emisji zanieczyszczeń, w tym również gazów cieplarnianych. Stanowi on również plan działań mający na celu poprawę standardów jakości powietrza w perspektywie lat 2015-2030, a jego zakres tematyczny odnosi się do działań zarówno inwestycyjnych jak i nie inwestycyjnych w sektorze mieszkalnictwa indywidualnego, budownictwa publicznego, gospodarki przestrzennej, zaopatrzenia w ciepło i energię, transportu prywatnego i publicznego. Priorytetowymi celami przyjętego dokumentu jest ograniczenie emisji substancji zanieczyszczających powietrze oraz emisji dwutlenku węgla, a także uzyskanie efektywności energetycznej i zastosowanie odnawialnych źródeł energii (OZE). PGN ma również na celu poprawę jakości powietrza atmosferycznego poprzez realizację zadań i celów określonych w prawie miejscowym, m.in. zawartych w Programach ochrony powietrza. W dokumencie opracowano harmonogram rzeczowo-finansowy działań naprawczych krótkookresowych, średnio i długoterminowych.

Spodziewany efekt będzie odczuwalny dopiero po kilku latach, gdy nastąpi postęp świadomości wśród mieszkańców i innych podmiotów, m.in. po przeprowadzonych kampaniach edukacyjnych, mających na celu ukazanie korzyści zdrowotnych i społecznych z redukcji niskiej emisji, poprawy efektywności energetycznej, odnawialnych źródeł energii, oraz informujące o granicy czasowej wprowadzenia ograniczeń stosowania paliw stałych lub innych działalności systemowych gwarantujących utrzymanie poziomu stężeń zanieczyszczeń po finalizacji działań naprawczych. Przewiduje się, że w latach 2013 – 2020 wielkość zużycia energii końcowej na terenie Uzdrowskiej Gminy Miejskiej Szczawno-Zdrój zmniejszy się o 0,3%. Będzie to wynikać z tego, że działania racjonalizujące zużycie energii realizowane zgodnie z przyjętym scenariuszem przez samorząd lokalny oraz prywatnych użytkowników energii będą w stanie zrekompensować zwiększone zużycie energii wynikającego z rozwoju gminy. Wzrost zużycia energii zauważalny będzie w sektorze transportu oraz handlu, usług i przedsiębiorstw – o 0,6%. Warto odnotować zmniejszenie zużycia energii w sektorze obiektów mieszkalnych, natomiast w sektorze obiektów użyteczności publicznej i oświetlenia ulicznego prognozowane zużycie energii w roku 2020 utrzyma się na takim samym poziomie jak w 2013 roku. W ramach ograniczania niskiej emisji, na terenie gminy w latach 2015-2018 zlikwidowanych zostało 228 palenisk węglowych, zainstalowano 6 instalacji solarnych, na kwotę ponad 3 mln zł.

TABELA 7. Realizacja gospodarki niskoemisyjnej [2015-2018].

Nazwa	Jednostka	2015-2018
likwidacja palenisk węglowych	szt.	228 szt.
montaż odnawialnych źródeł energii	szt.	6 instalacji solarnych
kwota	PLN	3 014 050,10 zł

Źródło: Urząd Miejski w Szczawnie-Zdroju.

Program „Kawka” realizowany był na terenie Uzdrowskiej Gminy Miejskiej Szczawno-Zdrój od czerwca 2015 roku. Zadanie polegało na modernizacji źródeł ciepła w indywidualnych systemach grzewczych budynków mieszkalnych. Na realizację wnioskowanego zakresu prac gmina otrzymała dofinansowanie ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu w postaci bezzwrotnej dotacji w wysokości 60% kosztów zadania oraz długoterminowej pożyczki w wysokości 30% kosztów zadania. Pozostałe 10% stanowiły środki pochodzące z budżetu gminy. W Programie realizowanych było kilka kierunków modernizacji: wymiana starego kotła węglowego na nowoczesny, węglowy lub gazowy oraz montaż kolektorów słonecznych. Celem Programu jest uzyskanie jak największego efektu ekologicznego, który zostanie osiągnięty przy wymianie starych, niesprawnych kotłów/pieców na nowe. W skład zadania wchodzi nowoczesne urządzenia grzewcze gazowe i węglowe. Łącznie na realizację programu „Kawka” w latach 2015-2018 Uzdrowska Gmina Miejska Szczawno-Zdrój ze środków własnych przeznaczyła kwotę ponad 762.000 zł przy budżecie zadania 1.905.000 zł. Na realizację w 2018 roku programu Gmina zabezpieczyła w budżecie 420.000 zł. Na kwotę tę składały się: dotacja NFOŚiGW w Warszawie oraz WFOŚiGW we Wrocławiu w wysokości 252.000 zł (60%), pożyczka z WFOŚiGW we Wrocławiu w wysokości 126.000 zł (30%) oraz wymagany udział Gminy w wysokości 42.000 zł (10%). Gmina zabezpieczyła środki, czyli pozyskała ze źródeł zewnętrznych oraz dołożyła środki własne. Zaznaczyć należy, że poza 10% kosztów zadania jakie są pokrywane ze środków gminy kolejne 30% stanowi pożyczka, którą gmina będzie musiała spłacić wraz z odsetkami, co stanowi zaangażowanie finansowe gminy w poprawę stanu powietrza. W 2018 roku wykonano 52 modernizacje systemów grzewczych.

TABELA 8. Uzyskane efekty rzeczowe realizacji Programu „Kawka” na terenie gminy [22.06.2015-28.11.2017].

Efekt rzeczowy
Zlikwidowanie źródeł ciepła opalanych paliwem stałym węglowym w 176 budynkach mieszkalnych
W miejsce zlikwidowanych źródeł ciepła opalanych paliwem stałym węglowym zainstalowano:
– 9 kotłów stałopalnych na biomasę (pelletowych)
– 18 kotłów stałopalnych na ekogroszek

Efekt rzeczowy

- **114** kotłów gazowych
- **7** kotłów stałopalnych na biomasę (pelletowych) z instalacją solarną
- **7** kotłów stałopalnych na ekogroszek z instalacją solarną
- **3** kotły gazowe z instalacją solarną

Montaż **6** instalacji solarnych do istniejących kotłów węglowych

Źródło: *Urząd Miejski w Szczawnie-Zdroju.*

TABELA 9. Uzyskane efekty ekologiczne realizacji Programu „Kawka” na terenie gminy [22.06.2015-28.11.2017].

Zanieczyszczenia	Stan przed realizacją [Mg/rok]	Stan po realizacji [Mg/rok]	Zmniejszenie emisji [Mg/rok]	Redukcja %
1	2	3	4 = 2-3	5=4/2*100
pył PM 2,5	12,21	3,84	8,37	68,55
pył PM 10	12,89	3,97	8,92	69,20
SO ₂	30,53	5,85	24,68	80,84
NO _x	4,41	1,94	2,47	56,01
CO ₂	3212,56	1561,35	1651,21	51,40
benzeno-a-piren	0,00916	0,00212	0,00704	76,86

Źródło: *Urząd Miejski w Szczawnie-Zdroju.*

RPO WD. Gmina przystąpiła do realizacji dwóch działań w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020, oś priorytetowa nr 3 „Gospodarka niskoemisyjna”, działanie nr 3.3 „Efektywność energetyczna w budynkach użyteczności publicznej i sektorze mieszkaniowym”, poddziałanie nr 3.3.4 "Efektywność energetyczna w budynkach użyteczności publicznej i sektorze mieszkaniowym – ZIT AW":

- „Termomodernizacja czterech budynków komunalnych Uzdrowiskowej Gminy Miejskiej Szczawnio-Zdrój” przy ul. Słowackiego 23 i 29, Sienkiewicza 40 i Baczyńskiego 14, która obejmuje wykonanie następujących prac budowlanych: modernizację przegród okien zewnętrznych, modernizację przegród ścian zewnętrznych, modernizację przegród stropów wewnętrznych pod nieogrzewanymi poddaszami, modernizację przegrody dachu części mieszkalnej (w jednym budynku). W wyniku realizacji przedsięwzięcia zmniejszy się zużycie energii w w/w budynkach mieszkalnych, a tym samym nastąpi redukcja emisji zanieczyszczeń generowanych przez te obiekty. Umowa o dofinansowanie Nr RPDS.03.03.04-02-0112/16-00 z dnia 13.12.2017 r. Całkowita wartość Projektu: **762 964,02 zł**. Kwota dofinansowania z Europ. Funduszu Rozwoju Regionalnego: **604 362,03 zł**. Okres realizacji: 2016-2018.
- „Termomodernizacja wielorodzinnych budynków mieszkalnych przy ul. Równoległej 11, 12 i 16, ul. Solickiej 2, ul. Okrężnej 3, ul. Sienkiewicza 34 i 41a oraz ul. Kolejowej 15 w Szczawnie-Zdroju”, która jest projektem partnerskim Wspólnot Mieszkaniowych zarządzanych przez Uzdrowiskową Gminę Miejską Szczawnio-Zdrój. W ramach realizacji zadania wykonane zostaną następujące prace budowlane: docieplenie ścian zewnętrznych, docieplenie stropodachów oraz dachów, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej na klatkach schodowych. W wyniku realizacji przedsięwzięcia zmniejszy się zużycie energii w ww. budynkach mieszkalnych, a tym samym nastąpi redukcja emisji zanieczyszczeń generowanych przez te obiekty. Umowa o dofinansowanie Nr RPDS.03.03.04-02-0066/16-00 z dnia 06.12.2017 r. Całkowita wartość Projektu: **1 096 111,56 zł**. Kwota dofinansowania z Europ. Funduszu Rozwoju Regionalnego: **774 022,91 zł**. Okres realizacji: 2016-2018.

Realizowana jest inwestycja pn. „**Budowa obwodnicy miasta Wałbrzycha w ciągu drogi krajowej nr 35**” współfinansowanej ze środków pochodzących z Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 Oś priorytetowa IV: Infrastruktura drogowa miast, Działanie 4.2: Zwiększenie dostępności transportowej ośrodków miejskich leżących poza siecią drogową TEN-T i odciążenie miast od nadmiernego ruchu drogowego oraz ze środków będących w dyspozycji Gminy Wałbrzych oraz

Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad. Prace budowlane rozpoczęły się po przeprowadzeniu procedury przetargowej. Zakończenie inwestycji i oddanie jej do użytku zostało zaplanowane na 2019/20 rok. Wybudowanie obwodnicy Wałbrzycha spowoduje wyprowadzenie ruchu tranzytowego ze Szczawna-Zdroju, a w konsekwencji spowoduje znaczne ograniczenie zanieczyszczenia powietrza i hałasu wywołane ruchem pojazdów.

Dodatkowo, z dniem 1 lipca 2018 roku na obszarze województwa dolnośląskiego weszły w życie przepisy uchwał Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 8 grudnia 2017 roku:

- uchwały nr XLI/1406/17 w sprawie wprowadzenia na obszarze uzdrowisk w województwie dolnośląskim ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji w których następuje spalanie *paliw* (*Dz. Urz. Woj. Doln. Z 2017 r., poz. 5154*),
- uchwały nr XLI/1407/17 w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa dolnośląskiego, z wyłączeniem Gminy Wrocław i uzdrowisk, ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw (*Dz. Urz. Woj. Doln. z 2017 r., poz. 5155*) – dotyczy graniczącej z uzdrowiskiem Gminy Wałbrzych.

Ponadto Uzdrowska Gmina Miejska Szczawno-Zdrój deklaruje zaangażowanie w przedsięwzięcia mające na celu doprowadzenie do uzyskania dobrego stanu jakości powietrza i warunków klimatu akustycznego, obejmujące m.in.:

- ograniczenie ruchu samochodów ciężarowych, autobusów, motocykli i innych uciążliwych pojazdów w obrębie i w sąsiedztwie strefy „A” ochrony uzdrowskiej,
- prowadzenie kontroli klimatu akustycznego oraz monitoringu stanu sanitarnego powietrza, dążąc do jego postępującej poprawy.

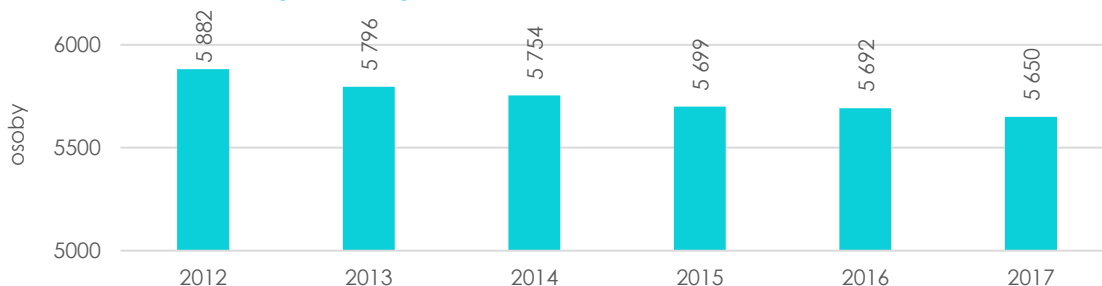
3. DEMOGRAFIA I MIESZKALNICTWO

3.1. Ludność

W 2017 roku Uzdrowską Gminę Miejską Szczawno-Zdrój zamieszkiwało 5 650 osób¹², co stanowiło 3,3% populacji powiatu wałbrzyskiego i 0,2% populacji Dolnego Śląska. Średnia gęstość zaludnienia w mieście, wynosząca 383 os./km², była znacznie wyższa niż przeciętnie w regionie (146 os./km²) i kraju (123 os./km²). Od 2012 roku liczba mieszkańców miasta zmniejszyła się o 3,9%, co było wynikiem zbliżonym do ogólnego spadku liczby mieszkańców w powiecie wałbrzyskim w tym czasie, natomiast znacznie mniej korzystnym w porównaniu do jego średniej wartości na Dolnym Śląsku (-0,4%) i w Polsce (-0,3%). Znalazło to również swoje odbicie w zmianie liczby ludności w przeliczeniu na 1000 mieszkańców – w mieście wskaźnik ten w 2017 roku osiągnął wartość -7,4, podczas gdy w powiecie wałbrzyskim ubytek ludności wyniósł 6 osób, a na Dolnym Śląsku -0,4 osoby.

STAN LUDNOŚCI:
5 650 mieszkańców
 spadek liczby mieszkańców
 o **3,9%** od 2012
 gęstość zaludnienia **383 os./km²**

WYKRES 2. Liczba mieszkańców [2012-2017].

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Na wskazane powyżej zmiany liczby ludności wpływ mają z jednej strony procesy naturalne, takie jak przyrost naturalny i wskaźnik zgonów, z drugiej zaś ruch migracyjny ludności. W 2017 roku saldo migracji wewnętrznych w gminie było dodatnie i wynosiło 28 osób, co było wynikiem przeważającej liczby zameldowań nad wymeldowaniami (odpowiednio 96 do 68), a tendencja ta utrzymuje się od 2015 roku. Przełożyło się to na dodatnią wartość salda migracji w odniesieniu do 1000 mieszkańców, która w 2017 roku wyniosła 4,9 osób i była znacząco wyższa niż przeciętnie w powiecie wałbrzyskim (0,9) oraz na Dolnym Śląsku (0,1 os.). Równocześnie we wskazanym roku nie odnotowano zagranicznego ruchu migracyjnego.

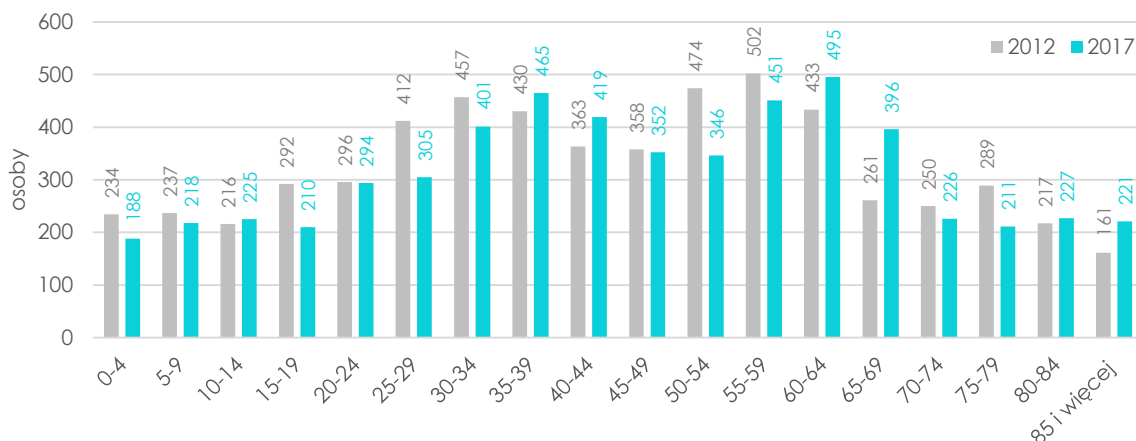
TABELA 10. Saldo migracji wewnętrznych i zewnętrznych [2012-2017].

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
saldo migracji wewnętrznych	-27	-28	-15	14	22	28
saldo migracji zagranicznych	-2	-12	-6	0	4	0
saldo migracji wewnętrznych na 1000 ludności:						
dolnośląskie	0,6	0,8	0,8	0,9	0,9	0,9
powiat wałbrzyski	-2,3	-2,7	-1,5	-1,0	-0,4	0,1
Szczawno-Zdrój	-4,6	-4,8	-2,6	2,4	3,9	4,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

¹² Kobiety stanowiły 52,7% populacji w gminie, wskaźnik feminizacji wyniósł 111.

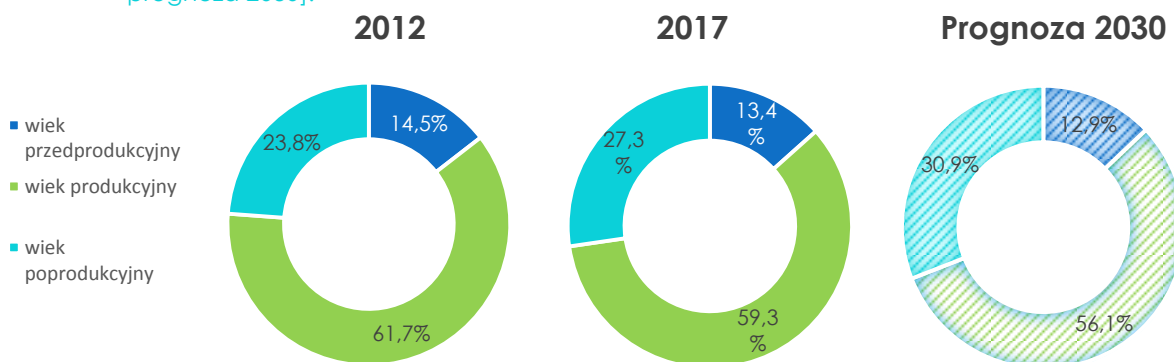
WYKRES 3. Struktura wieku mieszkańców [2012, 2017].

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W ostatnich latach w Uzdrowskiej Gminie Miejskiej Szczawno-Zdrój bardzo wyraźnie uwidaczniają się procesy starzenia ludności, rozumiane zarówno jako wzrost odsetka osób w najstarszej grupie wieku, jak i spadku udziału najmłodszych mieszkańców gminy. W 2017 roku osoby w wieku poprodukcyjnym stanowiły 27,3% populacji gminy, a jeszcze w 2012 roku było to 23,8%. Równocześnie w analizowanym okresie czasu udział osób w wieku przedprodukcyjnym wynosił analogicznie 13,4% oraz 14,5%. Wskazuje to również na bardziej zaawansowany proces starzenia się ludności niż średnio w powiecie wałbrzyskim, gdzie w 2017 roku najstarsza grupa mieszkańców stanowiła 22,5% (w 2012 roku 20,3%), a najmłodszy mieszkańcy 15,6% (w 2012 roku 15,5%). Dla porównania ogółem na Dolnym Śląsku osoby do 18. roku życia stanowiły w 2017 roku 16,9% ludności, natomiast seniorzy 21,9%. Równocześnie na przestrzeni wskazanego okresu czasu spada odsetek mieszkańców w wieku produkcyjnym z 61,6% w 2012 roku do 59,3% w 2017 roku.

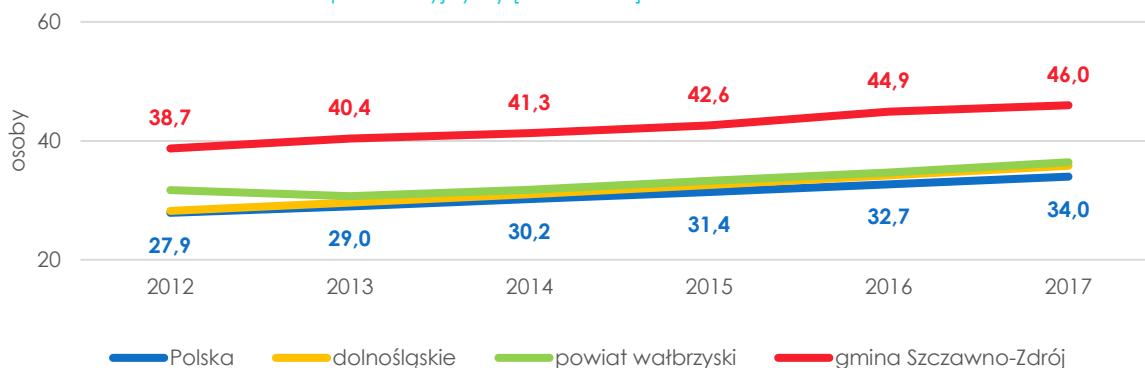
WYKRES 4. Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w liczbie ludności ogółem [2012, 2017, prognoza 2030].

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Postępujący proces starzenia się ludności widoczny jest również we wskaźnikach obrazujących współczynnik obciążenia osobami w wieku poprodukcyjnym. W 2012 roku w Szczawnie-Zdrój na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadało 38,7 osób w wieku poprodukcyjnym, a w 2017 roku aż 46 osób. Było to wynikiem zdecydowanie mniej korzystnym niż przeciętnie w kraju (34 os.), w regionie (35,8 os.) oraz powiecie wałbrzyskim, gdzie na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadało 36,4 osób starszych. W 2017 roku współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi w gminie wyrażony odsetkiem osób w wieku 65 lat i więcej wynosił 22,7%, co również było wynikiem wyższym niż średnio w powiecie (18,1%), na Dolnym Śląsku (17,7%) i w Polsce (17%).

WYKRES 5. Wskaźnik obciążenia demograficznego (liczba osób w wieku poprodukcyjnym przypadająca na 100 osób w wieku produkcyjnym) [2012-2017].

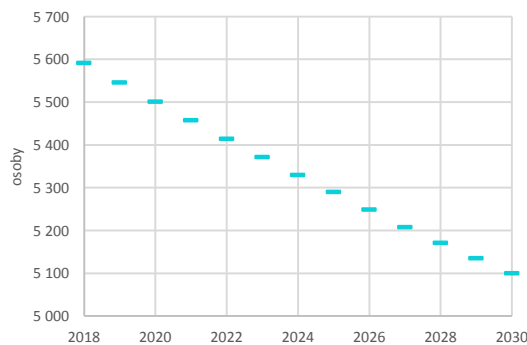

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W tym miejscu warto również zaznaczyć, że w Szczawnie-Zdroju odnotowano ujemną wartość przyrostu naturalnego i w 2017 roku wynosiła ona -10,4‰, co można uznać za bardzo niekorzystny wynik. Dla porównania przeciętnie w powiecie wałbrzyskim było to -5,6‰, natomiast w regionie -1,25‰. Ponadto ujemne i niskie wartości wskaźnik ten przyjmował niezmiennie od 2012 roku (najwyższy poziom wskaźnika odnotowano w 2013 roku -3,42‰; a najniższy we wskazanym 2017 roku). Taka sytuacja znalazła także odbicie w niskiej wartości współczynnika dynamiki demograficznej w gminie wyrażonego jako stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów. W 2017 roku wynosił on 0,34 osoby i był znacząco niższy niż w powiecie wałbrzyskim (0,56), na Dolnym Śląsku (0,89) i w Polsce (1). W 2016 roku 41,6% zgonów w powiecie wałbrzyskim spowodowanych było chorobami układu krążenia, 29,9% nowotworami, natomiast za 5,1% odpowiadały choroby układu oddechowego.

Zgodnie z prognozą demograficzną GUS³³ liczba ludności na terenie Uzdrowskiej Gminy Miejskiej Szczawno-Zdrój przy utrzymaniu obecnie zachodzących trendów, będzie stale się zmniejszać. Prognozuje się, że w 2030 roku gmina będzie liczyć 5 100 mieszkańców. Ekstrapolacja wg ekonomicznych grup wieku wskazuje także na szybki proces starzenia się ludności. Zgodnie z prognozą udział ludności w wieku poprodukcyjnym wzrośnie do 30,9%, wskutek czego na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadają będzie 55 osób w wieku poprodukcyjnym. Natomiast udział ludności w wieku produkcyjnym i przedprodukcyjnym zmniejszy się analogicznie do 56,1% i 12,9%, co niewątpliwie będzie miało wpływ na rynek pracy w gminie.

WYKRES 6. Prognoza liczby ludności ogółem do 2030 roku [2016].

Źródło: opracowanie na podstawie Prognoza ludności gmin na lata 2017-2030, GUS, Warszawa 2017.

3.2. Mieszkalnictwo i budownictwo

Zasoby mieszkaniowe na terenie Uzdrowskiej Gminy Miejskiej Szczawno-Zdrój w 2017 roku tworzyło 2 419 mieszkań o łącznej powierzchni 195 302 m² w 883 budynkach mieszkalnych. Mieszkania te stanowiły 0,2% zasobu mieszkaniowego w regionie i 10,9% w powiecie wałbrzyskim.

ZASOBY MIESZKANIOWE:

2 419 mieszkań o powierzchni użytkowej **195 302 m²**

883 budynki mieszkalne

428,1 mieszkań na 1000 mieszkańców

80,7 m² przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania

34,6 m² przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na

³³ Prognoza ludności gmin do 2030 r. GUS jako punkt wyjścia przyjmuje stan ludności w dniu 31.12.2016 r.

W mieście korzystnie prezentowała się średnia powierzchnia użytkowa mieszkania wynosząca 80,7 m², czyli powyżej średniej w kraju (73,8 m²), regionie (72,4 m²) oraz powiecie wałbrzyskim (65,9 m²), a także przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania przypadająca na osobę wynosząca 34,6 m² (odpowiednio powyżej: 27,8 m², 29,2 m² i 26 m²). Obok już wymienionych wskaźników charakteryzujących zasób mieszkaniowy w gminie, również dostępność mieszkań wynosząca 428,1 mieszkania na 1000 mieszkańców była znacznie wyższa niż średnio w gminach kraju (375,7), województwie dolnośląskim (402,7) oraz powiecie wałbrzyskim (393,8). Od 2012 roku do użytku oddanych zostało 46 mieszkań o łącznej powierzchni 4 125 m², co stanowiło wzrost o 1,9%, podczas gdy w regionie i kraju wynosił on 5,6%.

TABELA 11. Zasoby mieszkaniowe [2012-2017].

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Zmiana 2012-2017	Zmiana 2016-2017
budynki	870	874	877	880	881	883	1,5%↑	0,2%↑
mieszkania	2 373	2 397	2 404	2 407	2 407	2 419	1,9%↑	0,5%↑
powierzchnia użytkowa mieszkań [m ²]	191 177	192 667	193 326	193 943	194 367	195 302	2,2%↑	0,5%↑
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania [m ²]	80,6	80,4	80,4	80,6	80,8	80,7	0,1%↑	-0,1%↓
przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę [m ²]	32,5	33,2	33,6	34,0	34,1	34,6	6,5%↑	1,5%↑
mieszkania na 1000 mieszkańców	403,4	413,6	417,8	422,4	422,9	428,1	6,1%↑	1,2%↑

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wyposażenie mieszkań. Dostęp do sieci wodociągowej miały niemal wszystkie mieszkania (99%) zlokalizowane na terenie miasta Szczawno-Zdrój. W łazienkę wyposażonych było 91,2% z nich, a centralne ogrzewanie posiadało 79,4%. Natomiast w gaz sieciowy wyposażone były 2 203 mieszkania. Znaczna część budynków na obszarze gminy wymaga termomodernizacji oraz zmiany sposobu ogrzewania, bowiem tradycyjne źródła ciepła w połączeniu z niską efektywnością energetyczną budynków sprzyjają zjawisku niskiej emisji.

WYPOSAŻENIE MIESZKAŃ:

- 99%** wodociąg
- 91,2%** łazienka
- 79,4%** centralne ogrzewanie

TABELA 12. Wyposażenie mieszkań w instalacje techniczno-sanitarne [2012-2017].

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Zmiana 2012-2017	Zmiana 2016-2017
Mieszkania wyposażone w instalacje techniczno-sanitarne:								
wodociąg	2 348	2 372	2 379	2 382	2 382	2 394	2,0%↑	0,5%↑
łazienka	2 160	2 184	2 191	2 194	2 194	2 206	2,1%↑	0,5%↑
centralne ogrzewanie	1 873	1 897	1 904	1 908	1 908	1 920	2,5%↑	0,6%↑
gaz sieciowy	2 141	2 165	2 171	2 173	2 172	2 203	2,9%↑	1,4%↑
Mieszkania wyposażone w instalacje w % ogółu mieszkań [%]:								
wodociąg	98,9	99,0	99,0	99,0	99,0	99,0	0,2 pkt%↑	–
łazienka	91,0	91,1	91,1	91,2	91,2	91,2	0,2 pkt%↑	–
centralne ogrzewanie	78,9	79,1	79,2	79,3	79,3	79,4	0,5 pkt%↑↑	0,1 pkt%↑

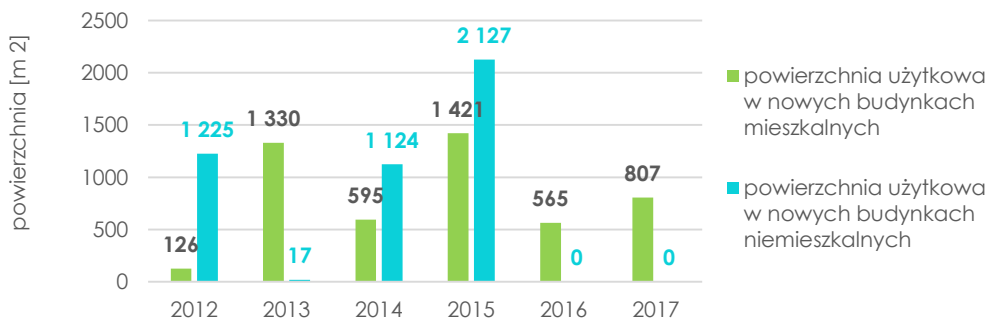
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Rozwój budownictwa. W latach 2012-2017 na terenie Uzdrowskiej Gminy Miejskiej Szczawno-Zdrój zostało oddanych do użytkowania ogółem 28 **budynków**¹⁴ o łącznej powierzchni ponad 9 tys. m², która stanowiła 7,6% powierzchni budynków oddanych do użytkowania na terenie powiatu wałbrzyskiego. Od 2012

¹⁴ Wg definicji obowiązujących do 2017 roku.

roku do użytku oddano 11 budynków niemieszkalnych, w tym: 4 budynki handlowo-usługowe, 6 budynków garaży i 1 obiekt kultury fizycznej, o łącznej powierzchni niemal 5 tys. m². W latach 2016-2017 nie oddane zostały do użytkowania żadne nowe budynki niemieszkalne. Nieco ponad połowę nowej powierzchni oddanej do użytkowania w mieście w latach 2012-2017 stanowiły budynki mieszkalne – 17 budynków o powierzchni około 4,8 tys. m².

WYKRES 7. Powierzchnia użytkowa w nowych budynkach mieszkalnych i niemieszkalnych [2012-2017].

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

TABELA 13. Budynki oddane do użytkowania [2012-2017].

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Zmiana 2012-2017	Zmiana 2016-2017
budyni ogółem [szt.]	5	4	5	10	2	2	-60,0%↓	0,0%
mieszkalne	1	3	3	6	2	2	100,0%↑	0,0%
niemieszkalne	4	1	2	4	0	0	↓	0,0%
powierzchnia użytkowa ogółem [m ²]	1 351	1 347	1 719	3 548	565	807	-40,3%↓	42,8%↑
mieszkalne	126	1 330	595	1 421	565	807	540,5%↑	42,8%↑
niemieszkalne	1 225	17	1 124	2 127	0	0	-100,0%↓	0,0%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Od 2012 roku w gminie oddano do użytkowania 54 mieszkania¹⁵ o łącznej powierzchni około 5 tys. m², czyli 9,1% ich powierzchni oddanej do użytku w powiecie wałbrzyskim i 0,06% w województwie dolnośląskim. Dwie trzecie z nich przeznaczone było na sprzedaż lub wynajem. Mieszkania wybudowane przez inwestorów indywidualnych stanowiły 32% liczby mieszkań do użytku w mieście i 62% ich powierzchni. Trzyletnia średnia liczby mieszkań oddanych do użytkowania na terenie gminy w 2017 roku wynosiła 6,7 mieszkania. W przeliczeniu na 1000 ludności dawało to wskaźnik 1,2, który był zbliżony do średniej w powiecie wałbrzyskim (1), jednak zdecydowanie niższy niż przeciętnie w regionie (5,5) i kraju (4,2).

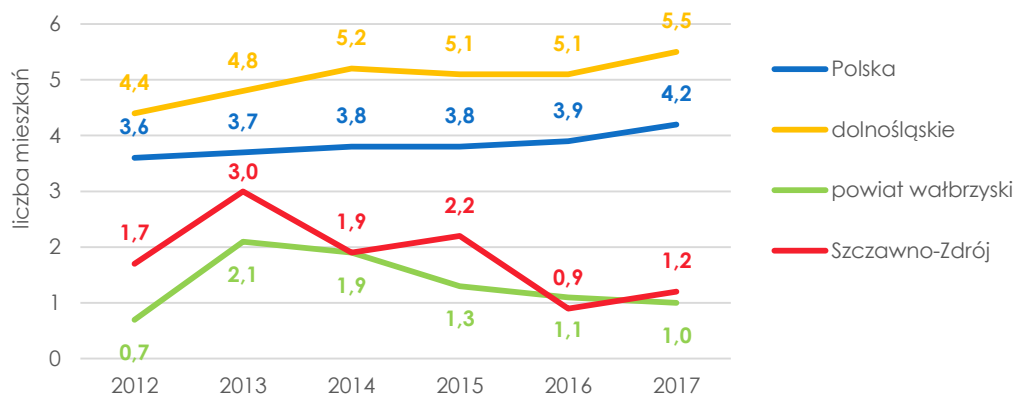
TABELA 14. Mieszkania oddane do użytkowania [2012-2017].

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Ogółem 2012-2017
mieszkania ogółem	2	24	8	6	2	12	54
powierzchnia użytkowa [m ²]	190	1 490	835	1 421	565	935	5 436
mieszkania indywidualne	1	2	4	6	2	3	18
powierzchnia użytkowa [m ²]	126	272	690	1 421	565	319	3 393
mieszkania przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	1	22	4	0	0	9	36
powierzchnia użytkowa [m ²]	64	1 218	145	0	0	616	2 043
mieszkania komunalne	0	0	0	0	0	0	0
powierzchnia użytkowa [m ²]	0	0	0	0	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

¹⁵ Wg definicji obowiązujących od 2018 r.

WYKRES 8. Średnia trzyletnia liczby mieszkań oddanych do użytkowania na 1000 ludności [2012-2017].

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

TABELA 15. Średnia trzyletnia liczby mieszkań oddanych do użytkowania [2012-2017].

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Zmiana 2012-2017	Zmiana 2016-2017
średnia trzyletnia liczby mieszkań oddanych do użytkowania	10,3	17,3	11,3	12,7	5,3	6,7	-3,7%↓	1,3%↑
średnia trzyletnia liczby mieszkań oddanych do użytkowania na 1000 ludności	1,7	3,0	1,9	2,2	0,9	1,2	-0,5%↓	0,3%↑

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

3.3. Komunalne zasoby mieszkaniowe

Komunalny zasób mieszkaniowy Uzdrowiskowej Gminy Miejskiej Szczawno-Zdrój w 2018 roku¹⁶ obejmował 115 budynków mieszkalnych, w tym 11 budynków ze 100% udziałem gminy, 104 budynki wspólnot mieszkaniowych z udziałem gminy, w których 40 budynków wspólnot jest zarządzanych przez Gminę, a 64 budynki są w zarządzie innych jednostek. Gmina dysponowała 315 mieszkaniami komunalnymi o powierzchni 13 610,46 m² oraz 26 lokalami socjalnymi o powierzchni 573 m².

KOMUNALNE ZASOBY MIESZKANIOWE:

- 115** budynków mieszkalnych o powierzchni **17 837 m²**
- 315** mieszkań komunalnych o powierzchni **13 610,46 m²**
- 26** lokali socjalnych o powierzchni **573 m²**

TABELA 16. Komunalne zasoby mieszkaniowe Uzdrowiskowej Gminy Miejskiej Szczawno-Zdrój [2012-2018].

Nazwa	Jednostka	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
budynki w zarządzie	liczba budynków	115	111	110	105	102	80	51
	powierzchnia m ²	45 791	43 487	43 487	40 442	31 720	31 720	17 837
średnia stawka czynszu komunalnego	PLN/m ² / miesiąc	2,47	2,47	2,47	2,47	2,47	2,47	2,47
minimalna i maksymalna stawka czynszu komunalnego	min	0,95	0,95	1,14	1,14	1,14	1,14	1,14
	max	4,18	4,18	4,18	4,18	4,18	4,18	4,18
stawka czynszu socjalnego	PLN/m ² / miesiąc	0,57	0,57	0,57	0,57	0,57	0,57	0,57
lokale wynajmowane za czynsz socjalny	liczba lokali	16	20	20	19	19	26	26
	powierzchnia m ²	364	450	450	432	432	573	573

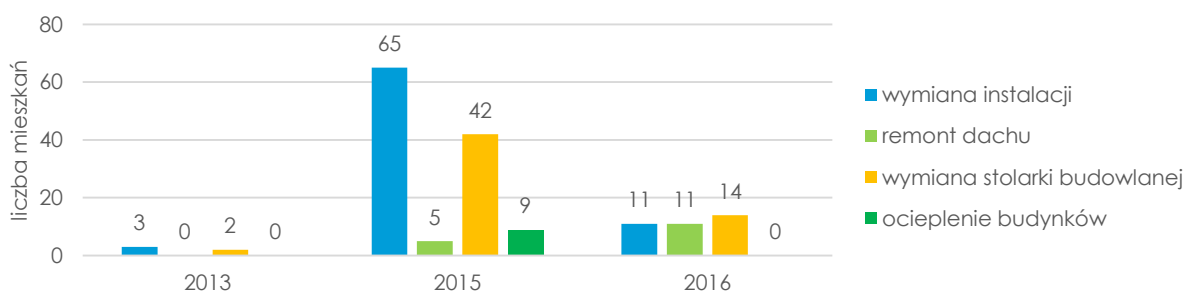
Źródło: Urząd Miejski w Szczawnie-Zdroju.

¹⁶ Stan na 1.11.2018 r.

Remonty i modernizacje. Zdekapitalizowane zasoby gminne wymagają przeprowadzenia wielu remontów i modernizacji. W 2016 roku w 14 mieszkaniach wymieniono stolarkę budowlaną, w 11 instalację, a w budynkach z 11 mieszkańami przeprowadzono remont dachu. Wymienione rodzaje prac wykonywane były także ubiegłych latach, jednak na większą skalę: w 2015 roku dokonano wymiany instalacji w 65 mieszkaniach a stolarki budowlanej w 42. Ponadto przeprowadzono ocieplenie budynków z 9 mieszkańami.

REMONTY I MODERNIZACJE [2016]:
 wymiana stolarki budowlanej (14 mieszkań)
 wymiana instalacji (11 mieszkań)
 remont dachu (11 mieszkań)

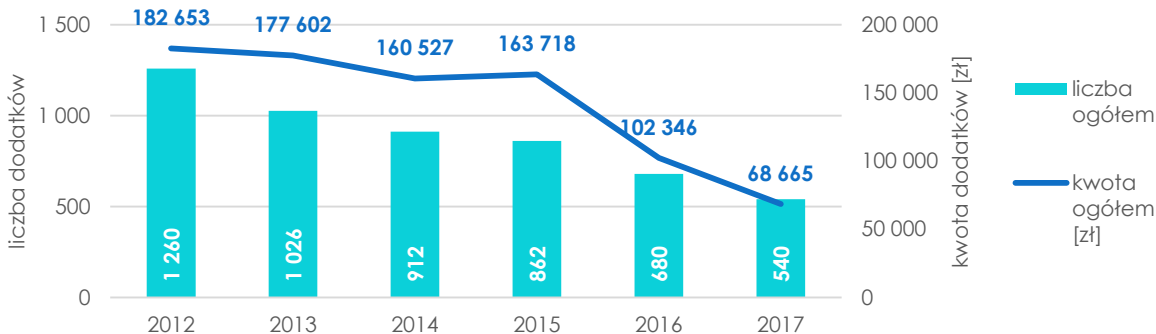
WYKRES 9. Remonty mieszkań (związane z podwyższeniem standardu mieszkania) w budynkach komunalnych [2013, 2015, 2016].

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Dodatki mieszkaniowe. Liczba dodatków mieszkaniowych wypłacanych mieszkańcom, którzy mają niskie dochody i nie są w stanie opłacić czynszu na terenie Uzdrowskiej Gminy Szczawno-Zdrój maleje z roku na rok. Od 2012 roku zmniejszyła się ona o ponad połowę, z 1 260 do 540 sztuk w 2017 roku. Proporcjonalnie do liczby dodatków zredukowana została również kwota wypłacanych dodatków z około 182 tys. zł w 2012 roku do około 68,7 tys. zł w 2017 roku, czyli o 62%.

WYKRES 10. Dodatki mieszkaniowe [2012-2017].

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

TABELA 17. Dodatki mieszkaniowe [2012-2017].

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Zmiana 2012-2017	Zmiana 2016-2017
liczba ogółem	1 260	1 026	912	862	680	540	-57,1%↓	-20,6%↓
kwota ogółem [zł]	182 653	177 602	160 527	163 718	102 346	68 665	-62,4%↓	-32,9%↓

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Pozytywnym zjawiskiem jest spadek liczby lokali komunalnych, których najemcy zalegają z opłatami czynszu z 187 w 2013 roku do 141 w 2016 roku¹⁷, co jednak nie przekłada się to na spadek obciążenia budżetu Gminy z tego tytułu, gdyż ogólne zaległości wzrosły w tych latach ze 146,7 tys. zł do 544,9 tys. zł.

Tabela 18. Zaległości w opłatach za lokale mieszkalne w zasobach gminnych [2013, 2015, 2016].

Zaległości w opłatach za mieszkania	ogółem			ponad 3 miesiące		
	2013	2015	2016	2013	2015	2016
mieszkania	187	141	141	76	70	–
wysokość zaległości [tys. zł]	146,7	75,7	544,9	126,4	57,4	–

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

3.4. Bilans

+	<ul style="list-style-type: none"> – dodatnie saldo migracji wewnętrznych – wysoka dostępność instalacji techniczno-sanitarnych – korzystne na tle powiatu i regionu wskaźniki mieszkaniowe (przeciętna wielkość mieszkania ogółem i na osobę oraz statystyczna dostępność mieszkań) – zmniejszająca się liczba i kwota wypłacanych dodatków mieszkaniowych – budowa nowych mieszkań przeznaczonych na sprzedaż lub wynajem
–	<ul style="list-style-type: none"> – ujemny i bardzo niski na tle powiatu i regionu wskaźnik przyrostu naturalnego oraz dynamiki demograficznej – proces starzenia się społeczeństwa postępujący w szybszym tempie niż średnio w powiecie i regionie – znaczący udział osób w wieku poprodukcyjnym oraz wyższe niż ogółem w powiecie i regionie wskaźniki obciążenia demograficznego – zmniejszająca się liczba mieszkańców gminy w prognozie do 2030 roku – zdecydowanie niższa niż przeciętnie w regionie trzyletnia liczba mieszkań oddanych do użytkowania na 1000 mieszkańców – postępujący proces dekapitalizacji zabudowy, w tym komunalnej – rosnące obciążenie budżetu gminy zaległościami w opłatach czynszowych

3.5. Dokumenty

Nazwa dokumentu	Uchwała przyjmująca
Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy na lata 2014-2018	Uchwała Nr XXXVIII/80/13 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 30 grudnia 2013 r.

3.6. Finansowanie

W latach 2012-2017 wydatki ogółem na gospodarkę mieszkaniową w Uzdrowskiej Gminie Miejskiej Szczawno-Zdrój utrzymywały się poziomie od około 1,2 mln zł w 2015 roku do około 2,2 mln zł w 2012 roku.

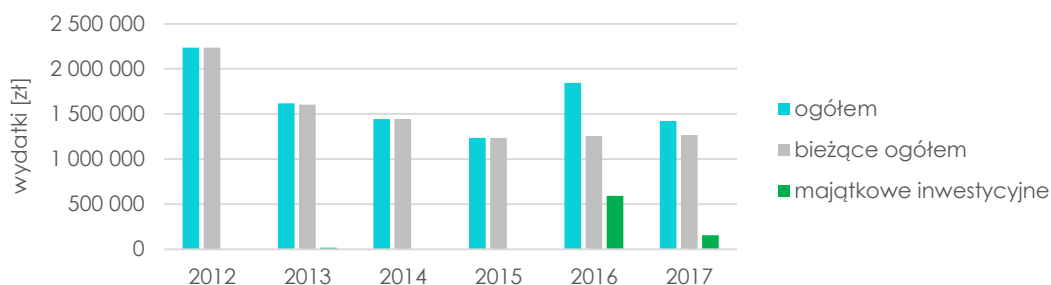
TABELA 19. Wydatki na gospodarkę mieszkaniową (dział 700) [2012-2017].

Wydatki [zł]:	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Zmiana 2012-2017	Zmiana 2016-2017
ogółem	2 234 345,14	1 619 686,10	1 444 024,08	1 233 596,12	1 845 614,10	1 422 723,00	-36,3%↓	-22,9%↓
bieżące ogółem	2 234 345,14	1 603 778,10	1 444 024,08	1 233 596,12	1 254 619,00	1 265 771,07	-43,3%↓	0,9%↑
majątkowe inwestycyjne	0,00	15 908,00	0,00	0,00	590 995,10	156 951,93	100,0%↑	-73,4%↓
gospodarka gruntami i nieruchomościami	2 201 654,38	1 619 686,10	1 444 024,08	1 233 596,12	1 773 469,72	1 271 921,07	-42,2%↓	-28,3%↓

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

¹⁷ Brak aktualniejszych danych GUS.

WYKRES 11. Wydatki na gospodarkę mieszkaniową (dział 700) [2012-2017].

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W 2018 roku na gospodarkę mieszkaniową w gminie wydatkowano 2 709 000,41 zł, czyli kwotę najwyższą w całym analizowanym okresie od 2012 roku. Wydatki bieżące obejmowały m.in. koszty utrzymania gminnych lokali mieszkalnych i użytkowych oraz koszty gospodarki nieruchomościami. Na roboty remontowe, nadzór inwestorski i wynagrodzenie Komisji Mieszkaniowej wydatkowano kwotę 272 155,14 zł. W tym rozdziale poniesiono również wydatki na inwentaryzację nieruchomości oraz operaty szacunkowe, odpisy z ksiąg wieczystych, wznowienie znaków granicznych, opracowanie map do celów projektowych w kwocie 44 896,30 zł oraz usługi kominiarskie – 5 395,00 zł. Zakupiono m.in. materiały do remontów bieżących mieszkań i klatek schodowych oraz worki – Psi Pakiet – na łączną kwotę 25 239,36 zł. Wywóz nieczystości płynnych i pozostałych odpadów nieujmowanych w rozdziale 90002 wynosił 72 417,12 zł. W tej kwocie mieszczą się wydatki związane z opróżnianiem zamontowanych stacji – Psi Pakiet – oraz opróżnianie szamb i dzierżawa kabiny sanitarnej Toi-Toi. Na koszty zarządu gminnym zasobem lokalowym przekazano 356 295,17 zł, a na fundusz remontowy 357 922,98 zł. W tym dziale wydatkowano również kwotę 8 000,00 zł na nagrody w konkursie na najładniejszą posesję. Natomiast wydatki majątkowe na gospodarkę mieszkaniową zrealizowane zostały na kwotę 1 418 423,01 zł. Zakres rzeczowy i finansowy wydatków majątkowych obejmował termomodernizację 4 budynków komunalnych Uzdrowskiej Gminy Miejskiej Szczawno-Zdrój (1 254 006,02 zł), wykonaną w ramach RPO WD 2014-2020 ZIT AW oraz zagospodarowanie nieruchomości komunalnych (123 338,85 zł), adaptację lokalu przy ul. Sienkiewicza 6 na działalność kulturalno-oświatową – dokumentacja (11 685,00 zł) oraz wykonanie odcinka instalacji deszczowej wokół Sali gimnastycznej przy ul. Sienkiewicza 28 (29 393,14 zł).

3.7. Inwestycje i działania 2018

Do najważniejszych inwestycji zrealizowanych w gminie w zakresie gospodarki mieszkaniowej w 2018 roku zaliczyć należy m.in. rozpoczęcie działań w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020, oś priorytetowa nr 3 „Gospodarka niskoemisyjna”, działanie nr 3.3 „Efektywność energetyczna w budynkach użyteczności publicznej i sektorze mieszkaniowym”, poddziałanie nr 3.3.4 „Efektywność energetyczna w budynkach użyteczności publicznej i sektorze mieszkaniowym – ZIT AW”:

- „Termomodernizacja czterech budynków komunalnych Uzdrowskiej Gminy Miejskiej Szczawno-Zdrój” przy ul. Słowackiego 23 i 29, Sienkiewicza 40 i Baczyńskiego 14, która obejmowała wykonanie następujących prac budowlanych: modernizację przegród okien zewnętrznych, modernizację przegród ścian zewnętrznych, modernizację przegród stropów wewnętrznych pod nieogrzewanymi poddaszami, modernizację przegrody dachu części mieszkalnej (w jednym budynku). W wyniku realizacji przedsięwzięcia zmniejszy się zużycie energii w w/w budynkach mieszkalnych, a tym samym nastąpi redukcja emisji zanieczyszczeń generowanych przez te obiekty. Umowa o dofinansowanie Nr RPDS.03.03.04-02-0112/16-00 z dnia 13.12.2017 r. Całkowita wartość Projektu: **762 964,02 zł**. Kwota dofinansowania z Europ. Funduszu Rozwoju Regionalnego: **604 362,03 zł**. Okres realizacji: 2016-2018.
- „Termomodernizacja wielorodzinnych budynków mieszkalnych przy ul. Równoległej 11, 12 i 16, ul. Solickiej 2, ul. Okrężnej 3, ul. Sienkiewicza 34 i 41a oraz ul. Kolejowej 15 w Szczawnie-Zdroju”, która jest projektem partnerskim Wspólnot Mieszkaniowych zarządzanych przez Uzdrowską Gminę Miejską Szczawno-

Zdrój. W ramach realizacji zadania wykonano następujące prace budowlane: docieplenie ścian zewnętrznych, docieplenie stropodachów oraz dachów, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej na klatkach schodowych. W wyniku realizacji przedsięwzięcia zmniejszy się zużycie energii w ww. budynkach mieszkalnych, a tym samym nastąpi redukcja emisji zanieczyszczeń generowanych przez te obiekty. Umowa o dofinansowanie Nr RPDS.03.03.04-02-0066/16-00 z dnia 06.12.2017 r. Całkowita wartość Projektu: **1 096 111,56 zł**. Kwota dofinansowania z Europ. Funduszu Rozwoju Regionalnego: **774 022,91 zł**. Okres realizacji: 2016-2018.

Ponadto w 2018 roku wykonano takie zadania inwestycyjne jak zagospodarowanie nieruchomości komunalnych (123 338,85 zł) oraz adaptację lokalu przy ul. Sienkiewicza 6 na działalność kulturalno-oświatową – dokumentacja (11 685,00 zł). Zakres prac budowlanych wykonanych w budynkach komunalnych gminy w 2018 roku dotyczył m.in. ww. robót dekarских – wykonano miejscowe naprawy pokryć dachowych w 2 budynkach, instalację wentylacyjną i montaż wkładów kominowych w 2 lokalach, remonty instalacji wodno-kanalizacyjnej w 11 lokalach. Ponadto w 7 lokalach dokonano wymiany lub doszczelnienia instalacji gazowej, usunięto awarię instalacji elektrycznej w 5 lokalach, wykonano remont podłogi w jednym lokalu, przeprowadzono konserwację, naprawiono rynny i rury spustowe w 5 budynkach, wymieniono stolarkę okienną w 7 lokalach. Wykonano również wymianę instalacji elektrycznej w 2 lokalach mieszkalnych, naprawiono bieg schodowy w jednym budynku, naprawiono piece kaflowe w 3 lokalach, oraz wykonano odwodnienie sali gimnastycznej.

Wyżej wymienione inwestycje i działania termomodernizacyjne zrealizowane zostały w toku wdrażania **Strategii Rozwoju Uzdrowskiej Gminy Miejskiej Szczawno-Zdrój**, priorytet: poprawa stanu technicznego zasobów komunalnych oraz ich rewaloryzacja i rewitalizacja z dostosowaniem przestrzeni osadniczej dla potrzeb niepełnosprawnych, cel strategiczny: podwyższenie standardu komunalnych zasobów mieszkaniowych oraz **Wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy na lata 2014-2018**.

4. GOSPODARKA I RYNEK PRACY

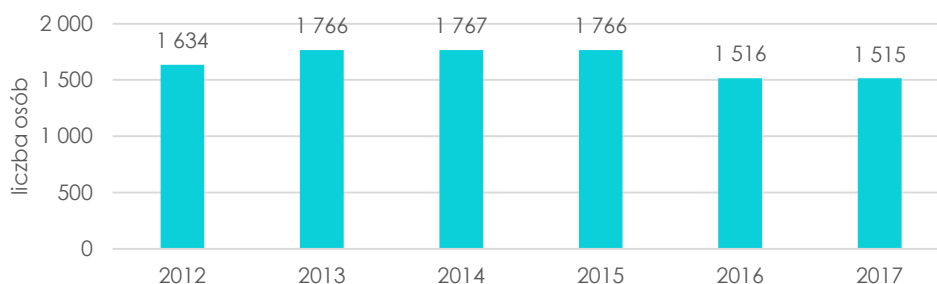
4.1. Rynek pracy

Pracujący. W 2017 roku na terenie Uzdrowskiej Gminy Miejskiej Szczawno-Zdrój pracowało 1 515 osób, co stanowiło 26,4% pracujących w powiecie wałbrzyskim i 0,2% w województwie dolnośląskim. Kobiety stanowiły aż 72,7% ww. ogółu pracujących (1 102 osoby), co było udziałem znacznie przewyższającym średnią w Polsce (50%), regionie (49,8%) i powiecie wałbrzyskim (58%). Tak wysoki udział kobiet był spowodowany charakterem rynku pracy, gdzie znaczący udział ma sektor medyczny. Od 2012 roku liczba osób pracujących w gminie zmniejszyła się o 7,3%. W 2017 roku na 1000 mieszkańców przypadało 268 pracujących, podobnie jak w regionie, podczas gdy przeciętnie w powiecie wałbrzyskim liczba ta wynosiła tylko 102 osoby, a w kraju 247 osób.

PRACUJĄCY:

1 515 osób pracujących
72,7% udział kobiet w ogóle pracujących
7,3% spadek liczby pracujących od 2012
268 osób pracujących na 1000 ludności

WYKRES 12. Liczba pracujących [2012-2017].

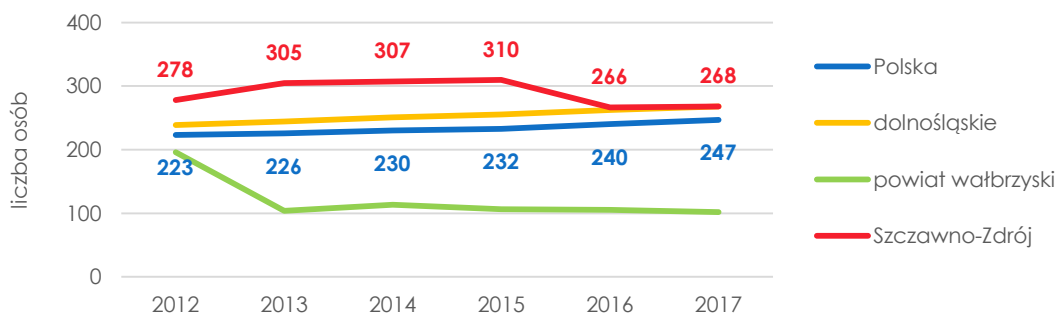
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

TABELA 20. Liczba pracujących [2012-2017].

Pracujący [os.]:	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Zmiana 2012-2017	Zmiana 2016-2017
ogółem	1 634	1 766	1 767	1 766	1 516	1 515	-7,3%↓	-0,1%↓
kobiety	1 202	1 255	1 320	1 307	1 133	1 102	-8,3%↓	-2,7%↓
mężczyźni	432	511	447	459	383	413	-4,4%↓	7,8%↑
pracujący na 1000 ludności	278	305	307	310	266	268	-3,5%↓	0,7%↑

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

WYKRES 13. Liczba pracujących na 1000 ludności [2012-2017].

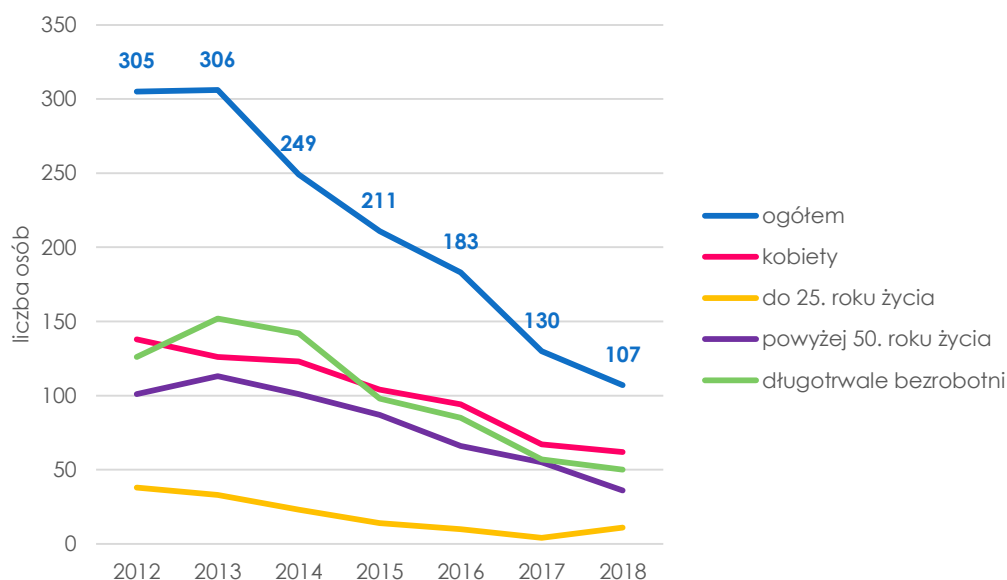
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Bezrobocie. Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego, w czerwcu 2018 roku w Szczawnie-Zdrój zarejestrowanych było jedynie 107 osób bezrobotnych, a 57,9% z nich stanowiły kobiety. Liczba osób pozostających bez pracy w mieście, podobnie jak w całym kraju, maleje z roku na rok. W porównaniu do 2012 roku zmniejszyła się ona aż o 64,9%, a tylko w ostatnim roku odnotowano jej spadek o 17,7%. Należy również podkreślić, że zarejestrowani bezrobotni stanowią jedynie 3,9% ludności w wieku produkcyjnym w gminie, a udział ten jest taki sam jak średnio na Dolnym Śląsku oraz niższy niż na terenie powiatu wałbrzyskiego (5,1%) i kraju (4,6%). Na przestrzeni ostatnich lat w Uzdrowskiej Gminie Miejskiej Szczawno-Zdrój odnotowano również znaczący spadek liczby bezrobotnych do 25. roku życia – aż o 71% w porównaniu do 2012 roku. Obecnie ich liczba wynosi jedynie 11 osób. Znaczącą grupę wśród bezrobotnych stanowią osoby powyżej 50. roku życia, których udział w ogóle bezrobotnych wynosi 33,6% (36 os.). W przypadku liczby osób pozostających dłużej bez pracy również odnotowano pozytywne tendencje. Ich liczba od 2012 roku zmniejszyła się o 60,3%, a obecnie ich udział w ogóle zarejestrowanych bezrobotnych, wynoszący 46,7%, jest niższy niż przeciętnie w kraju (54,7%) i regionie (51,6%).

BEZROBOTNI:

- 107** zarejestrowanych bezrobotnych, w tym:
- 57,9%** kobiety
- 46,7%** dłużej bezrobotni
- 33,6%** osoby powyżej 50 roku życia

WYKRES 14. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych [2012-2018].

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

TABELA 21. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych [2012-2018].

Liczba bezrobotnych [c]	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Zmiana 2012-2018	Zmiana 2017-2018
ogółem	305	306	249	211	183	130	107	-64,9%↓	-17,7%↓
kobiety	138	126	123	104	94	67	62	-55,1%↓	-7,5%↓
do 25. roku życia	38	33	23	14	10	4	11	-71,1%↓	175,0%↑
powyżej 50. roku życia	101	113	101	87	66	55	36	-64,4%↓	-34,5%↓
dłużej bezrobotni	126	152	142	98	85	57	50	-60,3%↓	-12,3%↓
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym [%]:									
ogółem	8,4	8,6	7,1	6,1	5,4	3,9	–	-4,5 pkt%↓	-1,5 pkt%↓
kobiety	8,1	7,5	7,5	6,5	6,0	4,4	–	-3,7 pkt%↓	-1,6 pkt%↓

2012-2017 – stan na koniec grudnia, 2018 – stan na koniec czerwca 2018.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

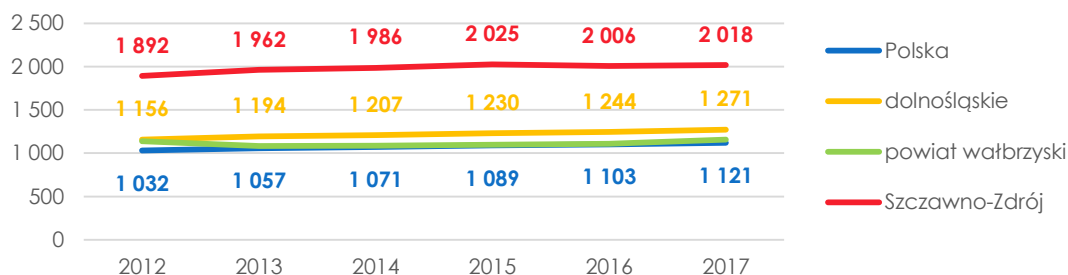
4.2. Przedsiębiorczość

Poziom przedsiębiorczości. W 2017 roku do rejestru REGON w gminie wpisanych było ponad 1,1 tys. podmiotów gospodarczych (17,4% podmiotów zarejestrowanych w powiecie wałbrzyskim i 0,3% podmiotów na Dolnym Śląsku), a od 2012 roku ich liczba wzrosła o 2,4%. W przeliczeniu na 10 tys. ludności w Uzdrowskiej Gminie Miejskiej Szczawno-Zdrój działalność prowadziło aż 2 018 podmiotów gospodarczych, co dawało gminie niemal dwukrotność średniej w regionie (1 271) i kraju (1 121), pozwalając zająć drugie po Karpaczu (8 196 podmiotów) miejsce wśród wszystkich gmin na Dolnym Śląsku. Należy podkreślić, że od 2012 roku w każdym z badanych lat wskaźnik ten znacząco przewyższał wartość przeciętną w województwie. Również liczba 340,2 podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym klasyfikowała gminę znacząco powyżej średniej w powiecie wałbrzyskim (187,1), regionie (207,7) i kraju (183,3). Pozytywną tendencją jest także rosnąca liczba nowo zarejestrowanych jednostek w rejestrze REGON przypadająca na 10 tys. ludności, która w 2017 roku wyniosła 146 podmiotów, a w 2012 roku były to 102 podmioty (wzrost o 43,7%). Wartość wskaźnika w każdym z analizowanych lat była także znacząco wyższa niż przeciętnie w powiecie i regionie (w 2017 roku odpowiednio 112 i 106 podmiotów).

PODMIOTY GOSPODARCZE:

- 1 140** podmiotów gospodarczych zarejestrowane w rejestrze REGON
- 2 018** podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. ludności
- 340,2** podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym
- 146** nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 10 tys. ludności

WYKRES 15. Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tysięcy ludności [2012-2017].

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

TABELA 22. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON [2012-2017].

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Zmiana 2012-2017	Zmiana 2016-2017
podmioty gospodarki narodowej ogółem	1 113	1 137	1 143	1 154	1 142	1 140	2,4%↑	-0,2%↓
podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności	1 892	1 962	1 986	2 025	2 006	2 018	6,6%↑	0,6%↑
podmioty na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym	307,0	320,0	324,9	334,1	335,9	340,2	10,8%↑	1,3%↑
jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności	102	152	130	126	132	146	43,7%↑	10,5%↑

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

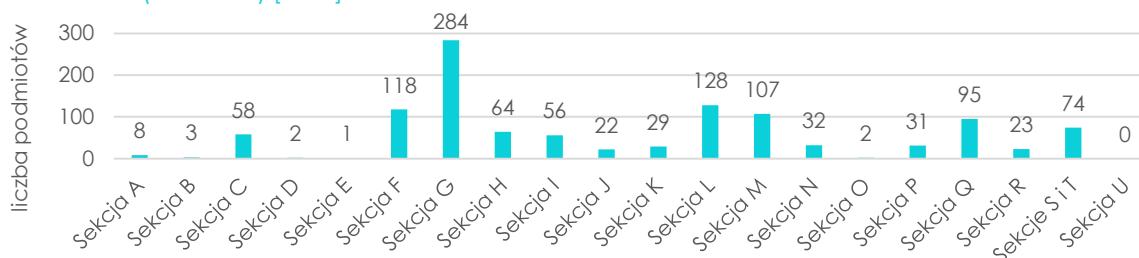
Struktura branżowa. Pod względem rodzaju prowadzonej działalności wśród podmiotów gospodarczych zarejestrowanych na terenie miasta Szczawno-Zdrój, podobnie jak w kraju, przeważają przedsiębiorstwa związane z handlem hurtowym i detalicznym oraz naprawą pojazdów (sekcja G: 284 podmioty gospodarcze, 25% podmiotów ogółem zarejestrowanych w mieście). Podmioty prowadzące działalność związaną z obsługą rynku nieruchomości stanowiły 11,3% (sekcja L: 128 podmiotów), natomiast trzecim

STRUKTURA BRANŻOWA:

- 25%** handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych (sekcja G)
- 11,3%** działalność związana z obsługą rynku nieruchomości (sekcja L)
- 10,4%** budownictwo (sekcja F)

dominującym rodzajem działalności było budownictwo (sekcja F: 118 podmiotów), w ramach którego działała nieco ponad jedna dziesiąta wszystkich przedsiębiorstw w Szczawnie-Zdrój. Warto również zwrócić uwagę, że wymienione powyżej rodzaje działalności były również wiodące w całym powiecie wałbrzyskim (sekcja G: 21,2%; sekcja L: 23,9%; sekcja F: 10,5%). Podmioty prowadzące działalność związaną z rolnictwem, w liczbie 8, stanowiły 0,7% podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w gminie. Od 2012 roku nie zanotowano zmian liczby tego rodzaju podmiotów, a ich odsetek w ogóle przedsiębiorstw był niższy niż przeciętnie w powiecie wałbrzyskim (1,8%).

WYKRES 16. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON wg rodzajów działalności (PKD 2007) [2017].

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W analizowanym okresie czasu na terenie gminy największa liczba podmiotów gospodarczych rozpoczęła działalność w zakresie usług administrowania i wspierającą (sekcja N) – 16 nowo utworzonych podmiotów, co było podwojeniem dotychczasowej liczby tego typu przedsiębiorstw w mieście. Ponadto rozwijają się także działalności profesjonalne, naukowe i techniczne (sekcja M) – 13 nowo otwartych podmiotów gospodarczych (wzrost o 18,3%). Niewiele mniej przedsiębiorstw pojawiło się w sferze opieki zdrowotnej i pomocy społecznej (sekcja Q) – 11 (13,1%) oraz pozostałej działalności usługowej i gospodarstw domowych zatrudniających pracowników (sekcje S i T) – 10 nowych podmiotów (wzrost o 15,6%).

TABELA 23. Struktura branżowa podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON [2017].

Sekcja	Nazwa	liczba podmiotów gospodarczych	2017 % udział w ogóle podmiotów	Zmiana 2012-2017 [podm. gosp.]
Sekcja A	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	8	0,7%	0
Sekcja B	Górnictwo i wydobywanie	3	0,3%	1
Sekcja C	Przetwórstwo przemysłowe	58	5,1%	-1
Sekcja D	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	2	0,2%	-1
Sekcja E	Dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	1	0,1%	0
Sekcja F	Budownictwo	118	10,4%	2
Sekcja G	Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych	284	25,0%	-6
Sekcja H	Transport i gospodarka magazynowa	64	5,6%	-5
Sekcja I	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	56	4,9%	-1
Sekcja J	Informacja i komunikacja	22	1,9%	6
Sekcja K	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	29	2,6%	8
Sekcja L	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	128	11,3%	-18
Sekcja M	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	107	9,4%	13
Sekcja N	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	32	2,8%	16
Sekcja O	Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	2	0,2%	0

Sekcja	Nazwa	liczba podmiotów gospodarczych	2017 % udział w ogóle podmiotów	Zmiana 2012-2017 [podm. gosp.]
Sekcja P	Edukacja	31	2,7%	-4
Sekcja Q	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	95	8,4%	11
Sekcja R	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	23	2,0%	-7
Sekcje S i T	Pozostała działalność usługowa, gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników	74	6,5%	10
Sekcja U	Organizacje i zespoły eksterytorialne	0	0,0%	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Od 2012 roku nowo zarejestrowane podmioty sektora rolno-spożywczego rozpoczęły działalność jedynie w 2014 roku. W każdym z badanych lat rejestrowano natomiast przedsiębiorstwa sektora medycznego oraz kreatywnego i za wyjątkiem 2015 roku rokrocznie udział tych przedsiębiorstw wśród nowych podmiotów był wyższy niż przeciętnie w powiecie wałbrzyskim. W 2017 roku w sektor kreatywny stanowił 10,84% nowych przedsiębiorstw (w powiecie 7,08%, w regionie 6,84%), natomiast medyczny 2,41% (w powiecie 1,42%, w regionie 4,18%). Warto również zauważyć wzrost odsetka przedsiębiorstw kreatywnych we wskazanej grupie podmiotów o 4,2 pkt proc. od 2012 roku.

TABELA 24. Udział nowo zarejestrowanych podmiotów wg sektorów w liczbie nowo zarejestrowanych podmiotów ogółem [2012-2017].

Sektor	2012	2013	2014	2015	2016	2017
medyczny	5,00	3,37	4,00	1,39	4,00	2,41
kreatywny	6,67	10,11	4,00	2,78	6,67	10,84
przetwórstwa rolno-spożywczego	0,00	0,00	2,67	0,00	0,00	0,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Zaawansowanie technologiczne przedsiębiorstw. Udział przedsiębiorstw wysokiej techniki (*high-tech*) w ogólnej liczbie przedsiębiorstw, obrazujący odsetek zlokalizowanych w mieście przedsiębiorstw produkcyjnych prowadzących działalność o wysokim poziomie zaawansowania technologicznego, w 2015 roku¹⁸ w mieście Szczawno-Zdrój wynosił 2,94%. Udział ten plasował miasto na 1. miejscu wśród miast na Dolnym Śląsku. Dla porównania w tym czasie udział przedsiębiorstw wysokiej techniki w ogólnej liczbie przedsiębiorstw w stolicy województwa wynosił 0,9%, a w Jeleniej Górze 0,8%. Udział przedsiębiorstw średnio-wysokiej techniki (*medium-high-tech*) w ogólnej liczbie przedsiębiorstw w mieście wynosił 2,94%. Natomiast udział przedsiębiorstw opartych na wiedzy (KIS)¹⁹, obrazujący odsetek zlokalizowanych w mieście firm usługowych wymagających specjalistycznej wiedzy, w 2015 roku kształtował się na średnim poziomie 26,47%.²⁰

Wielkość przedsiębiorstw. Pod względem wielkości przedsiębiorstw na terenie Uzdrowskiej Gminy Miejskiej Szczawno-Zdrój, podobnie jak w całym kraju, w 2017 roku dominowały mikroprzedsiębiorstwa zatrudniające do 9 pracowników – 1 110 podmiotów gospodarczych stanowiących 97,4% przedsiębiorstw zarejestrowanych w gminie. Działalność prowadziło tu również 28 podmiotów gospodarczych zatrudniających od 10 do 49 osób (2,5% podmiotów ogółem) oraz po jednym przedsiębiorstwie zatrudniającym od 10 do 49 pracowników oraz od 250 do 999 osób. Od 2012 roku liczba mikroprzedsiębiorstw wzrosła o 33 podmioty gospodarcze, a przedsiębiorstw zatrudniających od 10 do 49 pracowników zmniejszyła się o 6 podmiotów.

KLASY WIELKOŚCI PRZEDSIĘBIORSTW:
97,4% do 9 pracowników
2,5% od 10 do 49 pracowników
0,1% od 50 do 249 pracowników
0,1% od 250 do 999 pracowników

¹⁸ Brak aktualniejszych danych.

¹⁹ Przedsiębiorstwa działające w usługach opartych na wiedzy (wiedzołłonnych) – *knowledge-intensive (business) services*.

²⁰ Raport o stanie polskich miast 2016 – Rozwój gospodarczy, Instytut Rozwoju Miast, Kraków 2016.

TABELA 25. Podmioty gospodarcze wg klas wielkości [2012-2017].

Zatrudnienie:	Liczba podmiotów ogółem:						Zmiana 2012-2017	Zmiana 2016-2017
	2012	2013	2014	2015	2016	2017		
0 - 9	1 077	1 098	1 108	1 119	1 109	1 110	3,1%↑	0,1%↑
10 - 49	34	37	33	33	31	28	-17,6%↓	-9,7%↓
50 - 249	1	1	1	1	1	1	0,0%	0,0%
250 - 999	1	1	1	1	1	1	0,0%	0,0%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

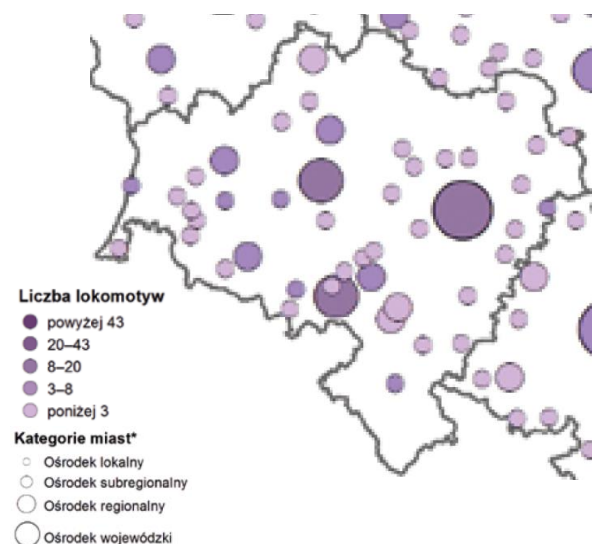
TABELA 26. Wykaz największych przedsiębiorców na terenie gminy [2018].

Nazwa przedsiębiorstwa	Branża
Uzdrowisko Szczawno-Jedlina S.A.	uzdrowiskowa
Sanatorium Uzdrowiskowe "Azalia"	uzdrowiskowa
Specjalistyczne Centrum Pielęgnacyjno-Opiekuńcze "EWA-MED" Sp. z o.o., Sanatorium Uzdrowiskowe	uzdrowiskowa
Sanatorium "Willa Kosmowski"	dom opieki
Dworzysko R. Tomaszewski i Synowie Spółka z o.o.	hotelarsko-gastronomiczna

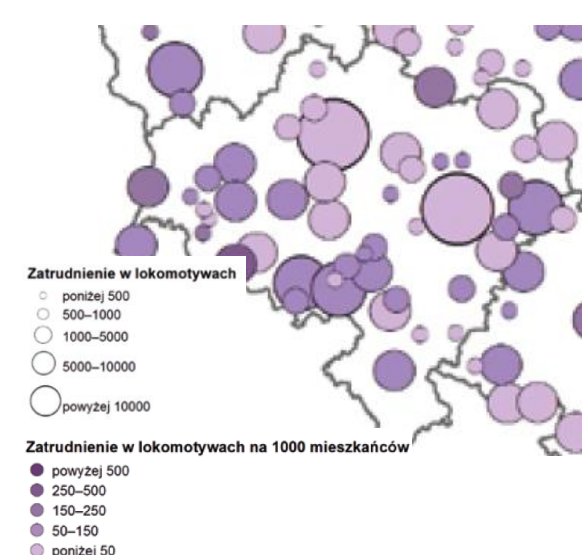
Źródło: Urząd Miejski w Szczawnie-Zdroju.

Lokomotywy gospodarcze. Duże podmioty gospodarcze o charakterze produkcyjnym, które w istotny sposób oddziałują na rozwój ekonomiczny otoczenia, stanowią swoiste lokomotywy w rozwoju społeczno-gospodarczym. To właśnie one inicjują kooperację, przyciągają nowe inwestycje i kreują zapotrzebowanie na media czy lokalne usługi i intensyfikują lokalną ekonomię²¹. W 2015 roku w mieście Szczawno-Zdrój wskazane zostało 1 duże przedsiębiorstwo, tzw. lokomotywa gospodarcza, w której zatrudnienie wynosiło w tym czasie 250 osób, a w przeliczeniu na 1000 mieszkańców kształtowało się na poziomie 38,99 osoby.²²

SCHEMAT 6. Rozmieszczenie lokomotyw gospodarczych w miastach na Dolnym Śląsku [2015].

SCHEMAT 7. Zatrudnienie w lokomotywach gospodarczych na terenie Dolnego Śląska [2015].

Źródło: Raport o stanie polskich miast 2016 – Rozwój gospodarczy, Instytut Rozwoju Miast, Kraków 2016.

²¹ Wśród głównych rodzajów oddziaływania dużych inwestycji przemysłowych na otoczenie wymienić należy przede wszystkim: napływ kapitału w formie inwestycji bezpośrednich, wpływy z podatków, wprowadzanie nowych technologii, wdrażanie lepszych systemów organizacji produkcji, zmniejszanie pracochłonności produkcji, rozwijanie działalności i powiązania z miejscowymi jednostkami badawczo-rozwojowymi, tworzenie, utrzymanie bądź likwidacja miejsc pracy. Ponadto lokomotywy gospodarcze, choćby ze względu na skalę zatrudnienia, mogą mieć istotne znaczenie ekonomiczne dla mieszkańców ośrodków lokalnych i subregionalnych.

²² Raport o stanie polskich miast 2016 – Rozwój gospodarczy, Instytut Rozwoju Miast, Kraków 2016.

Monozakładowość. Zgodnie z danymi za 2014 i 2015 rok wartość wskaźnika monozakładowości, pozwalającego zobrazować uzależnienie miasta od pojedynczej firmy zatrudniającej znaczną część ogółu pracujących, wynosiła w Szczawnie-Zdrój 0,19.²³ Tak niski poziom tego wskaźnika należy uznać za zjawisko pozytywne dla lokalnej gospodarki, które w dłuższej perspektywie może gwarantować rozwój ekonomiczny i w sytuacji załamania określonej branży nie będzie skutkowało dużymi problemami społecznymi i gospodarczymi.

Indywidualną działalność gospodarczą na terenie miasta prowadziło w 2017 roku 761 osób, co stanowiło 19,4% osób fizycznych prowadzących działalność na terenie powiatu wałbrzyskiego i 0,3% na Dolnym Śląsku. Tę najbardziej popularną w kraju i najprostszą formę prowadzenia działalności gospodarczej w Szczawnie-Zdrój prowadziło średnio 135 osób na 1000 ludności, co było wynikiem znacznie przekraczającym średnie wartości w powiecie wałbrzyskim (69) i kraju (78) oraz na Dolnym Śląsku (82). Również w przeliczeniu na 100 osób w wieku produkcyjnym, z wynikiem 22,7 jednoosobowej działalności, gmina plasowała się znacznie powyżej średniej w regionie (13,4) i kraju (12,8), a także w powiecie (11,7). Indywidualna działalność gospodarcza w Szczawnie-Zdrój prowadzona była najczęściej w zakresie handlu i naprawy pojazdów (25,9%), budownictwa (13%) oraz działalności naukowej, profesjonalnej i technicznej (12,6%), a także opieki zdrowotnej i pomocy społecznej (12,1% podmiotów). Działalność związaną z rolnictwem prowadziło 0,4% jednoosobowych przedsiębiorstw (3 działalności), co było udziałem znacznie niższym niż średnio w powiecie (2,3%).

INDYWIDUALNA DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA:

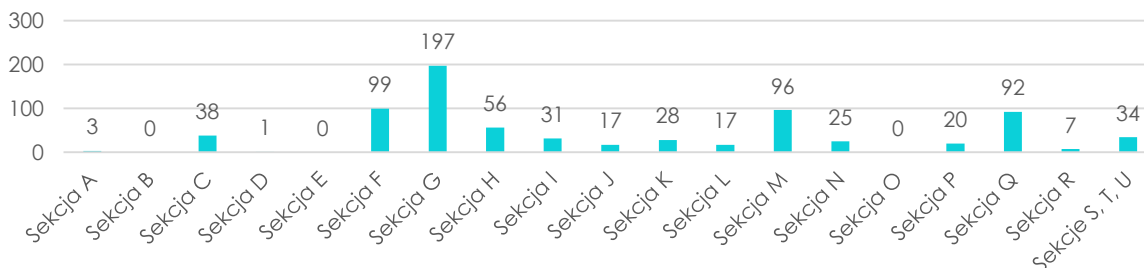
761 osób prowadzących indywidualną działalność gospodarczą, związaną z:

25,9% handlem i naprawą pojazdów samochodowych

13% budownictwem

12,6% działalnością naukową, profesjonalną i techniczną

WYKRES 17. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą wg PKD 2007 [2017].

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

TABELA 27. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą [2012-2017].

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Zmiana 2012-2017	Zmiana 2016-2017
ogółem	749	767	754	751	747	761	1,6%↑	1,9%↑
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 ludności	127	132	131	132	131	135	5,8%↑	2,6%↑
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym	20,7	21,6	21,4	21,7	22,0	22,7	9,9%↑	3,4%↑

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Pozytywną tendencją jest fakt, iż od 2012 roku liczba osób prowadzących jednoosobową działalność gospodarczą zwiększyła się w Uzdrowskiej Gminie Miejskiej Szczawno-Zdrój o 1,6%, co jednak było wzrostem znacznie niższym od notowanego w Polsce (2,9%) i na Dolnym Śląsku (2,5%), co nie dziwi, biorąc pod uwagę względnie wysoki poziom przedsiębiorczości indywidualnej. Wśród indywidualnych działalności

²³ Raport o stanie polskich miast 2016 – Rozwój gospodarczy, Instytut Rozwoju Miast, Kraków 2016.

związanych z rolnictwem funkcjonowanie zakończyło jedno jednoosobowe przedsiębiorstwo (spadek z czterech do trzech podmiotów).

4.3. Atrakcyjność inwestycyjna

Zgodnie z raportem *Atrakcyjność inwestycyjna regionów 2017*²⁴, województwo dolnośląskie należy do najbardziej atrakcyjnych inwestycyjnie regionów Polski. Świadczy o tym uzyskana przez nie najwyższa klasa A w zakresie potencjalnej atrakcyjności inwestycyjnej dla gospodarki narodowej oraz wszystkich analizowanych sekcji gospodarki według wskaźnika uwzględniającego szerokie spektrum czynników lokalizacji oraz bardzo wysoką ocenę B dla działalności profesjonalnej naukowej i technicznej, oraz zakwaterowania i gastronomii. W raporcie podczas oceny atrakcyjności inwestycyjnej wzięte zostały pod uwagę czynniki istotne dla prowadzenia działalności gospodarczej z punktu widzenia inwestora, w tym m.in. sytuacja na rynku pracy, wyposażenie w infrastrukturę techniczną oraz społeczną, a także sytuacja rynkowa oraz uwarunkowania przyrodnicze. Zgodnie z przeprowadzonymi w 2017 roku analizami powiat wałbrzyski, na terenie którego położona jest Uzdrowska Gmina Miejska Szczawno-Zdrój, uzyskał punktację 0,234 i 17. miejsce wśród powiatów na Dolnym Śląsku. Zakwalifikował się on do klasy C potencjalnej atrakcyjności inwestycyjnej dla gospodarki narodowej ogółem, przemysłu oraz handlu i napraw, klasy B dla zakwaterowania i gastronomii, a także klasy D dla działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej. W rankingu potencjalnej atrakcyjności inwestycyjnej dla gospodarki narodowej Uzdrowska Gmina Miejska Szczawno-Zdrój uzyskała natomiast punktację (0,242) klasyfikującą ją na 17. miejscu z 35 gmin miejskich w rankingu na Dolnym Śląsku. Podobną punktację jak Szczawno-Zdrój uzyskało miasto na prawach powiatu – Jelenia Góra. Na mapie potencjalnej atrakcyjności inwestycyjnej gmin województwa dolnośląskiego Szczawno-Zdrój zostało zaliczone do klasy A atrakcyjności dla gospodarki narodowej ogółem oraz wszystkich pozostałych sekcji, w tym przemysłu, handlu, działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej oraz zakwaterowania i gastronomii.

TABELA 28. Potencjalna atrakcyjność inwestycyjna Uzdrowskiej Gminy Miejskiej Szczawno-Zdrój oraz powiatu wałbrzyskiego dla gospodarki narodowej oraz wybranych sekcji [2017].

Nazwa	gospodarka narodowa	przemysł	handel i naprawy	zakwaterowanie i gastronomia	działalność profesjonalna, naukowa i techniczna
powiat wałbrzyski	0,234	C	C	B	D
Uzdrowska Gmina Miejska Szczawno-Zdrój	0,242	A	A	A	A

Źródło: opracowanie na podstawie *Atrakcyjność inwestycyjna regionów 2017*, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie, PAliIZ, Warszawa 2017.

Instytucje otoczenia biznesu. Przedsiębiorcy z Uzdrowskiej Gminy Miejskiej Szczawno-Zdrój mogą korzystać z usług Instytucji Otoczenia Biznesu (IOB), prowadzących działalność na terenie powiatu wałbrzyskiego oraz całego regionu. Należy do nich m.in: Dolnośląska Agencja Rozwoju Regionalnego S. A. w Szczawnie-Zdroju, prowadząca działalność w zakresie współpracy z instytucjami z UE, wraźnia na Dolnym Śląsku europejskich programów regionalnych, prowadzenia Euro Info Centre, promocji Dolnego Śląska i jego gospodarki w ramach Regionalnego Centrum Promocji Gospodarczej w Wałbrzychu, consultingu gospodarczego, szkoleń i doradztwa biznesowego. Na terenie miasta Świdnica funkcjonuje Inkubator Przedsiębiorczości Regionu Sudeckiego działający przy Sudeckiej Izbie Przemysłowo-Handlowej w Świdnicy, którego głównym celem jest wsparcie mikro i małych przedsiębiorstw oraz osób chcących założyć działalność gospodarczą. Przedsiębiorcy mogą również korzystać z usług innych instytucji biznesowych i okołobiznesowych w regionie, które zapewniają dostęp do wiedzy i umiejętności poprzez doradztwo,

Klasy od A (wysoka) do D (niska)

²⁴ Szkoła Główna Handlowa w Warszawie, PAliIZ, Warszawa 2017.

szkolenia oraz przekazywanie informacji²⁵. Ich działalność obejmuje między innymi organizację szkoleń, warsztatów i doradztwa, m.in. z zakresu prawa, finansów i rachunkowości, funduszy unijnych. Dzięki nim przedsiębiorcy mają również ułatwiony dostęp do środków finansowania działalności nowo powstających oraz już działającym firm oraz usług finansowych.

Klastry. Uzdrowiskowa Gmina Miejska Szczawno-Zdrój jest członkiem Wałbrzyskiego Klastra Energetycznego. Stanowi on porozumienie zawarte pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego, jednostkami badawczo-naukowymi, przedsiębiorcami i instytucjami wspierającymi rozwój odnawialnych źródeł energii, propagującymi idee ochrony środowiska. Do pozostałych partnerów-założyciel Klastra należą: Gmina Wałbrzych, Gmina Jedlina-Zdrój, Gmina Głuszyca, Gmina Boguszów-Gorce, Politechnika Wrocławska, Control Process S.A., Innovation AG, MSM Energy sp. z o. o. sp. k., Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej S. A. i Wałbrzyski Związek Wodociągów i Kanalizacji. Strategicznym celem Wałbrzyskiego Klastra Energetycznego jest utworzenie samowystarczalnego energetycznie obszaru i wdrożenie gospodarki efektywnie korzystającej z czystej energii w oparciu o zasoby lokalne odnawialnych źródeł energii, a także poprawa efektywności energetycznej, rozwój efektywnych energetycznie systemów ciepłowniczych, rozwój inteligentnych sieci elektrycznych z systemami magazynowania energii i wdrażanie rozwiązań z zakresu elektromobilności zarówno w odniesieniu do transportu zbiorowego jak i indywidualnego. Uzdrowiskowa Gmina Miejska Szczawno-Zdrój, jako jedna z pięciu gmin z Aglomeracji Wałbrzyskiej, otrzymała certyfikat Klastra Energetycznego – wyróżniony przez Ministerstwo Energetyki.

TABELA 29. Klastry [2018].

Nazwa klastra	Lokalizacja	Branża
Wałbrzyski Klaster Energetyczny	Wałbrzych, Jedlina-Zdrój, Szczawno-Zdrój, Głuszyca, Boguszów-Gorce	energetyczna

Źródło: Urząd Miejski w Szczawnie-Zdroju.

4.4. Bilans

+	<ul style="list-style-type: none"> – drugi najwyższy w regionie poziom przedsiębiorczości – wysoki poziom aktywności zawodowej mieszkańców, w tym w szczególności kobiet – znacząca dynamika powstawania nowych podmiotów gospodarczych – wysoki poziom przedsiębiorczości indywidualnej – wysoka atrakcyjność inwestycyjna dla gospodarki narodowej i wszystkich pozostałych sekcji – funkcjonowanie instytucji otoczenia biznesu na terenie miasta oraz tzw. lokomotywy gospodarczej – niski wskaźniki monozakładowości – znaczący spadek liczby zarejestrowanych bezrobotnych oraz niższy niż przeciętnie w regionie udział osób powyżej 50. roku życia wśród zarejestrowanych bezrobotnych
-	<ul style="list-style-type: none"> – wysoki udział kobiet wśród zarejestrowanych bezrobotnych

²⁵ Do instytucji tych zaliczyć należy m.in. takie organizacje gospodarcze jak: Sudeckie Stowarzyszenie Inicjatyw Gospodarczych (SSIG), Sudecka Izba Przemysłowo-Handlowa w Świdnicy (SIPH), Stowarzyszenie Unia Przedsiębiorców Dolnego Śląska, Cech Rzemiosł Różnych i Małej Przedsiębiorczości, Stowarzyszenie Wolna Przedsiębiorczość (SWP) – Centrum Wspierania Biznesu, Polsko-Czeska Izba Przemysłowo Handlowa, Klub Rotary Świdnica – Wałbrzych.

5. OŚWIATA I WYCHOWANIE

5.1. Żłobki

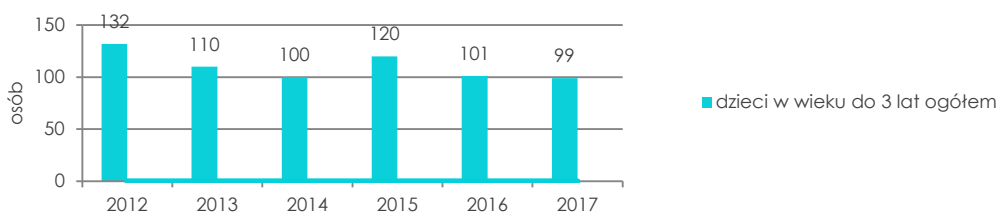
W 2017 roku na obszarze Uzdrowskiej Gminy Miejskiej Szczawno-Zdrój zamieszkiwało 99 dzieci w wieku do 3 lat. Na przestrzeni lat widoczny jest znaczny spadek ich liczby o 1/4 – ze 132 w 2012 roku do wspomnianych powyżej 99. Na terenie Szczawna-Zdroju działalność prowadzi niepubliczny żłobek z grupą dla 2-latków

ŻŁOBKI:

99 dzieci w wieku do lat 3

25% spadek liczby dzieci w wieku do lat 3 w latach 2012-2017

WYKRES 18. Dzieci w wieku do 3 lat [2012-2017].

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Tabela 30. Dzieci w wieku do 3 lat [2012-2017].

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Zmiana 2012-2017	Zmiana 2016-2017
dzieci w wieku do 3 lat [os.]	132	110	100	120	101	99	-25,0%↓	-2,0%↓

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

5.2. Przedszkola

Placówki wychowania przedszkolnego²⁶ na terenie Uzdrowskiej Gminy Miejskiej Szczawno-Zdrój w 2017 roku obejmowały ogółem 4 obiekty z 157 miejscami, które stanowiły 13,7% miejsc wychowania przedszkolnego na obszarze powiatu wałbrzyskiego. Na terenie gminy działalność prowadzą m.in. 2 przedszkola i 1 punkt przedszkolny. Od 2012 roku liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego została zwiększona o 25,6%.

WYCHOWANIE PRZEDSZKOLNE:

4 obiekty (**157** miejsc), w tym:

2 przedszkola (**142** miejsca)

1 punkt przedszkolny (**15** miejsc)

TABELA 31. Wychowanie przedszkolne [2012-2017].

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Zmiana 2012-2017	Zmiana 2016-2017
wychowanie przedszkolne ogółem [ob.]	1	2	2	3	3	4	3 obiekty↑	1 obiekt↑
miejsc	125	144	155	153	153	157	25,6%↑	2,6%↑
przedszkola(bez specjalnych) [ob.]	1	1	1	2	2	2	1 obiekt↑	0,0%
miejsc	125	129	125	138	138	142	13,6%↑	2,9%↑
punkty przedszkolne [ob.]	0	1	1	1	1	1	–	–
miejsc	0	15	29	7	13	15	↑	15,4%↑

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

²⁶ Przedszkola, przedszkola specjalne, oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych, zespoły wychowania przedszkolnego oraz punkty przedszkolne.

Zgodnie z danymi GUS, **wychowaniem przedszkolnym** na obszarze Szczawna-Zdroju w 2017 roku objętych było ogółem 173 dzieci, a ich liczba wzrasta z roku na rok (wzrost o 33,1% od 2012 roku). W gminie na 1000 dzieci w wieku 3-5 lat przypada średnio 1 017 dzieci uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego. Od 2012 roku odnotowano znaczący wzrost tego wskaźnika (o 77,1%) – z poziomu 574 dzieci, dzięki czemu Szczawno-Zdrój plasuje się znacznie powyżej średniej osiągniętej w gminach powiatu wałbrzyskiego (692 dzieci), w regionie (848) i kraju (847). Dostępność do przedszkoli, mierzona liczbą dzieci w wieku 3-5 lat przypadających na 1 miejsce w placówce wychowania przedszkolnego, wynosząca w gminie w 2017 roku 0,76 dziecka, również kształtowała się znacznie poniżej ww. średnich. Nadmienić należy, że w 2012 roku wynosiła ona 1,24 dziecka na 1 miejsce.

TABELA 32. Dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym [2012-2017].

Dzieci [os.]:	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Zmiana 2012-2017	Zmiana 2016-2017
objęte wychowaniem przedszkolnym ogółem	130	144	151	137	151	173	33,1%↑	14,6%↑
w placówkach wychowania przedszkolnego na 1 tys. dzieci w wieku 3-5 lat	574	743	891	1.000	838	1.017	77,1%↑	21,3%↑
w wieku 3-5 lat przypadające na 1 miejsce w placówce wychowania przedszkolnego	1,24	1,03	0,88	0,84	0,85	0,76	-38,9%↓	-10,8%↓

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

TABELA 33. Liczba dzieci w przedszkolach wg rodzaju [2012-2017].

Nazwa	Rodzaj	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Liczba przedszkoli	ogółem	1	1	2	2	2	2	2
	samorządowe	1	1	1	1	1	1	1
	publiczne niesamorządowe	0	0	1	1	1	1	1
Liczba uczęszczających dzieci	ogółem	130	129	140	138	138	142	157
	samorządowe	130	129	122	120	120	124	120
	publiczne niesamorządowe	0	0	18	18	18	18	37

Źródło: Urząd Miejski w Szczawnie-Zdrój.

Nauczyciele wychowania przedszkolnego w gminie w 2017 roku byli zatrudnieni w przedszkolach (bez specjalnych) na 8,74 etatu, w oddziałach przedszkolnych przy szkołach podstawowych na 0,86 etatu oraz w punktach przedszkolnych na 1 etat. Od 2012 roku liczba etatów nauczycieli wychowania przedszkolnego w przedszkolach została zwiększona o blisko 1/4.

TABELA 34. Nauczyciele [2012-2017].

Nauczyciele [etat]:	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Zmiana 2012-2017	Zmiana 2016-2017
przedszkola (bez specjalnych)	7,05	7,05	7,05	8,38	8,78	8,74	24%↑	-0,5%↓
oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,86	–	↑
punkt przedszkolny	0,00	1,00	3,00	1,00	1,00	1,00	–	0,0%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

5.3. Szkolnictwo

Szkoły podstawowe. Z uwagi na reformę systemu edukacji konieczna była reorganizacja sieci szkół w całym kraju. Likwidacji uległy gimnazja, natomiast nauka w szkołach podstawowych została wydłużona do ośmiu klas. Od 1 września 2017 roku w związku z przeprowadzoną reformą oświaty oraz zgodnie z Uchwałą RM Nr XXXIII/15/17 z dnia 20 marca 2017 r. Publiczne Gimnazjum zostało włączone do Miejskiej Szkoły Podstawowej w Szczawnie-Zdroju, i obecnie w gminie funkcjonuje Miejska Szkoła Podstawowa z oddziałami gimnazjalnymi.

Naukę pobierało w niej 230 uczniów (7,2% uczniów na terenie powiatu wałbrzyskiego), a ich liczba od 2012 roku wzrosła o 21,7% oraz 89 uczniów gimnazjum. W analizowanym okresie czasu zwiększyła się również liczba absolwentów szkół podstawowych, z 17 w 2012 roku do 35 w roku 2016.

TABELA 35. Szkoły podstawowe [2012-2017].

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Zmiana 2012-2017	Zmiana 2016-2017
uczniowie [os.]	189	194	209	237	216	230 +89 gimnazjum	21,7%↑	6,5%↑
absolwenci [os.]	17	24	31	20	35	–	–	–

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Współczynnik skolaryzacji brutto w szkołach podstawowych na terenie Uzdrawiskowej Gminy Miejskiej Szczawno-Zdrój w 2017 roku wynosił 71,21% i był zdecydowanie niższy niż przeciętnie w powiecie wałbrzyskim (85,86%), regionie (94,45%) oraz kraju (95,24%). W całym analizowanym okresie czasu utrzymywał się on znacząco poniżej ww. średnich. W przypadku szkół gimnazjalnych kształtował się on natomiast na bardzo wysokim poziomie i w 2017 roku z wartością 105,95% przekraczał średnią dla powiatu (84,68%), Dolnego Śląska (98,72%) i Polski (100,99%).

TABELA 36. Współczynnik skolaryzacji w szkołach podstawowych i gimnazjach [2012-2017].

Współczynnik skolaryzacji brutto [%]:	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Zmiana 2012-2017	Zmiana 2016-2017
szkoły podstawowe	71,86	72,93	70,37	75,24	80,30	71,21	-0,7 pkt%↓	-9,1 pkt%↓
gimnazja	90,78	104,10	97,73	100,00	100,76	105,95	15,2 pkt %↑	5,2 pkt%↑

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Nauka języków. Na terenie gminy liczba dzieci obowiązkowo uczących się języków obcych od 2012 roku zmniejszyła się o 31,3% z 374 uczniów do 257 w 2017 roku. W szkołach podstawowych blisko 89,49% uczniów uczyło się języka angielskiego (230 osób). W analizowanym okresie czasu odnotowano znaczący spadek, bo aż o 85,6%, liczby uczniów obowiązkowo uczących się języka niemieckiego – z 187 w 2012 roku do 27 w 2017 roku. W szkołach ponadgimnazjalnych na obszarze gminy, języków obcych uczyło się 556 osób (język angielski 278 osób, język niemiecki 251 osób i język francuski 27 osób).

TABELA 37. Obowiązkowo uczący się języków wg typu szkoły [2012-2017].

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Zmiana 2012-2017	Zmiana 2016-2017
szkoły podstawowe [os.]	374	386	209	237	215	257	-31,3%↓	19,5%↑
angielski	187	193	209	237	215	230	23,0%↑	7,0%↑
niemiecki	187	193	0	0	0	27	-85,6%↓	↑
szkoły ponadgimnazjalne [os.]	576	507	486	566	570	556	-3,5%↓	-2,5%↓
angielski	288	265	231	283	285	278	-3,5%↓	-2,5%↓
niemiecki	288	242	255	283	285	251	-12,8%↓	-11,9%↓
francuski	0	0	0	0	0	27	–	–

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Szkolnictwo średnie. Na obszarze gminy w 2017 roku funkcjonowało 1 liceum ogólnokształcące w którym nauki pobierało 177 uczniów i jedna szkoła średnia zawodowa z 101 uczniami. Na przestrzeni ostatnich lat widoczny jest sukcesywny spadek liczby absolwentów liceów ogólnokształcących i szkół średnich zawodowych. Od 2012 roku ich liczba zmniejszyła się odpowiednio o 42,86% i 51,4%.

TABELA 38. Szkoły średnie [2012-2017].

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Zmiana 2012-2017	Zmiana 2016-2017
licea ogólnokształcące [ob.]	1	1	1	1	1	1	-	-
uczniowie [os.]	176	157	157	182	191	177	0,6%	-7,3%↓
absolwenci [os.]	91	51	47	32	46	52	-42,9%	13,0%↑
technika [ob.]	1	1	1	1	1	1	-	-
uczniowie [os.]	112	108	98	101	94	101	-9,9%↓	7,4%↑
absolwenci [os.]	35	10	22	23	23	17	-51,4%↓	-26,1%↓

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Zdawalność egzaminów maturalnych w 2017 roku w liceum ogólnokształcącym w Szczawnie-Zdroju, wynosząca 56,5%, była równa przeciętnym wynikom w powiecie wałbrzyskim (56,5%) i klasyfikowała się znacznie poniżej przeciętnych wyników osiąganych w województwie dolnośląskim (87,6%) i kraju (88,1%). W szkołach ponadgimnazjalnych zawodowych zdawalność egzaminów maturalnych kształtowała się na poziomie 87,5% i była to średnia znacznie wyższa od średnich wyników w regionie (68,2%) i kraju (76,3%).

TABELA 39. Zdawalność egzaminów maturalnych [2012-2017].

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Zmiana 2012-2017	Zmiana 2016-2017
licea ogólnokształcące [%]:								
Polska	90,0	91,1	87,7	86,6	88,0	88,1	-1,8pkt%↓	0,1 pkt %↑
dolnośląskie	86,5	90,1	87,1	87,4	87,9	87,6	1,1pkt%↑	-0,3 pkt %↓
powiat wałbrzyski	90,2	51,1	66,7	33,3	64,3	56,5	-33,6 pkt %↓	-7,8 pkt %↓
Uzdrowskowa Gmina Miejska Szczawno-Zdrój	90,3	51,1	66,7	33,3	64,3	56,5	-33,8 pkt %↓	-7,8 pkt %↓
technika [%]:								
Polska	74,6	77,4	68,6	71,4	75,1	76,3	1,7 pkt %↑	1,1 pkt %↑
dolnośląskie	71,9	75,1	65,5	68,2	69,1	68,2	-3,7 pkt %↓	-0,9 pkt %↓
powiat wałbrzyski	62,5	82,6	53,3	44,8	33,3	87,5	25,0 pkt %↑	54,2 pkt %↑
Uzdrowskowa Gmina Miejska Szczawno-Zdrój	51,7	80,0	53,3	43,8	33,3	87,5	35,8 pkt %↑	54,2 pkt %↑

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Średnie wyniki procentowe obowiązkowych egzaminów maturalnych w nowej formule w 2018 roku, uzależnione były od szkoły. W Technikum Obsługi Turystycznej odnotowano 100% zdawalności, w pozostałych szkołach kształtowały się na poziomie 40% i 44,8%.

TABELA 40. Średnie wyniki procentowe obowiązkowych egzaminów maturalnych w nowej formule [2018].

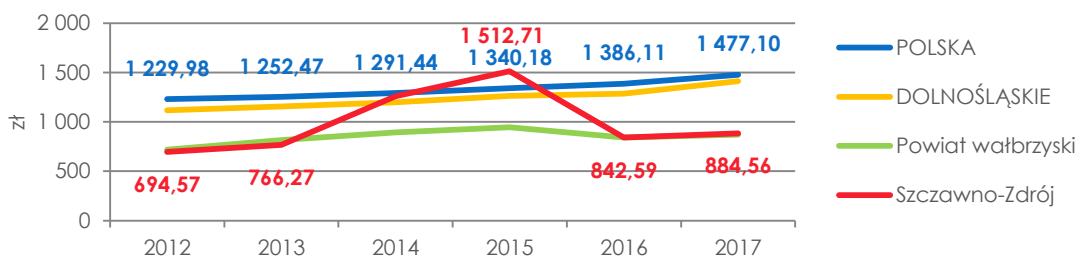
Wynik [%]:	średni wynik	jęz. polski		matematyka	jęz. angielski	
		pisemny	ustny		pisemny	ustny
województwo dolnośląskie	76,9	96,6	98,6	79,0	96,0	96,6
powiat wałbrzyski	44,9	97,2	98,6	43,7	95,7	98,5
Uzdrowskowa Gmina Miejska Szczawno-Zdrój						
ZESPÓŁ SZKÓŁ IM. MARII SKŁODOWSKIEJ-CURIE W SZCZAWNIE-ZDROJU – LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE	44,8	98,3	98,3	44,1	96,6	100,0
ZESPÓŁ SZKÓŁ IM. MARII SKŁODOWSKIEJ-CURIE W SZCZAWNIE-ZDROJU - TECHNIKUM OCHRONY ŚRODOWISKA	40,0	90,0	100,0	36,4	90,0	90,0
ZESPÓŁ SZKÓŁ IM. MARII SKŁODOWSKIEJ-CURIE W SZCZAWNIE-ZDROJU - TECHNIKUM TECHNIK OBSŁUGI TURYSTYCZNEJ	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie Centralnej Komisji Egzaminacyjnej <https://cke.gov.pl>, stan na dzień 3.07. 2018 r.

5.4. Finansowanie

W 2017 roku wydatki na oświatę i wychowanie wynosiły około 5 mln zł (10,2% wydatków na ten cel w powiecie wałbrzyskim). Wydatki bieżące pochłonęły 94,65% ogółu wydatków, czyli 4,7 mln zł, w tym znajdowały się dotacje (176,7 tys. zł) i świadczenia na rzecz osób fizycznych (3,7 tys. zł). Pozostała część została przeznaczona na wydatki majątkowe inwestycyjne (269,2 tys. zł). W przeliczeniu na 1 mieszkańca wydatki na oświatę i wychowanie wynosiły w 2017 roku 884,56 zł i kształtowały się na poziomie zbliżonym do średniej w gminach w powiecie wałbrzyskim, jednak znacząco poniżej średniej w gminach regionie (14 11,25 zł) i kraju (1 477,10 zł).

WYKRES 19. Wydatki na oświatę i wychowanie na 1 mieszkańca [2012-2017].

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

TABELA 41. Wydatki na oświatę i wychowanie (dział 801) [2012-2017].

Wydatki [zł]:	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Zmiana 2012-2017	Zmiana 2016-2017
ogółem	4 104 187,21	4 477 315,88	7 280 065,33	8 673 885,64	4 785 939,11	5 030 484,65	22,6%↑	5,1%↑
bieżące ogółem	4 017 952,26	4 446 946,88	4 467 965,33	4 410 853,41	4 397 887,10	4 761 283,82	18,5%↑	8,3%↑
dotacje	45 108,17	76 091,07	115 544,67	0,00	128 307,48	176 708,92	291,7%↑	37,7%↑
świadczenia na rzecz osób fizycznych	11 328,81	8 706,49	8 210,37	3 515,62	4 764,11	3 784,28	-66,6%↓	-20,6%↓
majątkowe ogółem	86 234,95	30 369,00	2 812 100,00	4 263 032,23	388 052,01	269 200,83	212,2%↑	-30,6%↓
majątkowe inwestycyjne	86 234,95	30 369,00	2 812 100,00	4 263 032,23	388 052,01	269 200,83	212,2%↑	-30,6%↓

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Szkoły podstawowe na obszarze gminy w 2017 roku dysponowały budżetem około 2,1 mln zł, a wydatki te wzrosły o ponad połowę o 2012 roku i blisko o ¼ od 2016 roku, tj. 425,2 tys. zł. Na szkoły gimnazjalne wydatkowano około 1,28 mln zł, natomiast na przedszkola 1,38 mln zł. Od 2015 roku gmina ponosi wydatki na dowożenie uczniów do szkół w Wałbrzychu i w 2017 roku kształtowały się one na poziomie 12,6 tys. zł, co było kwotą o 53,8% wyższą niż w 2016 roku.

TABELA 42. Wydatki na oświatę wg rodzaju placówki (dział 801) [2012-2017].

Wydatki [zł]:	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Zmiana 2012-2017	Zmiana 2016-2017
szkoły podstawowe	1 410 193,95	1 636 759,32	1 703 477,12	1 759 054,17	1 710 526,47	2 135 797,68	51,5%↑	24,9%↑
dowożenie uczniów do szkół	0,00	0,00	0,00	8 640,00	8 190,00	12 600,00	↑	53,8%↑
gimnazja	1 216 304,10	1 400 748,01	4 155 084,06	5 583 690,81	1 536 117,87	1 283 461,24	5,5%↑	-16,4%↓
przedszkola	1 211 12,76	1 203 860,38	1 250 426,30	1 216 771,92	1 298 203,37	1 389 186,81	14,7%↑	7,0%↑

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W 2018 roku, podobnie jak w roku poprzedzającym, na oświatę i wychowanie wydatkowane zostało 5 051 040,18 zł. Wydatki bieżące obejmowały koszty utrzymania i funkcjonowania Przedszkola Miejskiego (1 212 548,46 zł) oraz Miejskiej Szkoły Podstawowej z oddziałami gimnazjalnymi ((2 153 921,06 zł). W ramach tego działu poniesiono również m.in. wydatki na dokształcanie i doskonalenie nauczycieli (3 995,00 zł) oraz

na zakup nagród dla uczestników organizowanych konkursów (2 257,74 zł) i inne okazjonalne upominki dla uczniów i na uroczystości szkolne, w tym na „Pasowanie na ucznia” (1 489,41 zł). Ponadto w 2018 roku Uzdrowska Gmina Miejska Szczawno-Zdrój finansowała dowóz dzieci do szkół w Wałbrzychu (16 939,30 zł). Wydatki majątkowe na oświatę i wychowanie zostały zrealizowane na kwotę 121 086,46 zł i obejmowały przebudowę wraz z dostosowaniem do wymagań przeciwpożarowych budynku Przedszkola Miejskiego w Szczawnie-Zdroju (112 790,46 zł) oraz zakup sztandaru dla Miejskiej Szkoły Podstawowej w Szczawnie-Zdroju (8 296,00 zł)

5.5. Inwestycje i działania 2018

W zakresie oświaty i wychowania w gminie w 2018 roku zrealizowane zostały m.in. następujące inwestycje i działania:

TABELA 43. Najważniejsze inwestycje w zakresie oświaty i wychowania zrealizowane w 2018 roku.

Lp.	Nazwa	Opis	Nazwa dokumentu będącego podstawą realizacji inwestycji
1	Przebudowa Przedszkola Miejskiego w Szczawnie-Zdroju	przebudowę wraz z dostosowaniem do wymagań przeciwpożarowych budynku Przedszkola Miejskiego w Szczawnie-Zdroju. Koszt: 112 790,46 zł.	Strategia Rozwoju Uzdrowskiej Gminy Miejskiej Szczawno-Zdrój

TABELA 44. Najważniejsze działania w zakresie oświaty i wychowania zrealizowane w 2018 roku.

Lp.	Nazwa	Opis	Nazwa dokumentu będącego podstawą realizacji działania
1	Konkurs „Wspomnienie wakacji”	Organizatorem konkursu był Burmistrz Szczawna-Zdroju. Konkurs miał na celu rozwijanie pasji, uzdolnień, kreatywności oraz twórczej wyobraźni u dzieci i młodzieży, propagowanie pasji fotografowania oraz literackiej, rozwijanie wrażliwości plastycznej oraz umiejętności stosowania różnych technik plastycznych u dzieci i młodzieży, motywowanie dzieci i młodzieży do pisania	Strategia Rozwoju Uzdrowskiej Gminy Miejskiej Szczawno-Zdrój Konkurs zrealizowany na postawie regulaminu konkursu
2	Konkurs „Niepodległa Polska”	Organizatorem konkursu był Burmistrz Szczawna-Zdroju. Konkurs miał na celu uczczenie 100-lecia odzyskania niepodległości oraz upamiętnienie wydarzeń związanych z odzyskaniem niepodległości przez Polskę, edukacja patriotyczna i obywatelska dzieci i młodzieży, promowanie, rozpowszechnianie i wzmacnianie wizerunku Polski, pielęgnowanie polskości i tradycji narodowej, rozwijanie u dzieci i młodzieży kreatywności i wyobraźni, zachęcenie uczniów do czynnego zainteresowania się tematem Niepodległej Polski.	Strategia Rozwoju Uzdrowskiej Gminy Miejskiej Szczawno-Zdrój Konkurs zrealizowany na postawie regulaminu konkursu
3	Konkurs „Klasa na medal”	Zachęcenie uczniów do zdrowej rywalizacji i osiągania lepszych wyników w nauce	Strategia Rozwoju Uzdrowskiej Gminy Miejskiej Szczawno-Zdrój art. 10 ust. 1 pkt. 5 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo światowe (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 996 ze zm.) do zadań organu prowadzącego szkołę lub placówkę należy w szczególności realizacja programów wychowawczych, w tym np. wprowadzenie w szkołach zdrowej rywalizacji, która ma na celu zachęcić uczniów do osiągania lepszych wyników w nauce.

Lp.	Nazwa	Opis	Nazwa dokumentu będącego podstawą realizacji działania
4	Przyznawanie stypendiów za osiągnięcia w nauce	Zachęcenie uczniów do osiągania lepszych wyników w nauce	Strategia Rozwoju Uzdrawiskowej Gminy Miejskiej Szczawno-Zdrój § 1 ust. 2 Uchwały Nr XXXI/70/04 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 30 grudnia 2004 r. w sprawie zasad przydzielania stypendiów uczniom szkół, dla których organem prowadzącym jest Gmina Szczawno-Zdrój oraz zarządzenie nr 5/2016 Burmistrza Szczawna-Zdroju z dnia 15 stycznia 2016 r. w sprawie określenia liczby stypendiów i ich wysokości, dla uczniów Miejskiej Szkoły Podstawowej w Szczawnie-Zdroju, dla której organem prowadzącym jest Gmina Szczawno-Zdrój,
5	Przyznawanie pomocy materialnej o charakterze socjalnym	Wspieranie uczniów z trudną sytuacją materialną i rodzinną	„System Oświaty”

6. KULTURA I OCHRONA DZIEDZICTWA NARODOWEGO

6.1. Instytucje kultury

Instytucje kultury. Na terenie Uzdrowskiej Gminy Miejskiej Szczawno-Zdrój zadania w obszarze kultury i sztuki realizowane są przez Teatr Zdrojowy im. H. Wieniawskiego przy współpracy z Miejską Biblioteką Publiczną im. T. Boya-Żeleńskiego, jednostkami organizacyjnymi gminy, a także przez organizacje pozarządowe.

Teatr Zdrojowy im. H. Wieniawskiego pełni rolę ważnego centrum kultury, które skupia miłośników sztuki, integruje i edukuje. Wydarzenia dziejące się w Teatrze dają możliwość kontaktu ze sztuką wysoką i spotkania z artystami o międzynarodowej renomie. Jako instytucja uczestniczy on w realizacji ważnych dla życia miasta wydarzeniach, takich jak: Dni Szczawna-Zdroju, obchody rocznicy Uchwalenia Konstytucji 3 Maja czy Święta Niepodległości, pożegnanie starego roku i innych. Teatr Zdrojowy, ze względu na swą unikalną wartość architektoniczną jest dowodem wielokulturowości Szczawna-Zdroju i dziedzictwa kulturowego miasta. Bliskość Wałbrzycha z istniejącymi i powstającymi miejscami przeznaczonymi do prezentowania wydarzeń artystycznych stwarza konieczność ciągłego podnoszenia jakości oraz stałego diagnozowania potrzeb i gustów publiczności.

Miejska Biblioteka Publiczna im. T. Boya-Żeleńskiego w Szczawnie-Zdroju w centrum informacji udziela wszechstronnych informacji dotyczących Szczawna-Zdroju i okolic. Dysponuje ona atrakcyjnym księgozbiorem, liczącym ponad 32,3 tysiąca woluminów, którego podstawę stanowi literatura piękna polska i obca oraz opracowania popularnonaukowe. W czytelni naukowej oferuje do wykorzystania księgozbiór liczący ponad 8 tysięcy książek, a w dziale dziecięco-młodzieżowym posiada bogaty, liczący ponad 10 tysięcy woluminów, księgozbiór dla młodych czytelników. W czytelni czasopism prenumeruje ponad 20 tytułów najpoczytniejszych periodyków (dzienników, tygodników, miesięczników), z których skorzystać można na miejscu. Wyposażona jest również w punkt biblioteczny dla osób niewidomych i udostępnia tzw. książki mówione (audiobooki). Biblioteka organizuje ponadto bezpłatne kursy z podstaw obsługi komputera oraz zasad korzystania z Internetu. Nadmienić należy, że Miejska Biblioteka Publiczna im. T. Boya-Żeleńskiego w Szczawnie-Zdroju, w rankingu bibliotek prowadzonym przez „Rzeczpospolitą” w 2017 roku zajęła 63. miejsce, natomiast w 2018 roku 76. miejsce²⁷. W 2017 roku z biblioteki skorzystało 1 722 osób. Liczba czytelników, podobnie jak w całym kraju, zmniejsza się jednak z roku na rok (spadek o 33,6% od 2012 roku). Należy jednak zaznaczyć, że na 1000 ludności w gminie z biblioteki korzysta 302,80 czytelników, co jest wartością blisko 2-krotnie wyższą niż średnio w powiecie, regionie i kraju, gdzie wskaźnik wahał się od 153 do 158. Na 1 placówkę biblioteczną przypada obecnie 5 650 mieszkańców gminy, co również jest ilością wyższą od średniej w gminach w powiecie wałbrzyskim (2565,72 os.) oraz regionie (4 326 os.) i kraju (4 194 os.).

TABELA 45. Biblioteki i filie [2012-2017].

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Zmiana 2012-2017	Zmiana 2016-2017
księgozbiór [wolumin]	349 03	34 367	35 421	34 320	33 934	32 323	-7,4%↓	-4,7%↓
czytelnicy w ciągu roku [os.]	2 595	2 318	2 133	2 050	1 967	1 722	-33,6%↓	-12,4%↓
ludność na 1 placówkę biblioteczną [os.]	5 882	5 796	5 754	5 699	5 692	5 650	-3,9%↓	-0,7%↓
czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności [os.]	439,16	396,71	369,29	357,52	346,30	302,80	-31,0%↓	-12,5%↓

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

²⁷ Ranking ten uwzględnia m.in. udział wkładu finansowego gminy.

Imprezy kulturalne. W 2018 roku na terenie miasta zorganizowane zostały m.in. takie imprezy kulturalne jak: Koncert Noworoczny, Koncert kolęd, Koncert symfoniczny, Koncert piosenek. Wysockiego i L. Cohena, Koncert symfoniczny dla dzieci, Występ kabaretu „Ani MRU MRU”, Koncert z okazji Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych, Gala operowo-operetkowa, Recital Jerzego Połomskiego, Opera na wynos, Polska muzyka filmowa, The Cuban Latin Jazz, Koncerty promenadowe, Recital fortepianowy Aleksandry Rizikow, II Letnia Międzynarodowa Akademia kontrabasowa, Festiwal Krystyny Jandy, Lwowskie impresje, i Festiwal Muzyki wiedeńskiej, Koncert z okazji Odzyskania Niepodległości, Don Giovanni – Selection, Polsko-Gruziński Festiwal Kultury, Koncert Sylwestrowy i wiele innych. Szczegółowy wykaz imprez kulturalnych zrealizowanych na terenie miasta w 2018 roku przedstawiony został w rozdziale 6.6. *Inwestycje i działania.*

6.2. Ochrona zabytków

Uzdrowskowa Gmina Miejska Szczawno-Zdrój w 1977 roku zostało wpisane do rejestru zabytków nieruchomych województwa wałbrzyskiego, co stanowi potwierdzenie jego bogatej historii urbanistycznej, do której należy zaliczyć wszystkie budynki powstałe w okresie do II wojny światowej, ze względu na ich walory architektoniczne, bądź występowanie zespołów urbanistycznych o szczególnym znaczeniu. Na terenie miasta Szczawno-Zdrój znajdują się 25 zabytki nieruchome wpisane do rejestru zabytków, natomiast Gminna Ewidencja Zabytków Uzdrowskiej Gminy Miejskiej Szczawno-Zdrój wskazuje na 280 obiektów nieruchomych. Obszar o wysokich walorach architektonicznych stanowi m.in. teren starej zabudowy obejmujący centrum Uzdrowiska, ul. H. Sienkiewicza oraz część ul. J. Słowackiego, przylegającą do Parku Zdrojowego, gdzie zlokalizowane są obiekty zabytkowe objęte są ścisłą ochroną konserwatorską i posiadające decyzje Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków o wpisie do rejestru zabytków. Wśród najbardziej okazałych obiektów figurują zabytki nieruchome drewniane wymagające szczególnego zabezpieczenia, przede wszystkim są to: Pijalnia Wód Mineralnych, Hala spacerowa, Muszla koncertowa, zespół uzdrowski przy ul. T. Kościuszki, pawilon handlowy przy ul. T. Kościuszki 5a. Ścisłą ochroną konserwatorską objęte są ponadto oba parki – Park Zdrojowy im. H. Wieniawskiego i Park Szwedzki. Poza ww. zabytkami wymienić należy ponadto:

- Kościół pw. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny, rzymsko-katolicki z 1936-1937 przy ul. Kolejowej 18,
- Teatr Zdrojowy – wybudowany w 1896 r. z salą w stylu neorokoko – aktualnie miejsce spotkań towarzyskich, wielu koncertów, spektakli operowych i teatralnych,
- Dworek Marii z 1847 r. przy ul. Sienkiewicza 27, w którym mieszkali pisarze rosyjscy m.in.: Iwan Turgieniew czy Wissarion Bieliński,
- Dom Zdrojowy – jeden z najbardziej znanych i okazałych budynków sanatoriów w kraju, dawny „Grand Hotel” użytkowany od 1911 r.,
- Wieża Anny – baszta widokowa z 1818 roku ulokowana na skarpie „Uroczysko”,
- Korona Piastowska – sanatorium, dawny hotel i zajazd „Pod Koroną” z 1818 r., w której piwnicach mieści się ujęcie naturalnej wody leczniczej „Dąbrówka”.

6.3. Bilans

	<ul style="list-style-type: none">– bogata historia miasta– liczne obiekty i zespoły zabytkowe, w tym zachowane obiekty kompleksu zdrojowego o wysokiej wartości kulturowej– aktywność instytucji kultury na terenie miasta, w tym organizacja licznych wydarzeń kulturalnych o zasięgu regionalnym i międzynarodowym
	<ul style="list-style-type: none">– niewystarczający stan zabezpieczenia zabytków i postępujący proces ich niszczenia– ograniczone możliwości aplikowania o środki zewnętrzne niezbędne dla utrzymania wysokiego poziomu artystycznego i technicznego obiektu Teatru Zdrojowego

6.4. Dokumenty

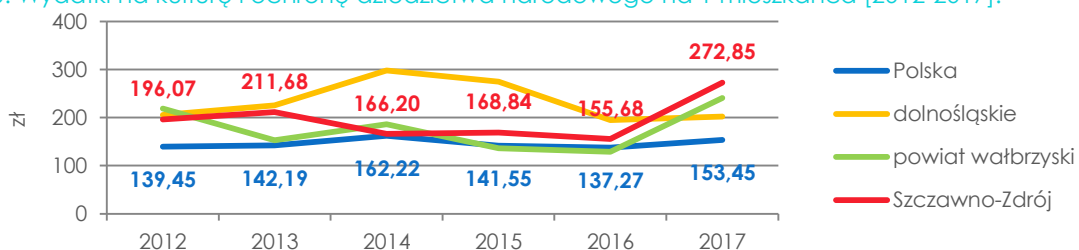

Nazwa dokumentu	Uchwała przyjmująca
Gminny Program Opieki nad Zabytkami Uzdrowiskowej Gminy Miejskiej Szczawno-Zdrój na lata 2017 – 2020	Uchwała Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju nr XLII/71/17 z dnia 6 listopada 2017 r.
Gminna Ewidencja Zabytków Uzdrowiskowej Gminy Miejskiej Szczawno-Zdrój	Zarządzenie Burmistrza Szczawna-Zdroju nr 97/2017 z dnia 23 sierpnia 2017 r.
Zasady udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru lub znajdującym się w gminnej ewidencji zabytków	Uchwała nr XLVIII/19/18 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 26 marca 2018 r. Uchwała zmieniająca Nr XLIX/24/2018 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 23 kwietnia 2018 r.
Statut Miejskiej Biblioteki Publicznej im. T. Boya-Żeleńskiego	Uchwała nr L/21/06 z dn. 28 sierpnia 2006 r. Uchwała nr LI/52/18 z dn. 27 czerwca 2018 r.
Zmiany w statucie:	Uchwała nr LIV/68/18 z dn. 31 sierpnia 2018 r.

6.5. Finansowanie

W Uzdrowiskowej Gminie Miejskiej Szczawno-Zdrój w 2017 roku na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego wydatkowano ogółem około 1,5 mln zł, które stanowiły 5,61% wydatków gminy ogółem i 11,4% wydatków na kulturę w powiecie wałbrzyskim. Wydatki na kulturę w przeliczeniu na 1 mieszkańca w gminie wynosiły około 272,85 zł, co było kwotą wyższą niż przeciętnie w kraju (153,45 zł/os.). Od 2012 roku wydatki w gminie w zakresie kultury zostały również znacząco zwiększone o 33,9%, a tylko w samym 2017 roku wzrosły o 75,48%. Wzrost ten był znacznie wyższy niż przeciętnie w kraju (odpowiednio: 9,7% od 2012 roku i 11,8% od 2016 roku). W 2017 roku wydatki bieżące na kwotę ponad 887 tys. zł, stanowiły 57,2% ogółu wydatków, w tym na dotacje przeznaczono 881 tys. zł, a wydatki majątkowe inwestycyjne pochłonęły 664 tys. zł. W 2017 roku na działalność bibliotek przeznaczono około 441 tys. zł, na teatry 435 tys. zł, a na pozostałą działalność 9,9 tys. zł. Wydatki na ochronę zabytków w kwocie 664 tys. zł były najwyższe w całym analizowanym okresie od 2012 roku.

WYKRES 20. Wydatki na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego na 1 mieszkańca [2012-2017].

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

TABELA 46. Wydatki na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego (dział 921) [2012-2017].

Wydatki [zł]:	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Zmiana 2012-2017	Zmiana 2016-2017
na 1 mieszkańca	196,07	211,68	166,20	168,84	155,68	272,85	39,2%↑	75,3%↑
ogółem	1 158 583,82	1 236 845,55	960 000,00	968 138,98	884 268,75	1 551 693,05	33,9%↑	75,5%↑
bieżące ogółem	1 020 102,81	1 137 591,65	960 000,00	925 998,98	855 978,75	887 225,61	-13,0%↓	3,6%↑
dotacje	820 000,00	850 000,00	960 000,00	925 998,98	852 078,75	881 825,61	7,5%↑	3,5%↑
majątkowe inwestycyjne	138 481,01	99 253,90	0,00	42 140,00	28 290,00	664 467,44	379,8%↑	2248,7%↑
udział wydatków na kulturę w wydatkach gminy ogółem [%]	5,49	5,96	3,38	3,76	3,19	5,61	0,12pkt%↑	2,42pkt%↑

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

TABELA 47. Wydatki na instytucje kultury (dział 921) [2012-2017].

Wydatki [zł]:	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Zmiana 2012-2017	Zmiana 2016-2017
biblioteki	500 000,00	500 000,00	460 000,00	460 000,00	426 364,35	441 798,12	-11,64%↓	3,62%↑
domy i ośrodki kultury, świetlice i kluby	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-
ochrona zabytków i opieka nad zabytkami	17 000,00	0,00	0,00	0,00	32 190,00	664 947,44	3 811,46%↑	1 965,70%↑
teatry	458 481,01	449 253,90	500 000,00	460 000,00	420 000,00	435 000,00	-5,12%↓	3,57%↑
pozostała działalność	0,00	0,00	0,00	5 998,98	5 714,40	9 947,49	↑	74,08%↑

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W 2018 roku na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego wydatkowano ogółem 903 489,90 zł, a wydatki te obejmowały m.in.:

- dotacje podmiotowe dla instytucji kultury: Teatr Zdrojowy im. H. Wieniawskiego w Szczawnie-Zdroju – kwota 430 000,00 zł i Miejska Biblioteka Publiczna im. T. Boya-Żeleńskiego – 457 000,00 zł,
- dotacje celowe na sfinansowanie zadań zleconych do wykonania stowarzyszeniom:
 - Towarzystwo Miłośników Szczawna-Zdroju, zadanie pn. „Uroczystości miejskie” (art. 19a) – 1 374,90 zł,
 - Towarzystwo Miłośników Szczawna-Zdroju, zadanie pn. „Szczawieńska droga do niepodległości” (art. 19a) – 3 920,00 zł,
 - Zrzeszenie Wolność i Niezawisłość, zadanie pn. „Widowisko poetycko-muzyczne (koncert charytatywny)” (art. 19a) – 3 200 zł

Wydatki majątkowe zostały zrealizowane na kwotę 7 995,00 zł i obejmowały wykonanie koncepcji aranżacji wyposażenia wieży Anna położonej w Parku Zdrojowym.

6.6. Inwestycje i działania 2018

Na terenie Uzdrawiskowej Gminy Miejskiej Szczawno-Zdrój w 2018 roku w zakresie kultury i ochrony dziedzictwa narodowego zrealizowane zostały m.in. następujące działania:

TABELA 48. Najważniejsze działania w zakresie kultury i ochrony dziedzictwa narodowego zrealizowane w 2018 roku.

Lp	Nazwa	Lokalizacja	Opis
1	53. Międzynarodowy Festiwal Henryka Wieniawskiego	Teatr Zdrojowy	Festiwal jest jednym z trzech najstarszych na Dolnym Śląsku festiwali muzycznych. Minione lata udowodniły walor promocyjny tego wydarzenia zarówno dla Szczawna-Zdroju jak i całego regionu. Uczestnikami ubiegłorocznej edycji byli laureaci międzynarodowych konkursów skrzypcowych. Festiwal łączy pokolenia, integruje społeczność lokalną, promuje kulturę wysoką i kształci jej odbiorców,

TABELA 49. Wykaz imprez kulturalnych zorganizowanych przez Miejską Bibliotekę Publiczną w 2018 roku.

Lp.	Nazwa	Opis
1	Spotkania autorskie, poetyckie: Iwona Sztendel, Elżbieta Bednarczyk, „Kolorowa podróż do Indii” Wiesławy Raczkiewicz z pobytu w Indiach, prelekcja „Boy-benedyktyn czy demoralizator?”, Spotkanie ze Zbigniewem Grochowskim- fotografem powstania warszawskiego, pisarką Agatą Kołakowską; Miłośna Noc Świętojańska; Wspólne biesiadowanie dla Niepodległej	Spotkania z ciekawymi ludźmi, pasjonatami, poetami regionalnymi, pisarzami, a także podróżnikami skierowane są do mieszkańców i kuracjuszy, dorosłych i młodzieży.
2	wystawy: Wystawa „Książka z dedykacją”; Wystawa historyczna Jacka Jaśkiewicza „Pomiędzy Rosją a Niemcami”; Wystawa fotografii Waldemara Kałaszniakowa „Kalejdoskop”; Wystawa fotografii Jerzy Noszczyk	Wystawy tematyczne, historyczne, fotograficzne skierowane do każdej grupy wiekowej

Lp.	Nazwa	Opis
3	Udział w akcji Narodowe Czytanie	Impreza zorganizowana w plenerze w Parku Zdrojowym w Szczawnie-Zdroju

TABELA 50. Wykaz imprez kulturalnych zorganizowanych w 2018 roku.

Lp.	Nazwa	Opis
1	Koncert Noworoczny	Koncert symfoniczny w wykonaniu Filharmonii Sudeckiej
2	Koncert kolęd	Koncert w wykonaniu Filharmonii Sudeckiej i solistów
3	Koncert symfoniczny	Koncert w wykonaniu Filharmonii Sudeckiej
4	Koncert piosenek Wysockiego i L. Cohena	Recital gitarowy Janusza Kasprowicza
5	Koncert symfoniczny dla dzieci	Koncert w wykonaniu Filharmonii Sudeckiej
6	Występ chóru „Echo Kresów”	Koncert zorganizowany przez Towarzystwo Miłośników Lwowa
7	Występ kabaretu „ Ani MRU MRU”	Program kabaretowy
8	Koncert z okazji Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych	Wąbrzyskie Zrzeszenie" Wolność Niezawistość"
9	Klimakterium 2	Spektakl komediowy
10	Gala operowo -operetkowa	Sonori Artists
11	Występ kabaretu „Smile”	Program kabaretowy
12	„Przygoda z ogrodnikiem	Spektakl komediowy
13	Recital Jerzego Połomskiego	Wieczór muzyczny z gwiazdą
14	Andropauza 3	Spektakl komediowy
15	Opera na wynos	Koncert operowy
16	Każdemu wolno kochać	Koncert operowo- operetkowy
17	Polska muzyka filmowa	Koncert zorganizowany przez Fundację Wspierania Kultury" Ogrody"
18	The Cuban Latin Jazz	Koncert zespołu kubańskiego
19	Koncert piosenek Anny German	Warsztaty i koncert
20	Maj z muzyką dawną	Koncert w ramach festiwalu zorganizowany przez Ośrodek Kultury i Sztuki (OKiS) we Wrocławiu
21	Italiano Vero	Recital piosenek włoskich
22	Planeta Anna	Koncert piosenek Anny German
23	Koncerty promenadowe	Cotygodniowe Koncerty w Muszli koncertowej w Parku Zdrojowym
24	Recital fortepianowy Aleksandry Rizikow	Koncert zorganizowany przez stowarzyszenie Kocham Szczawno-Zdrój
25	Recital Sławy Przybylskiej	Wieczór z gwiazdą
26	II Letnia Międzynarodowa Akademia kontrabasowa	Cykl warsztatów i koncertów w ramach Akademii
27	Festiwal Krystyny Jandy	Cztery spektakle w ramach Festiwalu
28	Domówka	Spektakl komediowy
29	Z batutą i humorem	Koncert symfoniczny Filharmonii Sudeckiej
30	Lwowskie impresje	Koncert zorganizowany przez Stowarzyszenie Polska -Wschód
31	Festiwal Muzyki wiedeńskiej	Cykl Koncertów
32	Koncert z okazji Odzyskania Niepodległości	Filharmonia Sudecka
33	Don Giovanni – Selection	Koncert operowy
34	Klimakterium 2	Spektakl komediowy
35	Polsko- Gruziński Festiwal Kultury	Cykl koncertów i prezentacji
36	Bóg mordu	Spektakl
37	Koncert Sylwestrowy	Wieczór piosenek na pożegnanie starego roku

Wyżej wymienione działania zrealizowane zostały w toku wdrażania Strategii Rozwoju Uzdrawiskowej Gminy Miejskiej Szczawno-Zdrój, priorytet: promowanie atrakcyjnego wizerunku uzdrowiska, cel strategiczny: stała bogata oferta kulturalna i rekreacyjno-sportowa miasta.

7. TURYSTYKA, SPORT I REKREACJA

7.1. Atrakcyjność turystyczna

Szczawno-Zdrój jest jednym z najstarszych **uzdrowisk** na Dolnym Śląsku. Do największych walorów miasta należą wody lecznicze, szczawy wodorowęglanowo-sodowo-wapniowo-magnezowe: Mieszko, Dąbrówka, Młynarz i Marta. Pozostałe elementy jak: położenie, krajobraz czy zabytki architektury stanowią dopełnienie usług uzdrowiskowych i turystycznych oraz mają bardzo istotny wpływ na atrakcyjność miejsca. Wśród ważniejszych atrakcji turystycznych na obszarze gminy wymienić należy przede wszystkim:

- Dom Zdrojowy – jeden z najbardziej znanych sanatoriów w kraju, dawny „Grand Hotel” użytkowany od 1911 r.,
- Pijalnia wód mineralnych, wzniesiona w 1896 r., zniszczona podczas pożaru w 1992 r. i odbudowana w 1996 r., z ujęciem źródła „Mieszko” wewnątrz,
- Park Zdrojowy im. Henryka Wieniawskiego, miejsce spotkań i spacerów dla kuracjuszy i turystów,
- Teatr Zdrojowy, wybudowany w 1896 r. z salą w stylu neorokoka, aktualnie miejsce spotkań towarzyskich, wielu koncertów, spektakli operowych i teatralnych,
- Korona Piastowska z 1818 r., sanatorium, dawny hotel i zajazd „Pod Koroną”, w której piwnicach mieści się ujęcie naturalnej wody leczniczej „Dąbrówka”,
- Dworek Marii z 1847 r., w którym mieszkali pisarze rosyjscy m.in.: Iwan Turgieniew i Wissarion Bieliński,
- Hala spacerowa z 1896 r. z tablicą pamiątkową poświęconą autorowi „Listu do Gogola”,
- Wieża Anny z 1818 r., baszta widokowa na skarpie „Uroczysko”,
- Góra Chełmiec z basztą widokową i krzyżem upamiętniającym 2000 lat chrześcijaństwa.

Przez obszar Uzdrowskiej Gminy Miejskiej Szczawno-Zdrój prowadzą następujące **piesze szlaki turystyczne**:

- Europejski szlak pieszy E3 – odcinek sudecki (ok. 300 kilometrów) oznaczany na niebiesko, biegnący od Boboszowa (k. Międzyzlesia) do Jakuszyca, przecinający m.in. Śnieżnik, Łądek-Zdrój, Walim, Wałbrzych, Szczawno-Zdrój, Chełmiec, Boguszków-Gorce, Kamienną Górę i Świeradów-Zdrój – przez obszar miasta Szczawno-Zdrój przebiega fragment trasy ok. 0,7km,
- Szlak Ułanów Legii Nadwiślańskiej (ok. 53 km) – oznaczony na żółto-niebiesko-żółto, szlak biegnie od Świdnicy, przez Wałbrzych, Szczawno-Zdrój, Strugę, Chwaliszów i Dobromierz do Strzegomia – przez obszar miasta Szczawno-Zdrój przebiega odcinek o długości ok. 0,2 km,
- Szlak pieszy żółty – prowadzący z Bolkowa przez Wierzchosławice, Gostków, Nowe Bogaczowice oraz szczyt Trójgarbu i Lubomin do centrum Szczawna-Zdroju – około 650 m na obszarze miasta,
- Szlak pieszy niebieski – odcinek: Chełmiec – Szczawno-Zdrój, o długości 4,9 km.

oraz **szlaki rowerowe**:

- Trasa zielona – 10 km pętla wokół Wzgórza Gedymina, średni czas przejazdu ok. 1 h, biegnie ciekawymi ścieżkami na szczyt Wzgórza Gedymina, ukazując nieznanne i malownicze fragmenty Szczawna-Zdroju, następnie kieruje się w okolice Dworzyska, gdzie roztacza się przed rowerzystami przepiękny widok na górę Chełmiec, będącą wyzwaniem i koniecznym punktem być może kolejnej wycieczki rowerowej, trasa technicznie dość prosta,
- Trasa czarna – początek na ulicy Ratuszowej, dalej biegnie głównym traktem spacerowym uzdrowiska i ul. Zacisze do Parku Zdrojowego, trasa ta to ukłon w stronę wyspecjalizowanych kolarzy górskich – trudna technicznie i dość ciężka, długość ok. 5 km,
- Trasa czerwona – przez Szczawno-Zdrój przebiega również część "Trasy wokół Wałbrzycha" – Podzamcze – Park Szwedzki – Dworzysko – Boguszków Gorce
- Trasa niebieska – Stare Bogaczowice – Park Szwedzki – Dworzysko – Trójgarb,

- Tor do 4-kross – wybudowany w 2000 roku, stanowi bardzo wymagający tor z ostrymi zakrętami, muldami, hopkami, skoczniami i stromymi zjazdami. Dodatkowo jest sztucznie doświetlany co umożliwia przeprowadzanie zawodów w godzinach późno wieczornych i nocnych. Odbywa się na nim jedna z europejskich edycji Pucharu Świata Pro Tour, ponadto Mistrzostwa Polski i Puchar Burmistrza Szczawno-Zdroju oraz Mistrzostwa Europy i Mistrzostwa Świata..

SCHEMAT 8. Trasa rowerowa MTB czerwona [2018].

Źródło: <http://mtb.walbrzych.pl>.

Baza noclegowa. W 2018 roku na terenie Uzdrawiskowej Gminy Miejskiej Szczawno-Zdrój funkcjonowało 17 całorocznych obiektów noclegowych, które dysponowały 967 miejscami noclegowymi (47,2% miejsc noclegowych w powiecie wałbrzyskim), w tym: 7 zakładów uzdrawiskowych (542 miejsca noclegowe), 4 hotele (234), 4 pokoje gościnne/kwatery (115), jeden inny obiekt hotelowy (39) i pensjonat (28). Zakłady uzdrawiskowe zapewniają 56% miejsc noclegowych na terenie miasta. W ciągu ostatnich 2 lat działalność rozpoczęły 3 obiekty dysponujące 51 miejscami noclegowymi.

BAZA NOCLEGOWA:
 17 całorocznych obiektów noclegowych (967 miejsc noclegowych), w tym:
 7 zakładów uzdrawiskowych (542)
 4 hotele (243 miejsca)
 4 pokoje gościnne/kwatery (115)
 1 inny obiekt hotelowy (39)
 1 pensjonat (28)

Pod względem wyposażenia w zaplecze sportowo-rekreacyjne w 2017 roku jeden obiekt dysponował boiskiem do siatkówki/koszykówki, boiskiem do piłki nożnej oraz stołem do tenisa stołowego. Z zabiegów rehabilitacyjnych takich jak masaże, fizykoterapia itp. można było skorzystać w 7 kompleksach. Obiekty były wyposażone również w zaplecze konferencyjne: w 5 z 17 obiektów dostępne były sale konferencyjne (6 sal – 210 miejsc ogółem), z mikrofonem bezprzewodowym, w 4 dostępny był komputer i laptop na wyposażeniu, w 6 znajdował się projektor multimedialny z ekranem, 3 sale dysponowały nagłośnieniem, a 7 posiadało sieć wifi na terenie obiektu. Obsługą techniczną dysponowały 3 obiekty. W 5 z 17 obiektów noclegowych funkcjonowała gastronomia. Pod względem udogodnień dla osób z niepełnosprawnościami 6 obiektów noclegowych było wyposażonych w windę przystosowaną dla osób niepełnosprawnych ruchowo, a 5 posiadało pochylnię wjazdową i drzwi automatycznie otwierane, a jeden posiadał wyznaczone miejsca parkingowe.

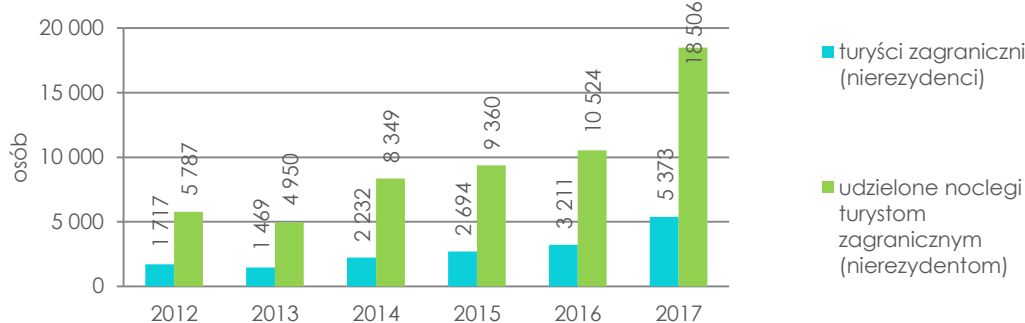
TABELA 51. Baza noclegowa [2012-2018].

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
obiekty noclegowe	13	13	12	12	14	14	17
miejsca noclegowe	986	921	881	800	887	916	967
dynamika liczby miejsc noclegowych całorocznych (rok poprzedni = 100)	273,9	93,4	95,7	90,8	110,9	103,3	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Ruch turystyczny. Dane Głównego Urzędu Statystycznego dotyczące liczby turystów ogółem odwiedzających obszary gmin publikowane były jedynie do 2014 roku. W obecnej chwili brak jest źródła danych w zakresie ruchu turystycznego ogółem. Dostępne są natomiast dane nt. liczby turystów zagranicznych, które wskazują, że 2017 roku Szczawno-Zdrój odwiedziło 5 373 turystów zagranicznych (nierezydentów). Turyści ci stanowili odpowiednio 85% i 0,8% ogółu turystów zagranicznych odwiedzających powiat wałbrzyski i Dolny Śląsk.

WYKRES 21. Turyści zagraniczni (nierezydenci) i udzielone im noclegi [2012-2017].

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W 2017 roku 80% turystów zagranicznych pochodziło z Niemiec (3 238 osób). W dalszej kolejności uplasowali się turyści z Wielkiej Brytanii, którzy stanowili 10,2% turystów zagranicznych w gminie (549 osób), a pozostałe 9,8% turyści z krajów takich jak: Francja (344 os.), Czechy (225 os.), Ukraina (99 os.) i Dania (98 os.). Należy również podkreślić, że od 2012 roku liczba turystów zagranicznych na terenie gminy wzrosła dwukrotnie. W 2017 roku turystom zagranicznym udzielono 18 506 noclegów, a noclegi te stanowiły 78,8% noclegów udzielonych turystom zagranicznym na terenie powiatu wałbrzyskiego. Wzrost liczby noclegów udzielonych turystom zagranicznym od 2012 roku, wynoszący 219,8%, był więc znacząco wyższy niż średnio w powiecie wałbrzyskim (26,2%), w regionie (27,8%) i kraju (40,7%).

TABELA 52. Liczba turystów ogółem i zagranicznych [2012-2017].

Liczba turystów	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Zmiana 2012-2017	Zmiana 2016-2017
ogółem	20 686	16 567	21 527	-	-	-	-	-
zagranicznych	1 717	1 469	2 232	2 694	3 211	5 373	212,9%↑	67,3%↑
Udzielone noclegi								
ogółem	238 363	192 272	204 739	-	-	-	-	-
turytom zagranicznym	5 787	4 950	8 349	9 360	10 524	18 506	219,8%↑	75,8%↑

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

7.2. Sport i rekreacja

Infrastruktura sportowo-rekreacyjna. Na terenie miasta mieszkańcy mogą korzystać z takich obiektów sportowo-rekreacyjnych jak: Hala Sportowa z obiektem lekkoatletycznym (ul. Słoneczna 1A), Sala gimnastyczna (ul. Sienkiewicza 28), Kompleks sportowo-rekreacyjny (ORLIK – boiska wielofunkcyjne) (ul. Topolowa 5), Kompleks sportowo – rekreacyjny „Słoneczna Polana” (ul. Narciarska) z siłownią zewnętrzną, placem zabaw, pawilonem ze ściankami wspinaczkowymi i torem rowerowym do Four Crossu, Korty tenisowe oraz pozostałych placów zabaw i siłowni. Hala Sportowa stanowi obiekt nowoczesny, przystosowany do rozgrywania meczów ligowych piłki siatkowej, piłki koszykowej (opuszczane tablice) i piłki ręcznej, o pełnowymiarowym boisku do każdego z ww. rodzajów sportu.

Kluby sportowe. W 2016 roku²⁸ na terenie miasta działały 4 kluby sportowe zrzeszające 242 członków i 211 ćwiczących ogółem, w tym 124 w wieku do 18 lat. Od 2012 roku liczba członków w klubach i ćwiczących zmniejszyła się o około 1/5. Mieszkańcy mieli możliwość wyboru zajęć spośród 5 sekcji sportowych, w których zajęcia prowadzone były przez 11 trenerów i 1 instruktora sportowego. Obecnie na terenie miasta funkcjonuje Klub MKS Szczawno-Zdrój z sekcjami: koszykówki – MKS Basket Szczawno-Zdrój (poziom dzieci w różnym wieku i seniorów III liga) i piłki nożnej (grupy młodzieżowe, B klasa i Okręgówka) oraz kluby: tenisowy i rowerowy.

7.3. Bilans

+	<ul style="list-style-type: none"> – rozwinięta tradycyjna funkcja uzdrowiskowa z istniejącymi ośrodkami sanatoryjnymi – zasoby wód leczniczych – zabytki architektury stanowiące dopełnienie usług uzdrowiskowych i turystycznych, w tym zachowane obiekty kompleksu zdrojowego o wysokiej wartości kulturowej – środowisko przyrodnicze miasta sprzyjające promowaniu na tym obszarze aktywnej rekreacji i sportu – dobrze rozwinięte zaplecze turystyczne i gastronomiczne wraz z aktywnie działającą informacją turystyczną – oznakowane piesze i rowerowe szlaki turystyczne
-	<ul style="list-style-type: none"> – niedostateczne wykorzystanie potencjału turystycznego – negatywny wizerunek miasta ukształtowany w przeszłości jako sąsiedztwo przemysłu węglowego – brak kreacji nowych obszarów i produktów turystycznych – stan infrastruktury sportowo-rekreacyjnej wymagający modernizacji ze względu na intensywne użytkowanie (boisko wielofunkcyjne i boisko piłkarskie)

7.4. Finansowanie

W analizowanym okresie czasu, z budżetu gminy w latach 2015 i 2016 były wydatkowane były środki na **turystykę**, odpowiednio 6 tys. zł i 13 tys. zł, i w obu przypadkach całość przeznaczona była na wydatki majątkowe. W 2018 roku wydatki majątkowe na kwotę 100 tys. zł przekazane zostały na dotację w ramach projektu „Ekomuzeum wokół Trójgarbu – etap II- sposób na ochronę i udostępnienie zasobów przyrodniczych masywu Trójgarbu i Chełmca” realizowanego wspólnie z Gminą Czarny Bór i Stare Bogaczowice, na mocy Porozumienia przyjętego Uchwałą Nr XXV/54/16 Rady Miejskiej z dnia 26 września 2016 r. Wskazane wydatki nie obejmują działań związanych z promocją gminy.

Wydatki na **kulturę fizyczną** w 2017 roku w Szczawnie-Zdroju wynosiły około 1 279,5 tys. zł, w tym 48,5% stanowiły wydatki bieżące (ok. 621 tys. zł), które w kwocie 25 tys. zł zostały przeznaczone na dotacje. Pozostałą część obejmowały wydatki majątkowe inwestycyjne na kwotę około 658,5 tys. zł.

TABELA 53. Wydatki na kulturę fizyczną (dział 926) [2012-2017].

Wydatki [zł]:	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Zmiana 2012-2017	Zmiana 2016-2017
ogółem	1 076 561,8	220 305,3	151 761,4	499 015,2	1 325 984,4	1 279 503,5	18,9%↑	-3,5%↓
bieżące ogółem	265 024,7	220 305,3	151 761,4	186 459,6	412 234,0	621 020,3	134,3%↑	50,6%↑
dotacje	40 000,0	40 000,0	40 000,0	8 598,0	23 000,0	25 000,0	-37,5%↓	8,7%↑
majątkowe inwestycyjne	811 537,1	0,0	0,0	312 555,7	913 750,5	658 483,2	-18,9%↓	-27,9%↓

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W 2018 roku na kulturę fizyczną i sport wydatkowano ogółem 2 467 111,82 zł. Wydatki majątkowe zostały zrealizowane na kwotę 1 658 223,65 zł i obejmowały budowę krytej pływalni Dolnośląski Delfinek w ramach budowy kompleksu oświatowo-sportowo-rekreacyjnego przy ul. Słonecznej 1A w Szczawnie-Zdrój. Natomiast wydatki bieżące zostały przeznaczone m.in. utrzymanie obiektów sportowych, w tym kosztów zatrudnienia

²⁸ Brak aktualniejszych danych GUS.

z pracowników, wykonujących zadania z zakresu sportu, 9 gospodarzy wykonujących obowiązki na terenie obiektów sportowych, 1 osoby sprzątającej obiekty, wynagrodzenia sędziowskiego oraz animatora sportu na kompleksie boisk (411 010,99 zł). Na zakup środków czystości, paliwa do kosiarek i urządzeń, uzupełnienie sprzętu p/pożarowego, środków do utrzymania boisk trawiastych wydatkowano itd. kwotę 41 797,08 zł. Za renowację boiska „Orlik” zapłacono 19 926,00 zł. Nagrody za osiągnięcia sportowe stanowiły wydatek 11 745,02 zł, natomiast na zakup pucharów, medali i innych materiałów dotyczących organizacji imprez sportowych wydatkowano kwotę 17 990,05 zł. Zakup usług pozostałych w zakresie kultury fizycznej i sportu na kwotę 37 569,44 zł dotyczył kosztów wykonania plakatów na organizowane zawody, przygotowania toru na Four Cross, współorganizacji Ligi MTB, wynajmu Toi-Toi i innych niezbędnych usług. Ponadto poniesiono wydatek w kwocie 1 200,00 zł na szkolenie 2 pracowników MSP na instruktorów pływania – szkolenie odbywa się w dwóch etapach tj. w roku 2018 i 2019 i jest dofinansowane w wysokości 50% przez Wojewodę Dolnośląskiego. W ramach działu przekazano dotację celową z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji stowarzyszeniom (34 992,50 zł):

- AZS PWSZ Wałbrzych, zadanie pn. „Akademickie Mistrzostwa Polski w futsalu kobiet (półfinał B)” – 3 000,00 zł,
- Klub Sportowy „Racing Team”, zadanie pn. „Jazda na dwóch kółkach – 15 000,00 zł,
- Klub Szachowy „Wieża Pęgów”, zadanie pn. „Szach-mat” – 5 000,00 zł,
- Stowarzyszenie Miejski Klub Sportowy, zadanie pn. „Turniej Półfinałowy o wejście do 2 ligi” – 2 000,00 zł,
- Stowarzyszenie Sportowo-Rekreacyjne JUNIOR, zadanie pn. „Międzynarodowe Zawody Kolarskie MTB – 4X ProTOUR Szczawno-Zdrój– rozliczona dotacja – 7 652,50 zł,
- Stowarzyszenie Miejski Klub Sportowy, zadanie pn. „Udział zawodników Miejskiego Klubu Sportowego w Międzynarodowym Turnieju” – 2 340,00 zł.

7.5. Inwestycje i działania 2018

W zakresie turystyki, sportu i rekreacji w gminie w 2018 roku zrealizowane zostały m.in. następujące działania:

TABELA 54. Najważniejsze działania w zakresie turystyki, sportu i rekreacji zrealizowane w 2018 roku.

Lp.	Nazwa	Kwota [zł]
1	Budowa krytej pływalni Dolnośląski Delfinek w ramach budowy kompleksu oświatowo-sportowo-rekreacyjnego przy ul. Słonecznej 1 w Szczawnie- Zdroju	1 625 698,65
2	Zakup zestawu nagłośnieniowego służącego do organizacji imprez sportowych i kulturalnych na terenie gminy	17 150,00
3	Zakup tablicy wyników na halę sportową w Szczawnie-Zdroju	15 375,00
4	Siłownia zewnętrzna przy ul. Obrońców Westerplatte	5 700,00
5	„Ekomuzeum wokół Trójgarbu – etap II- sposób na ochronę i udostępnienie zasobów przyrodniczych masywu Trójgarbu i Chełmca”	100 000,00
6	Współpraca w realizacji projektu Współpraca w realizacji projektu "Ekomuzeum wokół Trójgarbu" – Miejska Biblioteka Publiczna – prelekcje dotyczące regionu: Piotra Ciężkiego z Dolnośląskiego Zespołu Parków Krajobrazowych nt. Książańskiego Parku Krajobrazowego oraz przewodnika Stefana Okoniewskiego nt. Pogórza Chełmca	
7	Spotkania tematyczne dot. historii regionu – Miejska Biblioteka Publiczna – Spotkanie z D. Stempowską najstarszą mieszkanką Książa „Moje dzieciństwo w Książu”; M. Woch- „Dzieje rodu Hochbergów”	

Zakres prac budowy **krytej pływalni Dolnośląski Delfinek** w ramach budowy kompleksu oświatowo-sportowo-rekreacyjnego przy ul. Słonecznej 1 w Szczawnie-Zdroju obejmować będzie nieckę basenową z 4 torami pływackimi o wymiarach 8,5 m x 16,67 m wraz z niezbędnym wyposażeniem, brodzik dla dzieci, jacuzzi, zaplecze szatniowo-sanitarne (2 szatnie męskie, 2 damskie i 1 dla osób niepełnosprawnych z zespołami sanitarno-prysznicowymi). Realizacja zadania planowana jest na lata 2018-2020. Na to zadanie

gmina otrzymała w 2018 roku dofinansowanie z w wysokości 1 250 000,00 zł z Województwa Dolnośląskiego, 100 000,00 zł z budżetu Powiatu Wałbrzyskiego oraz 141 722,79 zł ze środków Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej.

W 2018 roku została podpisana umowa o udzieleniu dotacji przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu na realizację przedsięwzięcia pn. „**Ścieżka edukacyjno-ekologiczna w Parku Szwedzkim w Szczawnie-Zdroju**”. Całkowita wartość robót wynosi 400 000,00 zł, a udzielone dofinansowanie 182 150 zł. Realizacja zadania będzie obejmowała zagospodarowanie części parku o powierzchni 1 020 m², w tym utworzenie przystanków ścieżki ekologiczno-edukacyjnej wyposażonej w elementy małej architektury, takie jak: siedziska, tablice informacyjne oraz elementy edukacyjne mające na celu podkreślenie ekologicznego aspektu otaczającej przyrody. Powstałe atrakcje typu ule, punkty widokowe, wir wodny, drewniane cymbały, obrotowy kamień, pryzmat, czy tablice informujące o ptactwie wodnym, rodzajach drzew w parku mają zwracać uwagę odwiedzających na zjawiska przyrody w parku – zwierzęta, rośliny, kamienie, na otaczającą naturę i jej walory. Ścieżka edukacyjno-ekologiczna obejmuje łącznie 15 przystanków na terenie Parku Szwedzkiego. Przedsięwzięcie obejmowało także pielęgnację zieleni, budowę utwardzonych ścieżek, wykonanie 19 tablic informacyjnych, na których zostały opisane między innymi: historia parku, ptactwo wodne czy zjawiska przyrody, takie jak zgnilizna drzewa. Przewidziano również nasadzenia roślinne, ławkę kwiatową z gatunkami roślin miododajnych, gdzie pojawiło się 5 uli, ścieżkę zmysłów, stację "tablice złudzeń", punkt widokowy z trzema siedziskami oraz leśny przystanek.

W 2018 roku została również podpisana umowa o dofinansowanie mikroprojektu pn. „**Po śladach historii lecznictwa uzdrowiskowego w Janskich Lázních i Szczawnie-Zdroju**” współfinansowanego z Funduszu Mikroprojektów w Euroregionie Glacensis w ramach Programu Interreg V-A Republika Czeska – Polska 2014-2020. Projekt był realizowany we Współpracy z Czeskim Uzdrawiskiem Janské Lázně. Całkowita wartość projektu wynosiła 67 263,56 euro, a przyznane dofinansowanie 54 236,69 euro. Realizacja mikroprojektu obejmowała po stronie polskiej wykonanie ścieżki historyczno-edukacyjnej dotyczącej lecznictwa uzdrowiskowego, a po stronie czeskiej utworzenie czesko-polskiego punktu informacji turystycznej wraz z przestrzenią wystawienniczą. Ścieżka historyczno-edukacyjna w Szczawnie-Zdroju jest podzielona na 5 stref według kolorów – historyczna, kulturowa, przyrodnicza, turystyczno-rekreacyjna i widokowa. W każdej strefie wyeksponowane są poszczególne stanowiska przy głównych uzdrowisko-turystycznych obiektach, np. przy Domu Zdrojowym, Teatrze Zdrojowym, wieży widokowej Anna, Pijalni Wód Mineralnych, Dworzysku itd. Umieszczone zostały tablice, które zawierają informacje i zdjęcia o uzdrowiskowym mieście Szczawno-Zdrój

i interesujących obiektach, a po drugiej stronie informacje o uzdrowisku w Janských Lázních. Zawarte na nich opisy informują o historii uzdrowisk, umożliwiając jednocześnie zaobserwowanie zmian, które nastąpiły w przeciągu minionych lat na pograniczu polsko-czeskim. Po stronie czeskiej Uzdrowisko Janské Lázně utworzyło czesko-polski punkt informacyjny w dawnej sali gimnastycznej, która została w tym celu zrewitalizowana i wyposażona. Punkt informacyjny służy szerzeniu informacji o lecznictwie uzdrowiskowym na pograniczu czesko-polskim. Obiekt służyły również celom wystawienniczym i organizacji wydarzeń kulturalnych.

W 2018 roku wydatki majątkowe na kwotę 100 000,00 zł przekazane zostały na dotację w ramach projektu „**Ekomuzeum wokół Trójgarbu – etap II- sposób na ochronę i udostępnienie zasobów przyrodniczych masywu Trójgarbu i Chełmca**” realizowanego wspólnie z Gminą Czarny Bór i Stare Bogaczowice, na mocy Porozumienia przyjętego Uchwałą Nr XXV/54/16 Rady Miejskiej z dnia 26 września 2016 r. Inwestycja miała na celu zapewnienie właściwych rozwiązań rozwoju przestrzennego masywu Trójgarbu i Chełmca oraz zwiększenie atrakcyjności turystycznej obszaru objętego zagospodarowaniem zarówno dla ruchu pieszego, rowerowego jak i konnego. Gmina Szczawno-Zdrój wniosła wkład finansowy w zaplanowanej wysokości 100 000,00 zł na wykonanie infrastruktury turystycznej w obrębie własnego terenu tj. wykonanie kierunkowskazów, tablic informacyjnych, ławek i stołów, stojaków na rowery oraz dwóch wiat, jednej na Chełmca, a drugiej na szlaku na Chełmiec.

- ✓ Zagospodarowanie parku Leśnego – Wzgórze Gedymina i rewaloryzacja części terenu Parku Zdrojowego – zadanie zaplanowane na lata 2017-2022, koszt 6 724 941,64 zł z podziałem na lata: 2019 r.: 61 500,00 zł, 2020 r.: 1 548 732,58 zł, 2021 r.: 3 081 475,17 zł, 2022 r.: 1 954 013,89 zł. W ramach realizacji projektu złożono wnioski o dofinansowanie w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko (całkowita wartość: 6 724 942 zł, wnioskowane dofinansowanie: 5 341 656 zł). Projekt uzyskał wymaganą liczbę punktów i spełnił kryteria wyboru projektów, jednak kwota przeznaczona obecnie na dofinansowanie projektów w konkursie nie wystarcza na wybranie go do dofinansowania. Obecnie jest umieszczony na liście rezerwowej. Oczekuje się na zwiększenie puli środków przeznaczonych na konkurs.

Ponadto, w ramach rozwoju kultury fizycznej na terenie miasta, w 2018 roku gmina zorganizowała lub była współorganizatorem wielu imprez sportowo-rekreacyjnych, w tym m.in:

- Mistrzostwa Polski – Four Cross,
- Puchar Świata – Four Cross, UCI Protour,
- II Otwarte Mistrzostwa Szczawna-Zdroju w Tenisie Stołowym o Puchar Burmistrza,
- Rozgrywki w koszykówce mężczyzn o Mistrzostwo III Ligi,
- Gala Boksu Zawodowego „Imperium Boxing”,
- Zakończenie Ligi MTB Aglomeracji Wałbrzyskiej,
- Turniej koszykówki o Puchar Firmy Roto Frank,
- Turniej piłki nożnej dla dzieci,
- Puchar Polski w Dogtrekkingu 2018,

- Turniej brydża sportowego o Puchar Burmistrza,
- Zawody w szachach szybkich o Puchar Burmistrza,
- Półfinały Akademickich mistrzostw Polski w piłce halowej kobiet,
- Międzyszkolny turniej tenisa stołowego,
- Zawody rowerowe dla dzieci i młodzieży z okazji Dnia Dziecka.

Ponadto w ramach promocji turystycznej miasta funkcjonował również Punkt Informacji Turystycznej prowadzony przez Bibliotekę Miejską oraz realizowano projekt „Telebimy – nowoczesne e-usługi w dziedzinie turystyki i kultury w dolnośląskich gminach”.

Wyżej wymienione inwestycje i działania podjęte zostały w toku wdrażania Strategii Rozwoju Uzdrawiskowej Gminy Miejskiej Szczawno-Zdrój, priorytet: promowanie atrakcyjnego wizerunku uzdrowiska, cel strategiczny: stała bogata oferta kulturalna i rekreacyjno-sportowa miasta oraz cel strategiczny: stałe podnoszenie standardu obiektów wypoczynkowych i turystycznych.

8. OCHRONA ZDROWIA

8.1. Infrastruktura ochrony zdrowia

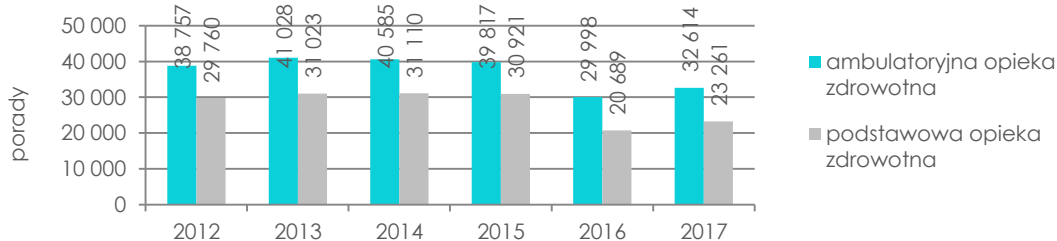
Uzdrowskowa Gmina Miejska Szczawno-Zdrój dzięki klimatowi i swoim zasobom naturalnym oraz urządzeniom zabiegowym pełni istotną rolę w służbie zdrowia, uzupełniając leczenie szpitalne w sensie rehabilitacji oraz pomagając skutecznie w zadaniach profilaktycznych. W szczawieńskim uzdrowisku leczy się m.in. schorzenia narządu ruchu, górnych i dolnych dróg oddechowych, schorzenia układu pokarmowego, laryngologiczne i lekkie postaci cukrzycy. Zakres świadczeń uzdrowiska nie ogranicza się jedynie do kuracji za pomocą wód mineralnych. W sanatoriach stosuje się liczne zabiegi, w tym m.in.: inhalacje wody mineralnej "Mieszko", wzbogacone inhalacjami solankowo-jodobromowymi, inhalacje w komorach pneumatycznych oraz inhalacje specjalne z dodatkiem środków farmakologicznych. Leczenie odbywa się także fizykoterapią, która jest wyposażona w nowoczesną aparaturę i obejmuje: diatermię, światłolecznictwo, galwanizację, jontoforezę, kąpiele czterokomorowe i ultradźwięki. Działalność prowadzą tu m.in. takie sanatoria jak: Sanatorium Uzdrowiska Szczawno-Jedlina SA "Mieszko", Sanatorium Dom Zdrojowy, Sanatorium Uzdrowskie "Dąbrówka", Sanatorium Uzdrowskie Azalia oraz Sanatorium Uzdrowskie "Anka". W marcu 2018 roku budynek Zakładu Przyrodoleczniczego w Szczawnie-Zdroju został wyłączony z użytkowania z powodu pożaru.

Na obszarze miasta świadczenia zdrowotne świadczy 5 przychodni podstawowej opieki zdrowotnej, w tym 1 podległa samorządowi terytorialnemu i 4 praktyki lekarskie. Sprzedaż prowadzą tu 4 apteki ogólnodostępne, w których pracuje 7 magistrów farmacji.

8.2. Opieka zdrowotna i personel medyczny

Opieka zdrowotna. W 2017 roku w Szczawnie-Zdroju udzielono 23 261 porad podstawowej i 32 614 ambulatoryjnej opieki zdrowotnej, co stanowiło odpowiednio 12,2% i 15,2% ogółu porad udzielonych w powiecie wałbrzyskim. Od 2012 liczba porad ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w gminie zmniejszyła się o 15,9%, a liczba porad podstawowej opieki zdrowotnej o 21,8%. W 2017 roku średnio na 1 mieszkańca przypadało przeciętnie 4,1 udzielonej porady podstawowej opieki zdrowotnej, co było wynikiem wyższym niż przeciętnie w powiecie (3,4).

WYKRES 22. Udzielone porady lekarskie ambulatoryjnej i podstawowej opieki zdrowotnej [2012-2017].

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

TABELA 55. Udzielone porady [2012-2017].

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Zmiana 2012-2017	Zmiana 2016-2017
ambulatoryjna opieka zdrowotna (porady lekarskie ogółem)	38 757	41 028	40 585	39 817	29 998	32 614	-15,9%↓	8,7%↑
podstawowa opieka zdrowotna (porady ogółem)	29 760	31 023	31 110	30 921	20 689	23 261	-21,8%↓	12,4%↑

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W 2017 roku na terenie powiatu wałbrzyskiego²⁹ kadra medyczna obejmowała 127 lekarzy pracujących ogółem, czyli 0,8% lekarzy na Dolnym Śląsku. Ich liczba uległa znaczącej redukcji w 2015 roku, kiedy to zmniejszyła się z 726 lekarzy do 124. Przeciętnie na 10 tys. ludności powiatu wałbrzyskiego w 2017 roku przypadało więc 22 lekarzy ogółem, co było wynikiem znacznie niższym niż przeciętnie w województwie dolnośląskim (53 lekarzy) i kraju (57). Podobna sytuacja występowała w zakresie dostępności pielęgniarek i położnych – na 1000 mieszkańców w powiecie przypadało ich 37 – również znacząco poniżej średniej ich liczby w regionie (67) i kraju (71). W 2017 roku powiat wałbrzyski stanowił podstawowe miejsce zatrudnienia dla 39 lekarzy (7 lekarzy na 10 tys. ludności) i 4 dentyistów. Nadmienić należy, że w tym czasie na Dolnym Śląsku i w kraju na 10 tys. ludności dostępnych było odpowiednio 22 i 23 lekarzy wg podstawowego miejsca pracy.

TABELA 56. Personel medyczny na terenie powiatu wałbrzyskiego [2012-2017].

Personel pracujący [os.]	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Zmiana 2013-2017	Zmiana 2016-2017
lekarze ogółem [os.]	–	650	726	124	131	127	-80,5%↓	-3,1%↓
lekarze ogółem na 10 tys. ludności [os.]	–	112	126	22	23	22	-80,0%↓	-2,5%↓
pielęgniarki i położne na 1000 ludności [os.]	–	205	223	37	37	37	-81,9%↓	-0,3%↓
lekarze pracujący wg podstawowego miejsca pracy [os.]								
lekarze [os.]	–	313	335	42	41	39	-87,5%↓	-4,9%↓
dentyści [os.]	–	54	56	6	6	4	-92,6%↓	-33,3%↓

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

8.3. Dokumenty

Nazwa dokumentu	Uchwała przyjmująca
Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2018 rok	Uchwała Nr XLIV/87/17 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 18 grudnia 2017 r.

8.4. Finansowanie

W 2017 roku w Szczawnie-Zdroju na ochronę zdrowia wydatkowano ogółem 382 tys. zł, czyli aż 30,2% wydatków przeznaczonych na ten cel na obszarze powiatu wałbrzyskiego, w tym całość wydatkowanej kwoty obejmowały wydatki bieżące. W 2018 roku wydatki na ochronę zdrowia kształtowały się na poziomie nieznacznie niższym niż w roku 2017 i wynosiły ogółem 368 928,31 zł, a szczegółowy wykaz zrealizowanych działań w ramach tej kwoty przedstawiony został w kolejnym rozdziale 8.5. *Inwestycje i działania 2018.*

TABELA 57. Wydatki na ochronę zdrowia (dział 851) [2012-2017].

Wydatki [zł]:	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Zmiana 2012-2017	Zmiana 2016-2017
ogółem	406 676,41	386 761,25	471 089,66	376 060,65	349 151,67	382 043,38	-6,1%↓	9,4%↑
bieżące ogółem	406 676,41	386 761,25	471 089,66	376 060,65	349 151,67	382 043,38	-6,1%↓	9,4%↑
dotacje	282 000,00	282 000,00	349 000,00	169 331,00	189 998,95	234 693,11	-16,8%↓	23,5%↑
Przeciwdziałanie alkoholizmowi	397 292,04	382 830,86	462 054,39	357 233,91	326 354,53	354 826,38	-10,7%↓	8,7%↓

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

²⁹ Brak dostępnych danych GUS dla poziomu gminy.

8.5. Inwestycje i działania 2018

W 2018 roku realizowane w gminie działania w zakresie ochrony zdrowia obejmowały m.in. przeprowadzenie bezpłatnych badań na kwotę 15 970,00 zł dla Mieszkańców Uzdrowskiej Gminy Miejskiej Szczawno-Zdrój oraz uczniów szczawieńskich szkół wykonane na podstawie zawartego w dniu 10 kwietnia 2018 r. Porozumienia nr 1/2018 o współpracy partnerskiej przy realizacji bezpłatnych badań dla Mieszkańców Szczawna-Zdroju oraz uczniów szczawieńskich jednostek oświatowych. Z bezpłatnych badań skorzystało: marker raka jajnika – 51 kobiet, antygen prostaty – 45 mężczyzn, marker jelita grubego – 96 osób, echo serca – 49 osób, konsultacje rehabilitacyjne – 25 osób i konsultacje ortopedyczne – 23 osoby.

Na cele związane z przeciwdziałaniem uzależnieniom i patologiom społecznym, w toku realizacji **Rocznego Programu Współpracy Uzdrowskiej Gminy Miejskiej Szczawno-Zdrój z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2018**, przekazano dotacje celowe z budżetu gminy w łącznej kwocie 237 490,00 zł, następującym stowarzyszeniom:

- Stowarzyszenie Klub Abstynenta „Nowe Życie”, zadanie pn. „Trzeźwo myślę i działam” oraz „Młodzi NIEgniewni” (OKO) – 70 000 zł,
- Stowarzyszenie Miejski Klub Sportowy, zadanie pn. „Koszykówka dla każdego” – 45 000 zł,
- Stowarzyszenie Miejski Klub Sportowy, zadanie pn. „Futbol, futbol” – 64 000 zł,
- SKF Klub Tenisowy Szczawno-Zdrój, zadanie pn. „Tenisowe granie” – 16 000 zł,
- SKF Klub Tenisowy Szczawno-Zdrój, zadanie pn. „Szczawno Open 2018” – 10 000 zł,
- Stowarzyszenie „Ogród Sztuki”, zadanie pn. „Organizacja Dni Seniora” – 7 000 zł,
- Miejskie Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej, zadanie pn. „III Uzdrowski Półmaraton Górski „Na Chełmiec” oraz imprezy towarzyszące” – 5 800 zł,
- DSSN „AKTYWNI”, zadanie pn. „V Ogólnopolski Turniej Tenisa Ziemnego na Wózkach – Szczawno-Zdrój 2018” – 5 000 zł,
- Stowarzyszenie Nowoczesny Senior, zadanie pn. „Wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej osób starszych” – 3 990 zł,
- Klub Szachowy „Wieża Pęgów”, zadanie pn. „Mistrzostwa Szczawna-Zdroju w szachach szybkich o Puchar Burmistrza” – 2 500 zł,
- Stowarzyszenie „Imperium Boxing”, zadanie pn. „Drugi międzynarodowy Turniej Bokserski Imperium Boxing” – 2 500 zł,
- Stowarzyszenie „Młody Artysta” przy Zespole Szkół Muzycznych, zadanie pn. „Tango w Teatrze Zdrojowym, II Letnia Akademia Kontrabasowa” – 2 000 zł,
- Stowarzyszenie Nowoczesny Senior, zadanie pn. „Senior z pasją realizuje marzenia” – 1 200 zł.

W ramach **Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii** realizowane są działania zmierzające do przeciwdziałania uzależnieniom oraz ich skutkom, programy profilaktyczne i edukacyjne kierowane do dzieci i młodzieży celem kształtowania właściwych postaw moralno-społecznych. Działania te obejmują również zagospodarowywanie czasu wolnego i propagowanie zdrowego stylu życia w ramach organizacji pozalekcyjnych zajęć sportowych, rekreacyjnych, kulturalnych bądź edukacyjnych, organizowanych imprez kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych promujących zdrowy styl życia. Udzielana jest pomoc rodzinom, w których występują problemy uzależnień, w tym dożywanie dzieci w szkołach, zapewnienie funkcjonowania punktu dziennej opieki dla dzieci. Wspomagana jest działalność osób, instytucji i stowarzyszeń, które bezpośrednio realizują powyższe zadania. W ramach tych działań sfinansowano: śniadania dla dzieci wydawane w szkołach – 10 402,39 zł, prowadzenie konsultacji terapeutycznych w Punkcie „Niebieska Linia” – 4 500,00 zł, prowadzenie zajęć edukacyjnych z zakresu modelarstwa i lotnictwa, w tym przeprowadzono akcję „Ferie w mieście” i „Wakacje w mieście” – 8 920,00 zł, zorganizowano Wigilię Miejską – 9 225,00 zł, współfinansowano wyjazd na Europejskie Spotkania Młodzieży w Bazylei – 6 000,00 zł, zorganizowano kulig dla dzieci wraz z pieczeniem kiełbasek – 1 000,00 zł, Piknik Rodzinny – 6 778,80 zł, oprawę muzyczną obchodów 13. rocznicy śmierci Jana Pawła II oraz festynu

„Kocham Cię Polsko” – 3 648,00 zł, imprezę historyczną „Bitwa pod Strugą” – 3 970,00 zł, przeprowadzono coroczną kontrolę techniczną urządzeń na placach zabaw i na siłowniach zewnętrznych – 3 721,99 zł, oraz remonty placów zabaw i siłowni zewnętrznych – 4 059,00 zł. Przeprowadzono również badania psychiatryczno-psychologicznych w kierunku uzależnienia od alkoholu – 640,00 zł, zlecono uszycie strojów dla dzieci z chóru szkolnego „Fantazja” – 1 580,00 zł. Ponadto zakupione zostały materiały do napraw urządzeń na placach zabaw i siłowniach zewnętrznych – 744,40 zł, artykuły spożywcze dla osób potrzebujących, słodycze na paczki świąteczne dla dzieci oraz słodycze do poczęstunku mieszkańców podczas Wigilii Miejskiej – 3 933,22 zł. Zakupiono również karty podarunkowe na loterię organizowaną w ramach parafialnego koncertu Bożonarodzeniowego i festynu parafialnego oraz jako nagród w konkursie „Niepodległa Polska” – 2 000,00 zł, nagrody i artykuły spożywczych na organizację Małych Mistrzostw Świata w Piłce Nożnej – 600,00 zł, nagrody na konkurs „Wspomnienie wakacji” – 2 600,00 zł oraz nagrody za osiągnięcia sportowe – 4 000,00 zł, bluzeczki dla dzieci z chóru szkolnego „Fantazja” – 841,79 zł, oraz artykuły do pracowni modelarskiej, w tym materiały modelarskie, regały, poczęstunek dla dzieci podczas akcji „Wakacje w mieście” – 1 833,24 zł. W zakresie zwalczania narkomanii poniesiono wydatki na łączną wartość 1 400,00 zł tj. na plenerowy program widowiskowo-estradowy dotyczący profilaktyki z zakresu zapobiegania narkomanii – 1 000,00 zł oraz spektakl profilaktyczny dla uczniów klas 0-3 szkoły podstawowej – 400,00 zł.

9. POMOC SPOŁECZNA I BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

9.1. Pomoc społeczna

Zadania z zakresu pomocy społecznej na terenie Uzdrawiskowej Gminy Miejskiej Szczawno-Zdrój realizuje **Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczawnie-Zdroju**. Jego działalność obejmuje m.in. wykonywanie zadań z zakresu świadczeń rodzinnych, pomocy osobom uprawnionym do alimentów, wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Środowiskowa pomoc społeczna. W 2017 roku ze świadczeń środowiskowej pomocy społecznej korzystało w gminie 191 gospodarstw domowych (10,8% tego typu gospodarstw na terenie powiatu wałbrzyskiego), w tym poniżej kryterium dochodowego znajdowało się 49,2% z nich (94 gospodarstwa), a udział ten był niższy niż przeciętnie w województwie dolnośląskim (66,9%) i kraju (62,1%). Świadczenia pobierało ogółem 319 osób (8,9% osób korzystających z pomocy społecznej w powiecie). Ich udział w liczbie ludności ogółem w gminie wynosił 5,6%, co było udziałem powyżej średniej w gminach w powiecie wałbrzyskim (4,8%) i regionie (4,1%), i nieznacznie niższym niż przeciętnie w kraju (5,7%). Liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w gminie zmniejsza się z roku na rok, co niewątpliwie jest pozytywną tendencją. W latach 2012-2017 liczba gospodarstw i osób korzystających z pomocy społecznej została zredukowana o 29%. Udział beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem na terenie gminy również uległ znaczącemu obniżeniu – z 8,9% w 2012 roku do ww. 5,6% w 2017 roku.

ŚRODOWISKOWA POMOC SPOŁECZNA:

- 191** gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej, w tym **49,2%** poniżej kryterium dochodowego
- 319** osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej
- 5,6%** udział beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem

TABELA 58. Środowiskowa pomoc społeczna [2012-2017].

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Zmiana 2012-2017	Zmiana 2016-2017
gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej	269	302	267	240	222	191	-29,0%↓	-14,0%↓
poniżej kryterium dochodowego	134	149	134	146	119	94	-29,9%↓	-21,0%↓
osoby korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej	527	553	474	426	378	319	-39,5%↓	-15,6%↓
udział beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem [%]	8,9	9,5	8,2	7,4	6,7	5,6	-3,3pkt%↓	-1,1pkt%↓

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Zgodnie z danymi z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szczawnie-Zdroju, w 2018 roku liczba gospodarstw domowych pobierających świadczenia pomocy społecznej zmniejszyła się o kolejne 6,8% i wynosiła 178 gospodarstw. Największa liczba beneficjentów korzystała z pomocy społecznej ze względu na ubóstwo – 126 gospodarstw pobierających świadczenia na łączną kwotę około 220,5 tys. zł. Świadczenia ze względu na długotrwałą lub ciężką chorobę pobierało 86 gospodarstw (228,3 tys. zł), natomiast ze względu na niepełnosprawność 56 gospodarstw (240,3 tys. zł), natomiast ze względu na bezrobocie 52 gospodarstwa (102,2 tys. zł). W 2018 roku w ramach pomocy społecznej wypłacono również 7 zasiłków celowych z przeznaczeniem na wydatki mieszkaniowe, na łączną kwotę 2,8 tys. zł.

TABELA 59. Wydatki z funduszy pomocy społecznej wg powodów trudnej sytuacji życiowej [2012-2018].

Nazwa	Jednostka	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Zmiana 2012-2018	Zmiana 2017-2018
Ogółem	liczba gospodarstw	264	295	258	237	223	191	178	-32,6%↓	-6,8%↓
	PLN	761 955	841 640	815 186	908 084	768 184	858 404	808 589	6,1%↑	-5,8%↓
Bezdomność	liczba gospodarstw	0	1	0	1	4	3	0	0,0%	-100,0%↓
	PLN	0	2 000	0	1 500	6 000	5 000	0	0,0%	-100,0%↓
Potrzeba ochrony macierzyństwa	liczba gospodarstw	13	14	15	12	13	11	11	-15,4%↓	0,0%
	PLN	18 000	3 000	3 100	18 500	1 900	7 000	7 000	-61,1%↓	0,0%
Bezrobocie	liczba gospodarstw	134	139	117	122	98	53	52	-61,2%↓	-1,9%↓
	PLN	114 000	165 885	151 586	168 389	138 663	97 642	102 278	-10,3%↓	4,7%↑
Niepełnosprawność	liczba gospodarstw	36	58	58	60	57	54	56	55,6%↑	3,7%↑
	PLN	127 659	172 022	208 620	268 979	230 493	251 770	240 359	88,3%↑	-4,5%↓
Długotrwała lub ciężka choroba	liczba gospodarstw	126	148	128	105	108	97	86	-31,7%↓	-11,3%↓
	PLN	258 356	240 692	246 620	228 993	160 623	277 285	228 367	-11,6%↓	-17,6%↓
Bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego:										
rodzina wielodzietna	liczba gospodarstw	11	11	6	5	5	4	3	-72,7%↓	-25,0%↓
	PLN	17 000	18 000	8 500	4 500	1 100	4 000	3 000	-82,4%↓	-25,0%↓
rodzina niepełna	liczba gospodarstw	0	0	0	0	0	0	0	0,0%	0,0%
	PLN	0	0	0	0	0	0	0	0,0%	0,0%
Alkoholizm	liczba gospodarstw	11	13	14	14	15	10	12	9,1%↑	20,0%↑
	PLN	7 000	8 000	6 800		6 900	5 000	7 000	0,0%	40,0%↑
Narkomania	liczba gospodarstw	0	0	0	0	0	0	0	0,0%	0,0%
	PLN	0	0	0	0	0	0	0	0,0%	0,0%
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	liczba gospodarstw	1	1	1	2	2	1	0	-100,0%↓	-100,0%↓
	PLN	500	600	500	900	1 000	500	0	-100,0%↓	-100,0%↓
Przemoc w rodzinie	liczba gospodarstw	0	0	0	0	0	0	0	0,0%	0,0%
	PLN	0	0	0	0	0	0	0	0,0%	0,0%
Sytuacja kryzysowa	liczba gospodarstw	0	0	0	0	0	0	0	0,0%	0,0%
	PLN	0	0	0	0	0	0	0	0,0%	0,0%
Trudności w integracji osób, które otrzymały w RP status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą	liczba gospodarstw	0	0	0	0	0	0	0	0,0%	0,0%
	PLN	0	0	0	0	0	0	0	0,0%	0,0%
Ubóstwo	liczba gospodarstw	183	202	186	176	154	132	126	-31,1%↓	-4,5%↓
	PLN	218 940	230 641	189 460	216 323	221 505	209 507	220 585	0,8%↑	5,3%↑
Zdarzenie losowe	liczba gospodarstw	1	1	0	0	0	1	0	-100,0%↓	-100,0%↓
	PLN	500	800	0	0	0	700	0	-100,0%↓	-100,0%↓

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szczawnie-Zdroju.

TABELA 60. Zasiłki celowe z przeznaczeniem na wydatki mieszkaniowe [2012-2018].

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Zmiana 2017-2018
liczba wypłaconych zasiłków celowych z przeznaczeniem na wydatki mieszkaniowe [szt.]	0	0	2	4	5	5	7	40,0%↑
kwota wypłaconych zasiłków celowych z przeznaczeniem na wydatki mieszkaniowe [zł]	0	0	600	1 200	1 500	2 000	2 800	40,0%↑

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szczawnie-Zdroju.

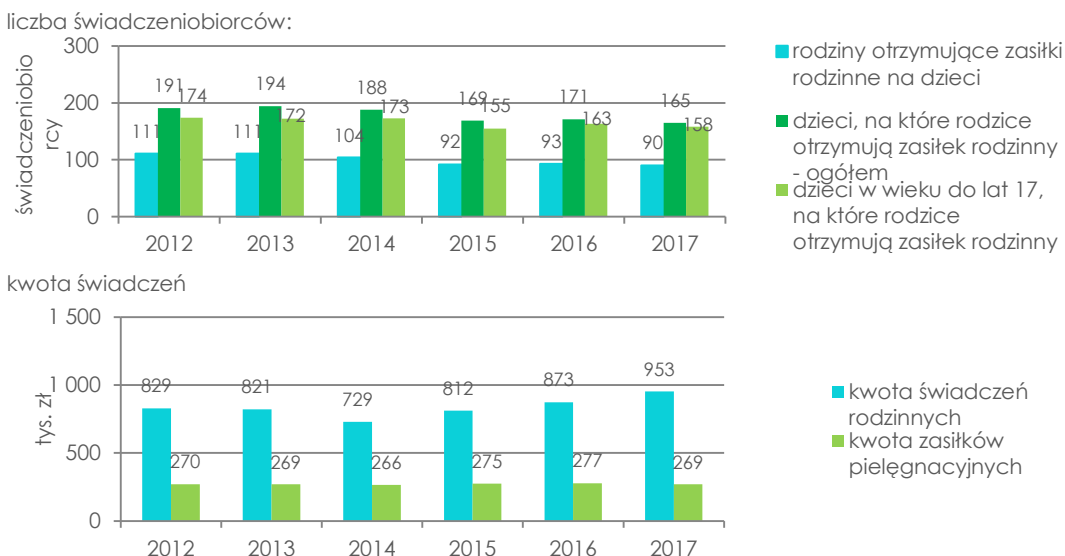
9.2. Świadczenia na rzecz rodziny

Zasiłki rodzinne. W 2017 roku na terenie gminy Szczawno-Zdrój zasiłki rodzinne pobierało 90 rodzin na 165 dzieci, z których 158 było w wieku do lat 17. Rodziny te stanowiły 5,8% rodzin pobierających zasiłki rodzinne na dzieci z powiatu wałbrzyskiego. Na obszarze gminy, podobnie jak w kraju i województwie, liczba rodzin pobierających zasiłki rodzinne na dzieci zmniejsza się. W Szczawnie-Zdroju od 2012 roku odnotowano spadek o 18,9% w przypadku liczby rodzin pobierających zasiłki na dzieci oraz o 13,6% w zakresie liczby dzieci, na które rodzice pobierają zasiłek rodzinny. Należy również nadmienić, że tendencje te na terenie gminy Szczawno-Zdrój przebiegają podobnie są jak w regionie, gdzie w analizowanym okresie liczba rodzin pobierających zasiłki zmniejszyła się o 17%, a liczba dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny o 14,7%.

ZASIŁKI RODZINNE:

90 rodzin otrzymujące zasiłki rodzinne na dzieci
165 dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny
158 dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny

WYKRES 23. Zasiłki rodzinne [2012-2017].

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

TABELA 61. Zasiłki rodzinne [2012-2017].

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Zmiana 2012-2017	Zmiana 2016-2017
rodziny otrzymujące zasiłki rodzinne na dzieci	111	111	104	92	93	90	-18,9%↓	-3,2%↓
dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny – ogółem [os.]	191	194	188	169	171	165	-13,6%↓	-3,5%↓
dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny [os.]	174	172	173	155	163	158	-9,2%↓	-3,1%↓

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Zmiana 2012-2017	Zmiana 2016-2017
kwota świadczeń rodzinnych [tys. zł]	829	821	729	812	873	953	15,0%↑	9,2%↑
kwota zasiłków pielęgnacyjnych [tys. zł]	270	269	266	275	277	269	-0,4%↓	-2,9%↓

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Program 500+. W 2017 roku w Szczawnie-Zdroju z Programu 500+ korzystały przeciętnie 262 rodziny, w których 374 dzieci otrzymywało świadczenie. Wydatki na świadczenia wychowawcze na kwotę 2 227 465 zł, stanowiły natomiast 7,9% tego typu wydatków w powiecie i 0,2% w województwie dolnośląskim.

PROGRAM 500+:

262 przeciętna miesięczna liczba rodzin pobierających świadczenie
374 liczba dzieci, na które rodziny otrzymują świadczenie

9.3. Bezpieczeństwo publiczne

Bezpieczeństwo publiczne mieszkańcom Uzdrowskiej Gminy Miejskiej Szczawno-Zdrój zapewnia Komisariat Policji V w Wałbrzychu. Jego działania w zakresie zapobiegania przestępczości realizowane są również z udziałem służb operacyjnych Komendy Miejskiej Policji w Wałbrzychu. Dużą rolę w zakresie ochrony porządku publicznego na terenie miasta pełni Straż Miejska Miasta Szczawno-Zdrój, w siedzibie której znajduje się centrum systemu miejskiego monitoringu wizyjnego. Stan bezpieczeństwa w Szczawnie-Zdroju poprawia się z roku na rok. W 2018 roku odnotowano znaczący spadek liczby popełnionych przestępstw i wykroczeń. Już tylko wobec poprzedniego 2017 roku ich liczba zmniejszyła się odpowiednio 61,2% i 17%.

TABELA 62. Popełnione przestępstwa i wykroczenia [2015-2018].

	2015	2016	2017	2018*	Zmiana 2015-2018	Zmiana 2017-2018
przestępstwa	159	182	134	52	-67,3%↓	-61,2%↓
wykroczenia	234	245	218	181	-22,6%↓	-17,0%↓

* Stan na 23.11.2018 r. Źródło: Komisariat V Policji w Wałbrzychu.

TABELA 63. Rodzaje popełnionych wykroczeń [2017-2018].

Nazwa	2017	2018	Zmiana 2017-2018
liczba wykroczeń ogółem, w tym:	257	179	-30,4%↓
wykroczenia przeciwko urządzeniom użytku publicznego	48	33	-31,3%↓
spożywanie alkoholu w miejscu publicznym	83	49	-41,0%↓
drogowe	126	97	-23,0%↓

Źródło: Urząd Miejski w Szczawnie-Zdroju.

Prewencją i walką z pożarami oraz pozostałymi zagrożeniami dla zdrowia i życia ludzkiego, dobytku oraz środowiska naturalnego oraz usuwaniem skutków klęsk żywiołowych i katastrof na terenie gminy zajmuje się Państwowa Straż Pożarna w Wałbrzychu.

9.4. Bilans

+	<ul style="list-style-type: none"> – niższy niż przeciętnie w kraju i regionie udział gospodarstwa domowych pobierających świadczenia pomocy społecznej poniżej kryterium dochodowego – poprawa poziomu bezpieczeństwa publicznego
-	<ul style="list-style-type: none"> – konieczność zwiększenia wydatków na usługi opiekuńcze dla osób starszych i niepełnosprawnych oraz na umieszczanie osób potrzebujących w domach pomocy społecznej ze względu na postępujący proces starzenia się społeczeństwa w Uzdrowskiej Gminie Miejskiej Szczawno-Zdrój – konieczność zapewnienia bezpieczeństwa publicznego mieszkańcom i turystom

9.5. Dokumenty

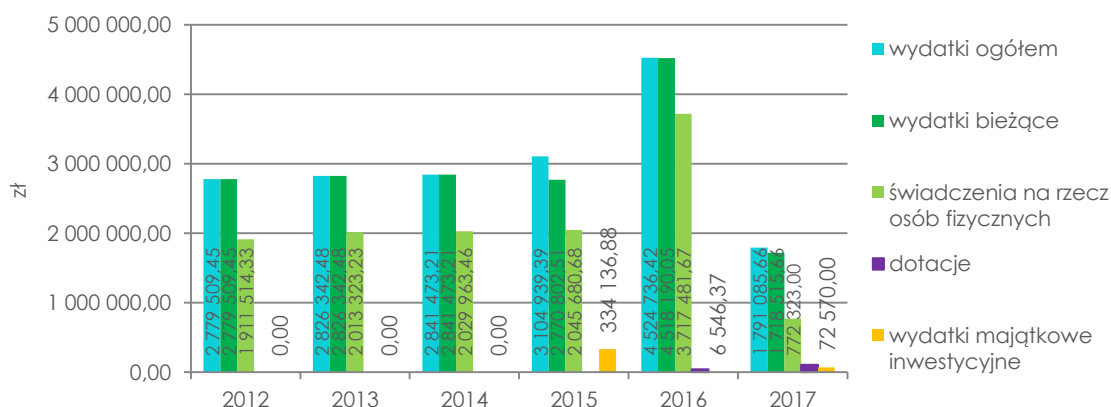

Nazwa dokumentu	Uchwała przyjmująca
Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Szczawno-Zdrój na lata 2014-2020	Uchwała Nr XXXVII/70/13 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 2 grudnia 2013 roku
Gminny Program Ostonowy w zakresie Dożywania „Posiłek w szkole i w domu na lata 2019-2023”	Uchwała Nr VI/7/19 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 22 lutego 2019 roku
Program Przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie dla Uzdrowskiej Gminy Miejskiej Szczawno-Zdrój na lata 2019-2023	Uchwała Nr IV/7/18 rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 28 grudnia 2018 roku

9.6. Finansowanie

W 2017 roku w Uzdrowskiej Gminie Miejskiej Szczawno-Zdrój na **pomoc społeczną** przeznaczono ogółem 1 791 085,66 zł (10,1% wydatków przeznaczonych na pomoc społeczną na obszarze powiatu wałbrzyskiego). Blisko 95,9% wydatkowanej kwoty obejmowały wydatki bieżące, w tym świadczenia na rzecz osób fizycznych na kwotę 772 323,00 zł i na dotacje 107 499,00 zł. Wydatki majątkowe, w tym inwestycyjne wyniosły 72 570,00 zł. W 2018 roku wydatki na pomoc społeczną zostały wykonane w kwocie 2 192 491,81 zł, w tym 496 388,90 zł stanowiły wydatki majątkowe. Szczegółowy wykaz zadań i inwestycji zrealizowanych w 2018 roku przedstawiony został w kolejnym rozdziale 9.7. *Inwestycje i działania 2018*.

WYKRES 24. Wydatki na pomoc społeczną (dział 852) [2012-2017].

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

TABELA 64. Wydatki na pomoc społeczną (dział 852) [2012-2017].

Wydatki [zł]:	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Zmiana 2013-2017	Zmiana 2016-2017
ogółem	2 779 509,45	2 826 342,48	2 841 473,21	3 104 939,39	4 524 736,42	1 791 085,66	-35,6%↓	-60,4%↑
bieżące ogółem	2 779 509,45	2 826 342,48	2 841 473,21	2 770 802,51	4 518 190,05	1 718 515,66	-38,2%↓	-62,0%↑
dotacje	0,00	0,00	0,00	0,00	42 096,00	107 499,00	↑	155,4%↑
świadczenia na rzecz osób fizycznych	1 911 514,33	2 013 323,23	2 029 963,46	2 045 680,68	3 717 481,67	772 323,00	-59,6%↓	-79,2%↓
wydatki majątkowe ogółem	0,00	0,00	0,00	334 136,88	6 546,37	72 570,00	↑	1 008,6%↑
wydatki majątkowe inwestycyjne	0,00	0,00	0,00	334 136,88	6 546,37	72 570,00	↑	1 008,6%↑

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W 2017 roku na rzecz rodziny wydatkowanych zostało 3 609 764,48 zł, które stanowiły 7,1% środków przeznaczonych na ten cel w powiecie wałbrzyskim, a całość wydatkowanej kwoty przeznaczona została na wydatki bieżące. Na świadczenia na rzecz osób fizycznych przekazane zostało 97,3% ogólnej kwoty wydatków, czyli 3 512 372,11 zł. W 2018 roku na realizację zadań własnych gminy w dziale rodzina wydatkowano kwotę 3 559,22 zł, a na zadania zlecone 3 830 097,27 zł.

Na bezpieczeństwo publiczne i ochronę przeciwpożarową w Szczawnie-Zdroju w 2017 roku przeznaczonych zostało 682 060,93 zł i 80% tej kwoty objęły wydatki bieżące, natomiast wydatki majątkowe inwestycyjne wyniosły 136 434,30 zł.

TABELA 65. Wydatki na bezpieczeństwo publiczne i ochronę przeciwpożarową (dział 754)[2012-2017].

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Zmiana 2012-2017	Zmiana 2016-2017
ogółem	661 041,95	653 359,25	656 358,50	628 229,72	608 536,69	682 060,93	3,2%↑	12,1%↑
bieżące ogółem	661 041,95	653 359,25	656 358,50	628 229,72	608 536,69	545 626,63	-17,5%↓	-10,3%↓
majątkowe inwestycyjne	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	136 434,30	↑	↑

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W 2018 roku wydatki bezpieczeństwo publiczne i ochronę przeciwpożarową wykonane zostały na kwotę 614 087,63 zł. W rozdziale Komendy Wojewódzkiej Policji przekazano dotację celową w wysokości 32 700,00 zł na dodatkowe patrole porządkowe Policji zgodnie z zawartym porozumieniem. Wydatek gminy stanowiły również zakupy dla Straży Pożarnej tj. maski, pokrowce na kwotę 10 000,00 zł. Wydatki na utrzymanie straży miejskiej za 2018 rok wyniosły 501 253,63 zł. Wydatki majątkowe w tym dziale zostały zrealizowane na kwotę 68 000,00 zł i obejmowały udzielenie wsparcia Policji w wysokości 10 000,00 zł na dofinansowanie zakupu samochodu oraz rozbudowę monitoringu miejskiego w kwocie 58 000,00 zł.

9.7. Inwestycje i działania 2018

W zakresie pomocy społecznej w 2018 roku zostały zrealizowane zostały działania obejmujące m.in. pomoc udzielaną podopiecznym w zakresie realizacji zadań własnych i zleconych, koszty funkcjonowania Ośrodka Pomocy Społecznej (OPS), wydatki na organizację prac społecznie-użytecznych oraz funkcjonowanie Dziennego Domu Senior+. Na wykonanie zadań własnych gminy, realizowanych przez Ośrodek Pomocy Społecznej, wydatkowano kwotę 1 362 995,84 zł, w tym na funkcjonowanie OPS kwotę 483 831,91 zł i na zadania zlecone 29 626,64 zł. W ramach realizacji zadań własnych dofinansowano 7 osobom pobyt w domu pomocy społecznej na kwotę 148 114,28 zł, opłacono składki zdrowotne dla 49 osób pobierających zasiłki stałe w kwocie 21 639,68 zł, wypłacono zasiłki okresowe dla 48 rodzin i celowe dla 158 rodzin na kwotę 223 629,25 zł, wypłacono 38 rodzinom dodatki mieszkaniowe na kwotę 55 563,51 zł, 49 osobom udzielono wsparcia finansowego w postaci zasiłków stałych na kwotę 239 018,12 zł. W ramach zadań własnych OPS realizuje również zadania w zakresie usług opiekuńczych, którymi objęte są osoby wymagające częściowej opieki i pomocy w zaspakajaniu niezbędnych potrzeb życiowych. W 2018 roku usługami opiekuńczymi objęto 15 środowisk na kwotę 80 253,00 zł, natomiast z pomocy w zakresie dożywiania skorzystały 132 osoby, w tym 32 dzieci, którym zakupiono obiady na kwotę 110 847,09 zł. Na utrzymanie jednostki budżetowej OPS w 2018 roku wydatkowano kwotę 483 831,91 zł. Realizując zadania zlecone, przyznano pomoc w formie opłacenia składek na ubezpieczenia emerytalno-rentowe i zdrowotne dla 19 osób pobierających świadczenie pielęgnacyjne w kwocie 25 000,00 zł oraz dodatki energetyczne dla 27 rodzin na wartość 4 626,64 zł. Łącznie na realizację zadań zleconych wydatkowano kwotę 29 626,64 zł.

W 2017 roku zaplanowano realizację projektu w ramach RPO WD 2014-2020 „Aktywna integracja w Szczawnie-Zdroju”, złożonego w ramach konkursu: RPDS. 09.01.04-IP.02-02-197/16 w okresie od 01.07.2017 do 30.09.2019 roku. Przedsięwzięcie jest realizowane w ramach EFS przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczawnie-Zdroju. Całkowita wartość projektu wynosi 340 537,50 zł, w tym kwota

dofinansowania to 286 537,50 zł, a w 2018 roku wydatkowano 165 773,94 zł. Celem głównym projektu jest poprawa sytuacji społecznej i wzrost kompetencji i kwalifikacji zawodowych 30 osób (22 kobiety i 8 mężczyzn) zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, osób bezrobotnych, a także nieaktywnych zawodowo, zamieszkujących Szczawno-Zdrój. Cel główny zostanie zrealizowany poprzez realizację poszczególnych celów szczegółowych którymi są nabycie, przywrócenie oraz wzmocnienie kompetencji społecznych zawodowych, zaradności, samodzielności i aktywności, poprzez realizację kontraktów socjalnych, uczestnictwa w treningach kompetencji i umiejętności społecznych, korzystanie z grupowego wsparcia w zakresie podniesienia kompetencji życiowych i kwalifikacji zawodowych umożliwiających docelowo powrót do życia w społeczeństwie, w tym powrót na rynek pracy.

Na organizację prac społecznie użytecznych dla 10 osób w terminie od 1 kwietnia do 31 sierpnia 2018 roku poniesiono wydatek w kwocie 5 843,26 zł. Natomiast na funkcjonowanie **Dziennego Domu Senior+**, realizowanego przez Stowarzyszenie „Ogród sztuki” przekazano dotację w wysokości 114 880,00 zł. Wydatki majątkowe zostały poniesione w kwocie 496 388,90 zł na utworzeniu **Klubu "Senior+"**, w pomieszczeniach adaptowanych przy ul. Henryka Sienkiewicza 40 w Szczawnie-Zdroju. Gmina uzyskała dofinansowanie na ten cel z budżetu państwa wysokości 150 000,00 zł w ramach Programu Wieloletniego „Senior+” na lata 2015-2020. W 2017 roku poniesiono wydatek w kwocie 30 750,00 zł za wykonanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej, natomiast w 2018 roku wydatek 496 388,00 zł – zadanie jest kontynuowane w 2019 roku.

TABELA 66. Najważniejsze inwestycje w zakresie pomocy społecznej zrealizowane w 2018 roku.

Lp.	Nazwa	Opis	Kwota [zł]	Nazwa dokumentu będącego podstawą realizacji działania
1	Utworzenie Klubu Senior+ w lokalu przy ul. Sienkiewicza 40 w Szczawnie-Zdroju	Zadanie inwestycyjne polegające na utworzeniu Klubu "Senior+" w pomieszczeniach adaptowanych przy ul. Henryka Sienkiewicza 40 w Szczawnie-Zdroju. Gmina uzyskała dofinansowanie z budżetu państwa wysokości 150 000,00 zł w ramach Programu Wieloletniego „Senior+” na lata 2015-2020. W 2017 roku poniesiono wydatek w kwocie 30 750,00 zł. za wykonanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej, natomiast w 2018 roku wydatek to kwota 496 388,00 zł. Zadanie jest kontynuowane w 2019 roku.	496 388,90	Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Szczawno-Zdrój na lata 2014-2020

Na świadczenia wychowawcze 500+ wraz z kosztami obsługi wydatkowano kwotę 2 251 405,82 zł, w tym na obsługę zadania 33 197,12 zł. Łącznie objęto świadczeniami wychowawczymi 409 szczawieńskich dzieci w 263 rodzinach. Na świadczenia rodzinne i fundusz alimentacyjny na dzień 31 grudnia 2018 roku wydatkowano kwotę 1 421 256,00 zł, w tym na obsługę świadczeń i funduszu alimentacyjnego 37 786,82 zł. Świadczeniami rodzinnymi objęto 247 rodzin, w tym jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia dziecka przyznano 20 osobom, zasiłki pielęgnacyjne – 48 osobom, świadczenia pielęgnacyjne – 8 osobom, specjalne zasiłki opiekuńcze – 1 osobie. Składki emerytalno-rentowe opłacono 19 osobom, a funduszem alimentacyjnym objęto 35 rodzin. Kryterium dochodowe uprawniające do przyznania świadczeń z funduszu alimentacyjnego wynosi 725 zł. Wydatki związane z obsługą Kartą Dużej Rodziny obejmowały kwotę 137,00 zł. Na świadczenie DOBRY START wraz z kosztami obsługi wydatkowano kwotę 157 298,45 zł, a łącznie objęto świadczeniami 508 szczawieńskich dzieci. Wydatki na wynagrodzenie dla asystenta rodziny, dotyczące realizacji zadania określonego w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, dotyczącego wsparcia rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej wyniosły w omawianym okresie 24 000,00 zł, a wsparciem objęto 8 rodzin, w tym 23 dzieci. Natomiast na dofinansowanie do pobytu 4 dzieci w rodzinie zastępczej gmina poniosła wydatek w wysokości 7 702,75 zł, na dofinansowanie do pobytu 1 dziecka w Domu Dziecka wydatek w wysokości 856,47 zł.

Ponadto w zakresie poprawy bezpieczeństwa publicznego zrealizowane zostały takie działania jak:

TABELA 67. Najważniejsze działania w zakresie poprawy bezpieczeństwa publicznego zrealizowane w 2018 roku.

Lp.	Nazwa	Lokalizacja	Kwota [zł]	Nazwa dokumentu będącego podstawą realizacji działania
1	Rozbudowa monitoringu – montaż kamer monitoringu	ul. Kolejowa ul. Solicka ul. Okrężna	58 000,00	Finansowanie z budżetu gminy ze środków własnych
2	Dofinansowanie zakupu furgonu patrolowego dla Komendy Miejskiej Policji w Wałbrzychu	Uzdrowiskowa Gmina Miejska Szczawno-Zdrój	10 000,00	Fundusz Wspierania Policji na podstawie porozumienia z 27.01.2018 r.
3	Dofinansowanie do sprzętu Straży Pożarnej w Wałbrzychu	Uzdrowiskowa Gmina Miejska Szczawno-Zdrój	10 000,00	Finansowanie z budżetu gminy ze środków własnych

10. TRANSPORT I KOMUNIKACJA

10.1. Transport drogowy

Uzdrowska Gmina Miejska Szczawno-Zdrój posiada dogodne połączenia drogowe z najważniejszymi ośrodkami miejskimi Dolnego Śląska – z Wrocławiem przez Wałbrzych, z Jelenią Górą przez Kamienną Górę oraz z Legnicą przez Świebodzice. Zewnętrzne połączenia komunikacyjne zapewniają drogi wojewódzkie nr: 376 relacji: Kamienna Góra – Świebodzice oraz 375 relacji: Dobromierz – Sobięcin. Podstawowy układ komunikacyjny uzupełniają drogi i ulice lokalne. Łączna długość dróg o statusie dróg publicznych na terenie miasta wynosi ok. 28 km, w tym ponad 6 km stanowią drogi wojewódzkie, będące w zarządzie Dolnośląskiej Służby Dróg i Kolei we Wrocławiu. Są to ulice: Solicka, Kolejowa /częściowo/, Szczawieńska /częściowo/ i Łączyńskiego /częściowo/. Stan techniczny dróg wojewódzkich oceniany jest jako bardzo dobry.

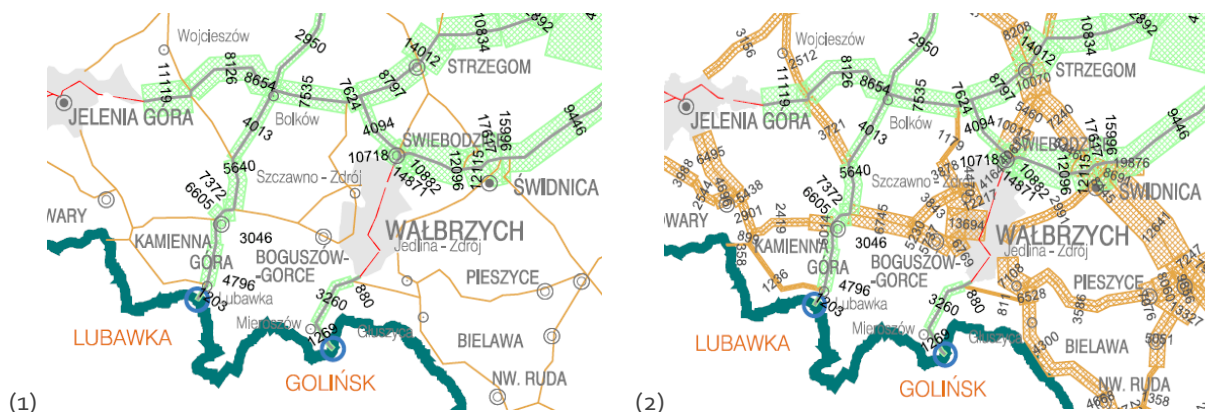
TABELA 68. Drogi wojewódzkie [2018].

Nr drogi	Relacja	Stan techniczny
375	Dobromierz – Sobięcin	bardzo dobry
376	Kamienna Góra – Świebodzice	bardzo dobry

Źródło: Urząd Miejski w Szczawnie-Zdroju.

Zgodnie z generalnym pomiarem ruchu wykonanym na sieci dróg krajowych i wojewódzkich w 2015 roku, obrazującym średni dobowy ruch roczny (SDRR), średni dobowy ruch roczny na drogach krajowych w województwie dolnośląskim wynosił 13 098 poj./dobę, a na drogach wojewódzkich 3 410 poj./dobę, co w przypadku dróg krajowych było wynikiem wyższym od średniej krajowej (11 178 poj./dobę), natomiast w przypadku dróg wojewódzkich zbliżonym do średniej krajowej (3 520 poj./dobę). Największy odnotowany średni dobowy ruch roczny zarejestrowany na drodze wojewódzkiej DW376 w Szczawnie-Zdroju wynosił około 13,7 tys. pojazdów na dobę. Wysoką wartość, wynoszącą nieco ponad 12 tys. pojazdów na dobę, zaobserwowano również na drodze wojewódzkiej DW375 na odcinku Szczawno-Zdrój DW376 – Szczawno-Zdrój.

SCHEMAT9. Średni dobowy ruch roczny pojazdów silnikowych na sieci dróg krajowych (1) i wojewódzkich (2)[2015].

Źródło: Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad. Generalny Pomiar Ruchu w roku 2015, www.gddkia.gov.pl.

TABELA 69. Średni dobowy ruch roczny pojazdów silnikowych na sieci dróg wojewódzkich [2015].

Numer drogi	Nazwa odcinka	SDRR ogółem [poj./dobę]	motocykle	samochody osobowe, mikrobuse	lekkie samochody ciężarowe (dostawcze)	samochody ciężarowe bez przyczepy	samochody ciężarowe z przyczepą	autobusy	ciągniki rolnicze
375	Stare Bogaczowice – Szczawno-Zdrój DW376	3 878	31	3567	221	39	8	8	4
	Szczawno-Zdrój DW376 – Szczawno-Zdrój	12 217	37	11411	330	98	24	305	12
376	Szczawno-Zdrój	13 694	96	12845	644	68	27	14	0
	Szczawno-Zdrój – dr. woj. 375	4 470	27	4158	250	27	4	4	0
	dr. woj. 375 – Jabłków	3 843	35	3528	257	19	4	0	0

Źródło: Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad. Generalny Pomiar Ruchu w roku 2015, www.gddkia.gov.pl.

Pozostałe drogi na terenie miasta mają charakter dróg gminnych, a utrzymaniem ich zajmuje się Urząd Miejski. Nawierzchnia dróg gminnych jest zróżnicowana – nawierzchnię bitumiczną posiada 14,96 km dróg, betonową 0,34 km, kostkę brukową 6,57 km oraz gruntową 0,4 km. Nawierzchnię asfaltową posiada 35 ulic, granitową 14 ulic, asfaltowo-granitowa/kostka brukowa 6 ulic.

TABELA 70. Drogi gminne [2018].

Nazwa	2018
Nawierzchnia ulepszona [km]:	22,60
bitumiczna	14,96
betonowa	0,34
kostka	6,57
Nawierzchnia gruntowa [km]:	
wzmocniona żwirem, żużłem itp.	0,5
naturalna (z gruntu rodzimego)	0,4

Źródło: Urząd Miejski w Szczawnie-Zdroju.

W 2017 roku odnowiono oznakowanie poziome w technologii cienkowarstwowej na terenie miasta oraz wykonano nowe grubowarstwowe, z masy chemoutwardzalnej w rejonie skrzyżowania ul. Adama Mickiewicza z ul. Sienkiewicza. Wprowadzono również korektę organizacji ruchu na ul. Narciarska – w zakresie wyznaczenia dodatkowych miejsc parkingowych w rejonie Słonecznej Polany oraz wprowadzono strefę zamieszkania na ul. Krótkiej i części ul. Nizinnej wraz z ograniczeniem tonażowym do 3,5 t. Uruchomiono sygnalizację świetlną przejścia dla pieszych w ul. Solickiej w ciągu drogi wojewódzkiej nr 375. Uzyskano zatwierdzenie stałej organizacji ruchu w ciągu ul. Fryderyka Chopina i ul. Henryka Sienkiewicza do skrzyżowania z ul. Adama Mickiewicza po realizacji modernizacji oraz starano się wstrzymać tranzyt ul. Adama Mickiewicza, gdzie wprowadzono strefę ograniczonej prędkości 30 km/h. Ponadto prowadzone są w dalszym ciągu prace związane z uzyskaniem zatwierdzenia nowej – stałej organizacji ruchu na ul. Ułanów Nadwiślańskich oraz ograniczenia przejazdu tonażowego do 3,5 t i skierowania tranzytu na obwodnicę.

Z roku na rok wzrasta ilość pojazdów zarejestrowanych na terenie miasta, co znacząco przyczynia się do pogorszenia nie tylko klimatu akustycznego w mieście, ale również jakości powietrza. Obsługa ruchu tranzytowego odbywa się z wykorzystaniem ulic miejskich, pokrywających się z przebiegiem dróg wojewódzkich. Tym samym ruch lokalny i tranzytowy koncentruje się na głównych ciągach miasta.

TABELA 71. Wykaz dróg gminnych i ich charakterystyka [2018].

Lp	Nazwa ulicy	Nr drogi	Długość w km.	Nawierzchnia	stan nawierzchni
1	3 Maja	114657 D, 114658 D	0,553	asfalt	dobry
2	Akacyjowa	114654 D	0,238	asfalt	dobry
3	Aleja Spacerowa	114649 D	0,877	kostka granitowa	bardzo dobry
4	Boczna	114652 D, 114656 D	0,297	kostka granitowa, asfalt	bardzo dobry
5	Bohaterów Warszawy	114639 D	0,339	asfalt	bardzo dobry
6	Bolesława Chrobrego	114668 D	0,142	asfalt	bardzo dobry
7	Bolesława Prusa	114652 D, 114679 D	0,898	kostka granitowa	bardzo dobry
8	Bukowa	114638 D	0,228	asfalt	bardzo dobry
9	Górna	114670 D	0,281	asfalt	dobry
10	Graniczna	114662 D, 114653 D	0,742	asfalt	dostateczny
11	Henryka Sienkiewicza /od Placu Gerharta Hauptmanna do ul. Chopina/ oraz łącznik do ul. Ogrodowej	114631 D 114686 D	0,698 + 0,201 + 0,305	kostka granitowa, asfalt, kostka betonowa	b.dobry + dostateczny
12	Ignacego Potockiego	114681 D	0,103	kostka granitowa	bardzo dobry
13	Jarzębinowa	114655 D	0,257	asfalt	dobry
14	Jaśminowa	114663 D	0,177	asfalt	dostateczny
15	Jesionowa	114645 D	0,17	asfalt	dobry
16	Juliusza Słowackiego /od skrzyżowania z ul. Sienkiewicza do ul. Gałczyńskiego w Wałbrzychu/	114632 D 114687D	0,417 + 0,335	kostka granitowa, asfalt	bardzo dobry
17	Kasztanowa	114660 D	0,337	asfalt	dobry
18	Klonowa	114641 D	0,587	asfalt	dostateczny
19	Kolejowa /od skrzyżowania z ul. Mickiewicza do posesji nr 32/	114674 D	0,328	asfalt	dostateczny
20	Krótka	114661 D	0,176	asfalt	bardzo dobry
21	Krzysztofa Kamila Baczyńskiego	114683 D	0,118	asfalt	dobry
22	Kwiatowa	114647 D	0,17	asfalt	dobry
23	Lipowa	114633 D	0,5	asfalt	dostateczny
24	Marii Konopnickiej	114667 D	0,105	asfalt	dostateczny
25	Mikołaja Kopernika	114659 D	0,195	asfalt	dobry
26	Marii Skłodowskiej – Curie	114640 D	0,325	asfalt	dobry
27	Melchiora Wańkowicza	114651 D	0,142	asfalt	dobry
28	Narciarska	114680 D	0,443	kostka granitowa, asfalt	dobry
29	Nizinna	114654 D	0,506	kostka granitowa, asfalt	bardzo dobry
30	Obrońców Westerplatte	114669 D	0,313	asfalt	dobry
31	Ofiar Katynia	114637 D	0,274	asfalt	dostateczny
32	Ogrodowa	114635 D	0,212	asfalt	dostateczny
33	Okólna	114682 D	0,282	asfalt	niedostateczny
34	Okężna	114672 D	0,684	asfalt	bardzo dobry
35	Plac Briey	114676 D	0,117	kostka granitowa	bardzodobry
36	Plac Gerharta Hauptmanna	114631 D	0,33	kostka granitowa	bardzo dobry
37	Plac Wolności	114633 D	0,157	kostka granitowa, asfalt	dostateczny
38	Pocztowa	114648 D	0,139	kostka granitowa	dobry
39	Ratuszowa	114643 D	0,204	kostka granitowa	dobry
40	Równoległa	114671 D	0,457	asfalt	dobry
41	Różana	114664 D	0,322	kostka granitowa, asfalt	dobry
42	Saperów	114665 D	0,254	kostka granitowa	dobry
43	Słoneczna	114634 D	0,779	asfalt	dobry
44	Słowiańska	114642 D	0,162	asfalt	dobry
45	Stefana Żeromskiego	114666 D	0,097	kostka granitowa	dostateczny
46	Szczawieńska		0,733	asfalt	bardzo dobry
47	Tadeusza Kościuszki	114631 D	0,438	asfalt	bardzo dobry
48	Topolowa	114635 D	0,295	asfalt	dobry
49	Ulanów Nadwiślańskich	114675 D	0,399 + 1,238+ 0,95	asfalt, kostka betonowa	bardzo dobry
50	Wczasowa	114646 D, 114678 D	0,221	asfalt	dostateczny
51	Wita Stwosza	114650 D	0,463	asfalt	dostateczny
52	Wojska Polskiego	114636 D	0,397	kostka granitowa	bardzo dobry
53	Zacisze	114673 D	0,305	kostka betonowa, asfalt	dostateczny + dobry
54	Fryderyka Chopina	114685D	0,309	asfalt	dostateczny
55	Generała Józefa Łączyńskiego	114689D	0,417	asfalt	dostateczny
56	Adama Mickiewicza	114688D	1,09	asfalt	bardzo dobry

* ul. Osiedle Solicowo jest drogą prywatną, natomiast ul. Księdza Jerzego Popiełuszki i ul. Leśna są drogami wewnętrznymi.

Źródło: Urząd Miejski w Szczawnie-Zdroju.

10.2. Transport kolejowy

Połączenie kolejowe Uzrowskiej Gminy Miejskiej Szczawno-Zdrój zapewnia szlak Wrocław – Jelenia Góra, który nie przebiega bezpośrednio przez Szczawno-Zdrój. Najbliższy dworzec kolejowy znajduje się w Wałbrzychu w odległości 4 km od Szczawna-Zdroju, a dostęp do niego zapewnia regularna miejska komunikacja autobusowa.

10.3. Transport zbiorowy

Na terenie miasta transport zbiorowy obsługiwany jest przez Śląskie Konsorcjum Autobusowe. Na obszarze Szczawna-Zdroju zlokalizowanych jest 15 przystanków, w tym 10 jest wyposażonych w wiaty. Zewnętrzne połączenia komunikacyjne zapewnia Flixbus na trasach: Szczawno-Zdrój – Berlin (Centralny Dworzec Autobusowy, lotnisko Schonefeld SXF), Szczawno-Zdrój – Warszawa i Kraków.

10.4. Transport lotniczy

Miasto znajduje się w zasięgu obsługi lotnisk cywilnych zlokalizowanych na terenie województwa dolnośląskiego oraz Republiki Czeskiej. W promieniu około 120 km i maksymalnym czasie dojazdu do 2 h znajdują się dwa porty lotnicze o znaczeniu krajowym i międzynarodowym: Wrocław-Strachowice oraz Airport- Pardubice.

10.5. Drogi rowerowe

Przez obszar gminy przebiega 3,9 km dróg rowerowych, w tym 0,8 km znajduje się pod zarządem gminy. Gęstość ścieżek rowerowych wynosi 2 645,9 km na 10 tys. km², co znacząco przekracza średnią w województwie dolnośląskim (376,9 km) i kraju (388,2 km). Na terenie gminy drogi oznakowane są kontrapasami, wyznaczone są ciągi pieszo-rowerowe wraz z dostosowaniem do nich organizacji ruchu.

10.6. Parkingi

Rozwój motoryzacji i nieustający wzrost ilości pojazdów kołowych jest poważnym problemem związanym z zapewnieniem odpowiedniej ilości miejsc parkingowych w centrum miasta, gdzie parkowanie odbywa się głównie poprzez parkingi przyuliczne. Na terenie miasta parkingu zlokalizowane są przy Alei Spacerowej, ul. Narciarskiej i ul. H. Sienkiewicza. Ponadto Gmina prowadzi postępowanie służące przejęciu parkingu przy ul. Lipowej. Na obszarze miasta Szczawno-Zdrój funkcjonują dwie strefy płatnego parkowania (SPP)³⁰ z 80 miejscami parkingowymi. Jej funkcjonowanie ma na celu uspokojenie ruchu w obszarze zabudowy oraz jest elementem regulacji ruchu samochodowego wymuszającym rotację pojazdów w obszarach o znacznym deficycie miejsc parkingowych. W 2018 roku parkingi zostały wyposażone w 2 nowe parkomaty. Obecnie istnieje również możliwość płatności za postój zarówno bilonem, jak i kartą zbliżeniową paypass/paywave. Ponadto Gmina rozpoczęła starania o uruchomienie stacji aut elektrycznych i hybrydowych.

10.7. Bilans

	<ul style="list-style-type: none">– dogodne zewnętrzne połączenia komunikacyjne– funkcjonowanie regularnej komunikacji miejskiej– gęsta sieć dróg rowerowych
	<ul style="list-style-type: none">– brak obwodnicy dla ulic Kolejowej i Solickiej– niedrożny układ komunikacyjny miasta– nawierzchnia dróg gminnych wymagająca modernizacji– niewystarczająca ilość parkingów i miejsc postojowych

³⁰ Uchwała Nr XI/53/15 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 29 czerwca 2015 r. w sprawie ustalenia strefy płatnego parkowania, ustalenia wysokości stawek opłaty za postój pojazdów samochodowych na drogach publicznych w strefie płatnego parkowania, sposobu pobierania opłat i określenia wysokości opłaty dodatkowej.

10.8. Finansowanie

W analizowanym okresie czasu najwyższe wydatki na transport i łączność poniesione zostały w 2016 roku i wynosiły 4,19 mln zł, a wydatki poniesione na gminne drogi publiczne wynosiły aż 3,99 mln zł. W 2017 roku wydatki na transport i łączność kształtowały się na poziomie 1,73 mln zł, w tym 363,3 tys. zł przeznaczone zostało na wydatki bieżące, a 1,36 mln zł na wydatki majątkowe. Na publiczne drogi gminne wydatkowano 1,45 mln zł, a udział wydatków na drogi publiczne ogółem w 2017 roku wynosił 5,6%.

TABELA 72. Wydatki na transport i łączność (dział 600) [2012-2017].

Wydatki [zł]:	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Zmiana 2012-2017	Zmiana 2016-2017
ogółem	461 445,06	494 858,47	361 467,56	777 217,11	4 191 184,25	1 730 529,47	275,0%↑	-58,7%↑
wydatki bieżące ogółem	461 445,06	494 858,47	314 467,56	391 379,40	371 059,24	363 371,41	-21,3%↓	-2,1%↓
dotacje	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-
wydatki majątkowe ogółem	0,00	0,00	47 000,00	385 837,71	3 820 125,01	1 367 158,06	↑	-64,2%↓
wydatki majątkowe inwestycyjne	0,00	0,00	47 000,00	385 837,71	3 820 125,01	1 367 158,06	-	-64,2%↓
drogi publiczne krajowe	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-
drogi publiczne wojewódzkie	0,00	0,00	0,00	0,00	7 872,00	85 867,00	↑	990,8%↑
drogi publiczne powiatowe	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-
drogi publiczne gminne	310 061,28	343 187,83	210 737,96	542 580,67	3 993 245,64	1 450 805,94	367,9%↑	-63,7%↓
udział wydatków na drogi publiczne w wydatkach ogółem [%]	1,5	1,7	0,7	2,1	14,4	5,6	4,1%↑	-8,9%↓

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W 2018 roku na transport i łączność wydatkowano ogółem 1 233 798,95 zł. Wydatki bieżące obejmowały dopłaty do komunikacji miejskiej oraz koszty utrzymania, remontów i modernizacji dróg gminnych. Na przewozy autobusowe zgodnie z zawartym Porozumieniem z Gminą Wałbrzych i z przewoźnikiem prywatnym o świadczenie usług transportowych na linii 5, 7, 8 i 18 wydatkowano łącznie 190 422,48 zł. W zakresie gminnych dróg publicznych zrealizowano wydatki bieżące na łączną kwotę 131 923,77 zł. W ramach tych środków zrealizowano remonty dróg gminnych i wykonanie barierki ochronnej przy ul. Adama Mickiewicza na kwotę 69 981,74 zł oraz wykonanie inwentaryzacji oznakowania drogowego w wersji elektronicznej 8 929,89 zł, nadzór inwestorski 5 025,00 zł, składki od umów zleceń kosztowały 1 770,79 zł, natomiast za łączną kwotę 46 216,35 zł wykonano ewidencje dróg gminnych, dzierżawiono parkomaty, przeprowadzono renowację oznakowania, wykonano wydruki map oraz inne drobne usługi. Zadania inwestycyjne zaplanowane zostały na łączną kwotę 998 500,00 zł, natomiast wykonano w 91,16% planu, tj. na kwotę 901 092,72 zł. Wykaz najważniejszych inwestycji drogowych zrealizowanych w 2018 roku przedstawiony został w kolejnym rozdziale.

10.9. Inwestycje i działania 2018

W zakresie transportu i komunikacji w gminie w 2018 roku zrealizowane zostały m.in. następujące inwestycje i działania:

TABELA 73. Najważniejsze inwestycje w zakresie transportu i komunikacji zrealizowane w 2018 roku.

Lp.	Nazwa	Długość inwestycji [mb]	Wartość robót budowlanych [PLN]
1	Wykonanie 8 miejsc postojowych przy ul. Słowackiego		55 828,47
2	Budowa 244 mb chodnika na ul. Jarzębinowej	244	139 859,06
3	Budowa 257 mb chodnika na ul. Kolejowej	257	114 656,31
4	Budowa 137 mb chodnika na ul. Klonowej i wzmocnienie pobocza w celu umożliwienia parkowania pojazdów	137	203 473,46
5	Wymiana 174 mb krawężnika i przełożenie nawierzchni chodnika na ul. Wita Stwosza	174	57 818,57
6	Wykonanie 212 mb nawierzchni chodnika na ul. Topolowej	212	74 624,59
7	Wykonanie 176 mb chodnika ul. Kopernika	176	22 372,75
8	Zmiana 105 mb nawierzchni chodnika przy ul. Sienkiewicza	105	48 560,40
9	Wykonanie nawierzchni cienkowarstwowych na ulicach gminnych (6 000 m ²): ulice: Lipowa, Kopernika, Graniczna, Jaśminowa, Wczasowa, Klonowa		168 264,00

W 2018 roku wykonane zostało także zadanie inwestycyjne pn. przebudowa miejsc postojowych w ciągu drogi wojewódzkiej nr 375, polegało na wykonaniu jednego miejsca parkingowego przystosowanego dla osób niepełnosprawnych przy ul. Kolejowej 18 w Szczawnie-Zdroju (10 000,00 zł). W toku prac nad przebudową ulic Chopina i Sienkiewicza w Szczawnie-Zdroju, planowaną do realizacji w 2019 roku wykonano kosztorys inwestorski wraz z przedmiarem robót (1 500,00 zł).

Ponadto w 2018 roku uzyskano zatwierdzenie Marszałka Dolnośląskiego i Starosty Wałbrzyskiego w sprawie ograniczenia przejazdu tonażowego do 3,5 t na wlocie do ul. Saperów, Różanej, Bocznej, B. Prusa, Równoległej. Wprowadzono również strefę 30 ograniczonej prędkości na obszarze pomiędzy ul. Niziną, a ul. Prusa, umożliwiono dwustronny kierunek dla rowerów na ul. Okrężnej oraz uruchomiono drogę rowerową a ul. Ułanów Nadwiślańskich. Zrealizowano inwentaryzację oznakowania pionowego i poziomego na terenie Szczawna-Zdroju w zakupionym programie CAD GA Znaki. Dodatkowo odnowiono oznakowanie poziome w technologii cienkowarstwowej na terenie miasta oraz wykonano nowe grubowarstwowe, z masy chemoutwardzalnej – pięć przejść dla pieszych (3 na ul. A. Mickiewicza, 3 na ul. Lipowej przy skrzyżowaniu z ul. A. Mickiewicza oraz na ul. Równoległej przy rondzie).

Wyżej wymienione inwestycje i działania zrealizowane zostały w toku wdrażania Strategii Rozwoju Uzdrowskiej Gminy Miejskiej Szczawno-Zdrój, cel: poprawa jakości dróg i infrastruktury towarzyszącej, modernizacja ciągów komunikacyjnych, zwiększenie ilości miejsc parkingowych i postojowych.

11. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

11.1. Sieć wodociągowa

Sieć wodociągowa. Właścicielem sieci wodociągowej na terenie Uzdrowskiej Gminy Miejskiej Szczawno-Zdrój jest Wałbrzyski Związek Wodociągów i Kanalizacji. Miasto zaopatrywane jest w wodę z wodociągu publicznego Wałbrzych, którego zarządcą jest Wałbrzyskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Spółka z o.o. Woda dostarczana jest z podziemnego ujęcia wody Marciszów Dolny w Marciszowie poprzez przepompownię wody Marciszów Dolny.

SIEĆ WODOCIĄGOWA:

17,7 km rozdzielczej sieci wodociągowej
120,1 km² gęstość sieci
944 przyłączy do budynków
100% mieszkańców gminy korzystających z sieci (5 650 osób)
100% budynków mieszkalnych podłączonych do sieci

W 2017 roku woda dostarczana była do gospodarstw domowych w Szczawnie-Zdroju przez 17,7 km sieci wodociągowej i 944 przyłączy. Od 2012 roku długość czynnej sieci rozdzielczej nie uległa zmianie, natomiast liczba przyłączy zwiększyła się o 33 sztuki. W tym samym czasie nieznacznie zmalała liczba osób korzystających z sieci wodociągowej – o 0,7%. Wszyscy mieszkańcy miasta korzystają z wodociągu, podczas gdy wskaźniki dla miast powiatu wałbrzyskiego, regionu i kraju są niższe i wynoszą odpowiednio: 98,3%, 97,7% i 96,6%. Dostęp do sieci wodociągowej posiadali również wszystkie budynki na terenie miasta. W 2017 roku odnotowano 19 awarii na sieci wodociągowej, jednak ich liczba w porównaniu do 2015 roku, w którym wystąpiło 71 awarii, zmniejszyła się o blisko 3/4.

TABELA 74. Sieć wodociągowa [2012-2017].

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Zmiana 2012-2017	Zmiana 2016-2017
długość czynnej sieci rozdzielczej [km]	17,7	17,7	17,7	17,7	17,7	17,7	0,0%↑	0,0%
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania [szt.]	911	915	921	929	942	944	3,6%↑	0,2%↑
ludność korzystająca z sieci wodociągowej [os.]	5 689	5 607	5 754	5 699	5 692	5 650	-0,7%↓	-0,7%↓
awarie sieci wodociągowej [szt.]	–	–	–	71	17	19	–	11,8%↑

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Zużycie wody ogółem na potrzeby gospodarki narodowej i ludności na terenie Uzdrowskiej Gminy Miejskiej Szczawno-Zdrój w 2017 roku wynosiło 258,9 dam³ i od 2012 roku zmniejszyło się o 3,9%. Całość pobieranej wody wykorzystywana była na potrzeby eksploatacji sieci wodociągowej, w tym 62,3% konsumowały gospodarstwa domowe. W 2017 roku zużycie wody ogółem na potrzeby gospodarstw domowych w mieście wynosiło 161,3 dam³ i od 2012 roku wzrosło o 3%. Przeciętnie na mieszkańca przypadało więc 28,4 m³ wody, co było ilością niższą niż przeciętnie w miastach regionie (35,4 m³). Również 1 korzystający z wodociągu w gminie, czyli gospodarstwo domowe, zużywał 28,5 m³ wody rocznie, czyli poniżej średniej dla miast w kraju (35,3 m³), w województwie dolnośląskim (36,2 m³), jednak powyżej przeciętnej ilości odnotowanej w gminach w powiecie wałbrzyskim (25,3 m³). Dodatkowo ilość ta zwiększyła się od 2012 roku o 3,6% z 27,5 m³.

ZUŻYCIE WODY:

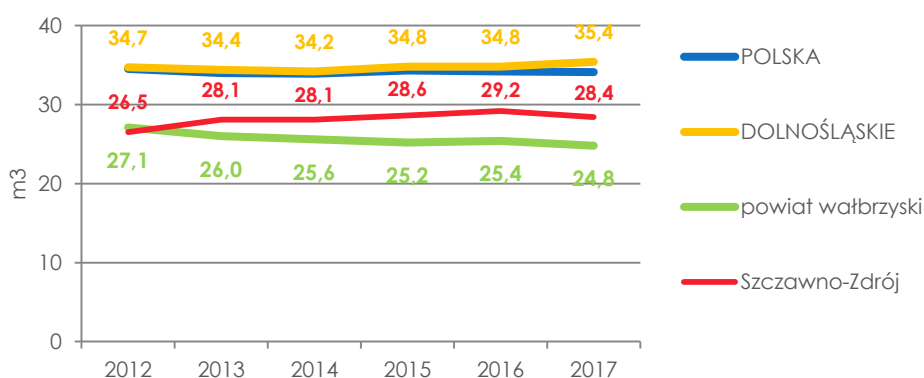
258,9 dam³ wody ogółem na potrzeby gospodarki narodowej i ludności (**45,5 m³** na 1 mieszkańca)
161,3 dam³ wody dostarczonej gospodarstwom domowym w ciągu roku
28,4 m³ z sieci wodociągowej na 1 mieszkańca i
28,5 m³ na 1 korzystającego

TABELA 75. Zużycie wody [2012-2017].

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Zmiana 2012-2017	Zmiana 2016-2017
zużycie wody ogółem na potrzeby gospodarki narodowej i ludności [dam ³]	269,4	278,5	256,6	263,1	269,4	258,9	-3,9%↓	-3,9%↓
woda dostarczona gospodarstwom domowym [dam ³]	156,6	164,1	162,1	163,8	165,6	161,3	3,0%↑	-2,6%↓
Zużycie wody z wodociągów:								
na 1 mieszkańca [m ³]	26,5	28,1	28,1	28,6	29,2	28,4	7,2%↑	-2,7%↓
na 1 korzystającego [m ³]	27,5	29,3	28,2	28,7	29,1	28,5	3,6%↑	-2,1%↓

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

WYKRES 25. Zużycie wody w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca [2012-2017].

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

11.2. Sieć kanalizacyjna i oczyszczalnie ścieków

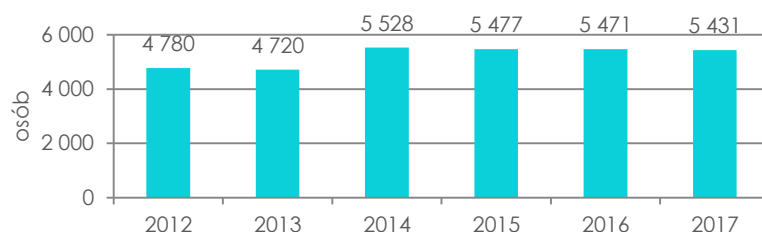
Sieć kanalizacyjna na terenie Uzdrowskiej Gminy Miejskiej Szczawno-Zdrój stanowi własność Wałbrzyskiego Związków Wodociągów i Kanalizacji. Szczawno-Zdrój korzysta z sieci wspólnie z miastem Wałbrzych. Ścieki oczyszczane są w oczyszczalni w Świebodzicach-Ciernie. Istniejąca sieć kanalizacyjna daje możliwość odprowadzenia ścieków z obszaru całego miasta. Długość sieć kanalizacyjnej na obszarze gminy w 2017 roku wynosiła 21,4 km. Inwestycje prowadzone w latach 2014-2017 pozwoliły na jej rozbudowanie o 5 km, czyli 30,5%. Zwiększyła się tym samym gęstość sieci rozdzielczej z 111,3 km/100 km² w 2012 roku do 145,2 km/km² w 2017 roku. Wzrosła również liczba przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania – z 721 w 2012

SIEĆ KANALIZACYJNA:

- 21,4 km** sieci kanalizacyjnej
- 751** przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania
- 5 431** osób korzystających z sieci, czyli **96,1%** ludności ogółem
- 96,8%** budynków mieszkalnych podłączonych do sieci
- 120,90%** długość sieci kanalizacyjnej w relacji do długości sieci wodociągowej

roku do 751 w 2017 roku. W 2017 roku do sieci podłączonych było 96,8% budynków mieszkalnych – znacznie powyżej średniego udziału w miastach w Polsce wynoszącego 73,2%. Liczba korzystających z sieci kanalizacyjnej wynosiła natomiast 5 431 osób i od 2012 roku wzrosła o 13,6%. Z sieci kanalizacyjnej korzystało aż 96,1% ludności, co było udziałem powyżej przeciętnego udziału na miastach w kraju (90,2%) i regionie (91,0%). Różnica pomiędzy odsetkiem ludności korzystającej z wodociągu i z kanalizacji, wynosząca w 2017 roku 3,9%, była zdecydowanie niższa niż przeciętnie w miastach w powiecie wałbrzyskim (21,4%), województwie dolnośląskim (6,7%) i kraju (6,4%), a relacja długości sieci kanalizacyjnej w relacji do długości sieci wodociągowej wynosiła 120,9%. Sieć kanalizacyjna na obszarze gminy odznacza się również bardzo niską awaryjnością. W 2017 roku z obszaru gminy odprowadzono siecią kanalizacyjną 249,6 dam³ ścieków bytowych, które stanowiły 21,8% tego typu ścieków z obszaru powiatu wałbrzyskiego.

WYKRES 26. Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej [2012-2017].

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

TABELA 76. Sieć kanalizacyjna [2012-2017].

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Zmiana 2012-2017	Zmiana 2016-2017
długość czynnej sieci kanalizacyjnej [km]	16,4	16,4	17,6	18,8	18,8	21,4	30,5%↑	13,8%↑
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania [szt.]	721	729	737	744	749	751	4,2%↑	0,3%↑
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej [os.]	4 780	4 720	5 528	5 477	5 471	5 431	13,6%↑	-0,7%↓
korzystający z instalacji w % ogółu ludności [%]	81,3	81,4	96,1	96,1	96,1	96,1	14,8%↑	0,0%
budynki mieszkalne podłączone do sieci w ogóle budynków mieszkalnych [%]	-	-	-	96,1	96,1	96,8	-	0,7%↑
długość sieci kanalizacyjnej w relacji do długości sieci wodociągowej [%]	92,66	92,66	99,44	106,21	106,21	120,90	28,2%↑	14,7%↑
różnica pomiędzy odsetkiem ludności korzystającej z wodociągu i z kanalizacji [%]	15,4	15,3	3,9	3,9	3,9	3,9	-11,5%↓	0,0%
awarie sieci kanalizacyjnej [szt.]	-	-	-	4	4	2	-	-50,0%↓

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W 2017 roku z **oczyszczalni ścieków** korzystało 5 120 osób, a ich liczba od 2012 roku wzrosła o 2,4%, czyli podobnie jak średnio w miastach w Polsce (2%) i odwrotnie do tendencji w województwie dolnośląskim i w powiecie wałbrzyskim, w których liczba ludności korzystająca z oczyszczalni ulega zmniejszeniu. Z oczyszczalni z podwyższonym usuwaniem biogenów korzystało 90,6% ludności miasta (5 120 osób), co również było udziałem znacznie wyższym niż przeciętnie w kraju (59,5%), na Dolnym Śląsku (64,6%) oraz w powiecie wałbrzyskim (60,0%). W 2017 roku do oczyszczalni odprowadzono i oczyszczono 249,0 dam³ ścieków ogółem (21,2% ścieków z powiatu wałbrzyskiego). W analizowanym okresie czasu obserwuje się również spadek ilości ścieków odprowadzanych z terenu miasta – ich poziom od 2012 roku zmniejszył się o 2,4%. Przeciętnie na 1 mieszkańca w gminie siecią kanalizacyjną odprowadzано 0,044 ścieków, czyli blisko 2-krotnie więcej niż w powiecie (0,021), a także powyżej średniej ilości w województwie (0,039) i kraju (0,034).

Tabela 77. Oczyszczalnie ścieków [2012-2017].

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Zmiana 2012-2017	Zmiana 2016-2017
ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków [os.]	5 000	5 000	5 050	5 090	5 110	5 120	2,4%↑	0,2%↑
ścieki odprowadzone ogółem w ciągu roku [dam ³]	255,0	269,0	248,0	253,0	253,0	249,0	-2,4%↓	-1,6%↓
ścieki odprowadzone na 1 mieszkańca [dam ³]	0,043	0,046	0,043	0,044	0,045	0,044	1,5%↑	-1,7%↓
ścieki odprowadzone siecią kanalizacyjną [dam ³]	-	-	-	252,7	253,2	249,6	-	-1,4%↓

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Mieszkańcy miasta korzystali z 18 **zbiorników bezodpływowych**, a ich liczba od 2012 roku zwiększyła się o 15 sztuk. Od 2014 roku mieszkańcy korzystają również z przydomowych oczyszczalni ścieków i obecnie w Szczawnie-Zdroju funkcjonuje ich 9 sztuk.

TABELA 78. Gromadzenie i wywóz nieczystości ciekłych [2012-2017].

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Zmiana 2012-2017	Zmiana 2016-2017
zbiorniki bezodpływowe	3	3	29	19	18	18	500,0%↑	0,0%
oczyszczalnie przydomowe	0	0	8	9	9	9	↑	0,0%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

11.3. Sieć gazowa

Właścicielem sieci gazowej na terenie Uzdrowskiej Gminy Miejskiej Szczawno-Zdrój jest Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o. Oddział we Wrocławiu – Zakład Gazowniczy Wałbrzych.

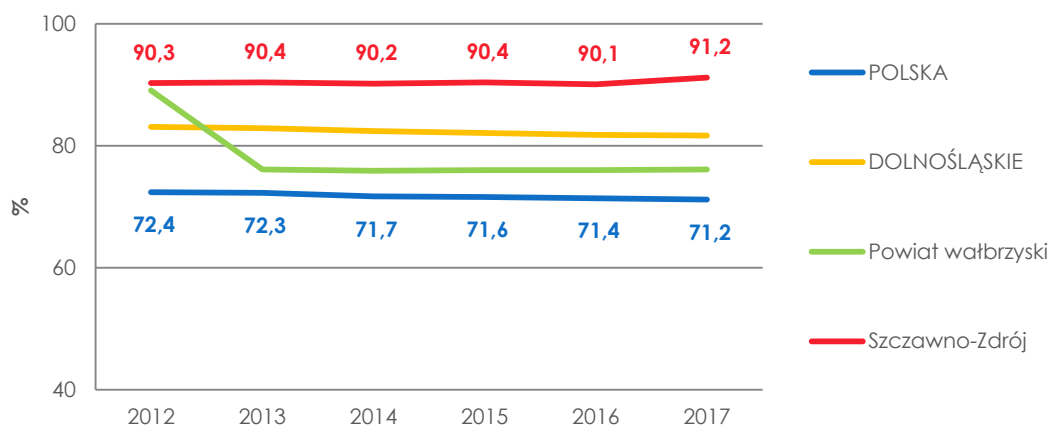
SIEĆ GAZOWA:

31 900 m długości ogółem, w tym **28 350 m** sieci rozdzielczej
192,3 km/100 km² gęstość sieci rozdzielczej
904 przyłącza do budynków mieszkalnych (870) i niemieszkalnych (34)
91,2% korzystających z sieci gazowej w ludności ogółem (**5 155** osób)

Miasto zaopatrywane jest w gaz z sieci przewodowej poprzez gazociągi gazu ziemnego: wysokometanowego o ciśnieniach normalnych do 1.6 MPa relacji Strzegom – Kamienna Góra oraz zaazotowanego o ciśnieniu normalnym do 1.6 MPa, który biegnie ze Strzegomia i Świdnicy do Wałbrzycha-Fabrycznej.

W 2017 roku łączna długość **sieci gazowej** na obszarze gminy, bez czynnych przyłączy, wynosiła 31 900 m, w tym 11,1% stanowiła sieć przesyłowa (3 550 m), a pozostałe 88,9% sieć rozdzielcza (i 28 350 m). Od 2012 roku długość sieci gazowej ogółem zwiększyła się o 3,9%. Dzięki prowadzonym inwestycjom gęstość sieci gazowej wzrosła z 184,4 km/100 km² w 2012 roku do 192,3 km/100 km² w 2017 roku. Do budynków poprowadzonych było 904 czynnych przyłączy, w tym 870 do budynków mieszkalnych i 34 do niemieszkalnych. Z sieci gazowej korzystało 5 155 osób w 2 154 gospodarstwach domowych. Liczba korzystających od 2012 roku zmniejszyła się o 2,9%, a liczba odbiorców wzrosła o 4%. Udział korzystających z sieci gazowej w ogóle mieszkańców gminy był jednak wysoki i wynosił 91,2%, czyli znacznie powyżej średniej dla miast w kraju (71,2%), województwie dolnośląskim (81,7%) oraz powiecie wałbrzyskim (76,1%). W 2014 roku odnotowano jednak znaczący spadek liczby odbiorców gazu ogrzewających mieszkania gazem – z 1 248 gospodarstw domowych w 2013 roku do 468 w 2015 roku. W 2017 roku ich liczba wynosiła 574.

WYKRES 27. Udział ludności korzystającej z sieci gazowej w ogóle ludności [2012-2017].

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

TABELA 79. Sieć gazowa [2012-2017].

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Zmiana 2012-2017	Zmiana 2016-2017
długość czynnej sieci ogółem [m]	30 707	30 728	30 750	31 468	31 825	31 900	3,9%↑	0,2%↑
długość czynnej sieci przesyłowej [m]	3 525	3 525	3 550	3 550	3 550	3 550	0,7%↑	0,0%
długość czynnej sieci rozdzielczej [m]	27 182	27 203	27 200	27 918	28 275	28 350	4,3%↑	0,3%↑
czynne przyłącza do budynków ogółem (mieszkalnych i niemieszkalnych) [szt.]	881	886	887	894	899	904	2,6%↑	0,6%↑
ludność korzystająca z sieci gazowej [os.]	5 310	5 239	5 189	5 150	5 126	5 155	-2,9%↓	0,6%↑
korzystający z sieci gazowej w ogóle ludności [%]	90,3	90,4	90,2	90,4	90,1	91,2	0,9 pkt%↑	1,1pkt%↑
odbiorcy gazu [gosp. domowe]	2 071	2 066	2 083	2 077	2 123	2 154	4,0%↑	1,5%↑
odbiorcy gazu ogrzewający mieszkania gazem [gosp. domowe]	1 220	1 248	505	468	490	574	-53,0%↓	17,1%↑

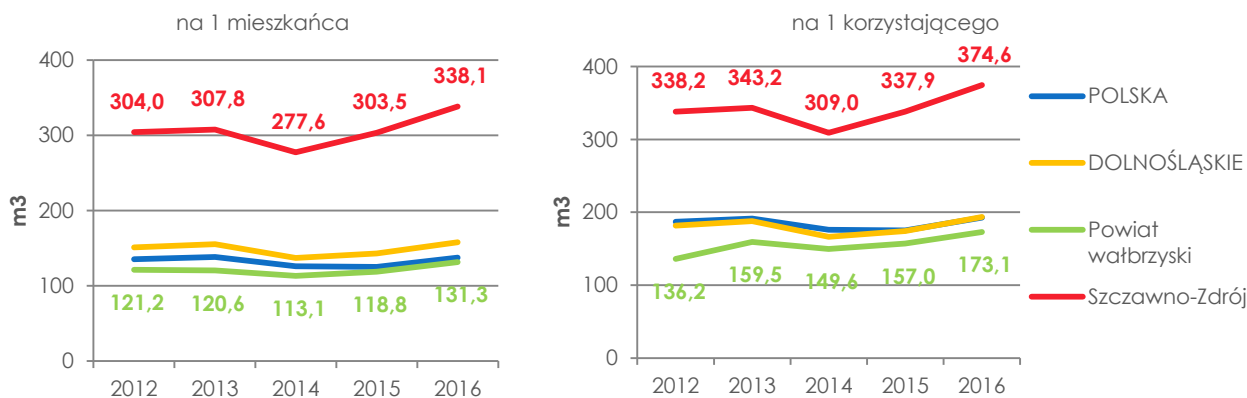
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Średnie roczne zużycie gazu w Szczawnie-Zdroju w 2016 roku³¹ kształtowało się na poziomie około 1 920,2 tys. m³, w tym 59,7% przeznaczone było na ogrzewanie mieszkań. W tym samym czasie udział ten wynosił przeciętnie 62,9% w kraju i 53,9% w regionie. Ze względu na wysoki stopień gazyfikacji gminy, również poziom zużycia gazu na 1 mieszkańca w 2016 roku, wynoszący 338,1 m³, pozostawał znacznie powyżej średniego zużycia gazu w powiecie wałbrzyskim (131,3 m³), województwie dolnośląskim (158,0 m³) i kraju (137,3 m³). Zużycie gazu na 1 korzystającego, czyli gospodarstwo domowe, wynoszące w 2016 roku 374,6 m³, kształtowało się również znacznie powyżej przeciętnego zużycia w powiecie (173,1 m³), regionie (193,4 m³) i kraju (192,6 m³). Należy zaznaczyć, że poziom zużycia gazu na terenie gminy, podobnie jak w całym kraju, ulega wahaniom, zwłaszcza wśród gospodarstw domowych, co związane jest z występującymi warunkami pogodowymi, głównie w sezonie grzewczym, czy też zmieniającymi się cenami gazu.

ZUŻYCIE GAZU [2016]:

1 920,2 tys. m³ ogółem, w tym **59,7%** na ogrzewanie mieszkań (**1 145,5 tys. m³**)
338,1 m³ zużycie gazu na 1 mieszkańca
374,6 m³ zużycie gazu na 1 korzystającego

WYKRES 28. Zużycie gazu na 1 mieszkańca i 1 korzystającego [2012-2016].

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

³¹ Brak aktualniejszych danych.

TABELA 80. Zużycie gazu [2012-2016].

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Zmiana 2012-2016	Zmiana 2015-2016
zużycie gazu [tys. m ³]	1 796,1	1 798,2	1 603,3	1 740,3	1 920,2	bd	6,9%↑	10,3%↑
zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań [tys. m ³]	1 582,9	1 594,2	1 082,3	1 035,2	1 145,5	-bd	-27,6%↓	10,7%↑
udział zużycia gazu na ogrzewanie mieszkań w zużyciu gazu ogółem [%]	88,1	88,7	67,5	59,5	59,7	-bd	-28,5pkt%↓	0,2pkt%↑
zużycie gazu na 1 mieszkańca [m ³]	304,0	307,8	277,6	303,5	338,1	-bd	11,2%↑	11,4%↑
zużycie gazu na 1 korzystającego [m ³]	338,2	343,2	309,0	337,9	374,6	bd	10,8%↑	10,9%↑

bd – brak danych. Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

11.4. Sieć energetyczna i oświetlenia

Zaopatrzenie w energię elektryczną na obszarze Uzdrowskiej Gminy Miejskiej Szczawno-Zdrój odbywa się za pośrednictwem dwóch punktów zasilania: w Świebodzicach i Boguszowie-Gorcach.

Zużycie energii. W 2017 roku na obszarze miasta Szczawno-Zdrój w energię elektryczną na niskim napięciu zaopatrywanych było 2 761 odbiorców, a ich liczba wzrasta z roku na rok. Zmniejsza się natomiast zużycie energii elektrycznej na niskim napięciu – z 5 507,96 MWh w 2012 roku do 4 915,62 MWh w 2017 roku (spadek o 10,8%). Jedynie w ostatnim roku odnotowano nieznaczny wzrost ww. wartości – o 1,5%. Na 1 gospodarstwo domowe w 2017 roku przypadało przeciętnie 1 780,4 kWh rocznie, a poziom ten zmniejszył się od 2012 roku o 14,8%. Mieszkaniec miasta Szczawno-Zdrój w 2016 roku zużywał przeciętnie 852,7 kWh energii rocznie, co było jednak wartością wyższą niż średnie zużycie w kraju i regionie.

ZUŻYCIE ENERGII W MIEŚCIE:

2 761 odbiorców energii elektrycznej

1 780,4 kWh zużycie energii elektrycznej na 1 gospodarstwo domowe

852,7 kWh przeciętne zużycie energii elektrycznej na 1 mieszkańca [2016]

Tabela 81. Zużycie energii elektrycznej w mieście [2012-2017].

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Zmiana 2012-2017	Zmiana 2016-2017
odbiorcy energii elektrycznej na niskim napięciu [szt.]	2 636	2 638	2 613	2 725	2 737	2 761	4,7%↑	0,9%↑
zużycie energii elektrycznej na niskim napięciu [MWh]	5 507,96	4 911,23	4 781,90	4 749,45	4 843,61	4 915,62	-10,8%↓	1,5%↑
zużycie energii elektrycznej na niskim napięciu na 1 odbiorcę (gosp. dom.) [kWh]	2 089,5	1 861,7	1 830,0	1 742,9	1 769,7	1 780,4	-14,8%↓	0,6%↑

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Oświetlenie uliczne na terenie miasta składa się z 1 300 słupów oświetleniowych, w tym 12 reduktorów mocy wraz ze sterownikiem CPAnet, które sterowane są przez Internet, oraz analizatorem parametrów sieci oświetleniowej. Oświetlenie drogowe podlega ciągłej modernizacji. Od 2014 roku odnotowuje się sukcesywny spadek kosztów za energię elektryczną w porównaniu do wydatków, tj.: 355 878,26 zł w 2014 roku, 352 720,86 zł w 2015 roku, 283 425,12 zł w 2016 roku, 245 768,93 zł w 2017 roku i 230 829,96 zł w 2018 roku.

11.5. Odnawialne źródła energii

W ostatnich latach wzrasta zainteresowanie wykorzystaniem **odnawialnych źródeł energii** (OZE), które oprócz korzyści ekologicznych związanych z ograniczeniem emisji gazów, niosą ze sobą korzyści gospodarcze, zapewniają bowiem bezpieczeństwo energetyczne oraz dywersyfikują źródła produkcji energii. Na terenie

Uzdrowskiej Gminy Miejskiej Szczawno-Zdrój możliwe jest pozyskanie m. in.: energii słonecznej, biogazu z gospodarstw rolniczych (potencjał techniczny zasobów w gminy szacuje się na poziomie 180 tys. m³/rok, czyli 400 MWh/rok energii elektrycznej i 700 GJ/rok ciepła), energii z biomasy (potencjał techniczny wynosi 3,63 MW). Istnieje również możliwość uzyskania energii wodnej (budowa małej lub mikroelektrowni wodnej powinna zostać poprzedzona badaniami przepływów). W chwili obecnej pozyskanie energii z biogazu z oczyszczalni ścieków oraz energii geotermalnej jest nieopłacalne.³² Zgodnie z mapami stref wietrzności, sporządzonej przez Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej, Szczawno-Zdrój znajduje się w strefie IV, czyli mało korzystnej, dla lokalizacji elektrowni wiatrowych, miejscami występują jednak warunki odpowiednie do ich lokalizacji. Obecnie wykorzystanie OZE na pokrycie potrzeb grzewczych na terenie miasta ma niewielki udział i są one stosowane jedynie jako źródło uzupełniające dla pokrycia części zapotrzebowania na przygotowanie ciepłej wody użytkowej w indywidualnej zabudowie mieszkaniowej.

11.6. Gospodarka cieplna

System zaopatrzenia w ciepło na terenie Uzdrowskiej Gminy Miejskiej Szczawno-Zdrój jest oparty na kotłowniach indywidualnych, w których do spalania wykorzystuje się paliwa stałe oraz gazowe.

11.7. Gospodarka odpadami

Uzdrowska Gmina Miejska Szczawno-Zdrój należy do południowego regionu gospodarki odpadami³³. Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne z obszaru miasta są przekazywane do regionalnych instalacji przetwarzania odpadów komunalnych przeznaczonych dla południowego regionu gospodarki odpadami dla województwa dolnośląskiego. Wywozem i zagospodarowaniem odpadów komunalnych z nieruchomości zamieszkałych na terenie Szczawna-Zdroju zajmuje się Alba Dolny Śląsk sp. z o.o. W 2017 roku odpady przekazano do regionalnych instalacji mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych zlokalizowanych w Ścinawce Dolnej, w gminie Radków oraz Zawiszowie.

Odpady. W 2017 roku z obszaru miasta zebrano 2 594,08 ton **odpadów komunalnych** (14,3% tego typu odpadów z powiatu wałbrzyskiego), w tym 81,1% pochodziło z gospodarstw domowych, co było udziałem zbliżonym do przeciętnego ich udziału w kraju (83,3%), województwie dolnośląskim (82,1%) i powiecie wałbrzyskim (83,5%). Masa zebranych **zmieszanych odpadów komunalnych** z terenu Szczawna-Zdroju, wynosząca w 2017 roku 1 946,50 ton, zmniejszyła się od 2012 roku o 18,9%, z ilości 2 400,19 ton. Na 1 mieszkańca miasta przypadało średnio 342,3 kg zmieszanych odpadów w ciągu roku, co było masą zdecydowanie powyżej średniej w kraju (227,2 kg), regionie (290,2 kg) i w powiecie wałbrzyskim (268,1%). Z gospodarstw domowych pochodziło 82,1% tego typu odpadów (1 597,65 ton). Mieszkaniec gminy Szczawno-Zdrój wytwarzał więc przeciętnie 280,9 kg zmieszanych odpadów, co było zdecydowanie wyższą masą niż średnio w powiecie wałbrzyskim (280,9 kg), regionie (229,7 kg) i kraju (182,7 kg). W przypadku zmieszanych odpadów komunalnych z gospodarstw domowych od 2012 roku odnotowano jednak znaczący spadek ich masy, o 27,8%, a w przeliczeniu na mieszkańca ilość ta zmniejszyła się ze 374,3 kg w 2012 roku do wspomnianych powyżej 280,9 kg.

GOSPODARKA ODPADAMI:

2,6 tys. ton zebranych odpadów komunalnych, w tym **81,1%** z gospodarstw domowych

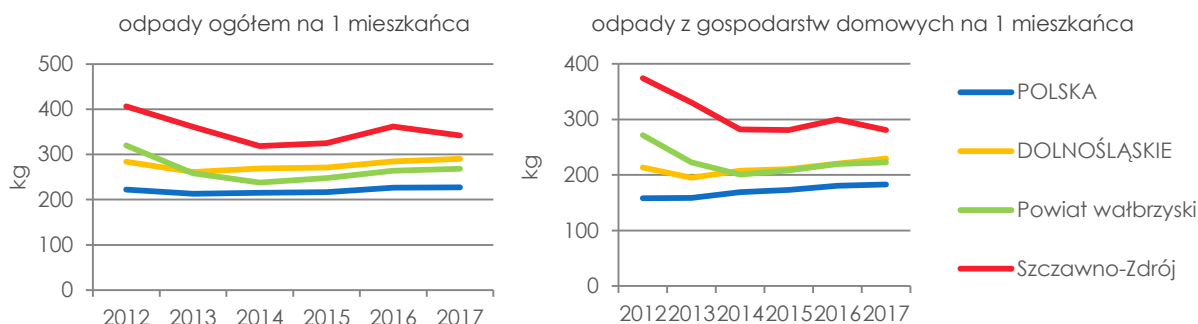
1,9 tys. ton zmieszanych odpadów komunalnych (**342,3 kg** na mieszkańca), w tym **1,6 tys. ton** z gospodarstw domowych (**280,9 kg** na mieszkańca)

0,6 tys. ton odpadów zebranych selektywnie, w tym **78,3%** z gospodarstw domowych

WYKRES 29. Odpady komunalne zmieszane zebrane w ciągu roku [2012-2017].

³² Plan gospodarki niskoemisyjnej na lata 2014-2020 z perspektywą do 2030 r. dla 15 gmin Aglomeracji Wałbrzyskiej, Wałbrzych 2014.

³³ Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Dolnośląskiego – Uchwała Nr XLIII/1450/17 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 21 grudnia 2017 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

TABELA 82. Zmieszane odpady komunalne [2012-2017].

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Zmiana 2012-2017	Zmiana 2016-2017
odpady ogółem [t]	2 400,19	2 111,15	1 838,75	1 865,78	2 055,34	1 946,50	-18,9%↓	-5,3%↓
odpady ogółem na 1 mieszkańca [kg]	406,2	361,3	318,3	325,4	361,9	342,3	-15,7%↓	-5,4%↓
z gospodarstw domowych [t]	2 211,94	1 930,53	1 627,49	1 611,02	1 702,57	1 597,65	-27,8%↓	-6,2%↓
odpady z gospodarstw domowych na 1 mieszkańca [kg]	374,3	330,4	281,8	281,0	299,7	280,9	-25,0%↓	-6,3%↓

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Odpady zebrane selektywnie. Na terenie gminy w 2017 roku w ciągu roku zebrano selektywnie 647,58 ton odpadów (22,0% selektywnie zebranych odpadów z terenu powiatu wałbrzyskiego), z czego 78,3% pochodziło z gospodarstw domowych. Zebrane selektywnie odpady stanowiły 25,0% ogółu zebranych odpadów w mieście, a dla gospodarstw domowych udział ten wynosił 24,1%. Wynik ten był wyższy niż średnio w powiecie wałbrzyskim (odpowiednio: 16,3%, 16,8%) i zbliżony do wskaźnika w regionie (22,5%, 25,2%). Wśród odpadów zebranych selektywnie przeważały: odpady biodegradowalne (263,72 ton; 40,7%), szkło (162,68 ton; 25,1%), papier i tektura (83,84 ton; 12,9%).

Odpady poddane recyklingowi. W 2018 roku na obszarze miasta znacząco zwiększyła się masa odpadów zebranych selektywnie i oddanych recyklingowi i wynosiła 463,3 tony, co w porównaniu do 2012 roku stanowi wzrost o 545,3% (z 71,8 tony), natomiast tylko w przeciągu roku o 56,6% (z 295,9 tony w 2017 roku). Blisko połowę odpadów poddanych recyklingowi w 2018 roku stanowiły tworzywa sztuczne (229,3 tony, 49,5% odpadów poddanych recyklingowi). Znaczący udział miało również szkło (147,3 tony, 31,7%). Wyniki te świadczą o skutecznie prowadzonej kampanii w zakresie segregacji odpadów na terenie miasta i wzroście świadomości ekologicznej mieszkańców.

TABELA 83. Surowce wtórne oddane do recyklingu [2013-2018].

Rodzaj [ton]:	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Zmiana 2013-2018	Zmiana 2017-2018
ogółem, w tym:	71,8	138,8	184,5	247,7	295,9	463,3	545,3%↑	56,6%↑
papier	10,6	29,7	54,4	69,9	103,6	61,6	481,1%↑	-40,5%↓
szkło	36,6	62,7	80,0	82,1	85,1	147,3	302,5%↑	73,1%↑
tworzywa sztuczne	24,1	45,3	50,0	92,5	101,4	229,3	851,5%↑	126,1%↑
opakowania wielomateriałowe					4,5	22,4	–	397,8%↑
metale	0,5	1,1	0,1	3,2	1,3	2,7	440,0%↑	107,7%↑

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Szczawnie-Zdroju.

PSZOK. W celu realizacji zadań własnych gminy z zakresu utrzymania czystości i porządku na terenie gminy mieszkańcy mogą korzystać z **Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK)**, znajdującego się w Wałbrzychu przy ul. Piasta 16, w siedzibie firmy ALBA Dolny Śląsk sp. z o. o. Do PSZOK, we własnym zakresie w ramach opłaty mieszkańcy mogą dostarczyć (250 kg/miesiąc) odpadów takich frakcji jak: odpady ulegające biodegradacji, w tym odpady zielone, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, zużyte baterie i akumulatory, odpady budowlane i rozbiórkowe, meble i inne odpady wielkogabarytowe, zużyte opony, przeterminowane leki, chemikalia powstające w gospodarstwach domowych, odpady opakowaniowe zawierające następujące frakcje: papier, tekturę, szkło oraz tworzywa sztuczne oraz odzież i tekstylia. Ponadto przeterminowane leki można wrzucać do pojemników w aptekach zlokalizowanych na terenie miasta. Pojemniki na zużyte baterie umieszczone są w obiektach użyteczności publicznej, placówkach oświatowych i kulturalnych oraz w punktach handlowych sprzedających tego typu produkty. Odpady zielone, pochodzące z pielęgnacji terenów zielonych, ogrodów, cmentarzy, mieszkańcy mogli również bezpłatnie oddać w PSZOK.

Dzikię wysypiska śmieci. W 2015 roku na obszarze miasta zlikwidowano 2 dzikię wysypiska śmieci o łącznej powierzchni 2 000 m². Podczas ich likwidacji zebrano 21,6 ton odpadów komunalnych. W chwili obecnej nie odnotowano ich występowania na terenie miasta.

TABELA 84. Dzikię wysypiska [2012-2017].

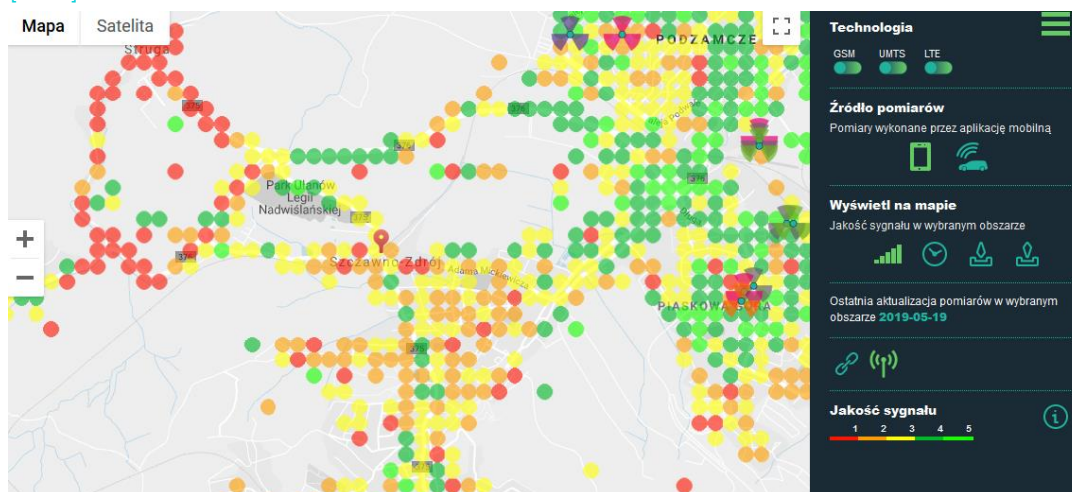
	2012	2013	2014	2015	2016	2017
istniejące [szt.]	0	0	0	2	0	0
powierzchnia istniejących [m ²]	0	0	0	2 000	0	0
zlikwidowane [szt.]	0	0	0	0	2	0
odpady komunalne zebrane podczas likwidacji dzikich wysypisk [t]	0,0	0,0	0,0	0,0	21,6	0,0
dzikię wysypiska na 100 km ² powierzchni ogółem [szt.]	0,0	0,0	0,0	13,3	0,0	0,0
powierzchnia dzikich wysypisk na 100 km ² powierzchni ogółem [m ²]	0	0	0	13 333	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

11.8. Łączność

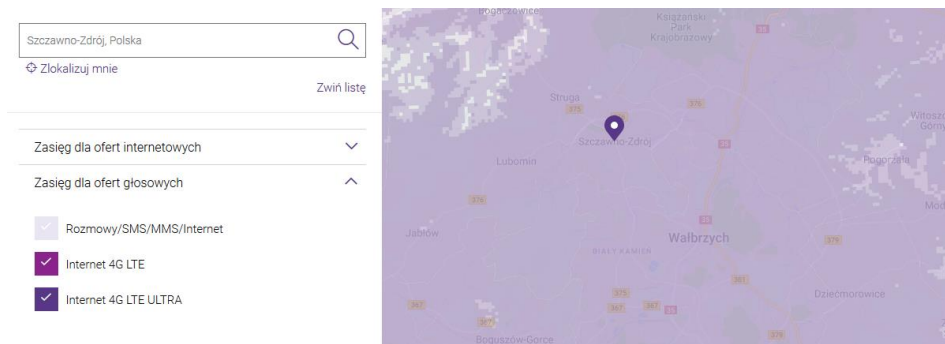
Dostęp do telefonii stacjonarnej oraz komórkowej na terenie miasta oceniany jest jako dobry. Istnieje możliwość korzystania z internetu stacjonarnego, mobilnego oraz radiowego.

Schemat 10. Jakości sygnału wszystkich operatorów sieci komórkowych w technologii GSM, UMTS i LTE [2019].

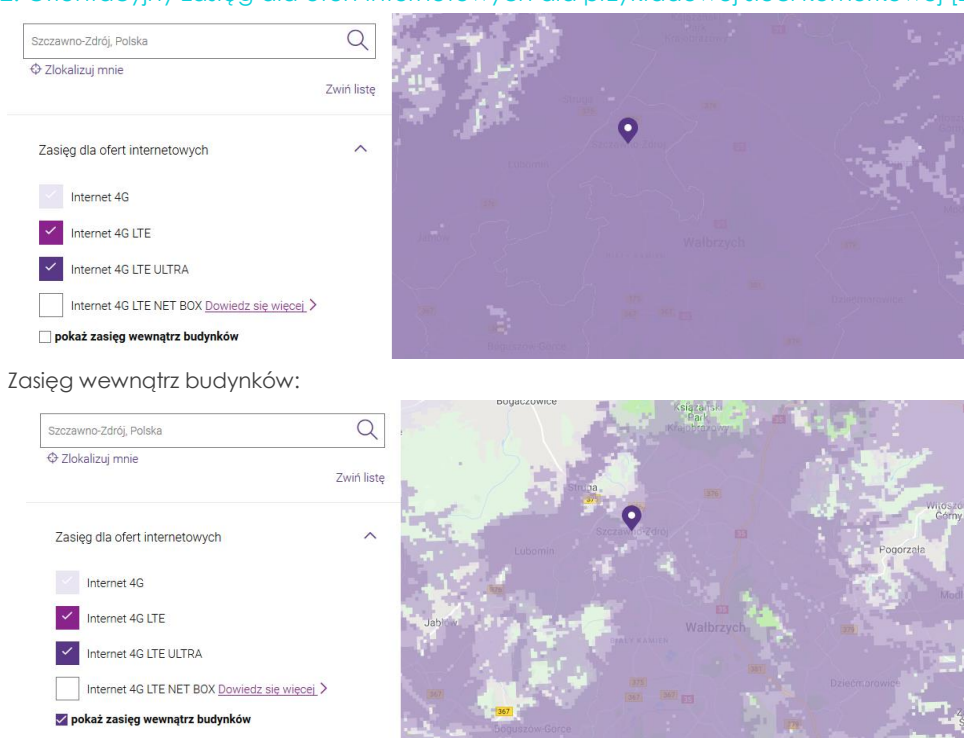
Źródło: Aplikacja mobilna RFBENCHMARK, stan na 19.05.2019 r.

Schemat 11. Orientacyjny zasięg sieci dla ofert głosowych dla przykładowej sieci komórkowej [2019].

Źródło: <https://www.play.pl>, stan na 21.01.2019 r.

Schemat 12. Orientacyjny zasięg dla ofert internetowych dla przykładowej sieci komórkowej [2019].

Źródło: <https://www.play.pl>, stan na 21.01.2019 r.

11.9. Bilans

+	<ul style="list-style-type: none"> – pełne zwodociągowanie obszaru miasta – dobrze rozwinięta sieć kanalizacyjna umożliwiająca odprowadzenie ścieków z obszaru całego miasta oraz niska jej awaryjność – rosnąca liczba ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków – wysoki udział mieszkańców korzystających z sieci gazowej – system elektroenergetyczny zapewniający bezpieczeństwo zasilania odbiorców energii elektrycznej – zmniejszająca się masa zmieszanych odpadów komunalnych – sukcesywny spadek kosztów za energię elektryczną za oświetlenie uliczne
-	<ul style="list-style-type: none"> – wysoki stopień zużycia sieci odbioru ścieków – zwiększająca się liczba zbiorników bezodpływowych – spadek udziału mieszkań ogrzewanych gazem – dominacja przestarzałego systemu grzewczego – zły stan techniczny sieci elektroenergetycznej w rejonach miasta uniemożliwiający przyłączenie nowych odbiorców – niski udział OZE

11.10. Finansowanie

Wydatki na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska w gminie od 2015 roku utrzymują się na względnie stałym poziomie około 4,5 mln zł. W 2017 roku wynosiły one 4 636 381,67 zł, z czego dominująca część w kwocie 3 771 802,79 zł została przeznaczona na wydatki bieżące, a pozostałe 864 578,88 zł przeznaczone zostało na wydatki majątkowe inwestycyjne. W analizowanym okresie czasu zwrócić należy uwagę na znaczący spadek wydatków przeznaczanych na oświetlenie ulic, placów i dróg – z poziomu około 1 mln zł w 2012 roku do około 600,8 tys. zł w roku 2018. Od 2014 roku odnotowuje się również sukcesywny spadek kosztów za energię elektryczną w porównaniu do wydatków, tj.: 355 878,26 zł w 2014 roku, 352 720,86 zł w 2015 roku, 283 425,12 zł w 2016 roku, 245 768,93 zł w 2017 roku i 230 829,96 zł w 2018 roku.

TABELA 85. Wydatki na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska (dział 900) [2012-2017].

Wydatki [zł]:	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Zmiana 2012-2017	Zmiana 2016-2017
ogółem	3 298 749,15	4 209 117,63	8 646 814,68	4 498 135,36	4 321 691,99	4 636 381,67	40,5%↑	7,3%↑
wydatki bieżące ogółem	3 298 749,15	4 050 461,82	4 374 377,95	4 075 509,95	3 857 477,89	3 771 802,79	14,3%↑	-2,2%↓
wydatki majątkowe ogółem	0,00	158 655,81	4 272 436,73	422 625,41	464 214,10	864 578,88	↑	86,2%↑
wydatki majątkowe inwestycyjne	0,00	158 655,81	4 272 436,73	422 625,41	464 214,10	864 578,88	↑	86,2%↑
oczyszczanie miast i wsi	1 520 296,42	1 560 897,55	1 540 231,83	1 467 766,99	1 479 466,75	1 486 025,27	-2,3%↓	0,4%↑
utrzymanie zieleni w miastach i gminach	344 994,03	517 650,80	4 666 034,21	272 710,29	278 036,83	337 386,50	-2,2%↓	21,3%↑
oświetlenie ulic, placów i dróg	1 022 141,23	1 089 706,65	1 093 359,71	768 474,94	608 001,11	594 321,33	-41,9%↓	-2,2%↓
ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	0,00	24 909,96	0,00	451 654,48	352 832,00	821 010,52	↑	132,7%↑
gospodarka ściekowa i ochrona wód	59 732,45	66 808,22	35 110,01	44 945,11	45 520,48	54 115,48	-9,4%↓	18,9%↑
gospodarka odpadami	0,00	560 114,78	910 381,68	1 107 650,12	1 036 550,01	895 978,63	↑	-13,6%↓

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W 2018 roku na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska wydatkowano ogółem 4 960 500,32 zł, w tym na gospodarkę ściekową i ochronę wód 983 856,19 zł, na oczyszczanie miasta 1 430 829,28 zł, na bieżące utrzymanie zieleni 315 149,61 zł. Wydatki majątkowe zostały zrealizowane na kwotę 1 087 449,02 zł, a szczegółowy wykaz zrealizowanych zadań i inwestycji został zawarty w kolejnym rozdziale 11.11. *Inwestycje i działania 2018.*

11.11. Inwestycje i działania 2018

W 2018 roku w ramach gospodarki ściekowej i ochrony wód utrzymywano na bieżąco urządzenia melioracyjne, oczyszczano kraty na potokach, rowy, naprawiono kolektory i studzienki kanalizacji deszczowej, przeprowadzono regulację studzienek kanalizacji deszczowej, przeprowadzono inspekcje TV kanalizacji deszczowej na łączną kwotę 21 833,16 zł. Za usługi w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi do 31.12.2018 roku wydatkowano kwotę 814 400,00 zł, a na gadzety ekologiczne kwotę 2 043,03 zł.

W toku realizacji Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Szczawno-Zdrój na lata 2015-2032, zrealizowano zadanie pn. „**Usuwanie wyrobów zawierających azbest z nieruchomości na terenie Szczawna-Zdroju**” – odebrano łącznie 14,130 Mg z 10 nieruchomości, a koszt

zadania wynosił 10 529,67 zł, z czego gmina uzyskała dofinansowanie w wysokości 8 287,23 zł z WFOŚiGW we Wrocławiu. Na oczyszczenie miasta wydatkowano 1 430 829,28 zł. Ponadto w 2018 roku podpisano umowę z PUP w Wałbrzychu na zatrudnienie 4 osób w ramach robót publicznych w celu utrzymania czystości i pielęgnacji terenów zielonych. Zadanie było realizowane od 2 maja do 24 października 2018 roku, a jego koszt wynosił 21 033,44 zł. Na bieżące utrzymanie zieleni wydatkowano 315 149,61zł, które obejmowały koszty bieżących prac zleconych utrzymania terenów zielonych, zakup materiału nasadzeniowego, cięcia sanitarne i pielęgnacyjne drzew, które wykonano w Parku Zdrojowym i Szwedzkim, oraz na posesjach komunalnych. Na ul. Topolowej zostały nasadzone drzewa gat. jarzęb szwedzki w ramach akcji „**Drzewo naszego dziecka**”. Ponadto wykonywano nasadzenia zastępcze w zamian za usunięte drzewa i krzewy zgodnie z decyzjami np. na ul. Jesionowej, Bohaterów Warszawy, Mickiewicza, w Parku Zdrojowym i Szwedzkim. Obsadzono kwietniki, gazony i donice na ul. Kościuszki, Sienkiewicza, Słowackiego, Ratuszowej, Solickiej, Wojska Polskiego, Ofiar Katynia, Zdrojowej, Równoległej, Placu Hauptmanna, Placu Briey, Plac Wolności, oraz na klombie w Parku Zdrojowym. Wykonano nowe nasadzenia róż na sztamie w ogrodzie różanym odtwarzając dawny układ nasadzeń. Zakupiono i nasadzono krzewy ozdobne na skwerze przy kortach tenisowych oraz z krzewy rododendronów o wysokości ok. 1,3 m przy muszli koncertowej. Zlecano wykonanie usługi uprzątnięcia drzew powalonych oraz stwarzających zagrożenie na terenie w/w parku, przycinkę drzew gat. kasztanowiec biały na ul. Ofiar Katynia. Zlecono usługę wykonania przeglądu 2000 drzew rosnących na terenie parków miejskich oraz wykonanie przycinki i montażu wiązania na Buku przy Słonecznej Polanie. Ponadto zlecono wykonanie usługi oczyszczenia i odtworzenia rzeźby psa w Parku Zdrojowym i wyremontowano obelisk w Parku Szwedzkim. Opłacano również wodę i energię elektryczną dla potrzeb fontann i aeratorów w parkach miejskich. W ramach wydatków tego działu badano również próbki popiołów z palenisk domowych oraz opłacano firmę pełniącą funkcje operatora programu Kawka, w ramach którego przeprowadzano wymianę nieekologicznych źródeł ciepła.

Na oświetlenie ulic i eksploatację urządzeń oświetlenia ulicznego poniesiono łączne wydatki 608 713,61 zł, w tym 235 977,77 zł na zakup energii elektrycznej na oświetlenie drogowe, monitoring i na Dni Szczawna-Zdroju oraz 355 433,98 zł za bieżącą eksploatację oświetlenia drogowego i parkowego Tauron-Dystrybucja SA, w tym modernizacja oświetlenia LED przy części ul. Nizinnej oraz W. Stwosza. Poza tym wydatkowano 17 301,86 zł na zakup niezbędnych materiałów na imprezy, dekoracje świąteczne, w tym do renowacji herbów, oraz do wymiany podświetlenia na rondzie ul. T. Kościuszki i świetlnego kasetonu.

Wydatki pozostałej działalności w kwocie 463 002,60 zł obejmowały koszty utrzymania 7 pracowników komunalnych, eksploatacji samochodu dostawczego i ubezpieczenia gminnych terenów komunalnych od nieszczęśliwych wypadków i od odpowiedzialności cywilnej oraz wydatków związanych z opieką nad zwierzętami bezdomnymi. Gmina poniosła wydatki związane z usługami w zakresie opieki i leczenia bezdomnych zwierząt oraz polegającymi na zbieraniu i przekazywaniu do utylizacji padłych zwierząt domowych, zwierząt dzikich i ptactwa z terenu miasta. W ramach „**Programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Szczawno-Zdrój na 2018 r.**” gmina przekazała społecznym opiekunom karmę dla kotów wolnożyjących o wartości 1 136,41 zł.

Wydatki majątkowe w zakresie gospodarki komunalnej i ochrony środowiska zostały zrealizowane na kwotę 1 087 449,02 zł obejmowały wykonanie takich zadań jak: **Ścieżka edukacyjno-ekologiczna w Parku Szwedzkim w Szczawnie-Zdroju** (407 527,60 zł, w tym zadanie było współfinansowane przez WFOŚiGW we Wrocławiu w kwocie 182 150,00 zł, **zagospodarowanie parku leśnego – Wzgórze Gedymina i rewaloryzacja części terenu leśnego Parku Zdrojowego – dokumentacja** (29 520,00 zł), **Po śladach historii lecznictwa uzdrowiskowego w Janskich Łazniskach i Szczawnie-Zdroju** – dokumentacja (117 000,00 zł), dokumentacja na potrzeby wykonania operatu uzdrowiskowego (118 510,00 zł) oraz modernizacja źródła ciepła na terenie Uzdrowiskowej Gminy Miejskiej Szczawno-Zdrój w ramach programu Kawka (414 891,42 zł).

E-usługi publiczne w Uzdrowiskowej Gminie Miejskiej Szczawno-Zdrój. W celu poprawy jakości oraz efektywności administracji publicznej oraz rozwoju usług elektronicznych adresowanych do urzędników, mieszkańców, turystów i przedsiębiorców w latach 2017-2018 w gminie realizowane było zadanie „E-usługi

publiczne w Uzdrowskiej Gminie Miejskiej Szczawno-Zdrój”. W 2018 roku wdrożone zostały następujące moduły:

- platformy e-usług dla mieszkańca,
- systemu dziedzicowego (PUMA),
- partycypacji społecznej (konsultacje społeczne, petycje),
- systemu zarządzania budżetem gminy,
- systemu usług informacyjnych (e-Rada, e-usterka, ostrzeżenia),
- e-wycieczki
- rezerwacji i opłat w obiektach publicznych,
- podglądu planu zagospodarowania przestrzennego,
- kalendarza,
- elektronicznego zarządzania dokumentacją.

Zadanie na wartość 828 456,29 zł, z czego w 2018 roku gmina wydatkowała kwotę 630 246,86 zł. Dofinansowanie ze środków unijnych wynosiło 642 955,00 zł.

12. WSPÓŁPRACA WEWNĘTRZNA I ZEWNĘTRZNA

12.1. Współpraca wewnętrzna

Organizacje pozarządowe działają na rzecz wybranego interesu i nie kierując się osiągnięciem zysku, stanowią one ponadto znaczny potencjał społeczny. Tworzone są przez ludzi autentycznie zaangażowanych w problemy społeczne i zainteresowanych działaniami na rzecz mieszkańców. Priorytetem Uzdrowskiej Gminy Miejskiej Szczawno-Zdrój jest jak najlepsze zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty, którą tworzą jej mieszkańcy, a aktywna współpraca z organizacjami pozarządowymi i liderami środowisk lokalnych, jest jednym z elementów efektywnego kierowania jej rozwojem. Na obszarze miasta organizacje pozarządowe prowadzą działalność w różnych dziedzinach, w tym m.in. w zakresie sportu i promocji zdrowego trybu życia oraz kultury i sztuki. Stowarzyszenia te przyczyniają się do umocnienia demokracji lokalnej i podejmują działania na rzecz zachowania tożsamości kulturalnej Szczawna-Zdroju, a Władze miasta wspierają działalność stowarzyszeń realizujących zadania publiczne. Do największych organizacji pozarządowych działających na obszarze miasta zaliczyć należy: WZWiK, Kwiat Lnu, Aeroklub Ziemi Wałbrzyskiej, LOT AW, Związek Miast Polskich, Związek Gmin Uzdrowskich. Na obszarze miasta działalność prowadzą ponadto takie stowarzyszenia i fundacje jak:

- Towarzystwo Miłośników Szczawna-Zdroju
- Miejski Klub Sportowy w Szczawnie-Zdroju
- „Kocham Szczawno-Zdrój”
- Szczawno-Zdrój Możliwości
- Stowarzyszenie „Ocalić Pogórze Chełmca”
- Stowarzyszenie „Ogród Sztuki”
- Stowarzyszenie „Młody Artysta” przy Zespole Szkół Muzycznych
- Miejskie Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej zs. w Wałbrzychu,
- Dolnośląskie Stowarzyszenie Sportowców Niepełnosprawnych „Aktywni”
- Sudeckie Stowarzyszenie Strzeleckie
- Klub Sportowy „Racing Team”
- Stowarzyszenie Nowoczesny Senior
- Klub Szachowy „Wieża Pęgów”
- Stowarzyszenie „Imperium Boxing”
- Pasja Uczy Pokory
- Federacja Konsumentów (Oddział)
- Klub Abstynenta „Nowe Życie”
- Fundacja Wspierania Kultury Ogrody
- Fundacja RAZEM
- Fundacja AZYL
- Fundacja „Przetrwanie”
- Fundacja „NOVUM”
- Stowarzyszenie Edukacyjne „Horyzont”
- Stowarzyszenie Budowy Domu Seniora „Nestor”
- Stowarzyszenie „Motyl”
- Europejskie Centrum Radiokomunikacji Amatorskiej – Góra Chełmiec
- Fundacja ATENA
- Dolnośląski Oddział Fundacji Happy Kids z siedzibą w Szczawnie-Zdroju
- Fundacja Wspierania Seniorów MELA im. M. Dobiega Pani Małgorzata Mazurek
- Polski Komitet Pomocy Społecznej Zarząd Okręgowy
- Związek Weteranów i Rezerwistów Wojska Polskiego, Zarząd Koła im. Gen. Broni Zygmunta Berlinga
- Parafialny Oddział Akcji Katolickiej przy Parafii pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny
- Stowarzyszenie Rodzin Katolickich Koło Parafii pw. WNMP
- Katolickie Stowarzyszenie „Civitas Christiana”
- Towarzystwo Przyjaciół Wyższego Seminarium Duchownego w Świdnicy
- Diecezjalny Instytut Akcji Katolickiej Diecezji Świdnickiej
- Grupa Parafialna Caritas

12.2. Współpraca zewnętrzna

Współpraca samorządów. Uzdrowska Gmina Miejska Szczawno-Zdrój jest członkiem **Aglomeracji Wałbrzyskiej** obejmującej 22 jednostki samorządu terytorialnego, w tym: ośrodek ponadregionalny Wałbrzych oraz okoliczne zurbanizowane gminy: Boguszów-Gorce, Głuszyca, Jedlina-Zdrój, Strzegom, Szczawno-Zdrój, Świdnica, Jaworzyna Śląska, Żarów, Kamienna Góra, Walim, Radków, Nowa Ruda. Gmina współpracuje również z sąsiadującymi samorządami subregionu wałbrzyskiego i jeleniogórskiego w ramach realizacji Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego południowej i zachodniej części Dolnego Śląska, zwanej „**Strategia Rozwoju Sudety 2030**”. Współpraca realizowana jest także w ramach projektu partnerskiego „**Ekomuzeum wokół Trójgarbu**” (Etap II) – sposób na ochronę i udostępnienie zasobów przyrodniczych Masywu Trójgarbu i Chełmca” (Partnerzy: gmina Czarny Bór, gmina Stare Bogaczowice, Nadleśnictwo Wałbrzych oraz Fundacja Edukacji Europejskiej sp. z o.o.). Uzdrowska gmina miejska Szczawno-Zdrój jest również członkiem **Wałbrzyskiego Klastra Energetycznego**, który stanowi porozumienie zawarte pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego, jednostkami badawczo-naukowymi, przedsiębiorcami i instytucjami wspierającymi rozwój odnawialnych źródeł energii i propagującymi idee ochrony środowiska. Współpraca z gminami Stare Bogaczowice, Kamienna Góra, Czarny Bór oraz miastem Kamienna Góra, obejmuje natomiast przygotowanie i realizację partnerskiego projektu grantowego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020 Działanie 3.3. efektywność energetyczna w budynkach użyteczności publicznej i sektorze mieszkaniowym Poddziałanie 3.3.4 typ 3.3e **Modernizacja systemów grzewczych i odnawialne źródła energii** – projekty dotyczące zwalczania emisji kominowej ZIT AW RPO 2014-2020. Od 1991 roku gmina przynależy do **Wałbrzyskiego Związku Wodociągów i Kanalizacji** z siedzibą w Wałbrzychu, do którego należą samorzady: Boguszów-Gorce, Czarny Bór, Głuszyca, Jedlina-Zdrój, Marciszów, Mieroszów, Stare Bogaczowice, Szczawno-Zdrój, Świebodzice, Walim, Wałbrzych. Związek międzygminny ma za zadanie zaopatrzenie w wodę, odbiór i oczyszczanie ścieków na terenie gmin członkowskich. Ponadto do gmin położonych wokół Wałbrzycha dociera komunikacja miejska, organizowana w imieniu gmin przez Zarząd Dróg, Komunikacji i Utrzymania Miasta w Wałbrzychu. Szczawno-Zdrój posiada również podpisane umowy o współpracy z **Aeroklubem Ziemi Wałbrzyskiej, LOT AW, Związkiem Miast Polskich i Związkiem Gmin Uzdrowskich**. Współpracuje również w ramach **Stowarzyszenia Lokalnej Grupy Działania Kwiat Lnu**, która swoim działaniem obejmuje obszar 8 gmin położonych w granicach administracyjnych powiatów: kamiennogórskiego i wałbrzyskiego, a mianowicie: gmin wiejskich – Kamienna Góra, Marciszów, Czarny Bór i Stare Bogaczowice, gmin miejsko-wiejskich: Lubawka i Mieroszów oraz gmin miejskich: Szczawno-Zdrój i Boguszów-Gorce. Stowarzyszenie realizowało program LEADER, podnoszący jakość życia mieszkańców obszarów wiejskich. Dzięki tej działalności udało się przeprowadzić wiele projektów o różnym charakterze, w tym: rozwój infrastruktury turystycznej, promocja regionu, zachowanie dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego, rozwijanie potencjału społeczności lokalnej i organizacji oraz zagospodarowanie przestrzeni publicznej na potrzeby rekreacyjne i kulturowe.

Współpraca zagraniczna. Uzdrowska Gmina Miejska Szczawno-Zdrój posiada podpisaną w 1991 roku umowę partnerską o współpracy z francuskim miastem Briey, położonym w regionie Lotaryngia, w departamencie Meurthe-et-Moselle. Współpracuje również z uzdrowskim Janské Lázně (Republika Czeska) w zakresie realizacji projektu pn. „Po śladach historii lecznictwa uzdrowskiego w Janských Lázních i Szczawnie-Zdroju” oraz z Královéhradecký krajem w ramach realizacji projektu „Źródło kultury i poznania”.

12.3. Dokumenty

Nazwa dokumentu

Roczny Program Współpracy Uzdrowskiej Gminy Miejskiej Szczawno-Zdrój z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2018

Uchwała przyjmująca

Uchwała Nr XLIII/66/17 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 6 listopada 2017 r.

12.4. Inwestycje i działania 2018

W toku realizacji **Rocznego Programu Współpracy Uzdrowiskowej Gminy Miejskiej Szczawno-Zdrój z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2018**, Uzdrowiskowa Gmina Miejska Szczawno-Zdrój współpracowała m.in. z takimi organizacjami pozarządowymi jak:

- Towarzystwo Miłośników Szczawna-Zdroju
- Miejski Klub Sportowy w Szczawnie-Zdroju,
- Klub Abstynenta „Nowe Życie”,
- Stowarzyszenie Kultury Fizycznej „Klub Tenisowy Szczawno-Zdrój”,
- Stowarzyszenie „Ogród Sztuki”,
- Miejskie Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej zs. w Wałbrzychu,
- Dolnośląskie Stowarzyszenie Sportowców Niepełnosprawnych „AKTYWNI”,
- Stowarzyszenie Nowoczesny Senior,
- Klub Szachowy „Wieża Pęgów”,
- Stowarzyszenie „Imperium Boxing”,
- Stowarzyszenie „Młody Artysta” przy Zespole Szkół Muzycznych.

Natomiast współpraca zewnętrzna podejmowana była w ramach realizacji projektu partnerskiego „Ekomuzeum wokół Trójgarbu – etap II – sposób na ochronę i udostępnienie zasobów przyrodniczych Masywu Trójgarbu i Chełmca” oraz w ramach przygotowania i realizacji partnerskiego projektu grantowego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020 Działanie 3.3. efektywność energetyczna w budynkach użyteczności publicznej i sektorze mieszkaniowym Poddziałanie 3.3.4 typ 3.3e Modernizacja systemów grzewczych i odnawialne źródła energii - projekty dotyczące zwalczania emisji kominowej ZIT AW RPO 2014-2020, a także realizacji Strategii Rozwoju Aglomeracji Wałbrzyskiej, strategii rozwoju społeczno-gospodarczego południowej i zachodniej części Dolnego Śląska, zwanej „Strategia Rozwoju Sudety 2030” oraz Wałbrzyskiego Klastra Energetycznego. W 2018 roku współpraca zagraniczna obejmowała natomiast m.in. realizację projektów pn.: „Po śladach historii lecznictwa uzdrowiskowego w Janských Lázních i Szczawnie-Zdroju” wraz z uzdrowiskiem Janské Lázně oraz „Zdrolo kultury i poznania” z Královéhradecký krajem.

13. PLANOWANIE PRZESTRZENNE

13.1. Planowanie miejscowe

Na obszarze Uzdrowskiej Gminy Miejskiej Szczawno-Zdrój kierunki polityki przestrzennej określa dokument: **Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Szczawno-Zdroju**, przyjęty uchwałą nr XLVI/17/98 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 8 czerwca 1998 r., zmieniony uchwałami: Nr XLV/6/06 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 27 lutego 2006 r., Nr XXVI/33/08 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 27 października 2008 r., Nr XXXV/18/09 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 25 maja 2009 r. oraz nr XX/34/12 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 11 czerwca 2012 r.

W 2018 roku na obszarze gminy obowiązywały 3 **miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego** (mpzp) obejmujące 155 ha, co stanowiło 10,5% powierzchni gminy. Udział powierzchni objętej mpzp pozostawał poniżej średniego udziału w gminach na terenie powiatu wałbrzyskiego, wynoszącego 49%. Należy jednak nadmienić, że w trakcie opracowania jest mpzp o powierzchni 1 420 ha, którego uchwalenie pozwoli na objęcie prawem miejscowym obszaru całej gminy.

TABELA 86. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego [2012-2017].

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Zmiana 2012-2018	Zmiana 2017-2018
plany zagospodarowania przestrzennego ogółem [szt.]	2	2	3	3	3	3	3	1 szt.↑	–
powierzchnia gminy objęta obowiązującymi planami ogółem [ha]	54	54	155	155	155	155	155	187,0%↑	–
udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni ogółem [%]	3,7	3,7	10,5	10,5	10,5	10,5	10,5	6,9pkt%	–

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

TABELA 87. Wykaz obowiązujących mpzp na terenie gminy [2018].

Lp.	Nazwa lub lokalizacja mpzp	Uchwała przyjmująca	Powierzchnia mpzp [km ²]
1	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla strefy „A” ochrony uzdrowskiej	Zatwierdzony przez Radę Miejską w Szczawnie-Zdroju uchwałą nr XLV/2/18 z dnia 5 lutego 2018 r. (Dz. Urz. Woj. Dolnośląskiego z 21 lutego 2018 r. poz. 883)	ok. 85 ha
2	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla obszaru aktywizacji gospodarczej	Zatwierdzony przez Radę Miejską w Szczawnie-Zdroju uchwałą nr XXIV/62/12 z dnia 3 grudnia 2012 r. (Dz. Urz. Woj. Dolnośląskiego z dnia 16 stycznia 2013 r. poz. 296)	ok. 19 ha
3	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego w granicach obszaru objętego rysunkiem	Zatwierdzonych przez Radę Miejską w Szczawnie-Zdroju uchwałą nr XLVI/22/02 z dnia 24 maja 2002 r. (Dz. Urz. Woj. Dolnośląskiego z dnia 25 czerwca 2002 r. Nr 135 poz. 1868)	ok. 35 ha

Uchwała krajobrazowa. Od 2018 roku na obszarze Uzdrowskiej Gminy Miejskiej Szczawno-Zdrój obowiązuje tzw. Uchwała krajobrazowa, której celem jest:

- ustalenie zasad i warunków sytuowania na terenie miasta Szczawno-Zdroju obiektów małej architektury, tablic reklamowych i urządzeń reklamowych oraz ogrodzeń, ich gabarytów, standardów jakościowych oraz rodzajów materiałów budowlanych, z jakich mogą być wykonane;
- ochrona istniejącej struktury społecznej i przestrzennej, tradycji miejsca, istniejących zabytkowych lub innych wartościowych obiektów i układów urbanistycznych poprzez ustalenie zasad i standardów decydujących o harmonii i porządku przestrzennym;
- ochrona cennych historycznie i kulturowo walorów krajobrazowych miasta;
- poszanowanie dobrego sąsiedztwa rozumianego jako przeciwdziałanie degradacji przestrzeni publicznej i terenów otwartych przez urządzenia reklamowe, informacyjne, promocyjne i techniczne;
- tworzenie relacji między terenami publicznymi a otaczającymi je nieruchomościami prywatnymi poprzez ochronę interesu publicznego przed zawłaszczaniem przestrzeni publicznej.

SCHEMAT 13. Broszura informacyjna Uchwały krajobrazowej [2018].

Źródło: Biuletyn Informacji Publicznej Urzędu Miejskiego w Szczawnie-Zdroju.

13.2. Decyzje administracyjne

W 2017 roku w Uzdrowskiej Gminie Miejskiej Szczawno-Zdrój wydanych zostało 7 decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego oraz 44 decyzji o warunkach zabudowy ogółem (44,9% decyzji wydanych w powiecie wałbrzyskim), w tym: 34 dla zabudowy jednorodzinnej, 3 dla zabudowy wielorodzinnej, 5 zabudowy usługowej oraz 2 dla innej zabudowy. Niekorzystną tendencją jest odnotowana zwiększająca się liczba wydanych decyzji o warunkach zabudowy ogółem – z 29 w 2012 roku do ww. 44 w 2017 roku.

TABELA 88. Wydane decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu na podstawie ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym [2012-2017].

Wydane decyzje [szt.]:	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Zmiana 2012-2017	Zmiana 2016-2017
decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego	10	3	2	14	14	7	-30,0%↓	-50,0%↓
decyzje o warunkach zabudowy ogółem	29	44	24	18	34	44	51,7%↑	29,4%↑
decyzje dotyczące zabudowy	6	4	3	4	2	3	-50,0%↓	50,0%↑

Wydane decyzje [szt.]:	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Zmiana 2012-2017	Zmiana 2016-2017
mieszaniowej wielorodzinnej								
decyzje dotyczące zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	11	25	14	9	23	34	209,1%↑	47,8%↑
decyzje dotyczące zabudowy usługowej	8	8	4	1	4	5	-37,5%↓	25,0%↑
decyzje dotyczące innej zabudowy	4	7	3	4	5	2	-50,0%↓	-60,0%↓

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

13.3. Dokumenty

Nazwa dokumentu	Uchwała przyjmująca
Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Szczawna-Zdroju	Uchwała nr XLVI/17/98 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 8 czerwca 1998 r., zmienione uchwałami: - nr XLV/6/06 z dnia 27 lutego 2006 r., - nr XXVI/33/08 z dnia 27 października 2008 r., - nr XXXV/18/09 z dnia 25 maja 2009 r., - nr XX/34/12 z dnia 11 czerwca 2012 r.
Gminny Program Rewitalizacji Uzdrowskiej Gminy Miejskiej Szczawno-Zdrój na lata 2016-2025	Uchwała nr XXIX/73/16 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 21 grudnia 2016 r.
Uchwała krajobrazowa	Uchwała Nr L/29/18 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 28 maja 2018 r. w sprawie ustalenia zasad i warunków sytuowania obiektów małej architektury, tablic reklamowych i urządzeń reklamowych oraz ogrodzeń, ich gabaryty, standardy jakościowe oraz rodzaje materiałów budowlanych, z jakich mogą być wykonane.

13.4. Inwestycje i działania 2018

W zakresie planowania przestrzennego w gminie w 2018 roku zrealizowane zostały m.in. następujące działania:

TABELA 89. Najważniejsze działania w zakresie planowania przestrzennego i rewitalizacji zrealizowane w 2018 roku

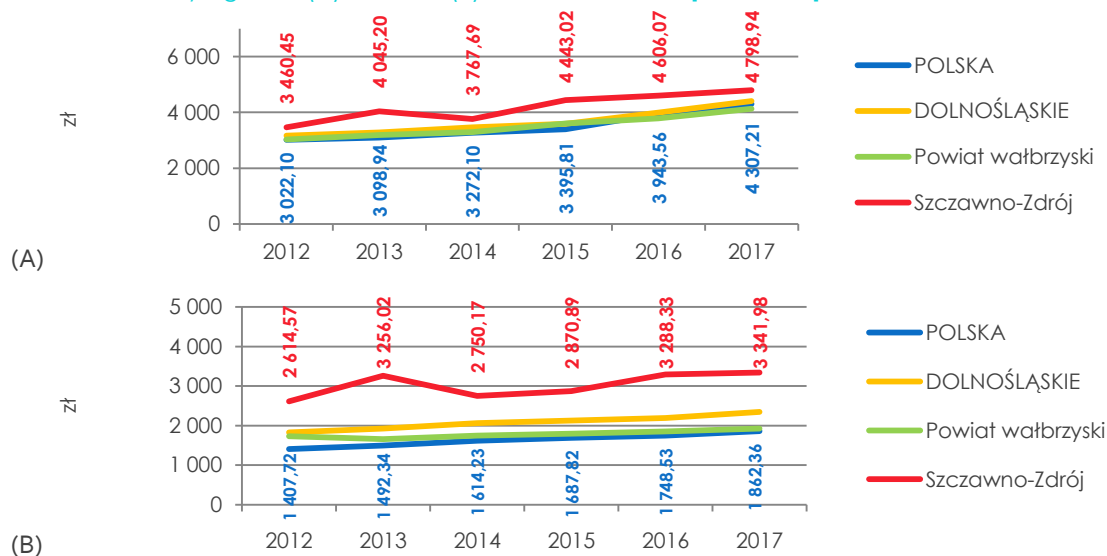
Lp.	Nazwa	Opis
1	Uchwała nr XLVIII/2018 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 26 marca 2018 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Uzdrowskiej Gminy Miejskiej Szczawno-Zdrój	Opracowanie nowego Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Uzdrowskiej Gminy Miejskiej Szczawno-Zdrój, które zmieni obowiązujące
2	Uchwała nr XLIX/26/18 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 23 kwietnia 2018 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Uzdrowskiej Gminy Miejskiej Szczawno-Zdrój	Przystąpienie do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Uzdrowskiej Gminy Miejskiej Szczawno-Zdrój dla terenów nie objętych planem

14. GOSPODARKA FINANSOWA I WARTOŚĆ MIENIA

14.1. Budżet gminy

Dochody ogółem Uzdrowskiej Gminy Miejskiej Szczawno-Zdrój w 2017 roku osiągnęły poziom około 27 mln zł, co było wynikiem o 33,5% wyższym niż w roku 2012 (20 mln zł), natomiast w stosunku do 2016 roku wzrosły o 4,3%. W przeliczeniu na 1 mieszkańca w gminie dochody ogółem wyniosły 4 798,94 zł, co było wynikiem znacznie wyższym niż średnio w gminach powiatu wałbrzyskiego (4 132,58 zł), w województwie dolnośląskim (4 404,65 zł) i kraju (4 307,21 zł). **Dochody własne** gminy stanowiły w 2017 roku aż 70% dochodów ogółem i wyniosły około 19 mln zł, a ich wartość od 2012 roku wzrosła o 23%. W przeliczeniu na 1 mieszkańca wynosiły one 3 341,98zł i również w tym przypadku znacząco przekraczały przeciętną ich kwotę w gminach powiatu (1 926,00 zł), regionu (2 348,13 zł) i kraju (1 862,36 zł). Największy dochód przyniosły gminie udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa (8,4 mln zł), w tym 7,8 mln zł stanowił podatek dochodowy od osób fizycznych. Znaczący wpływ w kwocie 4,3 mln zł pochodził także z podatku od nieruchomości. Od 2012 roku odnotowano stały wzrost dochodów z tytułu udziałów w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa (wzrost o 32,3%), w tym odnotowano wzrost o 27,2% wpływów z tytułu podatków od osób fizycznych. W tym miejscu należy zwrócić uwagę na znaczący wzrost wpływów z tytułu podatku od osób prawnych, który w 2017 roku osiągnął rekordowy poziom 593,0 tys. zł, co w porównaniu z 2012 rokiem stanowiło wzrost o blisko 180%, a od 2016 roku aż o 316%. Zmniejszenie wpływów nastąpiło natomiast z tytułu: podatku od środków transportowych (-16,95%), podatku rolnego (-34,55%) i podatku od działalności gospodarczej osób fizycznych, opłacany w formie karty podatkowej (-46,6%). W 2017 roku **wydatki ogółem** wyniosły ogółem 27,6 mln zł, co było wynikiem o 31% wyższym niż 2012 roku i niższym o 0,3% w porównaniu do 2016 roku. W przeliczeniu na 1 mieszkańca, w kwocie 4 861,61 zł, były one wyższe niż przeciętnie w powiecie wałbrzyskim (4 319,02 zł), województwie dolnośląskim (4 470,05 zł) i kraju (4 338,01 zł). Kwotę 4,5 mln zł pochłonęły wydatki majątkowe inwestycyjne, a ich udział w ogóle wydatków wynosił 16,4%. Pozostałą część w kwocie 23,1 mln zł obejmowały wydatki bieżące.³⁴ W 2017 roku **wynik budżetu** kształtował się na poziomie -356 406 (-63 zł na mieszkańca), natomiast **dług publiczny** wynosił 6 945 500 zł, czyli 1 221 zł na mieszkańca, a relacja wykonywanych dochodów do łącznej kwoty długu wynosiła 25,4%.

WYKRES 30. Dochody ogółem (A) i własne (B) na 1 mieszkańca [2012-2017].

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

³⁴ Średnie dla gmin bez miast na prawach powiatu.

TABELA 90. Dochody [2012-2017].

Dochody [zł]:	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Zmiana 2012-2017	Zmiana 2016-2017
ogółem	20 447 809,64	23 636 119,01	21 762 149,64	25 476 249,84	26 162 457,66	27 291 591,19	33,5%↑	4,3%↑
majątkowe	1 376 709,58	2 529 378,43	2 323 888,50	5 100 589,89	2 073 713,55	2 118 180,89	53,9%↑	2,1%↑
wpływy ze sprzedaży składników majątkowych	865,07	324,10	3 215,11	2 474,66	5 580,61	2 093,25	142,0%↑	-62,5%↓
własne	15 449 467,47	19 024 898,36	15 884 960,02	16 461 686,00	18 677 706,81	19 005 866,14	23,0%↑	1,8%↑
Dochody na 1 mieszkańca [zł]:								
ogółem	3 460,45	4 045,20	3 767,69	4 443,02	4 606,07	4 798,94	38,7%↑	4,2%↑
dochody własne	2 614,57	3 256,02	2 750,17	2 870,89	3 288,33	3 341,98	27,8%↑	1,6%↑
udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa podatek dochodowy od osób fizycznych	1 040,65	1 118,93	1 121,93	1 174,64	1 333,89	1 375,30	32,2%↑	3,1%↑
udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa podatek dochodowy od osób prawnych	35,94	15,11	8,05	22,95	25,09	104,28	190,2%↑	315,6%↑
dochody podatkowe ustalone i pobierane na podstawie odrębnych ustaw	732,39	798,99	798,85	801,15	821,18	845,05	15,4%↑	2,9%↑

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

TABELA 91. Dochody własne [2012-2017].

Dochody własne [zł]:	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Zmiana 2012-2017	Zmiana 2016-2017
razem	15 449 467,47	19 024 898,36	15 884 960,02	16 461 686,00	18 677 706,81	19 005 866,14	23,0%↑	1,8%↑
dochody podatkowe - podatek rolny	22 634,45	21 626,82	22 908,10	19 979,53	17 093,80	14 833,60	-34,5%↓	-13,2%↓
dochody podatkowe - podatek leśny	11 767,00	11 714,00	10 670,00	11 849,00	23 087,00	23 006,00	95,5%↑	-0,4%↓
dochody podatkowe - podatek od nieruchomości	3 971 147,58	4 238 737,85	4 191 117,77	4 200 381,29	4 245 730,53	4 331 880,51	9,1%↑	2,0%↑
dochody podatkowe - podatek od środków transportowych	44 756,10	48 518,70	36 688,32	32 871,80	41 617,58	37 172,00	-16,9%↓	-10,7%↓
dochody podatkowe - podatek od czynności cywilnoprawnych	241 470,70	308 804,20	320 970,99	288 090,75	294 340,92	322 208,12	33,4%↑	9,5%↑
dochody podatkowe - podatek od działalności gospodarczej osób fizycznych, opłacany w formie karty podatkowej	14 106,44	5 904,81	6 481,10	7 206,33	4 709,37	7 535,29	-46,6%↓	60,0%↑

Dochody własne [zł]:	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Zmiana 2012-2017	Zmiana 2016-2017
wpływy z opłaty eksploatacyjnej	2 331,47	3 662,40	3 474,00	3 897,88	3 652,80	3 834,00	64,4%↑	5,0%↑
wpływy z opłaty targowej	3 588,00	477,00	208,00	1 438,00	0,00	0,00	-100,0%↓	-
udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa razem	6 361 551,47	6 626 192,35	6 526 778,09	6 866 969,85	7 719 033,18	8 414 373,09	32,3%↑	9,0%↑
udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa podatek dochodowy od osób fizycznych	6 149 200,00	6 537 929,00	6 480 271,00	6 735 361,00	7 576 496,00	7 821 320,00	27,2%↑	3,2%↑
udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa podatek dochodowy od osób prawnych	212 351,47	88 263,35	46 507,09	131 608,85	142 537,18	593 053,09	179,3%↑	316,1%↑
pozostałe dochody - środki na dofinansowanie własnych zadań pozyskane z innych źródeł - razem	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-
pozostałe dochody - środki na dofinansowanie własnych zadań pozyskane z innych źródeł - inwestycyjne	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

TABELA 92. Wydatki [2012-2017].

Wydatki [zł]:	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Zmiana 2012-2017	Zmiana 2016-2017
ogółem	21 100 351,80	20 762 662,91	28 378 720,57	25 780 059,70	27 736 459,19	27 647 997,46	31,0%↑	-0,3%↓
majątkowe ogółem	1 382 733,06	523 525,89	7 960 185,16	6 233 143,26	6 268 026,28	4 529 820,55	227,6%↑	-27,7%↓
majątkowe inwestycyjne	1 382 733,06	523 525,89	7 960 185,16	6 233 143,26	6 268 026,28	4 529 820,55	227,6%↑	-27,7%↓
udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem [%]	6,6	2,5	28,0	24,2	22,6	16,4	9,8pkt%↑	-6,2pkt%↓
wydatki bieżące ogółem	19 717 618,74	20 239 137,02	20 418 535,41	19 546 916,44	21 468 432,91	23 118 176,91	17,2%↑	7,7%↑
wydatki na obsługę długu (obsługa długu publicznego bez wypłat z tytułu gwarancji i poręczeń)	0,00	0,00	0,00	120 893,09	152 706,25	148 424,85	↑	-2,8%↓
wydatki ogółem na 1 mieszkańca	3 570,88	3 553,43	4 913,21	4 496,00	4 883,18	4 861,61	36,1%↑	-0,4%↓
wydatki majątkowe na 1 mieszkańca	234	90	1 378	1 087	1 104	797	240,4%↑	-27,8%↓

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Budżet 2018. Budżet Uzdrowskiej Gminy Miejskiej Szczawno-Zdrój na 2018 rok został przyjęty Uchwałą budżetową Nr XLIV/84/17 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 18 grudnia 2017 roku. Plan dochodów według uchwały wynosił 30 534 788,74 zł, w tym dochody bieżące w wysokości 25 982 220,75 zł i majątkowe 4 552 567,99 zł, natomiast plan wydatków wynosił 30 273 268,74 zł, z czego wydatki bieżące ustalono na poziomie 23 641 714,06 zł, a kwotę 6 631 554,68 zł stanowiły wydatki majątkowe. Nadwyżkę budżetu w wysokości 261 520,00 zł planowano przeznaczyć na spłatę zaciągniętych zobowiązań z tytułu emisji papierów wartościowych oraz na spłatę pożyczki z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu. Przychody z tytułu wolnych środków, o których mowa w art.217 ust.2 pkt 6 ustawy o finansach publicznych zostały zaplanowane na poziomie 460 000,00 zł. natomiast rozchody w kwocie 721 520,00 zł przeznaczono na spłatę zobowiązań wynikających z emisji papierów wartościowych oraz na spłatę pożyczki. Zgodnie z kompetencjami, organy gminy dokonywały w ciągu roku zmian w budżecie podejmując stosowne uchwały i zarządzenia. Po dokonanych zmianach pierwotnie planowane dochody ogółem na dzień 31.12.2018 r. uległy zwiększeniu o kwotę 807 762,71 zł. osiągając wielkość 31 342 551,45 zł, z czego plan dochodów bieżących został zwiększony o kwotę 790 134,67 zł, do wysokości 26 772 355,42 zł, a plan dochodów majątkowych został zwiększony o kwotę 17 628,04 zł do wysokości 4 570 196,03 zł. Zwiększeniu uległ także plan wydatków ogółem, o łączną kwotę 1 888 282,71 zł, osiągając na koniec roku wielkość 32 161 551,45 zł. Plan wydatków bieżących został zwiększony o kwotę 1 204 627,19 zł do wysokości 24 846 341,25 zł, a plan wydatków majątkowych został zwiększony o kwotę 683 655,52 zł do wysokości 7 315 210,20 zł. Na dzień 31 grudnia 2018 r. na skutek wprowadzonych zmian planowana różnica między dochodami a wydatkami wyniosła (-)819 000,00 zł. W zakresie planu przychodów również nastąpiły zmiany. Planowane na dzień 31.12.2018 r. przychody to kwota 1 469 000,00 zł, którą stanowiły: pożyczka w wysokości 126 000,00 zł z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu na dofinansowanie przedsięwzięcia „Modernizacja źródeł ciepła na terenie Gminy Szczawno-Zdrój w ramach programu Kawka”, oraz 1 343 000,00 zł stanowiące wartość wprowadzonych do budżetu wolnych środków, o których mowa w art.217 ust.2 pkt 6 ustawy o finansach publicznych. Plan rozchodów w ciągu 2018 r. również uległ zmianie i na koniec roku 2018 wyniósł 650 000,00 zł. Planowane rozpoczęcie spłaty pożyczki z WFOŚiGW w wysokości 71 520,00 zł w 2018 roku, zostało z uwagi na kontynuowanie realizacji Programu Kawka, przesunięte na rok 2019.

TABELA 93. Zestawienie zmian w planie dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów [2018].

Lp.	Treść	Plan według uchwały na 2018 rok	Zmiany dochodów i wydatków dokonane Uchwałami RM i zarządzeniami BM	Zmiany przychodów i rozchodów dokonane Uchwałami RM	Plan po zmianach na 2018 rok
1	Dochody	30.534.788,74	807.762,71	–	31.342.551,45
2	Przychody	460.000,00	–	1.009.000,00	1.469.000,00
	Wolne środki o których mowa w art.217 ust.2 pkt 6 ustawy o finansach publicznych	460.000,00		883.000,00	1.343.000,00
	Kredyty	–	–	–	–
	Pożyczki	–	–	126.000,00	126.000,00
3	Dochody + przychody	30.994.788,74	807.762,71	1.009.000,00	32.811.551,45
4	Wydatki + rozchody	30.994.788,74	1.888.282,71	(-)71.520,00	32.811.551,45
5	Wydatki	30.273.268,74	1.888.282,71	–	32.161.551,45
6	Rozchody	721.520,00	–	(-)71.520,00	650.000,00
	Kredyty	650.000,00	–	–	650.000,00
	Pożyczki	71.520,00	–	(-)71.520,00	0

Źródło: Sprawozdanie z wykonania budżetu za 2018 rok, marzec 2019.

Wykonanie budżetu. Zgodnie ze stanem na dzień 31.12.2018 r. dochody ogółem zrealizowano w 98,61% tj. na kwotę 30 907 480,63 zł, w tym dochody bieżące w 102,53% tj. 27 450 891,09 zł., dochody majątkowe w 75,63% tj. 3 456 589,54 zł. Wydatki ogółem zrealizowano na poziomie 95,80% tj. na kwotę 30 811 246,26 zł, w tym wydatki bieżące w 96,15% tj. 23 889 521,99 zł, a wydatki majątkowe w 94,62% tj. 6 921 724,27 zł. Różnica między dochodami ogółem a wydatkami ogółem stanowi **nadwyżkę budżetu**, która na dzień 31.12.2018 r. wynosiła 96 234,37 zł. **Wynik operacyjny** czyli różnica między dochodami bieżącymi a wydatkami bieżącymi, na koniec roku był wielkością dodatnią i wynosił 3 561 369,10 zł. Zaplanowane na 2018 roku przychody z tytułu pożyczki z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu w kwocie 126 000,00 zł na realizację przedsięwzięcia „Modernizacja źródeł ciepła na terenie Gminy Szczawno-Zdrój w ramach programu Kawka” zostały wykonane na poziomie 125 481,34 zł. tj. w 99,59% . Wolne środki w 2018 roku ustalone zostały na wartość 1 641 977,96 zł po stronie wykonania, natomiast do planu wydatków wprowadzono kwotę 1 343 000,00 zł. W 2018 roku gmina zrealizowała rozchody z tytułu wykupu obligacji komunalnych, zgodnie z zawartymi umowami emisyjnymi:

- dla obligacji emitowanych przez Bank Pekao SA – kwota wykupu należności głównej dla obligacji zapadających w dniu 10 września 2018 r. – 500.000,00 zł,
- dla obligacji emitowanych przez Bank Polski SA – kwota wykupu należności głównej dla obligacji zapadających w dniu 23 listopada 2018 r. – 150.000,00 zł.

Należności ogółem Uzdrowskiej Gminy Miejskiej Szczawno-Zdrój na koniec 2018 roku wynosiły 3 088 075,65 zł, z czego zaległości (bez odsetek) na koniec roku to kwota 1 899 212,06 zł. **Zaległości ogółem** na koniec 2018 roku wynosiły natomiast 2 202 928,80 zł. Najistotniejsze pozycje zaległości stanowiły:

- należne gminie wpływy z tyt. funduszu alimentacyjnego: 905 056,61 zł,
- dochody z majątku gminy (czynsz dzierżawny, najem lokali): 351 382,67 zł,
- dochody z tytułu sprzedaży mienia: 118 459,94 zł,
- podatek od nieruchomości: 268 051,54 zł,
- wpływy z tytułu grzywien, mandatów: 52 525,95 zł,
- dochody z tytułu innych opłat (zajęcie pasa drogi): 51 649,88 zł.

Odsetki od zaległości wynosiły 303 716,74 zł. Ponadto Gmina posiadała należność w kwocie 267 614,27 zł wynikającą z wyroku sądowego o sygn. akt II AKa/362/16.³⁵

Zobowiązania długoterminowe z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek na dzień 31.12.2018 r. stanowiły kwotę 6 420 981,34 zł, w tym z tytułu pożyczki z WFOŚiGW – 570 981,34 zł oraz z tytułu emisji obligacji komunalnych – 5 850 000,00 zł. Pozostałe zobowiązania stanowiły zobowiązania krótkoterminowe na kwotę 1 215 283,29 zł i dotyczyły zobowiązań wobec budżetów z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, zdrowotne i fundusz pracy, zaliczki na podatek dochodowy od wynagrodzeń wypłaconych w miesiącu grudniu 2018 roku, oraz zobowiązań wobec kontrahentów z tytułu zakupionych towarów i usług, których termin płatności nie upłynął z dniem 31 grudnia 2018 r. Zobowiązań wymagalnych na koniec 2018 roku gmina nie posiadała.

Dochody ogółem w 2018 roku zrealizowano w 98,61% tj. na kwotę 30 907 480,63 zł z czego dochody bieżące stanowiły kwotę 27 450 891,09 zł, a dochody majątkowe 3 456 589,54 zł. Poziom realizacji dochodów bieżących – 102,53% planu był bardzo zadawalający, natomiast realizacja dochodów majątkowych – 75,63% planu wynikała głównie z niezadawalających wpływów z tytułu sprzedaży nieruchomości (plan 800 000,00 zł / wykonanie 314 480,98 zł) oraz planowanym w drugiej połowie roku wpływem dotacji na dofinansowanie kosztów realizacji zadania inwestycyjnego pn. „Termomodernizacja czterech budynków komunalnych Uzdrowskiej Gminy Miejskiej Szczawno-Zdrój” (plan 604 362,03 zł / wykonanie 219 185,09 zł). W związku z wydłużonym terminem realizacji tego zadania do końca 2018 roku rozliczenie końcowe dotacji planowane jest w 2019 roku.

³⁵ W ramach dochodzenia należnych gminie dochodów w trybie ciągłym prowadzona jest egzekucja, w myśl przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji. Z powodu braku źródła dochodów bądź majątku dłużników, z których mogłoby nastąpić skuteczne zajęcie, egzekucja niestety w wielu przypadkach jest bezskuteczna i nie daje oczekiwanego rezultatu.

Największy udział w realizacji dochodów w 2018 roku miały następujące działy:

- Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem – 16 041 992,51 zł – 51,90% dochodów ogółem,
- Rodzina – 3 841 655,51 zł – 12,43%
- Różne rozliczenia – 3 361 655,00 zł – 10,88%
- Gospodarka mieszkaniowa – 1 676 125,91 zł – 5,42%
- Kultura fizyczna – 1 634 144,49 zł – 5,28%
- Gospodarka komunalna i ochrona środowiska – 1 351 944,13 zł – 4,37% .

TABELA 94. Wpływy do budżetu z tytułu czynszu dzierżawnego (wykonanie) [2012-2018].

Nazwa	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Zmiana 2012-2018	Zmiana 2017-2018
wpływy z tytułu czynszu dzierżawnego [zł]	58 569,22	39 165,12	46 630,70	71 475,96	60 099,83	53 320,83	75 899,60	29,6%↑	42,3%↑

Źródło: Urząd Miejski w Szczawnie-Zdroju.

Wydatki ogółem w 2018 roku zrealizowano na poziomie 95,80% tj. na kwotę 30 811 246,26 zł, w tym wydatki bieżące w 96,14% tj. 23 889 521,99 zł, a wydatki majątkowe w 94,62% tj. 6 921 724,27 zł. Poziom realizacji wydatków bieżących jest zadawalający, tym bardziej, że udział wydatków bieżących do wydatków ogółem zmniejszył się w stosunku do wykonania za rok 2017 o 6,08%. Poziom realizacji wydatków majątkowych – 6 921 724,27 zł jest również bardzo zadawalający i jest wyższy od wartości wydatków majątkowych w 2017 roku o kwotę 2 391 903,72 zł, stanowiąc jednocześnie najwyższą wartość zrealizowanych inwestycji od 2015 roku. Udział wydatków majątkowych do wydatków ogółem stanowi 22,46% i jest wyższy o 6,08% od tego wskaźnika za 2017 rok.

Największy udział w realizacji wydatków w 2018 r. miały następujące działy:

- Administracja publiczna: 5 764 914,09 zł – 18,71%
- Oświata i wychowanie: 5 051 040,18 zł – 16,39%
- Gospodarka komunalna i ochrona środowiska: 4 960 500,32 zł – 16,09%
- Rodzina: 3 864 996,69 zł – 12,54%
- Gospodarka mieszkaniowa: 2 709 000,41 zł – 8,79%
- Pomoc społeczna: 2 192 491,81 zł – 7,11%

Zobowiązania krótkoterminowe stanowią kwotę 1 215 283,43 zł i dotyczą zobowiązań wobec budżetów z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, zdrowotne i fundusz pracy oraz zaliczki na podatek dochodowy od wynagrodzeń wypłaconych w grudniu 2018 roku, zobowiązań z tytułu naliczenia dodatkowego wynagrodzenia rocznego za 2018 rok oraz zobowiązań wobec kontrahentów z tytułu zakupionych towarów i usług, których termin płatności przechodzi na 2019 rok. Zobowiązania wymagalne na koniec 2018 roku nie wystąpiły.

TABELA 95. Zbiorcze wykonanie budżetu za rok 2018.

TREŚĆ	DOCHODY			WYDATKI		
	PLAN	WYKONANIE	% WYKONANIA	PLAN	WYKONANIE	% WYKONANIA
Rolnictwo i łowiectwo	8 200,34	8 200,34	100,00%	8 560,34	8 460,60	98,83%
Transport i łączność	0,00	4 313,40		1 398 120,00	1 233 798,95	88,24%
Turystyka	0,00	0,00	0,00%	100 000,00	100 000,00	100,00%
Gospodarka mieszkaniowa	2 687 609,03	1 676 125,91	62,36%	2 793 649,68	2 709 000,41	96,97%
Działalność usługowa	170 000,00	158 353,40	93,15%	90 500,00	62 494,36	69,05%
Administracja publiczna	956 583,31	954 534,38	99,79%	5 996 314,21	5 764 914,09	96,14%
Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	87 907,00	80 956,94	92,09%	87 907,00	80 956,94	92,09%
Obrona narodowa	200,00	200,00	100,00%	200,00	200,00	100,00%
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	11 000,00	7 756,55	70,51%	633 505,00	614 087,63	96,93%
Dochody od osób prawnych ,od osób fizycznych i od innych jednostek nie posiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	15 580 167,00	16 041 992,51	102,96%	0,00	0,00	0,00%
Obsługa długu publicznego	0,00	0,00	0,00%	200 000,00	184 192,08	92,10%
Różne rozliczenia	2 948 736,00	3 361 655,00	114,00%	68 000,00	0,00	0,00%
Oświata i wychowanie	570 233,55	594 305,63	104,22%	5 341 216,84	5 051 040,18	94,57%
Ochrona zdrowia	4 938,75	4 950,75	100,24%	376 000,00	368 928,31	98,12%
Pomoc społeczna	967 968,04	932 881,59	96,38%	2 372 384,21	2 192 491,81	92,42%
Edukacyjna opieka wychowawcza	64 566,00	62 486,00	96,78%	255 083,24	244 582,17	95,88%
Rodzina	3 840 822,00	3 841 655,51	100,02%	3 871 827,00	3 864 996,69	99,82%
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	1 617 691,05	1 351 944,13	83,57%	5 163 916,73	4 960 500,32	96,06%
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	191 017,00	191 024,10	100,00%	904 216,00	903 489,90	99,92%
Kultura fizyczna	1 634 912,38	1 634 144,49	99,95%	2 500 151,20	2 467 111,82	98,68%
	31 342 551,45	30 907 480,63	98,61%	32 161 551,45	30 811 246,26	95,80%

Źródło: Sprawozdanie z wykonania budżetu za 2018 rok, marzec 2019.

Zadania inwestycyjne. W 2018 roku Uzdrowska Gmina Miejska Szczawno-Zdrój zrealizowane zostały takie zadania inwestycyjne jak:

Gospodarka komunalna i ochrona środowiska:

- ✓ Ścieżka edukacyjno-ekologiczna w Parku Szwedzkim w Szczawnie-Zdroju – inwestycja objęła dostawę i montaż elementów małej architektury składającej się z tablic informacyjnych, zmurszałego drzewa, cymbałów drewnianych, wiru wodnego, obrotowego kamienia, pryzmatu, siedzisk i ławek oraz wykonania nasadzeń roślin w ramach przystanku Stacja zmysłów – zapach, wzrok, dotyk oraz łąki z gatunkami roślin miododajnych z ulami zabezpieczonymi przed zamieszkaniem pszczół – łącznie 15 przystanków. Prace zostały wykonane za kwotę 400.000,00 zł. Całość zadania to koszt 407.527,60 zł. Zadanie było współfinansowane przez WFOŚiGW we Wrocławiu w kwocie 182.150,00 zł.
- ✓ Zagospodarowanie parku leśnego – Wzgórze Gedymina i rewaloryzacja części terenu leśnego Parku Zdrojowego – dokumentacja – W 2018 roku zawarta została umowa na opracowanie studium wykonalności dla projektu „Zagospodarowanie parku leśnego – Wzgórze Gedymina i rewaloryzacja części terenu Parku Zdrojowego” w ramach osi II Ochrona Środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu Działanie 2.5. Poprawa jakości środowiska miejskiego w ramach PO Infrastruktura i Środowisko 2014-2020. Zadanie zostało wykonane – wydatek 29.520,00 zł.
- ✓ Po śladach historii lecznictwa uzdrowskiego w Janskich Łazniskach i Szczawnie-Zdroju – dokumentacja – Gmina zawarła w 2017 roku porozumienie o współpracy z Uzdrowskim Janské Lázně i złożono wspólny wniosek o dofinansowanie projektu pn. „Po śladach historii lecznictwa uzdrowskiego w Janskich Łazniskach i Szczawnie-Zdroju”. Wnioskowane dofinansowanie dla każdego z partnerów to 30 000 EUR. W 2018 roku na realizację zadania wydatkowano 117.000,00 zł.
- ✓ Dokumentacja na potrzeby wykonania operatu uzdrowskiego – w ramach tego zadania poniesione zostały wydatki na przeprowadzenie badań niezbędnych do ustalenia właściwości leczniczych klimatu dla potrzeb sporządzenia operatu uzdrowskiego. Zgodnie z umową nr Zl.25.2016 r z 30.05.2016 r. zawartą z Instytutem Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania im. S. Leszczyńskiego Polskiej Akademii Nauk zlecono przeprowadzenie badań niezbędnych do ustalenia właściwości leczniczych klimatu, wraz z wydaniem świadectwa potwierdzającego właściwości lecznicze klimatu dla potrzeb sporządzenia operatu uzdrowskiego dla uzdrowska Szczawno-Zdrój. W 2018 r. przeprowadzono niezbędne badania wraz z wydaniem świadectw oraz opracowano operat uzdrowski – 118.510,00 zł.
- ✓ Modernizacja źródła ciepła na terenie Gminy Szczawno-Zdrój w ramach programu Kawka – w ramach realizacji zadania wypłacane są dotacje z budżetu na finansowanie kosztów wymiany źródeł ciepła w indywidualnych systemach grzewczych w budynkach i lokalach mieszkalnych. W 2018 r. wykonano 52 modernizacje systemów grzewczych. Kwota wypłaconej dotacji w 2018 r. to 414.891,42 zł, z czego z pożyczki uzyskanej z WFOŚiGW – 125.481,34 zł., z dotacji z WFOŚiGW i NFOŚiGW – 250.962,75 z., oraz ze środków własnych gminy – 38.447,33 zł.
- ✓ Zmiana sposobu ogrzewania – zaplanowany wydatek na dotację gminy na podstawie Uchwały Nr VII/21/15 Rady Miejskiej z dnia 30 marca 2015 r. dla osób fizycznych, wspólnot mieszkaniowych, osób prawnych lub przedsiębiorców na inwestycje związane ze zmianą sposobu ogrzewania do 50% nakładów inwestycyjnych nie więcej niż 2.000 zł., w 2018 r. nie został zrealizowany z uwagi na brak wniosków o dotację.
- ✓ Porządkowanie gospodarki ściekowej – przyłącza – zaplanowany wydatek na dotację gminy na podstawie Uchwały Nr VII/21/15 Rady Miejskiej z dnia 30 marca 2015 r. dla osób fizycznych, wspólnot mieszkaniowych, osób prawnych lub przedsiębiorców na inwestycje związane z porządkowaniem gospodarki ściekowej do 50% nakładów inwestycyjnych nie więcej niż 1.000,00 zł, w 2018 r. nie został wykonany z uwagi na brak wniosków o dotację.

Gospodarka mieszkaniowa:

- ✓ Termomodernizacja czterech budynków komunalnych Uzdrowskiej Gminy Miejskiej Szczawno-Zdrój – zadanie przewidziane było do realizacji w l. 2017-2018, w roku 2018 r. plan wydatków na to zadanie

wyniósł 1.262.720,68 zł, wykonanie zostało zrealizowane na kwotę 1.254.006,02 zł, zadanie realizowane było w ramach RPO WD 2014-2020 ZIT AW przy udziale środków unijnych. Celem projektu było zwiększenie efektywności energetycznej czterech budynków mieszkalnych wielorodzinnych będących w zasobach gminy: ul. Baczyńskiego 14, ul. Sienkiewicza 40, ul. Słowackiego 23 i 29. W ramach zadania zrealizowano wydatki na wartość 123.338,85 zł, które dotyczyły:

- wykonania 8 miejsc postojowych przy ul. Słowackiego – 55.828,47 zł,
 - budowy wjazdu i utwardzenie podwórka przy ul. Kościuszki 6 – 29.989,00 zł,
 - wykonania 30 mb wjazdu przy ul. Kolejowej 20 – 28.290,00 zł,
 - wykonanie muru oporowego przy ul. Sienkiewicza 13 – 9.231,38 zł.
- ✓ Adaptacja lokalu przy ul. Sienkiewicza 6 na działalność kulturalno-oświatową – dokumentacja – w ramach zadania wykonany został projekt budowy/adaptacji lokalu przy ul. Sienkiewicza 6 na działalność kulturalno-oświatową, koszt zadania 11.685,00 zł.
 - ✓ Przyłączenie nieruchomości przy ul. Baczyńskiego 14 do kanalizacji sanitarnej – planowany koszt zadania 15.000,00 zł (realizacja przesunięta na 2019 r.).
 - ✓ Wykonanie odcinka instalacji deszczowej wokół Sali gimnastycznej przy ul. Sienkiewicza 28 – koszt zadania 29.393,14 zł.

Oświata i wychowanie:

- ✓ Zakup betonowego stołu do gry w ping-ponga – zakup został zrealizowany jako wydatek bieżący, koszt 4.300,00 zł,
- ✓ Zakup sztandaru dla Miejskiej Szkoły Podstawowej w Szczawnie-Zdroju – w 2018 roku gmina zleciła wykonanie i zakupiła sztandar dla Miejskiej Szkoły Podstawowej w Szczawnie-Zdroju za wartość 8.296,00 zł.
- ✓ Przebudowa wraz z dostosowaniem do wymagań przeciwpożarowych budynku Przedszkola Miejskiego w Szczawnie-Zdroju – zakres prac dotyczył dostosowania klatek schodowych w budynku Przedszkola do spełnienia wymagań przeciwpożarowych. W wyniku zapytania ofertowego wpłynęła jedna oferta z której wykonawcą podpisano umowę. Zadanie zostało zrealizowane za łączną kwotę (wraz z nadzorem budowlanym) 112.790,46 zł.

Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego:

- ✓ Aranżacja wyposażenia wieży Anna położonej w Parku Zdrojowym, koszt zadania 7.995,00 zł.

Turystyka:

- ✓ „Ekomuzeum wokół Trójgarbu – etap II- sposób na ochronę i udostępnienie zasobów przyrodniczych masywu Trójgarbu i Chełmca” – Projekt został zrealizowany wspólnie z Gminą Czarny Bór i Stare Bogaczowice, na mocy Porozumienia przyjętego Uchwałą Nr XXV/54/16 Rady Miejskiej z dnia 26 września 2016 r. Inwestycja miała na celu zapewnienie właściwych rozwiązań rozwoju przestrzennego masywu Trójgarbu i Chełmca oraz zwiększenie atrakcyjności turystycznej obszaru objętego zagospodarowaniem zarówno dla ruchu pieszego, rowerowego jak i konnego. Każdy sygnatariusz zawartego Porozumienia realizował inwestycję na swoim terenie. Gmina Szczawno-Zdrój wniosła wkład finansowy w zaplanowanej wysokości 100.000,00 zł. na wykonanie infrastruktury turystycznej w obrębie własnego terenu tj. wykonanie kierunkowskazów, tablic informacyjnych, ławek i stołów, stojaków na rowery oraz dwóch wiat, jednej na Chełmca a drugiej na szlaku na Chełmiec.

Kultura fizyczna:

- ✓ Budowa krytej pływalni Dolnośląski Delfinek w ramach budowy kompleksu oświatowo-sportowo-rekreacyjnego przy ul. Słonecznej 1w Szczawnie-Zdroju – w 2018 roku na realizację zadania wydatkowano 1.625.698,65 zł. Na to zadanie gmina otrzymała w 2018 roku dofinansowanie w wysokości 1.250.000,00 zł z Województwa Dolnośląskiego, 100.000,00 zł z budżetu Powiatu Wałbrzyskiego oraz 141.722,79 zł ze środków Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej.
- ✓ Zakup zestawu nagłośnieniowego – zakup został zrealizowany zgodnie z planem na kwotę 17.150,00 zł. Zestaw ma służyć do organizacji imprez sportowych i kulturalnych na terenie gminy.

- ✓ Zakup tablicy wyników na halę sportową w Szczawnie-Zdroju – zakup został zrealizowany zgodnie z planem na kwotę 15.375,00 zł i przekazany na halę sportową.
- ✓ Siłownia zewnętrzna przy ul. Obrońców Westerplatte – zadanie o wartości 5.700,00 zł zostało zrealizowane z wydatków bieżących.

Pomoc społeczna:

- ✓ Utworzenie Klubu Senior+ w lokalu przy ul. Sienkiewicza 40 w Szczawnie-Zdroju – zadanie inwestycyjne polegające na utworzeniu Klubu "Senior+" w pomieszczeniach adaptowanych przy ul. Henryka Sienkiewicza 40 w Szczawnie-Zdroju. Gmina uzyskała dofinansowanie z budżetu państwa wysokości 150.000,00 zł w ramach Programu Wieloletniego „Senior+” na lata 2015-2020. W 2017 roku poniesiono wydatek w kwocie 30.750,00 zł za wykonanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej, natomiast w 2018 r. wydatek to kwota 496.388,00 zł. Zadanie jest kontynuowane w 2019 roku.

Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa:

- ✓ Dofinansowanie zakupu inwestycyjnego w ramach Funduszu Wsparcia Policji – zgodnie z Uchwałą RM Nr XLVI/13/18 z dnia 19 lutego 2018 r. Gmina udzieliła wsparcia Policji w wysokości 10.000,00 zł. na dofinansowanie zakupu samochodu.
- ✓ Rozbudowa monitoringu miejskiego – W ramach zadania zakupiono 2 kamery wraz z antenami i akcesoriami montażowymi do instalacji w rejonie przejścia dla pieszych na ul. Solickiej oraz zainstalowano kompleksowy monitoring w technologii HD – 7 kamer, rejestrator i monitor dla Słonecznej Polany wraz z funkcją podglądu na żywo przez Internet dla zarządcy obiektami sportowymi i Straży Miejskiej Ponadto zainstalowano monitoring miejski na Cmentarzu Komunalnym – 7 kamer oraz zainstalowano 8 kamer na budynku UM Szczawno-Zdrój, koszt zadania 58.000,00 zł.

Transport:

- ✓ Przebudowa miejsc postojowych w ciągu drogi wojewódzkiej nr 375 – ul. Kolejowa w Szczawnie-Zdroju – Zadanie zostało zrealizowane przez firmę ze Szczawna-Zdroju na wartość 10.000,00 zł i dotyczyło wykonania jednego miejsca parkingowego przystosowanego dla osób niepełnosprawnych przy ul. Kolejowej 18 w Szczawnie-Zdroju.
- ✓ Przebudowa dróg i chodników gminnych na terenie Szczawna-Zdroju wykonana została na łączną kwotę 899.592,72 zł, na którą składały się następujące zadania:
 - wykonanie nowych nawierzchni cienkowarstwowych – 6.000 m²: ul. Lipowa, Kopernika, Graniczna, Jaśminowa, Wczasowa, Klonowa – na łączną wartość 168.264,00 zł,
 - budowa 176 mb chodnika na ul. Kopernika – wartość zadania 23.635,08 zł,
 - wykonanie nawierzchni 105 mb chodnika ul. Sienkiewicza – wartość zadania 48.560,00 zł,
 - przebudowa miejsc postojowych ul. Sienkiewicza – wartość zadania 29.382,24 zł,
 - wykonanie 212 mb nawierzchni chodnika ul. Topolowa – wartość zadania 74.624,59 zł,
 - budowa 244 mb chodnika ul. Jarzębinowa – wartość zadania 139.859,06 zł,
 - wymiana 174 mb krawężnika i przełożenie nawierzchni chodnika na ul. W. Stwosza - wartość zadania 57.818,57 zł,
 - wymiana 137 mb chodnika i wzmocnienie pobocza ul. Klonowej + projekt – wartość zadania 203.473,46 zł,
 - budowa 257 mb chodnika a ul. Kolejowej – wartość zadania 114.656,31 zł,Ponadto w ramach wykonywanych zdań wykonano niezbędne pod powierzchnie cienkowarstwowe regulacje urządzeń instalacji.
- ✓ Przebudowa ulic Chopina i Sienkiewicza w Szczawnie-Zdroju – na to zadanie składa się wykonany kosztorys inwestorski wraz z przedmiarem robót na kwotę 1.500,00 zł, planowana realizacja zadania to rok 2019.

Administracja publiczna:

- ✓ Budowa szybu dźwigu osobowego oraz przebudowa budynku Urzędu Miejskiego – w ramach zadania zaplanowano w 2018 roku adaptację pomieszczenia poddasza na archiwum zakładowe, budowę szybu windy oraz dostawę dźwigu, adaptację pomieszczeń na III piętrze na potrzeby CUW, rozpoczęcie przebudowy pomieszczeń na parterze w celu zorganizowania Biura Obsługi Interesanta wraz z wykonaniem toalety dostosowanej do potrzeb osób niepełnosprawnych. Na wykonanie zadania ogłoszono cztery przetargi. W związku z wyższymi kwotami po przetargach zwiększono wartość zadania oraz wydłużono czas realizacji do dnia 30 kwietnia 2019 roku. W roku 2018 plan wydatków wynosi 430.000,00 zł, a w 2019 – 286.800,00 zł. Po rozstrzygniętym czwartym przetargu podpisano w lipcu umowę na realizację zadania. W 2018 roku wykonano prace na wartość 409.133,65 zł. Prace są kontynuowane w 2019 r.
- ✓ E-usługi publiczne w Uzdrowskiej Gminie Miejskiej Szczawno-Zdrój – celem realizacji zadania była poprawa jakości oraz efektywności administracji publicznej oraz rozwój usług elektronicznych adresowanych do urzędników, mieszkańców, turystów i przedsiębiorców. Realizacja zadania zaplanowana została na lata 2017-2018. Wartość robót wyceniona została na kwotę 828.456,29 zł. Zakres prac przewidzianych w ramach umowy do realizacji w 2017 r. przewidywał dostawę i konfigurację sprzętu komputerowego. Na realizację tego etapu wydatkowano kwotę 198.209,43 zł. W 2018 r. wdrożone zostały następujące moduły: platformy e-usług dla mieszkańca, systemu dziedziny (PUMA), partycypacji społecznej (konsultacje społeczne, petycje), systemu zarządzania budżetem gminy, systemu usług informacyjnych (e-Rada, e-usterka, ostrzeżenia), e-wycieczki rezerwacji i opłat w obiektach publicznych, podglądu planu zagospodarowania przestrzennego, kalendarza, elektronicznego zarządzania dokumentacją. Zadanie na wartość 828.456,29 zł, z czego w 2018 r. gmina wydatkowała kwotę 630.246,86 zł. Dofinansowanie ze środków unijnych wyniosło 642.955,00 zł.

Działalność usługowa:

- ✓ Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego – opracowanie dokumentacji – w ramach tego zadania zawarta została umowa na sporządzenie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla strefy „A” ochrony uzdrowskiej – płatność ostatniej transzy – 615,00 zł. Zgodnie z zawartą umową opracowany został projekt uchwały w sprawie zasad i warunków sytuowania obiektów małej architektury, tablic reklamowych i urządzeń reklamowych oraz ogrodzeń, ich gabaryty, standardy jakościowe oraz rodzaje materiałów budowlanych z jakich mogą być wykonane –kwota 3.600,00 zł, za ogłoszenie w prasie o wyłożeniu do publicznego wglądu projektu uchwały zapłacono kwotę 369,00 zł, za opracowanie i wykonanie materiałów prezentujących przyjętą uchwałę zapłacono 4.287,00 zł.
- ✓ Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Uzdrowskiej Gminy Miejskiej Szczawno-Zdrój – na podstawie umowy z dnia 1 października 2018 przystąpiono do opracowania zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Uzdrowskiej Gminy Miejskiej Szczawno-Zdrój, zgodnie z Uchwałą Rady Miejskiej Nr XLVIII/18/18 z dnia 26 marca 2018 r., za I etap prac zapłacono 4 814,00 zł.

Na obszarze miasta następujące inwestycje są w toku (kontynuacja):

- ✓ Przebudowa lokali użytkowych na Klub „Senior +” przy ul. Sienkiewicza 40 w Szczawnie-Zdroju, łączne wydatki związane z realizacją inwestycji poniesione do końca roku 2018 r.: 527 138,90 zł, na realizację zadania uzyskano dotację z Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego wysokości 150 000 zł, plan budżetu 2019 r.: 287 000,00 zł.
- ✓ Budowa szybu dźwigu osobowego oraz przebudowa budynku Urzędu Miejskiego, łączne wydatki związane z realizacją inwestycji poniesione do końca 2018 r.: 409 133,65 zł, plan budżetu 2019 r.: 411 800,00 zł.
- ✓ Przebudowa wraz z dostosowaniem do wymagań przeciwpożarowych budynku Przedszkola Miejskiego w Szczawnie-Zdroju, łączne wydatki związane z realizacją inwestycji poniesione do końca 2018 r.: 142 822,11 zł, plan budżetu 2019 r.: 128 000,00 zł.

- ✓ Budowa krytej pływalni „Dolnośląski Delfinek” w ramach budowy Kompleksu Oświatowo-Sportowo-Rekreacyjnego, łączne wydatki związane z realizacją inwestycji poniesione do końca 2018 r.: 1 625 698,65 zł, plan budżetu 2019 r.: 3 700 000,00 zł, wydatek 2020 r. 3 800 000,00 zł, na realizację projektu uzyskano następujące dotacje: 1 741 722,79 zł Ministerstwo Sportu, 1 250 000,00 zł Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego, 100 000,00 zł Starostwo Powiatowe W Wałbrzychu.
- ✓ Zagospodarowanie parku Leśnego – Wzgórze Gedymina i rewaloryzacja części terenu Parku Zdrojowego – zadanie zaplanowane na lata 2017-2022, koszt 6 724 941,64 zł z podziałem na lata: 2019 r.: 61 500,00 zł, 2020 r.: 1 548 732,58 zł, 2021 r.: 3 081 475,17 zł, 2022 r.: 1 954 013,89 zł. W ramach realizacji projektu złożono wnioski o dofinansowanie w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko (całkowita wartość: 6 724 942 zł, wnioskowane dofinansowanie: 5 341 656 zł). Projekt uzyskał wymaganą liczbę punktów i spełnił kryteria wyboru projektów, jednak kwota przeznaczona obecnie na dofinansowanie projektów w konkursie nie wystarcza na wybranie go do dofinansowania. Obecnie jest umieszczony na liście rezerwowej. Oczekuje się na zwiększenie puli środków przeznaczonych na konkurs.

W 2018 roku następujące inwestycje na obszarze miasta zostały rozpoczęte i zaplanowane do realizacji 2019 roku:

- ✓ Przebudowa ulic Chopina i Sienkiewicza, plan 2 669 000,00 zł – złożono do Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego wnioski o dofinansowanie zadania pn. „Przebudowa dróg gminnych nr 114686D i 114685D – ulic Sienkiewicza i Chopina w Szczawnie-Zdroju” w ramach Programu rozwoju gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej. Całkowita wartość zadania zaplanowanego na 2019 rok wynosi 2 669 000,00 zł. Zgodnie z zatwierdzoną przez Prezesa Rady Ministrów listą rankingową wniosków o dofinansowanie w ramach Programu rozwoju gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej, wniosek Gminy o dofinansowanie zadania pn. „Przebudowa dróg gminnych nr 114686D i 114685D – ulic Sienkiewicza i Chopina w Szczawnie-Zdroju” jest na drugim miejscu na liście i tym samym uzyskał dofinansowanie w wysokości 50% kosztów inwestycji.
- ✓ Budowa Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w ramach budowy Kompleksu Oświatowo-Sportowo-Rekreacyjnego przy ul. Słonecznej 1A – realizacja planowana na lata 2016-2022 koszt 18 mln zł z podziałem na lata: 2019 r.: 2 000 000,00 zł, 2020 r.: 6 000 000,00 zł, 2021 r.: 5 000 000,00 zł, 2022 r.: 5 000 000,00 zł.

14.2. Budżet partycypacyjny

Uzdrowskowa Gmina Miejska Szczawno-Zdrój w latach 2012-2018 nie realizowała budżetu partycypacyjnego w formie budżetu obywatelskiego.

14.3. Stan mienia komunalnego

Grunty. W 2018 roku w skład gminnego zasobu nieruchomości wchodziło ogółem 327 ha gruntów, w tym 118 ha gruntów rolnych, 77 ha lasów i 132 ha terenów pozostałych. W użytkowaniu wieczystym pozostawały 32 ha gruntów ogółem, w tym 21 ha gruntów rolnych i 11 ha pozostałych. Szczegółowa struktura użytkowania gruntów w 2018 roku została przedstawiona w Tabeli 1. w Rozdziale 1. W mieniu komunalnym, w odniesieniu do 2017 roku, nastąpiły następujące zmiany w zakresie: użytków rolnych – łąki zmniejszenie z 122 ha do 121 ha, grunty zurbanizowane i zabudowane – tereny mieszkaniowe zwiększenie z 75 ha do 76 ha i zurbanizowane i niezabudowane zwiększenie z 24 ha do 25 ha. Użytkowanie pozostałych terenów pozostało bez zmian. W zakresie struktury własności terenów gminy nastąpiło zwiększenie z 757 ha do 758 ha terenów Skarbu Państwa oraz zmniejszenie z 358 ha do 357 ha terenów prywatnych.

Budynki mieszkalne i lokale użytkowe. W zasobach lokalowych gminy na dzień 31.12.2018 r. znajduje się 114 budynków mieszkalnych w tym: 11 budynków ze 100% udziałem gminy, 103 budynków wspólnot mieszkaniowych z udziałem gminy z czego: 40 budynki wspólnot mieszkaniowych zarządzanych jest przez gminę, 63 budynków wspólnot mieszkaniowych jest w zarządzie innych jednostek. W 11 budynkach ze 100% udziałem gminy znajduje się 56 lokali mieszkalnych. W 40 budynkach wspólnot mieszkaniowych zarządzanych przez gminę, znajduje się 275 lokali mieszkalnych w tym: 177 to lokale stanowiące własność osób fizycznych, 98 to lokale stanowiące własność gminy. W 63 budynkach wspólnot mieszkaniowych zarządzanych przez inne

jednostki znajdują się 516 lokali mieszkalnych, w tym: 360 to lokale stanowiące własność osób fizycznych, 156 to lokale stanowiące własność gminy. Ogółem liczba lokali mieszkalnych stanowiących własność gminy wynosi: 310. W zasobach gminy znajduje się 17 lokali użytkowych oraz 6 garaży. W 2018 roku budynkach mieszkalnych stanowiących mienie komunalne nastąpiły następujące zmiany w zakresie współwłasności zmniejszenie z 108 do 103, lokale użytkowe zmniejszenie z 20 do 17, garaże zmniejszenie z 7 do 6.

Budynki i budowle komunalne: Korty tenisowe (obiekt o powierzchni ca 8600 m² wraz z zapleczem socjalnym, dzierżawiony), Boisko sportowe (obiekt o powierzchni ca 1,5 ha- kompleks boisk sportowych wraz z zapleczem socjalnym), Hala sportowa i boisko lekkoatletyczne przy ul. Słonecznej oraz Kompleks Sportowo Rekreacyjny przy ul. Narciarskiej, Parkingi samochodowe na: ul. Lipowej /płatny/, Wojska Polskiego, Ratuszowej /płatne,/ i Al. Spacerowej. **Obiekty kultury:** Teatr Zdrojowy, Miejska Biblioteka Publiczna im. T. Boya-Żeleńskiego. **Obiekty sportowe:** Kompleks Sportowy przy ul. Słonecznej, Kompleks sportowo-rekreacyjny (ORLIK – boiska wielofunkcyjne) przy ul. Topolowej, Kompleks Słoneczna Polana z torem Four Cross, Korty tenisowe. **Pozostałe obiekty użyteczności publicznej:** Świetlica Środowiskowa, Dom dziennego pobytu Senior WIGOR. **Pozostałe gminne jednostki organizacyjne:** Szkoła Podstawowa, Przedszkole, Urząd Miejski, OPS i CUW. **Inne:** Wieża widokowa na Chełmcu.

Zasoby zieleni komunalnej zajmują powierzchnię ok. 150 ha, w tym: lasy komunalne (12,2 ha), parki miejskie i zieleńce (122,8 ha) i pozostałe tereny zieleni (15,0 ha). Cmentarz Komunalny w Szczawnie-Zdroju, administrowany jest przez Urząd od lipca 1992 r., i obejmuje powierzchnię 3,7 ha. Ponadto w granicach miasta Urząd Miejski administruje 4,4 km rowów melioracyjnych (z 15,3 km ogółem).

TABELA 96. Informacja o przewidywanych zmianach w stanie mienia komunalnego Uzdrowskiej Gminy Miejskiej Szczawno-Zdrój [2018].

Lp.	wyszczególnienie	Przewidywany stan na ostatni dzień		Planowane zwiększenia (+), zmniejszenia (-) stanu w roku budżetowym	Sposób zagospodarowania				
		2018	2019		w bezpośrednim zarządzie gminy	w zarządzie jednostki komunalnej	dzierżawa, najem, leasing	wieczyste użytkowanie	inne formy
1	Grunty ogółem (ha), w tym:	282	179	-3	128		52	32	
	rolne	139	139	0	28		27	21	
	działki budowlane	11	9	-2	11				
	tereny rekreacyjne	53	53	0	53				
	pozostałe	79	78	-1	36		25	11	
2	Lasy (ha)	12,2	12,2	0	12,2				
3	Parki (ha)	122,8	122,8	0	122,8				
4	Budynki – liczba ogółem, w tym	124	124	0	47				
	mieszkalne	114	114	0	40				
	obiekty szkolne	5	5	0	5				
	obiekty kulturalne	2	2	0	0				2
	obiekty służby zdrowia	1	1	0	0		1		
	pozostałe obiekty użyteczności publicznej	2	2	0	2				
5	Gruzowisko	0	0	0	0				
6	Drogi gminne (ulice miejskie w km)	22,20	22,20	0	22,20				
7	Obiekty sportowe	4	4	0			1		
8	Inne	1	1						1
9	Środki transportowe – szt.	2	2	0	2				
10	Pozostałe gminne jednostki organizacyjne	5	5	5					
11	Związki komunalne i stowarzyszenia, których członkiem jest gmina	6	6	0					

Źródło: Urząd Miejski w Szczawnie-Zdroju.

15. SYSTEM ZARZĄDZANIA STRUKTURAMI SAMORZĄDU

15.1. Organizacja systemu zarządzania gminą

Mieszkańcy Uzdrowiskowej Gminy Miejskiej Szczawno-Zdrój tworzą z mocy prawa **lokalną wspólnotę samorządową**. Organami samorządu gminy jest **Rada Miejska** (15 Radnych) – organ stanowiący i kontrolny wykonujący swoje zadania przy pomocy 6 statutowych komisji oraz **Burmistrza** pełniącego rolę organu wykonawczego. Kontakty władz samorządowych z mieszkańcami zapewniane są zarówno w sposób zinstytucjonalizowany, poprzez współpracę z organizacjami pozarządowymi, szkołami, itd., jak również poprzez bezpośrednie spotkania władz z mieszkańcami, przyjmowanie wniosków i skarg, dyżury pełnione przez radnych oraz wyspecjalizowane służby Urzędu Miejskiego, a także za pośrednictwem mediów.

Organ uchwałodawczy. Rada Miejska jest organem stanowiącym i kontrolnym na terenie Uzdrowiskowej Gminy Miejskiej Szczawno-Zdrój. W ramach swoich kompetencji podejmuje ona uchwały charakterze prawnym, w tym przepisy gminne, budżet gminy, uchwały o wyborze członków organów gminy. Do właściwości rady należą wszystkie sprawy będące w zakresie działania gminy, o ile ustawy nie stanowią inaczej. Organizację wewnętrzną i tryb pracy rady i jej organów określa statut gminy.

Skład Rady Miejskiej VIII kadencji 2014-2018:

– Jacek BARAN	– Łukasz KURJATA
– Stanisław BORKUSZ	– Małgorzata PACHOTA
– Ramona BUKOWSKA – Przewodnicząca Rady Miejskiej	– Zenon RÓŻYCKI
– Zenon DEC	– Marzena SOBCZYK
– Jolanta HOFMAN	– Jarosław STACHOWIAK – Wiceprzewodniczący Rady Miejskiej
– Adam JENNINGS	– Stanisława TOBIS-PAŃCZYSZYN
– Józef KACZANOWSKI	– Urszula WÓJCIK
– Jerzy KOGUT	

Skład Rady Miejskiej VIII kadencji 2018-2023:

– Michał BRODA – Przewodniczący Rady Miejskiej	– Edyta PANTOL
– Zenon DEC	– Agnieszka PISARSKA
– Adam JENNINGS	– Stanisława TOBIS-PAŃCZYSZYN – Wiceprzewodnicząca Rady Miejskiej
– Józef KACZANOWSKI	– Agnieszka WILK
– Janusz KOZŁOWICZ	– Dorota WOŁOSZYN-PUSŁOWSKA – Wiceprzewodnicząca Rady Miejskiej
– Tomasz KRUPA	– Urszula WÓJCIK
– Violeta MOŁDA	– Małgorzata ZBIREK
– Adam MOTYKA	

Komisje Rady Miejskiej Szczawno-Zdrój: Komisja Rewizyjna; Komisja Budżetowa i Gospodarki Mieniem; Komisja Oświaty, Kultury i Sportu; Komisja Spraw Obywatelskich; Komisja Uzdrowiskowa; Komisja Skarg, Wniosków i Petycji.

Organ wykonawczy. Burmistrz stanowi organ wykonawczy Rady Miejskiej. Zgodnie z ustawą wykonuje on uchwały rady oraz zadania gminy określone przepisami prawa, m.in.: gospodarowanie mieniem gminy, wykonywanie budżetu, zatrudnianie i zwalnianie kierowników gminnych jednostek organizacyjnych. W skład władz Uzdrowiskowej Gminy Miejskiej Szczawno-Zdrój w latach 2014-2018 wchodziło 4 członków:

- Burmistrz – Marek FEDORUK
- Zastępca Burmistrza – Urszula BUREK
- Skarbnik Miasta – Bogumiła WOJTCZUK
- Sekretarz Miasta – Sławomir GROCHALA

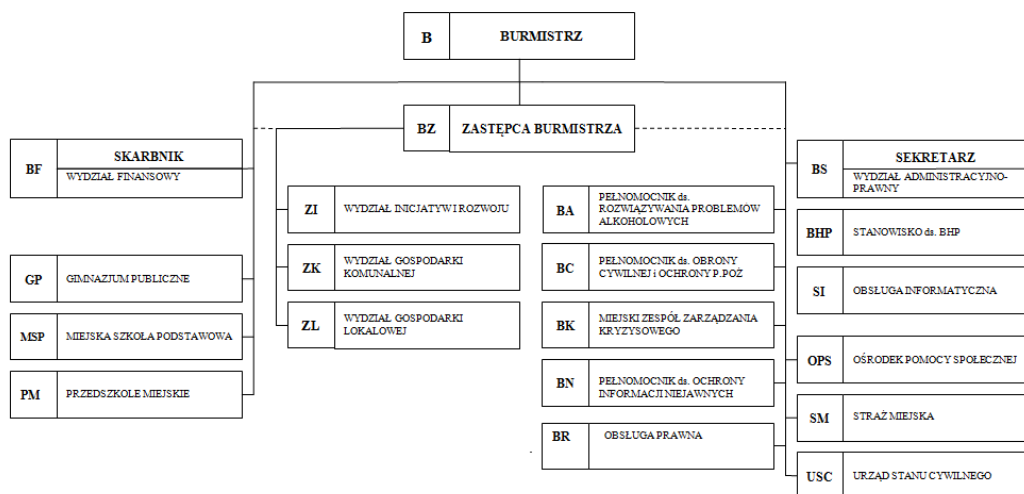
Obecnie skład władz Uzdrawiskowej Gminy Miejskiej Szczawno-Zdrój w latach 2018-2023 wchodzi 4 członków:

- Burmistrz – Marek FEDORUK
- Zastępca Burmistrza – Łukasz KURJATA
- Skarbnik Miasta – Bogumiła WOJTCZUK
- Sekretarz Miasta – Sławomir GROCHALA

Burmistrz nadzoruje zadania realizowane przez przydzielone im wydziały Urzędu Miejskiego w Szczawnie-Zdroju i pośrednio podporządkowane im gminne jednostki organizacyjne:

- Przedszkole Miejskie
- Ośrodek Pomocy Społecznej
- Miejska Szkoła Podstawowa z oddziałami gimnazjalnymi
- Teatr Zdrojowy im. Henryka Wieniawskiego
- Miejska Biblioteka Publiczna im. T. Boya-Żeleńskiego
- Centrum Usług Wspólnych (CUW)

SCHEMAT 14. Schemat organizacyjny Urzędu Miejskiego w Szczawnie-Zdroju [2018].

Źródło: <http://um.szczawnozdrój.ibip.wroc.pl>

W 2018 roku uchwałą powołane zostało również Centrum Usług Wspólnych³⁶.

15.2. Dokumenty strategiczne i programowe

Zgodnie z przyjętą do realizacji w 2000 roku Strategią Rozwoju Uzdrawiskowej Gminy Miejskiej Szczawno-Zdrój wizja Uzdrawiskowej Gminy Miejskiej Szczawno-Zdrój brzmi: równoległy rozwój tradycyjnej funkcji uzdrawiskowo-wypoczynkowej z nową funkcją kulturalną, turystyczną i sportową – podstawą rozwoju społeczno-gospodarczego miasta. Wskazane główne kierunki działania w realizacji wizji to:

- I. Intensywne działania na rzecz poprawy stanu środowiska naturalnego oraz utrzymania i wzmocnienia funkcji uzdrawiskowej gminy poprzez wykorzystanie naturalnych walorów i ich ochronę oraz realizację przez różne podmioty usług zdrowotnych.

³⁶ Uchwała nr XLV/8/18 Rady Miejskiej z dnia 5 lutego 2018 roku w sprawie utworzenia CUW z dniem 1 kwietnia 2018 r.

- II. Dalszy rozwój charakteru turystyczno-wypoczynkowo-rekreacyjnego gminy.
- III. Poprawa stanu technicznego zasobów komunalnych oraz ich rewitalizacja z dostosowaniem przestrzeni osadniczej dla potrzeb niepełnosprawnych.
- IV. Promocja przedsiębiorczości oraz rozwój małych i średnich przedsiębiorstw.
- V. Promowanie atrakcyjnego wizerunku uzdrowiska. Ścisła współpraca i współdziałanie z Wałbrzychem, Starostwem Powiatowym, województwem, regionem i gminami głównie zrzeszonymi w Związku Miast i Gmin Książańskich.

W 2018 roku na terenie Uzdrowskiej Gminy Miejskiej Szczawno-Zdrój obowiązywały następujące dokumenty strategiczne i programowe:

OBSZAR	STRATEGIE, POLITYKI, PLANY, PROGRAMY		
	Nazwa dokumentu	Uchwała przyjmująca	Realizacja 2018
DOKUMENTY STRATEGICZNE	Strategia Rozwoju Uzdrowskiej Gminy Miejskiej Szczawno-Zdrój	Uchwała Nr XXI/30/2000 16 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 30 czerwca 2000 r.	✓ Rozdziały 2-14, w tym inwestycje i działania
OCHRONA ŚRODOWISKA	Program Ochrony Środowiska dla Gminy Szczawno-Zdrój na lata 2013-2016 z perspektywą na lata 2017-2020	Program opracowany w 2013 r. nie został przyjęty uchwałą Rady Miasta – Planowane jest opracowanie nowego dokumentu	✓ Rozdziały 2 i 11, w tym inwestycje i działania
	Plan Gospodarki Niskoemisyjnej na lata 2014-2020 z perspektywą do 2030 r. dla Uzdrowskiej Gminy Miejskiej Szczawno-Zdrój z uwzględnieniem zapisów części wspólnej planu dla Aglomeracji Wałbrzyskiej	Uchwała Nr XXIII/44/16 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 27 czerwca 2016 r.	✓ Rozdziały 2 i 11, w tym inwestycje i działania
	Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Szczawno-Zdrój na 2018 r.	Uchwała Nr XLVIII/16/18 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 26 marca 2018 r.	✓ Rozdział 2 i 11, w tym inwestycje i działania
MIESZKALNICTWO	Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy na lata 2014-2018	Uchwała Nr XXXVIII/80/13 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 30 grudnia 2013 r.	✓ Rozdział 3, w tym inwestycje i działania
KULTURA I OCHRONA DZIEDZICTWA NARODOWEGO	Gminny Program Opieki nad Zabytkami Uzdrowskiej Gminy Miejskiej Szczawno-Zdrój na lata 2017 – 2020	Uchwała Nr XLII/71/17 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 6 listopada 2017 r.	✓ Rozdział 6, w tym inwestycje i działania
	Gminna Ewidencja Zabytków Uzdrowskiej Gminy Miejskiej Szczawno-Zdrój	Zarządzenie Burmistrza Szczawna-Zdroju Nr 97/2017 z dnia 23 sierpnia 2017 r.	✓ Rozdział 6, w tym inwestycje i działania
	Zasady udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru lub znajdującym się w gminnej ewidencji zabytków	Uchwała Nr XLVIII/19/18 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 26 marca 2018 r.	✓ Rozdział 6, w tym inwestycje i działania
OCHRONA ZDROWIA	Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2018 rok	Uchwała Nr XLIV/87/17 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 18 grudnia 2017 r.	✓ Rozdział 8 i 9, w tym inwestycje i działania

OBSZAR	STRATEGIE, POLITYKI, PLANY, PROGRAMY		
POMOC SPOŁECZNA I BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Szczawno-Zdrój na lata 2014-2020	Uchwała Nr XXXVII/70/13 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 2 grudnia 2013 r.	✓ Rozdział 9, w tym inwestycje i działania
	Gminny Program Ostonowy w zakresie Dożywania „Positek w szkole i w domu na lata 2019-2023”	Uchwała Nr VI/7/19 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 22 lutego 2019 r.	✓ Rozdział 9, w tym inwestycje i działania
	Program Przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie dla Uzdrowskiej Gminy Miejskiej Szczawno-Zdrój na lata 2019-2023	Uchwała Nr IV/7/18 rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 28 grudnia 2018 r.	✓ Rozdział 9, w tym inwestycje i działania
INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	Uchwała w sprawie wykonania Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2016-2011.Plan gospodarki odpadami	Uchwałę Nr XLIII/1451/17 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 21 grudnia 2017 r.	✓ Rozdział 11, w tym inwestycje i działania
	Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Szczawno-Zdrój na lata 2015-2032	Uchwała Nr XLV/7/18 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 5 lutego 2018 r.	✓ Rozdział 11, w tym inwestycje i działania
PLANOWANIE PRZESTRZENNE	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Szczawna-Zdroju	Uchwała Nr XLVI/17/98 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 8 czerwca 1998 r., zmienione uchwałami: - Nr XLV/6/06 z dnia 27 lutego 2006 r., - Nr XXVI/33/08 z dnia 27 października 2008 r., - Nr XXXV/18/09 z dnia 25 maja 2009 r., - Nr XX/34/12 z dnia 11 czerwca 2012 r.	✓ Rozdział 13, w tym inwestycje i działania
	Uchwała krajobrazowa	Uchwała Nr L/29/18 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 28 maja 2018 r. w sprawie ustalenia zasad i warunków sytuowania obiektów małej architektury, tablic reklamowych i urządzeń reklamowych oraz ogrodzeń, ich gabaryty, standardy jakościowe oraz rodzaje materiałów budowlanych, z jakich mogą być wykonane.	✓ Rozdział 13, w tym inwestycje i działania
WSPÓŁPRACA WEWNĘTRZNA I ZEWNĘTRZNA	Roczny Program Współpracy Uzdrowskiej Gminy Miejskiej Szczawno-Zdrój z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2018	Uchwała Nr XLII/66/17 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 6 listopada 2017 r.	✓ Rozdział 12, w tym inwestycje i działania

OBSZAR	STRATEGIE, POLITYKI, PLANY, PROGRAMY		
REWITALIZACJA	Gminny Program Rewitalizacji Uzdrowiskowej Gminy Miejskiej Szczawno-Zdrój na lata 2016-2025	Uchwała Nr XXIX/73/16 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 21 grudnia 2016 r.	✓ Rozdziały 2-14, w tym inwestycje i działania
GOSPODARKA FINANSOWA	Wieloletniej Prognoza Finansowa Gminy Szczawno-Zdrój na lata 2018-2025	Uchwała Nr XLIV/83/17 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 18 grudnia 2017 r.	✓ Rozdział 14, w tym inwestycje i działania

Źródło: opracowanie własne.

Strategia Rozwoju Uzdrowiskowej Gminy Miejskiej Szczawno-Zdrój (2000):

Priorytety	Główne działania realizowane w 2018 roku
I. Intensywne działania na rzecz poprawy stanu środowiska naturalnego oraz utrzymania i wzmocnienia funkcji uzdrowiskowej gminy poprzez wykorzystanie naturalnych walorów i ich ochronę oraz realizację przez różne podmioty usług zdrowotnych.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Realizacja Plan Gospodarki Niskoemisyjnej na lata 2014-2020 z perspektywą do 2030 r. i Programu Kawka, m.in.: <ul style="list-style-type: none"> - Termomodernizacja czterech budynków komunalnych Uzdrowiskowej Gminy Miejskiej Szczawno-Zdrój przy ul. Słowackiego 23 i 29, Sienkiewicza 40 i Baczyńskiego 14, - Termomodernizacja wielorodzinnych budynków mieszkalnych przy ul. Równoległej 11, 12 i 16, ul. Solickiej 2, ul. Okrężnej 3, ul. Sienkiewicza 34 i 41a oraz ul. Kolejowej 15 w Szczawnie-Zdroju - wykonanie 52 modernizacji systemów grzewczych ✓ Usuwanie wyrobów zawierających azbest z nieruchomości na terenie Szczawna-Zdroju – odebrano łącznie 14,130 Mg z 10 nieruchomości ✓ Budowa chodników: <ul style="list-style-type: none"> - 244 mb chodnika na ul. Jarzębinowej - 257 mb chodnika na ul. Kolejowej - 137 mb chodnika na ul. Klonowej i utwardzenie wzmocnienie pobocza w celu umożliwienia parkowania pojazdów - 176 mb chodnika ul. Kopernika - 212 mb nawierzchni chodnika na ul. Topolowej - zmiana 105 mb nawierzchni chodnika przy ul. Sienkiewicza - Wymiana 174 mb krawężnika i przełożenie nawierzchni chodnika na ul. Wita Stwosza ✓ Wykonanie nawierzchni cienkowarstwowych na ulicach gminnych (6 000 m²): ulice: Lipowa, Kopernika, Graniczna, Jaśminowa, Wczasowa, Klonowa ✓ Wykonanie 8 miejsc postojowych przy ul. Słowackiego i 1 miejsca parkingowego przystosowanego dla osób niepełnosprawnych przy ul. Kolejowej 18 ✓ Uzyskanie zatwierdzenia Marszałka Dolnośląskiego i Starosty Wałbrzyskiego w sprawie ograniczenia przejazdu tonażowego do 3,5 t na wlocie do ul. Saperów, Różanej, Bocznaj, B. Prusa, Równoległej ✓ Wprowadzenie strefy 30 ograniczonej prędkości na obszarze pomiędzy ul. Nizinną a ul. Prusa ✓ Umożliwienie dwustronnego kierunku jazdy dla rowerów na ul. Okrężnej ✓ Uruchomienie drogi rowerowej na ul. Ułanów Nadwiślańskich. ✓ Odnowienie oznakowania poziomego w technologii cienkowarstwowej na terenie miasta oraz wykonanie nowego grubowarstwowe, z masy chemoutwardzalnej dla 5 przejść dla pieszych (3 na ul. A. Mickiewicza 3, na ul. Lipowej przy skrzyżowaniu z ul. A. Mickiewicza oraz na ul. Równoległej przy rondzie). ✓ Lobbowanie na rzecz budowy obwodnicy miasta Wałbrzycha w ciągu drogi krajowej nr 35, która spowoduje wyprowadzenie ruchu tranzytowego ze Szczawna-Zdroju, a w konsekwencji znaczne ograniczenie zanieczyszczenia powietrza i hałasu wywołane ruchem pojazdów.
II. Dalszy rozwój charakteru turystyczno-wypoczynkowo-rekreacyjnego gminy.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Ścieżka edukacyjno-ekologiczna w Parku Szwedzkim w Szczawnie-Zdroju ✓ Zagospodarowanie parku leśnego – Wzgórze Gedymina i rewitalizacja części terenu leśnego Parku Zdrojowego ✓ Po śladach historii lecznictwa uzdrowiskowego w Janskich Łazniskach i Szczawnie-Zdroju ✓ Ekomuzeum wokół Trójgarbu – sposób na ochronę i udostępnienie zasobów przyrodniczych masywu Trójgarbu i Chełmca

Priorytety	Główne działania realizowane w 2018 roku
	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Budowa krytej pływalni Dolnośląski Delfinek w ramach budowy kompleksu oświatowo-sportowo-rekreacyjnego przy ul. Słonecznej 1w Szczawnie- Zdroju
<p>III. Poprawa stanu technicznego zasobów komunalnych oraz ich rewitalizacja i rewitalizacja z dostosowaniem przestrzeni osadniczej dla potrzeb niepełnosprawnych.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Termomodernizacja czterech budynków komunalnych Uzdrowskiej Gminy Miejskiej Szczawno-Zdrój przy ul. Słowackiego 23 i 29, Sienkiewicza 40 i Baczyńskiego 14, ✓ Termomodernizacja wielorodzinnych budynków mieszkalnych przy ul. Równoległej 11, 12 i 16, ul. Solickiej 2, ul. Okrężnej 3, ul. Sienkiewicza 34 i 41a oraz ul. Kolejowej 15 w Szczawnie-Zdroju
<p>IV. Promocja przedsiębiorczości oraz rozwój małych i średnich przedsiębiorstw.</p> <p>V.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ E-usługi publiczne w Uzdrowskiej Gminie Miejskiej Szczawno-Zdrój
<p>VI. Promowanie atrakcyjnego wizerunku uzdrowiska. Ścisła współpraca i współdziałanie z Wałbrzychem, Starostwem Powiatowym, województwem, regionem i gminami głównie zrzeszonymi w Związku Miast i Gmin Książańskich.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Działania promocyjne ✓ Współpraca w ramach realizacji: <ul style="list-style-type: none"> - Ekomuzeum wokół Trójgarbu – etap II – sposób na ochronę i udostępnienie zasobów przyrodniczych Masywu Trójgarbu i Chełmca” - Strategii Rozwoju Aglomeracji Wałbrzyskiej, strategii rozwoju społeczno-gospodarczego południowej i zachodniej części Dolnego Śląska, zwanej „Strategia Rozwoju Sudety 2030” - Wałbrzyskiego Klastra Energetycznego - „Po śladach historii lecznictwa uzdrowskiego w Janskich Łąznich i Szczawnie-Zdroju” wraz z uzdrowskiem Janské Lázně - „Źródło kultury i poznania” z Královéhradecký krajem.

15.3. Uchwały Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju

Lp.	Numer uchwały	Realizacja 2018
1	Uchwała Nr XLV/1/18 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 5 lutego 2018 r. w sprawie przyjęcia Planu Pracy Komisji Rewizyjnej na 2018 rok	Wykonana
2	Uchwała Nr XLV/2/18 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 5 lutego 2018 r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Uzdrowskiej Gminy Miejskiej Szczawno-Zdrój dla strefy "A" ochrony uzdrowskiej	Wykonana
3	Uchwała Nr XLV/3/18 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 5 lutego 2018 r. w sprawie pozbawienia statusu pomnika przyrody	Wykonana
4	Uchwała Nr XLV/4/18 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 5 lutego 2018 r. w sprawie uchylenia uchwały Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju	Wykonana
5	Uchwała Nr XLV/5/18 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 5 lutego 2018 r. w sprawie wyrażenia zgody na zawarcie kolejnej umowy dzierżawy terenu części działki nr 476 położonej w Szczawnie-Zdroju, obręb Szczawno-Zdrój 2	Wykonana
6	Uchwała Nr XLV/6/18 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 5 lutego 2018 r. w sprawie wyrażenia zgody na zawarcie kolejnej umowy dzierżawy terenu części działki nr 591/1 położonej w Szczawnie-Zdroju, obręb Szczawno-Zdrój 2	Wykonana
7	Uchwała Nr XLV/7/18 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 5 lutego 2018 r. w sprawie przyjęcia "Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Szczawno-Zdrój na lata 2018 - 2032"	Wykonana Realizacja programu w toku
8	Uchwała Nr XLV/8/18 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 5 lutego 2018 r. w sprawie utworzenia Centrum Usług Wspólnych Uzdrowskiej Gminy Miejskiej Szczawno-Zdrój oraz nadania statutu	Wykonana
9	Uchwała Nr XLV/9/18 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 5 lutego 2018 r. w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Szczawno- Zdrój na lata 2018-2025	Wykonana
10	Uchwała Nr XLV/10/18 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 5 lutego 2018 r. w sprawie zmian w budżecie gminy na rok 2018	Wykonana
11	Uchwała Nr XLV/11/18 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 5 lutego 2018 r. w sprawie upoważnienia Burmistrza Szczawna-Zdroju do przyjęcia do realizacji przedsięwzięcia pn. Budowa krytej pływalni "Dolnośląski Delfinek" przy ul. Słonecznej 1A w Szczawnie-Zdroju w ramach kompleksu oświatowo-sportowo-rekreacyjnego oraz złożenia wniosku o dofinansowanie	Wykonana
12	Uchwała Nr XLV/12/18 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 5 lutego 2018 r. w sprawie upoważnienia Burmistrza Szczawna-Zdroju do przyjęcia do realizacji przedsięwzięcia pn. "Budowa Zespołu Szkolno-przedszkolnego przy ul. Słonecznej 1A w Szczawnie-Zdroju w ramach kompleksu oświatowo-sportowo-rekreacyjnego" oraz złożenia wniosku o dofinansowanie	Wykonana
13	Uchwała Nr XLVI/13/18 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 19 lutego 2018 r. w sprawie zmian w budżecie gminy na 2018 rok	Wykonana
14	Uchwała Nr XLVIII/14/18 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 26 marca 2018 r. w sprawie podziału Gminy Szczawno-Zdrój na okręgi wyborcze, ustalenia ich granic, numerów oraz liczby radnych wybieranych w każdym okręgu wyborczym	Wykonana

Lp.	Numer uchwały	Realizacja 2018
15	Uchwała Nr XLVIII/15/18 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 26 marca 2018 r. w sprawie zmiany Uchwały Nr XLV/8/18 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 5 lutego 2018 r. w sprawie utworzenia Centrum Usług Wspólnych Uzdrowskiej Gminy Miejskiej Szczawno-Zdrój oraz nadania statutu	Wykonana
16	Uchwała Nr XLVIII/16/18 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 26 marca 2018 r. w sprawie przyjęcia "Programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Szczawno-Zdrój na 2018 r."	Wykonana Realizacja programu w toku
17	Uchwała Nr XLVIII/17/18 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 26 marca 2018 r. w sprawie wyrażenia zgody na zawarcie kolejnej umowy dzierżawy terenu części działki nr 353/26 położonej w Szczawnie-Zdroju przy ul. Juliusza Słowackiego, obręb Szczawno-Zdrój 2	Wykonana
18	Uchwała Nr XLVIII/18/18 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 26 marca 2018 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Uzdrowskiej Gminy Miejskiej Szczawno-Zdrój	Wykonana Realizacja procedury w toku
19	Uchwała Nr XLVIII/19/18 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 26 marca 2018 r. w sprawie zasad udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru lub znajdującym się w gminnej ewidencji zabytków	Wykonana
20	Uchwała Nr XLVIII/20/18 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 26 marca 2018 r. w sprawie zmian w budżecie gminy na rok 2018	Wykonana
21	Uchwała Nr XLIX/21/18 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 23 kwietnia 2018 r. w sprawie podziału gminy Szczawno-Zdrój na stałe obwody głosowania, ustalenia ich numerów i granic oraz siedzib obwodowych komisji wyborczych	Wykonana
22	Uchwała Nr XLIX/22/18 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 23 kwietnia 2018 r. w sprawie zmiany Uchwały Nr XLV/8/18 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 5 lutego 2018 r. w sprawie utworzenia Centrum Usług Wspólnych Uzdrowskiej Gminy Miejskiej Szczawno-Zdrój oraz nadania statutu	Wykonana
23	Uchwała Nr XLIX/23/18 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 23 kwietnia 2018 r. w sprawie zwolnień z podatku od nieruchomości dla przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą na terenie Gminy Szczawno-Zdrój w ramach pomocy de minimis	Wykonana
24	Uchwała Nr XLIX/24/18 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 23 kwietnia 2018 r. w sprawie zmiany uchwały nr XLVIII/19/18 z dnia 26 marca 2018 r. w sprawie zasad udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru lub znajdującym się w gminnej ewidencji zabytków	Wykonana
25	Uchwała Nr XLIX/25/18 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 23 kwietnia 2018 r. w sprawie nadania nazwy dla terenu położonego u zbiegu ulicy Kolejowej i Wojska Polskiego w Szczawnie-Zdroju	Wykonana
26	Uchwała Nr XLIX/26/18 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 23 kwietnia 2018 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Uzdrowskiej Gminy Miejskiej Szczawno-Zdrój	Wykonana Procedura w toku
27	Uchwała Nr XLIX/27/18 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 23 kwietnia 2018 r. w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Szczawno-Zdrój	Wykonana
28	Uchwała Nr XLIX/28/18 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 23 kwietnia 2018 r. w sprawie zmian w budżecie gminy na rok 2018	Wykonana
29	Uchwała Nr L/29/18 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 28 maja 2018 r. w sprawie ustalenia zasad i warunków sytuowania obiektów małej architektury, tablic reklamowych i urządzeń reklamowych oraz ogrodzeń, ich gabaryty, standardy jakościowe oraz rodzaje materiałów budowlanych, z jakich mogą być wykonane	Wykonana Realizacja uchwały w toku
30	Uchwała Nr L/30/18 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 28 maja 2018 r. w sprawie wyrażenia zgody na zawarcie kolejnej umowy dzierżawy terenu części działki nr 632 położonej w Szczawnie-Zdroju, obręb Szczawno-Zdrój 1	Wykonana
31	Uchwała Nr L/31/18 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 28 maja 2018 r. w sprawie upoważnienia Burmistrza Szczawna-Zdroju do złożenia wniosku o dofinansowanie i przyjęcia do realizacji określonego w Studium Wykonalności przedsięwzięcia pn. "Zagospodarowanie parku leśnego - Wzgórze Gedymina i rewaloryzacja części terenu Parku Zdrojowego w Szczawnie-Zdroju"	Wykonana
32	Uchwała Nr L/32/18 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 28 maja 2018 r. w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Szczawno-Zdrój	Wykonana
33	Uchwała Nr L/33/18 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 28 maja 2018 r. w sprawie zmian w budżecie gminy na rok 2018	Wykonana
34	Uchwała Nr L/34/18 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 28 maja 2018 r. w sprawie odpłatnego nabycia do gminnego zasobu nieruchomości położonych w Szczawnie-Zdroju przy ul. Tadeusza Kościuszki oznaczonych jako działki nr 571/1, 571/2, 571/4, 571/5	Wykonana
35	Uchwała Nr L/35/18 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 28 maja 2018 r. w sprawie wyrażenia zgody na zawarcie kolejnej umowy dzierżawy terenu części działki nr 309/35 położonej w Szczawnie-Zdroju, obręb Szczawno-Zdrój 2	Wykonana
36	Uchwała Nr LI/36/18 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 21 czerwca 2018 r. w sprawie rozpatrzenia i zatwierdzenia sprawozdania finansowego, sprawozdania z wykonania budżetu Gminy Szczawno-Zdrój za rok 2017 oraz informacji o stanie mienia komunalnego	Wykonana
37	Uchwała Nr LI/37/18 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 21 czerwca 2018 r. w sprawie udzielenia Burmistrzowi Szczawna-Zdroju absolutorium z wykonania budżetu Gminy za rok 2017	Wykonana
38	Uchwała Nr LI/38/18 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 21 czerwca 2018 r. w sprawie wyrażenia zgody na zawarcie kolejnej umowy dzierżawy terenu części działki nr 302/4 obręb nr 2 położonej w	Wykonana

Lp.	Numer uchwały	Realizacja 2018
	Szczawnie-Zdroju przy ul. Bocznej 4	
39	Uchwała Nr LI/39/18 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 21 czerwca 2018 r. w sprawie wyrażenia zgody na zawarcie kolejnej umowy dzierżawy terenu działki nr 290/35 obręb nr 1 położonej w Szczawnie-Zdroju przy ul. Jesionowej 4	Wykonana
40	Uchwała Nr LI/40/18 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 21 czerwca 2018 r. w sprawie wyrażenia zgody na zawarcie kolejnej umowy dzierżawy terenu działki nr 251/6 obręb nr 1 położonej w Szczawnie-Zdroju przy ul. Lipowej 11	Wykonana
41	Uchwała Nr LI/41/18 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 21 czerwca 2018 r. w sprawie wyrażenia zgody na zawarcie kolejnej umowy dzierżawy terenu działki nr 144 obręb nr 2 położonej w Szczawnie-Zdroju przy Alei Spacerowej 2	Wykonana
42	Uchwała Nr LI/42/18 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 21 czerwca 2018 r. w sprawie wyrażenia zgody na zawarcie kolejnej umowy dzierżawy terenu działki nr 140/2 obręb nr 2 położonej w Szczawnie-Zdroju przy Alei Spacerowej 3	Wykonana
43	Uchwała Nr LI/43/18 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 21 czerwca 2018 r. w sprawie wyrażenia zgody na zawarcie kolejnej umowy dzierżawy terenu działki nr 320/12 obręb nr 1 położonej w Szczawnie-Zdroju przy ul. Henryka Sienkiewicza 29	Wykonana
44	Uchwała Nr LI/44/18 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 21 czerwca 2018 r. w sprawie wyrażenia zgody na zawarcie kolejnej umowy dzierżawy terenu działki nr 316/20 obręb nr 1 położonej w Szczawnie-Zdroju przy ul. Henryka Sienkiewicza 26	Wykonana
45	Uchwała Nr LI/45/18 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 21 czerwca 2018 r. w sprawie wyrażenia zgody na zawarcie kolejnej umowy dzierżawy terenu części działki nr 316/18 obręb nr 1 położonej w Szczawnie-Zdroju przy ul. Henryka Sienkiewicza 20	Wykonana
46	Uchwała Nr LI/46/18 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 21 czerwca 2018 r. w sprawie wyrażenia zgody na zawarcie kolejnej umowy dzierżawy terenu działki nr 287 obręb nr 2 położonej w Szczawnie-Zdroju przy ul. Mikołaja Kopernika 6	Wykonana
47	Uchwała Nr LI/47/18 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 21 czerwca 2018 r. w sprawie wyrażenia zgody na zawarcie kolejnej umowy dzierżawy terenu części działki nr 602/18 obręb nr 1 położonej w Szczawnie-Zdroju przy ul. Tadeusza Kościuszki 12	Wykonana
48	Uchwała Nr LI/48/18 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 21 czerwca 2018 r. w sprawie wyrażenia zgody na zawarcie kolejnej umowy dzierżawy terenu części działki nr 118/6 obręb nr 1 położonej w Szczawnie-Zdroju przy ul. Fryderyka Chopina 18	Wykonana
49	Uchwała Nr LI/49/18 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 21 czerwca 2018 r. w sprawie wyrażenia zgody na zawarcie kolejnej umowy dzierżawy terenu części działki nr 176/16 obręb nr 2 położonej w Szczawnie-Zdroju przy ul. Kolejowej 8	Wykonana
50	Uchwała Nr LI/50/18 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 21 czerwca 2018 r. w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Szczawnio-Zdrój	Wykonana
51	Uchwała Nr LI/51/18 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 21 czerwca 2018 r. w sprawie zmian w budżecie gminy na rok 2018	Wykonana
52	Uchwała Nr LI/52/18 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 21 czerwca 2018 r. w sprawie zmiany Statutu samorządowej instytucji kultury ? Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Tadeusza Boya-Żeleńskiego w Szczawnie Zdroju	Wykonana
53	Uchwała Nr LI/53/18 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 21 czerwca 2018 r. w sprawie Statutu Uzdrowskiej Gminy Miejskiej Szczawnio-Zdrój	Wykonana
54	Uchwała Nr LII/54/18 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 26 czerwca 2018 r. w sprawie ustalenia wynagrodzenia Burmistrzowi Szczawnio-Zdroju - Panu Markowi Fedorukowi	Wykonana
55	Uchwała Nr LII/55/18 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 26 czerwca 2018 r. w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Szczawnio-Zdrój	Wykonana
56	Uchwała Nr LII/56/18 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 26 czerwca 2018 r. w sprawie zmian w budżecie gminy na rok 2018	Wykonana
57	Uchwała Nr LIII/57/18 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 24 lipca 2018 r. w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Szczawnio-Zdrój	Wykonana
58	Uchwała Nr LIII/58/18 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 24 lipca 2018 r. w sprawie zmian w budżecie gminy na rok 2018	Wykonana
59	Uchwała Nr LIV/59/18 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 31 sierpnia 2018 r. w sprawie wyrażenia zgody na zawarcie kolejnej umowy dzierżawy terenu działki nr 555 położonej w Szczawnie-Zdroju, obręb Szczawnio-Zdrój 2	Wykonana
60	Uchwała Nr LIV/60/18 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 31 sierpnia 2018 r. w sprawie wyrażenia zgody na zawarcie kolejnej umowy dzierżawy terenu działki nr 309/35 położonej w Szczawnie-Zdroju, obręb Szczawnio-Zdrój 2	Wykonana
61	Uchwała Nr LIV/61/18 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 31 sierpnia 2018 r. w sprawie wyrażenia zgody na zawarcie kolejnej umowy dzierżawy terenu części działki nr 309/35 położonej w Szczawnie-Zdroju, obręb Szczawnio-Zdrój 2	Wykonana
62	Uchwała Nr LIV/62/18 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 31 sierpnia 2018 r. w sprawie wyrażenia zgody na zawarcie kolejnej umowy dzierżawy terenu części działki nr 316/18 położonej w Szczawnie-Zdroju, obręb Szczawnio-Zdrój 1	Wykonana
63	Uchwała Nr LIV/63/18 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 31 sierpnia 2018 r. w sprawie wyrażenia zgody na zawarcie kolejnej umowy dzierżawy terenu części działki nr 554/5 położonej w Szczawnie-Zdroju,	Wykonana

Lp.	Numer uchwały	Realizacja 2018
	obręb Szczawno-Zdrój 1	
64	Uchwała Nr LIV/64/18 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 31 sierpnia 2018 r. w sprawie pozbawienia statusu pomnika przyrody	Wykonana
65	Uchwała Nr LIV/65/18 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 31 sierpnia 2018 r. zmieniająca Uchwałę Nr XLIII/08/98 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 26 marca 1998 r. w sprawie określenia niektórych zasad gospodarowania nieruchomościami stanowiącymi gminny zasób nieruchomości oraz nabywania nieruchomości do gminnego zasobu	Wykonana
66	Uchwała Nr LIV/66/18 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 31 sierpnia 2018 r. w sprawie określenia formatu elektronicznego, warunków i trybu składania za pomocą środków komunikacji elektronicznej informacji i deklaracji na podatek od nieruchomości, rolny i leśny	Wykonana
67	Uchwała Nr LIV/67/18 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 31 sierpnia 2018 r. w sprawie określenia zasad i trybu przeprowadzania konsultacji społecznych z mieszkańcami Uzdrawiskowej Gminy Miejskiej Szczawno-Zdrój	Wykonana
68	Uchwała Nr LIV/68/18 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 31 sierpnia 2018 r. w sprawie zmiany Uchwały Nr LI/52/18 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 21 czerwca 2018 r. w sprawie zmiany Statutu samorządowej instytucji kultury - Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Tadeusza Boya-Żeleńskiego w Szczawnie-Zdroju	Wykonana
69	Uchwała Nr LIV/69/18 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 31 sierpnia 2018 r. w sprawie zmian w budżecie gminy na rok 2018	Wykonana
70	Uchwała Nr LV/70/18 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 28 września 2018 r. w sprawie wyrażenia zgody na zawarcie kolejnej umowy dzierżawy terenu działki nr 78/21 położonej w Szczawnie-Zdroju, obręb Szczawno-Zdrój 2	Wykonana
71	Uchwała Nr LV/71/18 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 28 września 2018 r. w sprawie wyrażenia zgody na wzniesienie pomnika patriotycznego upamiętniającego 100-lecie odzyskania Niepodległości przez Polskę	Wykonana
72	Uchwała Nr LV/72/18 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 28 września 2018 r. w sprawie ustalenia regulaminu korzystania z Hali Sportowej i Obiektu lekkoatletycznego przy ul. Słonecznej 1a w Szczawnie-Zdroju	Wykonana
73	Uchwała Nr LV/73/18 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 28 września 2018 r. w sprawie ustalenia regulaminu korzystania z kompleksu sportowo-rekreacyjnego przy ul. Topolowej 5 w Szczawnie-Zdroju	Wykonana
74	Uchwała Nr LV/74/18 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 28 września 2018 r. w sprawie określenia zasad obciążania nieruchomości stanowiących własność Uzdrawiskowej Gminy Miejskiej Szczawno-Zdrój służebnościami gruntowymi i przesyłu	Wykonana
75	Uchwała Nr LV/75/18 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 28 września 2018 r. w sprawie zmian w budżecie gminy na 2018 rok	Wykonana
76	Uchwała Nr LVI/76/18 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 29 października 2018 r. w sprawie uchwalenia "Rocznego Programu Współpracy Uzdrawiskowej Gminy Miejskiej Szczawno-Zdrój z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2019"	Wykonana Realizacja programu w toku
77	Uchwała Nr LVI/77/18 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 29 października 2018 r. w sprawie szczegółowych zasad wnoszenia inicjatyw obywatelskich, zasad tworzenia komitetów inicjatyw uchwałodawczych, zasad promocji obywatelskich inicjatyw uchwałodawczych, formalnych wymogów, jakim muszą odpowiadać składane projekty	Wykonana
78	Uchwała Nr LVI/78/18 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 29 października 2018 r. w sprawie przyjęcia Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego południowej i zachodniej części Dolnego Śląska, zwanej "Strategia Rozwoju Sudety 2030"	Wykonana Realizacja strategii w toku
79	Uchwała Nr LVI/79/18 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 29 października 2018 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Aglomeracji Wałbrzyskiej z perspektywą do 2030 r.	Wykonana Realizacja strategii w toku
80	Uchwała Nr LVI/80/18 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 29 października 2018 r. w sprawie nadania nazwy ulicy w Szczawnie-Zdroju	Wykonana
81	Uchwała Nr LVI/81/18 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 29 października 2018 r. w sprawie zmiany nazwy części ulicy Zdrojowej w Szczawnie-Zdroju	Wykonana
82	Uchwała Nr LVI/82/18 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 29 października 2018 r. w sprawie Statutu Uzdrawiskowej Gminy Miejskiej Szczawno-Zdrój	Wykonana
83	Uchwała Nr LVI/83/18 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 29 października 2018 r. w sprawie zmian w budżecie gminy na rok 2018	Wykonana
84	Uchwała Nr LVIII/84/18 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 15 listopada 2018 r. w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Szczawno-Zdrój	Wykonana
85	Uchwała Nr LVIII/85/18 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 15 listopada 2018 r. w sprawie zmian w budżecie gminy na rok 2018	Wykonana
86	Uchwała Nr LVIII/86/18 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 15 listopada 2018 r. zmieniająca Uchwałę Nr XLIII/08/98 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 26 marca 1998 r. w sprawie określenia niektórych zasad gospodarowania nieruchomościami stanowiącymi gminny zasób nieruchomości oraz nabywania nieruchomości do gminnego zasobu	Wykonana
87	Uchwała Nr I/1/18 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 23 listopada 2018 r. w sprawie wyboru Przewodniczącego Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju	Wykonana

Lp.	Numer uchwały	Realizacja 2018
88	Uchwała Nr I/2/18 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 23 listopada 2018 r. w sprawie wyboru Wiceprzewodniczącego Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju	Wykonana
89	Uchwała Nr I/3/18 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 23 listopada 2018 r. w sprawie wyboru drugiego Wiceprzewodniczącego Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju	Wykonana
90	Uchwała Nr III/4/18 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie ustalenia składków osobowych komisji Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju	Wykonana
91	Uchwała Nr III/5/18 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie zmian w budżecie gminy na rok 2018	Wykonana
92	Uchwała Nr IV/6/18 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 28 grudnia 2018 r. w sprawie uchwalenia Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2019 rok	Wykonana Realizacja programu w toku
93	Uchwała Nr IV/7/18 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 28 grudnia 2018 r. w sprawie przyjęcia "Programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie dla Uzdrawiskowej Gminy Miejskiej Szczawnio-Zdrój na lata 2019-2023"	Wykonana Realizacja programu w toku
94	Uchwała Nr IV/8/18 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 28 grudnia 2018 r. w sprawie maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży oraz w miejscu sprzedaży na terenie Szczawnio-Zdroju i ustalenia zasad usytuowania miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych na terenie Szczawnio-Zdroju	Wykonana
95	Uchwała Nr IV/9/18 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 28 grudnia 2018 r. w sprawie ustanowienia gminnego programu ostonowego w zakresie dożywiania "Posiłek w szkole i w domu" na lata 2019-2023	Wykonana
96	Uchwała Nr IV/10/18 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 28 grudnia 2018 r. w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego w celu udzielenia wsparcia w ramach wieloletniego rządowego programu "Posiłek w szkole i w domu" na lata 2019-2023	Wykonana
97	Uchwała Nr IV/11/18 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 28 grudnia 2018 r. w sprawie przystąpienia Uzdrawiskowej Gminy Miejskiej Szczawnio-Zdrój do przygotowania i realizacji partnerskiego projektu grantowego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020 Działanie 3.3. efektywność energetyczna w budynkach użyteczności publicznej i sektorze mieszkaniowym Poddziałanie 3.3.4 typ 3.3e Modernizacja systemów grzewczych i odnawialne źródła energii - projekty dotyczące zwalczania emisji kominowej ZIT AW RPO 2014-2020	Wykonana Realizacja uchwały w toku
98	Uchwała Nr IV/12/18 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 28 grudnia 2018 r. w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Szczawnio-Zdrój	Wykonana
99	Uchwała Nr IV/13/18 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 28 grudnia 2018 r. zmieniająca uchwałę Nr III/4/18 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie ustalenia składków osobowych komisji Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju	Wykonana
100	Uchwała Nr IV/14/18 Rady Miejskiej w Szczawnie-Zdroju z dnia 28 grudnia 2018 r. w sprawie zmian w budżecie gminy na rok 2018	Wykonana

15.4. Promocja gminy

Promocja Uzdrawiskowej Gminy Miejskiej Szczawnio-Zdrój w 2018 roku obejmowała m.in. takie aktywności jak: organizacja imprez promujących miasto oraz zadań z zakresu promocji miasta, w tym zakup materiałów i artykułów niezbędnych do celów organizacyjnych Jarmarku Wielkanocnego, Jarmarku Bożonarodzeniowego, zakupu albumów, fotoksiążek, antyram, kwiatów, materiałów promocyjnych, nagród, materiałów na organizację obchodów 100-lecia niepodległości. W ramach promocji gmina zawarła umowy z niżej wymienionymi mediami: Grupą Mediową TV Wałbrzych, FF Media – Telewizja Dami, portalem internetowym skibasport.pl, PPHU Media - Plan – DB2010 oraz porozumienie na wydawanie Informatora Samorządowego Życia Aglomeracji Wałbrzyskiej. Ze Spółkami Dworzysko R. Tomaszewski i synowie i Uzdrawisko Szczawnio-Jedlina zawarte zostało porozumienie dotyczące nieodpłatnego przewozu turystów bryczką. Miasto promowane było również na czterech billboardach (Ligota Piękna kierunek Trzebnica, A4 od Opola, A4 od Zgorzelca, Pułaskiego 2, Wrocław). W ramach promocji realizowano również umowę licencyjną z Zamkiem Książ w Wałbrzychu Sp. z o.o. oraz RSF Studio sp. z o.o. we Wrocławiu na wykorzystanie mobilnej aplikacji przewodnika multimedialnego WOW Poland. Z okazji obchodów rocznicy Bitwy na Czerwonym Wzgórzu gmina była współorganizatorem inscenizacji bitwy. Ponadto wydatkowano również środki na pokaz sztucznych ogni na powitanie Nowego Roku i na zakończenie Dni Szczawnio-Zdroju, organizację koncertu kolęd, współorganizacja telewizyjnego koncertu Festiwal Wieniawskiego, na wydanie „Wiadomości ze Szczawnio-Zdroju”, wydanie kalendarza, organizację Dni Szczawnio-Zdroju, na wykonanie drobnych artykułów promujących miasto. Ponadto wydatkowano również środki na realizację projektu „Telebimy – nowoczesne e-usługi w dziedzinie turystyki i kultury w dolnośląskich gminach. W ramach promocji miasta funkcjonował również Punkt Informacji Turystycznej prowadzony przez Bibliotekę Publiczną.

ŹRÓDŁA INFORMACJI

Literatura:

- J. Kondracki, Geografia regionalna Polski, PWN, Warszawa, 2002
- J. M. Matuszkiewicz, Regionalizacja geobotaniczna Polski, IGiPZ PAN, Warszawa, 2008
- C. Wysocki, P. Sikorski, Fitosocjologia stosowana w ochronie i kształtowaniu krajobrazu, Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, 2009

Dokumenty i opracowania:

- Opracowanie Ekofizjograficzne dla Województwa Dolnośląskiego, WBU
- Aktualizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOŚK), Warszawa, 2010
- Analiza stanu i uwarunkowań prac planistycznych w gminach na koniec 2010 r., Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN dla Departamentu Gospodarki Przestrzennej i Budownictwa Ministerstwa Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej, Warszawa, 2012
- Ruch drogowy 2015, Transprojekt-Warszawa; Biuro Projektowo-Badawcze Dróg i Mostów Sp. z o.o., Warszawa 2011
- Atrakcyjność inwestycyjna regionów 2017, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie, PALiIZ, Warszawa 2018
- Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2016-2022
- Plan gospodarki niskoemisyjnej na lata 2014-2020 z perspektywą do 2030 r. dla 15 gmin Aglomeracji Wałbrzyskiej (projekt), Wałbrzych 2014
- Informacja o stanie mienia komunalnego gminy Szczawno-Zdrój, marzec 2019
- Prognoza oddziaływania na środowisko projektu planu gospodarki niskoemisyjnej na lata 2014-2020 z perspektywą do 2030r. dla 15 gmin aglomeracji wałbrzyskiej (projekt), Wałbrzych 2014 r.
- Gminny Program Rewitalizacji Uzdrawiskowej Gminy Miejskiej Szczawno-Zdrój na lata 2016-2025
- Strategia Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 –2020(23)Lokalnej Grupy Działania Kwiat Lnu
- Program Ochrony Środowiska dla Gminy Szczawno-Zdrój na lata 2013-2016 z perspektywą na lata 2017-2020
- Plan Gospodarki Niskoemisyjnej na lata 2014-2020 z perspektywą do 2030 r. dla Uzdrawiskowej Gminy miejskiej Szczawno-Zdrój z uwzględnieniem zapisów części wspólnej planu dla Aglomeracji Wałbrzyskiej
- Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Szczawno-Zdrój na lata 2015-2032
- Plan gospodarki niskoemisyjnej na lata 2014-2020 z perspektywą do 2030 r. dla 15 gmin Aglomeracji Wałbrzyskiej (projekt), Wałbrzych 2014
- Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Szczawno-Zdrój na 2018 r.
- Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy na lata 2014-2018
- Gminny Program Opieki nad Zabytkami Uzdrawiskowej Gminy Miejskiej Szczawno-Zdrój na lata 2017 – 2020
- Gminna Ewidencja Zabytków Uzdrawiskowej Gminy Miejskiej Szczawno-Zdrój
- Zasady udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru lub znajdującym się w gminnej ewidencji zabytków
- Strategia Rozwoju Turystyki w Gminie Szczawno-Zdrój na tle Subregionu Turystycznego "Góry Wałbrzyskie"
- Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2018 rok
- Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Szczawno-Zdrój na lata 2014-2020
- Gminny Program Osłonowy w zakresie Dożywiania „Posiłek w szkole i w domu na lata 2019-2023”
- Program Przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie dla Uzdrawiskowej Gminy Miejskiej Szczawno-Zdrój na lata 2019-2023
- Plan gospodarki odpadami
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Szczawna-Zdroju
- Gminny Program Rewitalizacji Uzdrawiskowej Gminy Miejskiej Szczawno-Zdrój na lata 2016-2025
- Roczny Program Współpracy Uzdrawiskowej Gminy Miejskiej Szczawno-Zdrój z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2018
- Wieloletniej Prognoza Finansowa Gminy Szczawno-Zdrój na lata 2018-2025
- Analiza Stanu Gospodarki Odpadami Komunalnymi w gminie Szczawno-Zdrój za 2017 rok
- Ocena poziomów substancji w powietrzu oraz wyniki klasyfikacji stref województwa dolnośląskiego za 2017 r., Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska, Wrocław, 2018

Strony internetowe:

- Bank Danych Lokalnych GUS
- Biuletyn Informacji Publicznej Uzdrawiskowej Gminy Miejskiej Szczawno-Zdrój
- Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
- Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
- Regionalna Izba Obrachunkowa

INDEKS TABEL

TABELA 1. STRUKTURA UŻYTKOWANIA GRUNTÓW – STAN NA 31.12. [2018].....	6
TABELA 2. STRUKTURA WŁASNOŚCI TERENÓW LEŻĄCYCH W OBRĘBIE GMINY SZCZAWNO-ZDRÓJ – STAN NA 31.12. [2018].	6
TABELA 3. KLASYFIKACJA STREFY DOLNOŚLĄSKIEJ WG RODZAJÓW ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA [2017].....	10
TABELA 4. WYKAZ POMIARÓW W STAŁYCH STACJACH POMIAROWYCH W WOJEWÓDZTWIE DOLNOŚLĄSKIM [2017].	10
TABELA 5. WYNIKI POMIARÓW POWIETRZA W STACJI POMIAROWEJ W SZCZAWNIE-ZDROJU PRZY UL. KOLEJOWEJ [2018].	11
TABELA 6. WYNIKI POMIARU HAŁASU [2010, 2015].	11
TABELA 7. REALIZACJA GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ [2015-2018].	14
TABELA 8. UZYSKANE EFEKTY RZECZOWE REALIZACJI PROGRAMU „KAWKA” NA TERENIE GMINY [22.06.2015-28.11.2017].....	14
TABELA 9. UZYSKANE EFEKTY EKOLOGICZNE REALIZACJI PROGRAMU „KAWKA” NA TERENIE GMINY [22.06.2015-28.11.2017].....	15
TABELA 10. SALDO MIGRACJI WEWNĘTRZNYCH I ZEWNĘTRZNYCH [2012-2017].	17
TABELA 11. ZASOBY MIESZKANIOWE [2012-2017].	20
TABELA 12. WYPOSAŻENIE MIESZKAŃ W INSTALACJE TECHNICZNO-SANITARNE [2012-2017].	20
TABELA 13. BUDYNKI ODDANE DO UŻYTKOWANIA [2012-2017].	21
TABELA 14. MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA [2012-2017].	21
TABELA 15. ŚREDNIA TRZYLETNIA LICZBY MIESZKAŃ ODDANYCH DO UŻYTKOWANIA [2012-2017].	22
TABELA 16. KOMUNALNE ZASOBY MIESZKANIOWE UZDROWISKOWEJ GMINY MIEJSKIEJ SZCZAWNO-ZDRÓJ [2012-2018].....	22
TABELA 17. DODATKI MIESZKANIOWE [2012-2017].	23
TABELA 18. ZALEGŁOŚCI W OPŁATACH ZA LOKALE MIESZKALNE W ZASOBACH GMINNYCH [2013, 2015, 2016].	24
TABELA 19. WYDATKI NA GOSPODARKĘ MIESZKANIOWĄ (DZIAŁ 700) [2012-2017].	24
TABELA 20. LICZBA PRACUJĄCYCH [2012-2017].....	27
TABELA 21. LICZBA ZAREJESTROWANYCH BEZROBOTNYCH [2012-2018].	28
TABELA 22. PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ WPISANE DO REJESTRU REGON [2012-2017].....	29
TABELA 23. STRUKTURA BRANŻOWA PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH ZAREJESTROWANYCH W REJESTRZE REGON [2017].....	30
TABELA 24. UDZIAŁ NOWO ZAREJESTROWANYCH PODMIOTÓW WG SEKTORÓW W LICZBIE NOWO ZAREJESTROWANYCH PODMIOTÓW OGÓŁEM [2012-2017].....	31
TABELA 25. PODMIOTY GOSPODARCZE WG KLAS WIELKOŚCI [2012-2017].....	32
TABELA 26. WYKAZ NAJWIĘKSZYCH PRZEDSIĘBIORCÓW NA TERENIE GMINY [2018].....	32
TABELA 27. OSOBY FIZYCZNE PROWADZĄCE DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZĄ [2012-2017].	33
TABELA 28. POTENCJALNA ATRAKCYJNOŚĆ INWESTYCYJNA UZDROWISKOWEJ GMINY MIEJSKIEJ SZCZAWNO-ZDRÓJ ORAZ POWIATU WAŁBRZYSKIEGO DLA GOSPODARKI NARODOWEJ ORAZ WYBRANYCH SEKCJI [2017].	34
TABELA 29. KLASTRY [2018].....	35
TABELA 30. DZIECI W WIEKU DO 3 LAT [2012-2017].	36
TABELA 31. WYCHOWANIE PRZEDSZKOLNE [2012-2017].	36
TABELA 32. DZIECI OBJĘTE WYCHOWANIEM PRZEDSZKOLNYM [2012-2017].....	37
TABELA 33. LICZBA DZIECI W PRZEDSZKOLACH WG RODZAJU [2012-2017].	37
TABELA 34. NAUCZYCIELE [2012-2017].	37
TABELA 35. SZKOŁY PODSTAWOWE [2012-2017].	38
TABELA 36. WSPÓŁCZYNNIK SKOLARYZACJI W SZKOŁACH PODSTAWOWYCH I GIMNAZJACH [2012-2017].	38
TABELA 37. OBOWIĄZKOWO UCZĄCY SIĘ JĘZYKÓW WG TYPU SZKOŁY [2012-2017].	38
TABELA 38. SZKOŁY ŚREDNIE [2012-2017].	39
TABELA 39. ZDAWALNOŚĆ EGZAMINÓW MATURALNYCH [2012-2017].	39
TABELA 40. ŚREDNIE WYNIKI PROCENTOWE OBOWIĄZKOWYCH EGZAMINÓW MATURALNYCH W NOWEJ FORMULE [2018].	39
TABELA 41. WYDATKI NA OŚWIATĘ I WYCHOWANIE (DZIAŁ 801) [2012-2017].	40
TABELA 42. WYDATKI NA OŚWIATĘ WG RODZAJU PLACÓWKI (DZIAŁ 801) [2012-2017].....	40
TABELA 43. NAJWAŻNIEJSZE INWESTYCJE W ZAKRESIE OŚWIATY I WYCHOWANIA ZREALIZOWANE W 2018 ROKU. ..	41
TABELA 44. NAJWAŻNIEJSZE DZIAŁANIA W ZAKRESIE OŚWIATY I WYCHOWANIA ZREALIZOWANE W 2018 ROKU. ..	41
TABELA 45. BIBLIOTEKI I FILIE [2012-2017].	43
TABELA 46. WYDATKI NA KULTURĘ I OCHRONĘ DZIEDZICTWA NARODOWEGO (DZIAŁ 921) [2012-2017].	45

TABELA 47. WYDATKI NA INSTYTUCJE KULTURY (DZIAŁ 921) [2012-2017].	46
TABELA 48. NAJWAŻNIEJSZE DZIAŁANIA W ZAKRESIE KULTURY I OCHRONY DZIEDZICTWA NARODOWEGO ZREALIZOWANE W 2018 ROKU.	46
TABELA 49. WYKAZ IMPREZ KULTURALNYCH ZORGANIZOWANYCH PRZEZ MIEJSKĄ BIBLIOTEKĘ PUBLICZNĄ W 2018 ROKU.	46
TABELA 50. WYKAZ IMPREZ KULTURALNYCH ZORGANIZOWANYCH W 2018 ROKU.	47
TABELA 51. BAZA NOCLEGOWA [2012-2018].	49
TABELA 52. LICZBA TURYSTÓW OGÓŁEM I ZAGRANICZNYCH [2012-2017].	50
TABELA 53. WYDATKI NA KULTURĘ FIZYCZNĄ (DZIAŁ 926) [2012-2017].	51
TABELA 54. NAJWAŻNIEJSZE DZIAŁANIA W ZAKRESIE TURYSTYKI, SPORTU I REKREACJI ZREALIZOWANE W 2018 ROKU.	52
TABELA 55. UDZIELONE PORADY [2012-2017].	56
TABELA 56. PERSONEL MEDYCZNY NA TERENIE POWIATU WAŁBRZYSKIEGO [2012-2017].	57
TABELA 57. WYDATKI NA OCHRONĘ ZDROWIA (DZIAŁ 851) [2012-2017].	57
TABELA 58. ŚRODOWISKOWA POMOC SPOŁECZNA [2012-2017].	60
TABELA 59. WYDATKI Z FUNDUSZY POMOCY SPOŁECZNEJ WG POWODÓW TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ [2012-2018].	61
TABELA 60. ZASIŁKI CELOWE Z PRZEZNACZENIEM NA WYDATKI MIESZKANIOWE [2012-2018].	62
TABELA 61. ZASIŁKI RODZINNE [2012-2017].	62
TABELA 62. POPEŁNIONE PRZESTĘPSTWA I WYKROCZENIA [2015-2018].	63
TABELA 63. RODZAJE POPEŁNIONYCH WYKROCZEŃ [2017-2018].	63
TABELA 64. WYDATKI NA POMOC SPOŁECZNĄ (DZIAŁ 852) [2012-2017].	64
TABELA 65. WYDATKI NA BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE I OCHRONĘ PRZECIWOŻAROWĄ (DZIAŁ 754)[2012-2017].	65
TABELA 67. NAJWAŻNIEJSZE DZIAŁANIA W ZAKRESIE POPRAWY BEZPIECZEŃSTWA PUBLICZNEGO ZREALIZOWANE W 2018 ROKU.	67
TABELA 68. DROGI WOJEWÓDZKIE [2018].	68
TABELA 69. ŚREDNI DOBOWY RUCH ROCZNY POJAZDÓW SILNIKOWYCH NA SIECI DRÓG WOJEWÓDZKICH [2015].	69
TABELA 70. DROGI GMINNE [2018].	69
TABELA 71. WYKAZ DRÓG GMINNYCH I ICH CHARAKTERYSTYKA [2018].	70
TABELA 73. NAJWAŻNIEJSZE INWESTYCJE W ZAKRESIE TRANSPORTU I KOMUNIKACJI ZREALIZOWANE W 2018 ROKU.	73
TABELA 74. SIEĆ WODOCIĄGOWA [2012-2017].	74
TABELA 75. ZUŻYCIE WODY [2012-2017].	75
TABELA 76. SIEĆ KANALIZACYJNA [2012-2017].	76
TABELA 77. OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW [2012-2017].	76
TABELA 78. GROMADZENIE I WYWÓZ NIECZYSTOŚCI CIEKŁYCH [2012-2017].	77
TABELA 79. SIEĆ GAZOWA [2012-2017].	78
TABELA 80. ZUŻYCIE GAZU [2012-2016].	79
TABELA 81. ZUŻYCIE ENERGII ELEKTRYCZNEJ W MIEŚCIE [2012-2017].	79
TABELA 82. ZMIESZANE ODPADY KOMUNALNE [2012-2017].	81
TABELA 83. SUROWCE WTÓRNE ODDANE DO RECYKLINGU [2013-2018].	81
TABELA 84. DZIKIE WYSYPISKA [2012-2017].	82
TABELA 86. MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO [2012-2017].	90
TABELA 87. WYKAZ OBOWIĄZUJĄCYCH MPZP NA TERENIE GMINY [2018].	90
TABELA 88. WYDANE DECYZJE O WARUNKACH ZABUDOWY I ZAGOSPODAROWANIA TERENU NA PODSTAWIE USTAWY Z DNIA 27 MARCA 2003 R. O PLANOWANIU I ZAGOSPODAROWANIU PRZESTRZENNYM [2012-2017].	91
TABELA 89. NAJWAŻNIEJSZE DZIAŁANIA W ZAKRESIE PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO I REWITALIZACJI ZREALIZOWANE W 2018 ROKU	92
TABELA 90. DOCHODY [2012-2017].	94
TABELA 91. DOCHODY WŁASNE [2012-2017].	94
TABELA 92. WYDATKI [2012-2017].	95
TABELA 93. ZESTAWIENIE ZMIAN W PLANIE DOCHODÓW, WYDATKÓW, PRZYCHODÓW I ROZCHODÓW [2018].	96
TABELA 94. WPŁYWY DO BUDŻETU Z TYTUŁU CZYNISZU DZIERŻAWNEGO (WYKONANIE) [2012-2018].	98
TABELA 95. ZBIORCZE WYKONANIE BUDŻETU ZA ROK 2018.	99
TABELA 96. INFORMACJA O PRZEWIDYWANYCH ZMIANACH W STANIE MIENIA KOMUNALNEGO UZDROWISKOWEJ GMINY MIEJSKIEJ SZCZAWNO-ZDRÓJ [2018].	106

INDEKS WYKRESÓW

WYKRES 1. POZIOM STĘŻEŃ ŚREDNIOROCZNYCH KADMU (A) I BENZO(A)PIRENU (B) W PYLE PM ₁₀ [2012-2017].	11
WYKRES 2. LICZBA MIESZKAŃCÓW [2012-2017].	17
WYKRES 3. STRUKTURA WIEKU MIESZKAŃCÓW [2012, 2017].	18
WYKRES 4. UDZIAŁ LUDNOŚCI WG EKONOMICZNYCH GRUP WIEKU W LICZBIE LUDNOŚCI OGÓŁEM [2012, 2017, PROGNOZA 2030].	18
WYKRES 5. WSKAŹNIK OBCIĄŻENIA DEMOGRAFICZNEGO (LICZBA OSÓB W WIEKU POPRODUKCYJNYM PRZYPADAJĄCA NA 100 OSÓB W WIEKU PRODUKCYJNYM) [2012-2017].	19
WYKRES 6. PROGNOZA LICZBY LUDNOŚCI OGÓŁEM DO 2030 ROKU [2016].	19
WYKRES 7. POWIERZCHNIA UŻYTKOWA W NOWYCH BUDYNKACH MIESZKALNYCH I NIEMIESZKALNYCH [2012-2017].	21
WYKRES 8. ŚREDNIA TRZYLETNIA LICZBY MIESZKAŃ ODDANYCH DO UŻYTKOWANIA NA 1000 LUDNOŚCI [2012-2017].	22
WYKRES 9. REMONTY MIESZKAŃ (ZWIĄZANE Z PODWYŻSZENIEM STANDARDU MIESZKANIA) W BUDYNKACH KOMUNALNYCH [2013, 2015, 2016].	23
WYKRES 10. DODATKI MIESZKANIOWE [2012-2017].	23
WYKRES 11. WYDATKI NA GOSPODARKĘ MIESZKANIOWĄ (DZIAŁ 700) [2012-2017].	25
WYKRES 12. LICZBA PRACUJĄCYCH [2012-2017].	27
WYKRES 13. LICZBA PRACUJĄCYCH NA 1000 LUDNOŚCI [2012-2017].	27
WYKRES 14. LICZBA ZAREJESTROWANYCH BEZROBOTNYCH [2012-2018].	28
WYKRES 15. PODMIOTY WPISANE DO REJESTRU REGON NA 10 TYSIĘCY LUDNOŚCI [2012-2017].	29
WYKRES 16. PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ WPISANE DO REJESTRU REGON WG RODZAJÓW DZIAŁALNOŚCI (PKD 2007) [2017].	30
WYKRES 17. OSOBY FIZYCZNE PROWADZĄCE DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZĄ WG PKD 2007 [2017].	33
WYKRES 18. DZIECI W WIEKU DO 3 LAT [2012-2017].	36
WYKRES 19. WYDATKI NA OŚWIATĘ I WYCHOWANIE NA 1 MIESZKAŃCA [2012-2017].	40
WYKRES 20. WYDATKI NA KULTURĘ I OCHRONĘ DZIEDZICTWA NARODOWEGO NA 1 MIESZKAŃCA [2012-2017].	45
WYKRES 21. TURYSŒCI ZAGRANICZNI (NIEREZYDENCI) I UDZIELONE IM NOCLEGI [2012-2017].	50
WYKRES 22. UDZIELONE PORADY LEKARSKIE AMBULATORYJNEJ I PODSTAWOWEJ OPIEKI ZDROWOTNEJ [2012-2017].	56
WYKRES 23. ZASIŁKI RODZINNE [2012-2017].	62
WYKRES 24. WYDATKI NA POMOC SPOŁECZNĄ (DZIAŁ 852) [2012-2017].	64
WYKRES 25. ZUŻYCIE WODY W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH NA 1 MIESZKAŃCA [2012-2017].	75
WYKRES 26. LUDNOŚĆ KORZYSTAJĄCA Z SIECI KANALIZACYJNEJ [2012-2017].	76
WYKRES 27. UDZIAŁ LUDNOŚCI KORZYSTAJĄCEJ Z SIECI GAZOWEJ W OGÓLE LUDNOŚCI [2012-2017].	77
WYKRES 28. ZUŻYCIE GAZU NA 1 MIESZKAŃCA I 1 KORZYSTAJĄCEGO [2012-2016].	78
WYKRES 29. ODPADY KOMUNALNE ZMIESZANE ZEBRANE W CIĄGU ROKU [2012-2017].	80
WYKRES 30. DOCHODY OGÓŁEM (A) I WŁASNE (B) NA 1 MIESZKAŃCA [2012-2017].	93

INDEKS SCHEMATÓW

SCHEMAT 1. POŁOŻENIE GMINY NA TLE POLSKI, WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO I POWIATU WAŁBRZYSKIEGO.	5
SCHEMAT 2. PODZIAŁ FIZYCZNOGEOGRAFICZNY.	7
SCHEMAT 3. OBSZAROWE FORMY OCHRONY PRZYRODY [2018].	9
SCHEMAT 4. OBSZARY PRZEKROCZEŃ POZIOMÓW SUBSTANCJI W POWIETRZU W WOJEWÓDZTWIE DOLNOŚLĄSKIM [2017].	10
SCHEMAT 5. ROZKŁAD IZOLINII HAŁASU PO ZAPROPONOWANYCH DZIAŁANIACH NAPRAWCZYCH W PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA PRZED HAŁASEM DLA WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO (PROJEKT) [2018].	12
SCHEMAT 6. ROZMIESZCZENIE LOKOMOTYW GOSPODARCZYCH W MIASTACH NA DOLNYM ŚLĄSKU [2015].	32
SCHEMAT 7. ZATRUDNIENIE W LOKOMOTYWACH GOSPODARCZYCH NA TERENIE DOLNEGO ŚLĄSKA [2015].	32
SCHEMAT 8. TRASA ROWEROWA MTB CZERWONA [2018].	49
SCHEMAT 9. ŚREDNI DOBOWY RUCH ROCZNY POJAZDÓW SILNIKOWYCH NA SIECI DRÓG KRAJOWYCH (1) I WOJEWÓDZKICH (2) [2015].	68
SCHEMAT 10. JAKOŚCI SYGNAŁU WSZYSTKICH OPERATORÓW SIECI KOMÓRKOWYCH W TECHNOLOGII GSM, UMTS I LTE [2019].	82
SCHEMAT 11. ORIENTACYJNY ZASIĘG SIECI DLA OFERT GŁOSOWYCH DLA PRZYKŁADOWEJ SIECI KOMÓRKOWEJ [2019].	83
SCHEMAT 12. ORIENTACYJNY ZASIĘG DLA OFERT INTERNETOWYCH DLA PRZYKŁADOWEJ SIECI KOMÓRKOWEJ [2019].	83
SCHEMAT 13. BROSZURA INFORMACYJNA UCHWAŁY KRAJOBRAZOWEJ [2018].	91
SCHEMAT 14. SCHEMAT ORGANIZACYJNY URZĘDU MIEJSKIEGO W SZCZAWNINO-ZDRÓJU [2018].	108

Uzasadnienie

Zgodnie z wprowadzoną w 2018 r. nowelizacją ustawy o samorządzie gminnym, na podstawie art. 28aa ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity: Dz. U. z 2019 r. poz. 506) burmistrz miasta co roku do 31 maja przedstawia Radzie Miejskiej raport o stanie gminy. Raport obejmuje podsumowanie działalności burmistrza w roku poprzednim, w szczególności realizację polityk, programów i strategii, uchwał rady gminy i budżetu obywatelskiego.

Biorąc powyższe pod uwagę wprowadzenie niniejszego zarządzenia uważam za zasadne.